กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 296/2561 วันที่ 19 ก.พ. 61
เวลา 10.14 น. ส่งกลุ่มงาน .....
สำนักกรรมาธิการ ๒

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 3/2561
วันที่ 19 ก.พ. 61 เวลา 11.00

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ที่ สว ๐๐๐๑.๐๑/๐๐๓๖ **วันที่** ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง เสนอให้แยกสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะในการแบ่งกลุ่มผู้สมัครตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยนางเรืองรวี พิชัยกุล ผู้ประสานงานขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (We Move) ได้มีหนังสือขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑ กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเรียน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เรื่อง เสนอให้แยกสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะในการแบ่งกลุ่มผู้สมัครตามมาตรา ๑๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... โดยไม่เห็นด้วยกับการนำกลุ่มสตรีไปรวมกับกลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ ในการแบ่งกลุ่มผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามสาขาอาชีพ ตามที่คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... พิจารณา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบในวาระที่สอง และวาระที่สาม แต่เห็นว่าควรแบ่งกลุ่มสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะแยกต่างหากตามร่างของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ อันจะเป็นการส่งเสริมหลักการแห่งความเสมอภาคระหว่างเพศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หลักสิทธิมนุษยชนในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีในการประชุม Global Leaders' Meeting on Gender Equality and Women's Empowerment : A Commitment to Action เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ระหว่างการประชุมสหประชาชาติระดับผู้นำเพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (Sustainable Development Goals หรือ SDG) ซึ่งได้ยืนยันเจตนารมณ์และคำมั่นทางการเมืองของไทยในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมพลังสตรี อีกทั้งเป็นการสร้างมาตรการพิเศษให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างเป็นรูปธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ โดยส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการเพิ่มเสียงของสตรีในรัฐสภาให้มีสัดส่วนมากขึ้นอย่างเร่งด่วน โดยมีรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

ในการนี้ ...

ในการนี้ ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้พิจารณาแล้วมีดำริมอบหมายให้เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้พิจารณาในเรื่องดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นควรส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ต่อไป

ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติจักได้นำความกราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อทราบ และดำเนินการจัดทำหนังสือแจ้งผู้เสนอความเห็น ทราบในเบื้องต้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณีต่อไป

(นางสาวสุภางค์จิตต ไตรเพทพิสัย)
รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เจ้าของเรื่อง : นายจักรวาล ศรีสุข
นิติกรชำนาญการ
โทร : ๐ ๒๘๓๑ ๙๓๙๖

กลุ่มงานนโยบายและข้อมูล
รับที่ 36 / 2561
วันที่ 29 มิ.ย. 2561

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 376
วันที่ 25 มิ.ย. 2561
เวลา 15.18 น.

สำนักงานกรรมาธิการ (สอง)
รับที่ 101 / 61
วันที่ 25 มิ.ย. 61
เวลา 11.42 น.

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย WeMove

จดหมายเปิดผนึก

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑

เรียน ประธานและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เรื่อง เสนอให้แยกสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะในการแบ่งกลุ่มผู้สมัครตามมาตรา ๑๑ พ.ร.ป.การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พศ.

สืบเนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ที่ร่างและผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ได้ระบุให้มีการคัดสรรสมาชิก ๒๐๐ คนจากกลุ่มสาขาอาชีพจำนวน ๒๐ กลุ่มนั้น ตามมาตรา ๑๑ (๑๔) กำหนดให้กลุ่มสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะแยกต่างหาก โดยไม่รวมกับกลุ่มอื่นๆ ซึ่งเป็นไปตามข้อเสนอของขบวนผู้หญิงเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

แต่เนื่องจากมีรายงานว่าบัดนี้ สนช. ได้จัดกลุ่มสาขาอาชีพตามมาตรา ๑๑ ใหม่เหลือเพียง ๑๕ กลุ่ม โดยยุบกลุ่มสตรีไปรวมกับกลุ่ม ผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ มาตรา ๑๑ (๑๑) ทางขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ไม่เห็นด้วยและขอยืนยันหลักคิดให้กลุ่มสตรีแยกเป็นกลุ่มต่างหากตามร่างเดิมของ กรธ. ทั้งนี้ไม่จำกัดสิทธิสตรีคนใดในการไปสมัครกลุ่มอาชีพอื่นๆ (หนึ่งคนสมัครได้เพียงกลุ่มเดียว)

<u>เหตุผลประกอบข้อเสนอมีดังนี้</u>

๑. เพื่อส่งเสริมหลักการความเสมอภาคระหว่างเพศ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ หลักสิทธิมนุษยชนในอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ และถ้อยแถลงของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้กล่าวในการประชุม Global Leaders' Meeting on Gender Equality and Women's Empowerment : A Commitment to Action เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ระหว่างการประชุม

สหประชาชาติระดับผู้นำเพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ (Sustainable Development Goals หรือ SDG) ซึ่งท่านนายกรัฐมนตรีได้ยืนยันเจตนารมณ์และคำมั่นทางการเมืองของไทยในการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมพลังสตรี

๒. เพื่อเป็นการสร้างมาตรการพิเศษให้เกิดความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างเป็นรูปธรรม ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ ในการส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะประชากรที่มีจำนวนมากเป็นครึ่งหนึ่งของประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องสร้างกลไกพิเศษเพื่อเพิ่มเสียงของสตรีในรัฐสภาอย่างเร่งด่วน เนื่องจากขณะนี้สัดส่วนสตรีในระดับสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีเพียงร้อยละ ๔.๘ อยู่ในอันดับที่ ๑๘๒ จาก ๑๘๙ ประเทศทั่วโลก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) และเครือข่ายองค์กรสตรีหลายภาคส่วน ขอให้ท่านประธานและสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติทุกท่านทบทวน พิจารณา และไตร่ตรองข้อเสนอที่ให้มีการแยกกลุ่มสตรีเป็นกลุ่มเดียวเฉพาะในการจัดกลุ่มตามมาตรา ๑๑ ของพ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พศ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นางเรืองรวี พิชัยกุล

ผู้ประสานงาน ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อคุณเรืองรวี พิชัยกุล

โทรศัพท์ 085-920-1373

ความเป็นมา "ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย" (Thai Women's Movement for Reform ชื่อย่อ WeMove)

เป็นการขับเคลื่อนของกลุ่มองค์กรผู้หญิงทั่วทุกภาคมากกว่า ๒๕ องค์กร รวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญ นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ จนถึงการรณรงค์และการทำประชาพิจารณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ เพื่อยืนยันหลักการความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิสตรี หลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ WeMove ยังคงเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเพื่อมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศในทุกมิติ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" อย่างแท้จริง นอกจากการจัดอบรมวิทยากรแกนนำในระดับชุมชนแล้ว ยังได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีมิติหญิง-ชาย อาทิ การปฏิรูปตำรวจ การจัดทำร่างกฎหมายและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่างๆ เช่น พ.ร.ป. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ร.ป.พรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิก สส. และ สว. เป็นต้น

ข้อมูลประกอบการแถลงขอแก้ไขต่อที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

****

มาตราที่มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

๑. หน้า ๒๖ แก้ไขมาตรา ๗๘ วรรคสอง

มาตรา ๗๘ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือทำให้ผู้สมัครผู้ใดไม่ได้รับเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

ผู้สมัครใดยินยอมให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๒. หน้า ๓๐ แก้ไขมาตรา ๙๒/๑

มาตรา ๙๒/๑ ในวาระเริ่มแรก สำหรับการดำเนินการตามมาตรา ๙๒ (๑) (ก) ให้กลุ่มตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง มีสิบกลุ่ม ประกอบด้วย

(๑) กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง อันได้แก่ผู้เคยเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็น ผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๓) กลุ่มการศึกษาและการสาธารณสุข อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา แพทย์ทุกประเภท เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุข พยาบาล เภสัชกร หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๔) กลุ่มอาชีพกสิกรรม ปลูกพืชล้มลุก ทำนา ทำสวน ทำไร่ ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๕) กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ใช้แรงงาน ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๖) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนานวัตกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๗) กลุ่มผู้ประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และผู้ประกอบกิจการอื่น ๆ ผู้ประกอบธุรกิจหรืออาชีพด้านการท่องเที่ยว อันได้แก่ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบกิจการหรือพนักงานโรงแรม ผู้ประกอบอุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๘) กลุ่มสตรี ผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น ประชาสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๙) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา สื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๐) กลุ่มอื่น ๆ

การมีลักษณะอื่น ๆ ในทำนองเดียวกันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ ย่อมมีสิทธิสมัครในกลุ่มอื่น ๆ ตาม (๑๐) ได้

๓. หน้า ๓๑ แก้ไขมาตรา ๙๒/๒

มาตรา ๙๒/๒ ในวาระเริ่มแรก ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑ อาจสมัครได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) สมัครโดยยื่นใบสมัครด้วยตนเอง

(๒) สมัครโดยต้องได้รับความเห็นชอบหรือยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมแสดงหนังสือแนะนำชื่อผู้สมัครจากองค์กรตามมาตรา ๙๒/๓ แนบมาพร้อมกับใบสมัครด้วย

ในกรณีที่เป็นผู้สมัครตาม (๒) ต้องมีหนังสือแสดงความเห็นชอบหรือหนังสือแนะนำพร้อมกันในใบสมัครด้วย

ให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเพื่อเข้ารับเลือกในกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑ ได้เพียงกลุ่มเดียว และสมัครรับเลือกได้เฉพาะในเขตจังหวัดตามวรรคหนึ่งได้เพียงจังหวัดเดียว รวมทั้งมีสิทธิสมัครได้เพียงอำเภอเดียว และเมื่อได้ยื่นใบสมัครแล้วจะถอนการสมัครมิได้

ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม มากกว่าหนึ่งจังหวัด หรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคสามหรือสี่ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๙

๔. หน้า ๓๑ แก้ไขมาตรา ๙๒/๓

มาตรา ๙๒/๓ องค์กรซึ่งเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี และมิได้มีวัตถุประสงค์ในการแสวงหากำไรมาแบ่งปันกันหรือดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ขององค์กรมาอย่างต่อเนื่อง และองค์กรที่มีกฎหมายจัดตั้ง มีสิทธิให้ความเห็นชอบหรือแนะนำชื่อผู้ซึ่งเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกขององค์กร หรือผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือเคยปฏิบัติหน้าที่ในองค์กรตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ตามที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาองค์กรละหนึ่งคนในแต่ละจังหวัดโดยต้องระบุอำเภอไว้ด้วย และเมื่อได้ให้ความเห็นชอบหรือแนะนำชื่อผู้สมัครแล้วจะถอนหรือเปลี่ยนชื่อผู้ที่ตนได้ให้ความเห็นชอบหรือแนะนำแล้วมิได้

องค์กรตามวรรคหนึ่งต้องลงทะเบียนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด และให้เลือกกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑ ได้เพียงกลุ่มเดียว

การเสนอแนะนำชื่อบุคคลตามวรรคหนึ่งต้องทำโดยมติของคณะกรรมการที่มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานขององค์กรดังกล่าว ในกรณีที่องค์กรดังกล่าวไม่มีคณะกรรมการให้ผู้ที่มีหน้าที่และอำนาจในการบริหารงานขององค์กรเป็นผู้เสนอแนะนำชื่อแทน และให้ทำเป็นหนังสือโดยอย่างน้อยต้องมีประวัติระบุถึงเพศ ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และสาขาอาชีพของผู้ได้รับการเสนอแนะนำชื่อพร้อมทั้งหนังสือยินยอมจากผู้ได้รับการเสนอแนะนำชื่อ ทั้งนี้ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

องค์กรตามวรรคหนึ่งซึ่งแจ้งการเสนอแนะนำชื่อหรือรับรองเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการสมัครเป็นเท็จ ให้การแจ้งการเสนอแนะนำชื่อหรือการรับรองเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวเป็นโมฆะ และให้คณะกรรมการประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

๕. หน้า ๓๒ ถึงหน้า ๓๔ แก้ไขมาตรา ๙๒/๔ มาตรา ๙๒/๕ และมาตรา ๙๒/๖ รวมทั้งมาตราที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน ได้แก่ มาตรา ๔๓ (๕) มาตรา ๙๒ (๑) (ก) มาตรา ๙๒/๒ และมาตรา ๙๓

มาตรา ๔๓ การเลือกระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้...

(๕) ในกรณีที่กลุ่มใด***และประเภทใด***มีผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอรวมกันแล้วไม่เกิน**สี่**ห้าคน หรือมีผู้มารายงานตัวตาม (๑) ไม่เกิน**สี่**ห้าคน ให้***ถือว่า***ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอกลุ่มนั้นไม่ต้องดำเนินการเลือกกันเอง โดยให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอทุกคนซึ่งมารายงานตัวในกลุ่มนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นสำหรับกลุ่มนั้น***และประเภทนั้นโดยไม่ต้องดำเนินการเลือก***

มาตรา ๙๒ (๑) (ก) ให้คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวิธีการที่บัญญัติไว้ใน***มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔*** มาตรา ๙๒/๑ มาตรา ๙๒/๒ มาตรา ๙๒/๓ มาตรา ๙๒/๔ มาตรา ๙๒/๕ และมาตรา ๙๒/๖ จำนวนสองร้อยคน โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้วให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยแยกตามประเภทของผู้ได้รับเลือกตามกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑

มาตรา ๙๒/๒ ในวาระเริ่มแรก ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑ อาจสมัครได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) สมัครโดยมิได้สังกัดพรรคการเมืองใดด้วยตนเอง

(๒) สมัครโดยมีรายชื่อสนับสนุนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาในวันสมัครด้วยตนเองพร้อมแสดงหนังสือแจ้งความยินยอมสมัครจากองค์กรตามมาตรา ๙๒/๓ แนบมาพร้อมกับใบสมัครด้วย

ในกรณีที่เข้าเงื่อนไขตามวรรคสาม (๒) ต้องมีหนังสือแจ้งความยินยอมสมัครจากองค์กรตามมาตรา ๙๒/๓ แนบมาพร้อมกับใบสมัครด้วย

ให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเพื่อเข้ารับเลือกในกลุ่มตามมาตรา ๙๒/๑ ได้เพียงกลุ่มเดียว และสมัครรับเลือกโดยวิธีการตามวรรคหนึ่งได้เพียงประเภทวิธีการเดียว รวมทั้งมีสิทธิสมัครได้เพียงอำเภอเดียว และเมื่อได้ยื่นใบสมัครแล้วจะถอนการสมัครมิได้

ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่ม มากกว่าหนึ่งประเภทวิธีการ หรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามวรรคสามหรือสี่ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๙

มาตรา ๙๒/๔ การเลือกระดับอำเภอ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้สมัครต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้สมัครมาครบหรือเมื่อพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มและแต่ละประเภทวิธีการสมัครรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอกำหนด

(๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มและแต่ละประเภทวิธีการสมัครที่ได้จัดตาม (๒) แล้ว ลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดและประเภทวิธีการสมัครใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนนของกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสามลำดับแรกของแต่ละกลุ่มและแต่ละประเภทวิธีการสมัคร เป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้น เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดต่อไป ในกรณีที่ลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินสามคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้น และในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงสามคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๕) ในกรณีที่กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดมีผู้สมัครไม่เกินสามคน หรือมีผู้มารายงานตัวตาม (๑) ไม่เกินสามคน ให้ถือว่าผู้สมัครทุกคนซึ่งมารายงานตัวนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นโดยไม่ต้องดำเนินการเลือก

(๖) กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดไม่มีผู้สมัคร ให้งดการดำเนินการเลือกสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทการสมัครโดยวิธีการนั้น และไม่มีผลกระทบต่อการเลือกของกลุ่มและประเภทการสมัครโดยวิธีการอื่น ๆ

(๗) กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดมีผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกเลยมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้สมัครและแสดงตนในกลุ่มนั้นและประเภทการสมัครโดยวิธีการนั้น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน ให้สันนิษฐานว่ามีการสมยอมกันในการเลือก และถือว่าการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้ผู้สมัครในกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นเลือกกันเองใหม่ โดยให้ผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกนั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก และต้องออกจากสถานที่เลือก

(๘) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกตาม (๔) และ (๕) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดพร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูลตามมาตรา ๓๐ (๕) ภายในวันถัดจากวันเลือกระดับอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙๒/๕ การเลือกระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอมาครบหรือเมื่อพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดจัดให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกันนั้นรวมอยู่ด้วยกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดกำหนด

(๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอตาม (๒) ลงคะแนนเลือกบุคคลตาม (๒) ในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดและประเภทวิธีการสมัครใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสี่ลำดับแรกของแต่ละกลุ่มและแต่ละประเภทวิธีการสมัคร เป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้น เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับประเทศต่อไป ในกรณีที่ลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินสี่คน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้น และในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงสี่คน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๕) ในกรณีที่กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดมีผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอรวมกันแล้วไม่เกินสี่คน หรือมีผู้มารายงานตัวตาม (๑) ไม่เกินสี่คน ให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอทุกคนซึ่งมารายงานตัวนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นโดยไม่ต้องดำเนินการเลือก

(๖) กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดไม่มีผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ ให้งดการดำเนินการเลือกสำหรับกลุ่มนั้นและประเภทการสมัครโดยวิธีการนั้น และไม่มีผลกระทบต่อการเลือกของกลุ่มและประเภทการสมัครโดยวิธีการอื่น ๆ

(๗) กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดมีผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกเลยมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอและแสดงตนในกลุ่มนั้นและประเภทการสมัครโดยวิธีการนั้น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามคน ให้สันนิษฐานว่ามีการสมยอมกันในการเลือก และถือว่าการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการให้ผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอในกลุ่มนั้นและประเภทโดยวิธีการสมัครนั้นเลือกกันเองใหม่ โดยให้ผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกนั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือกและต้องออกจากสถานที่เลือก

(๘) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกตาม (๔) และ (๕) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศพร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูลตามมาตรา ๓๑ (๓) ภายในวันถัดจากวันเลือกระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙๒/๖ การเลือกระดับประเทศ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดมาครบหรือเมื่อพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศจัดให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกันนั้นรวมอยู่ด้วยกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศกำหนด

(๓) ให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดตาม (๒) ลงคะแนนเลือกบุคคลตาม (๒) ในกลุ่มเดียวกันและประเภทวิธีการสมัครเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) กลุ่มใดและประเภทการสมัครโดยวิธีการใดมีผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกเลยมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของจำนวนผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดและแสดงตนในกลุ่มนั้นและประเภทการสมัครโดยวิธีการนั้น ให้สันนิษฐานว่ามีการสมยอมกันในการเลือก และถือว่าการเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการให้ผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดในกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นเลือกกันเองใหม่ โดยให้ผู้ไม่ได้รับคะแนนเลือกนั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก และต้องออกจากสถานที่เลือก

(๕) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดและประเภทวิธีการสมัครใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มนั้นและประเภทวิธีการสมัครนั้นโดยเปิดเผย แล้วแจ้งผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการทราบ

เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานตาม (๕) แล้ว ให้รอไว้ไม่น้อยกว่าห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยถูกต้อง สุจริต และเที่ยงธรรม ให้ประกาศจัดเรียงลำดับรายชื่อตามผลการเลือกตาม (๕) **ในราชกิจจานุเบกษา** โดยให้จัดเรียงลำดับรายชื่อผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มและแต่ละประเภทวิธีการสมัครตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาของกลุ่มและประเภทนั้น และผู้ได้รับคะแนนลำดับที่สิบเอ็ดถึงลำดับที่สิบห้าของแต่ละกลุ่มและประเภท อยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มและประเภทนั้น และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๙๓ ต่อไป

ในการจัดเรียงลำดับตามวรรคสองสำหรับผู้ที่อยู่ในลำดับที่มีคะแนนเท่ากัน ให้จัดให้มีการจับสลากเพื่อเรียงลำดับต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา ๙๓ ในการเมื่อได้ดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๙๒ (๑) (ก) **ให้เมื่อดำเนินการ**เสร็จแล้ว**ตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๔ โดย**ให้คณะกรรมการแจ้งรายชื่อผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มและประเภทแต่ละวิธีการสมัครตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบของแต่ละกลุ่มและประเภทแต่ละวิธีการสมัครเป็นผู้ได้รับเลือกเพื่อส่งรายชื่อให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาคัดเลือกให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่งให้ได้จำนวนห้าสิบคน เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา และคัดเลือกรายชื่ออีกจำนวนห้าสิบคนเป็นบัญชีสำรอง และให้ประกาศรายชื่อสมาชิกวุฒิสภาและบุคคลในบัญชีสำรองในราชกิจจานุเบกษา

****

ด่วนที่สุด

ที่ ลต ๐๐๑๓/๘๒๖



สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ 1344
วันที่ 9 ก.พ. 2561
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๕๗๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

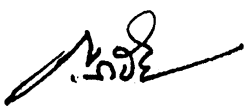
สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วนั้น ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งขอกราบเรียนว่า ได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ดังกล่าวแล้ว ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันอังคารที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ และมีความเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง



(นายศุภชัย สมเจริญ)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ ๙๓/๒๑ วันที่ ๙ ก.พ. ๒๑
เวลา ๑๑.๔๖ น. ส่ง ...พิเศษ...
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๕๒/๒๕๖๑
วันที่ ๙ ก.พ. ๒๕๖๑
เวลา ๑๑.๕๑ น.
สำนักการประชุม

สำนักบริหารการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๒
ฝ่ายจัดการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ๔
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๘๓๐๐
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๕๖๒

ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ สว (สนช) ๐๐๐๗/๕๗๕ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วนั้น ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังต่อไปนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง "เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น"

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง "เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๔๔ วรรคสองแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกซึ่งกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น แต่ความในมาตรา ๖๔ แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น เพียงประการเดียว ไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้ด้วย ดังนั้น มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่
สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
เลขรับ ส-1375
วันที่ ๒๘ กพ ๒๕๖๑
เวลา 14.43 น.

ด่วนที่สุด
ที่ (รธน) ๐๓๗/๒๕๖๑



คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ถนนอู่ทองใน เขตดุสิต
กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๕๗๖
ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑
จัดทำโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๙ จำนวน ๑ เล่ม
(๒) คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ ๑๐ เรื่องที่น่ารู้ เล่มที่ ๒ จำนวน ๑ เล่ม
(๓) ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้งขึ้น

ตามหนังสือที่อ้างถึง ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ขอให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญหรือไม่ ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญรวมสามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การเปลี่ยนแปลงจำนวนกลุ่มการสมัครจาก ๒๐ กลุ่ม เหลือเพียง ๑๐ กลุ่ม (ร่างมาตรา ๑๑)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเรียนว่า การกำหนดให้มีวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน แตกต่างจากวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่าน ๆ มา โดยมิได้มีเจตนารมณ์ให้เป็นสภาพี่เลี้ยงหรือสภาตรวจสอบที่ต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ หากแต่มีเจตนารมณ์ให้เป็นสภาที่ประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคม (All walks of life) มีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง โดยประชาชนซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่รัฐธรรมนูญ

กำหนด สามารถสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการนิติบัญญัติได้ "โดยตรงและอย่างกว้างขวาง" เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยรอบคอบรอบด้านมากยิ่งขึ้นตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรากฎหมาย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้อธิบายเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวต่อสาธารณชนไปแล้วตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏรายละเอียดตามคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๓-๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) ด้วยเหตุผลดังกล่าว มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยจึงบัญญัติว่า "วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม ..." และเมื่อเป็นเช่นนี้ การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่มจึงเป็นหลักประกันอันสำคัญว่าประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมสามารถเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางได้อย่างแท้จริง ความในมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย จึงกำหนดชัดเจนว่าการแบ่งกลุ่มนั้น "...ต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้" อย่างเหมาะสม

แม้รัฐธรรมนูญจะมิได้กำหนดวิธีการแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่มไว้โดยให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา แต่การกำหนดเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ ต้องพิจารณาโดยละเอียดรอบคอบและรับฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบด้วย ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอเรียนว่า ในชั้นการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้นำข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพ กลุ่มผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมมาประกอบการพิจารณากำหนดจำนวนกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม และได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนเป็นการทั่วไปด้วย โดยประชาชนส่วนใหญ่เห็นควรแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่ม เพื่อเป็นหลักประกันว่าวุฒิสภาจะเป็นสภาที่ประกอบด้วยประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้เสนอแนวคิดการแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่มให้ประชาชนทราบตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๒ หน้า ๘ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๒) ดังนั้น ในชั้นที่มีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงได้ยึดการแบ่งกลุ่มออกเป็น ๒๐ กลุ่มตามที่ได้รับความเห็นชอบในการออกเสียงประชามติเป็นหลัก ดังปรากฏรายละเอียดตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ตั้งขึ้น สิ่งที่ส่งมาด้วย (๓) ทั้งนี้ การแบ่งกลุ่มตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติเพื่อพิจารณานั้น หากพิเคราะห์โดยละเอียดจะเห็นได้ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมิได้แบ่งโดยใช้กลุ่มอาชีพแต่ประการเดียว เพราะยังมีกลุ่มผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงาน

หรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยด้วย

ดังนั้น การที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติให้ลดจำนวนกลุ่มลงเหลือเพียง ๑๐ กลุ่ม โดยการยุบรวมกลุ่ม จึงเป็นการลดทอนหลักประกันว่าวุฒิสภาจะเป็นสภาที่ประกอบด้วยประชาชนจากทุกภาคส่วนของสังคมอย่างแท้จริง เพราะมีความเป็นไปได้สูงมากที่จะทำให้กลุ่มเดิมที่ถูกยุบรวมเข้ากับกลุ่มอื่นจะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาลดน้อยลงหรือไม่ได้รับเลือกเลย เช่น การยุบกลุ่มสตรี ไปรวมกับกลุ่มผู้สูงอายุ (ซึ่งประกอบด้วยผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน) และกลุ่มประชาสังคม (ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มประชาสังคม องค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน) จากเดิมที่สามกลุ่มนี้มีหลักประกันชัดเจนว่าจะมีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภากลุ่มละ ๑๐ คน รวมเป็น ๓๐ คน แต่เมื่อนำมายุบรวมกันเป็นกลุ่มเดียวกัน ตัวแทนจากกลุ่มเหล่านี้จะลดลงเหลือรวมกันเพียง ๒๐ คนเท่านั้น ทำให้บางกลุ่มที่นำมารวมเข้ากันนั้นอาจไม่มีผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเลยเพราะมีความหลากหลายมากภายในกลุ่ม กับไม่มีหลักประกันว่าการเลือกกันเองภายในแต่ละกลุ่มนั้น ผู้สมัครจะได้รับเลือกในลักษณะเฉลี่ยกันอย่างทั่วถึง กรณีเช่นนี้จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่มุ่งหมายให้วุฒิสภามีองค์ประกอบจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมอย่างแท้จริง ทั้งยังไม่ตรงกับจำนวนกลุ่มที่ประชาชนได้รับทราบมาตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติอีกด้วย

ประเด็นที่สอง การแบ่งผู้สมัครในแต่ละกลุ่มออกเป็น ๒ ประเภท และการให้ผู้สมัครในแต่ละประเภทเลือกกันเอง (ร่างมาตรา ๑๓)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๑๐๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติชัดเจนว่าวุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคนซึ่งมาจาก “การเลือกกันเอง” ของบุคคลในแต่ละกลุ่มซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม ดังนั้น การเลือกดังกล่าวจึงมุ่งหมายให้เป็นการเลือกในระหว่างผู้สมัครด้วยกันเองอย่างเท่าเทียมกันโดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างเดียวกัน ซึ่งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอแนวคิดในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวให้ประชาชนทราบจนเป็นที่รับรู้ทั่วไปตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

อย่างไรก็ดี ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กำหนดให้มีการแบ่งผู้สมัครในแต่ละกลุ่มออกเป็นสองประเภท คือ ประเภทที่สมัครโดยอิสระ กับประเภทที่สมัครโดยต้องได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรตามที่กำหนด และให้ผู้สมัครในแต่ละประเภทเลือกกันเองเท่านั้น เลือกข้ามประเภทมิได้แม้จะอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของการเลือกกันเองตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งยังเป็นผลให้เกิดการแบ่งสมาชิกวุฒิสภาออกเป็นสองประเภทอีกด้วย ทั้งที่มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทยมิได้มุ่งหมายเช่นนั้น เพราะหากรัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายดังกล่าว ก็คงบัญญัติเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของสมาชิกวุฒิสภา และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาแต่ละประเภท ไว้ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่แรกในทำนองเดียวกับที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา

นอกจากนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การให้มีองค์กรเป็นผู้เสนอหรือรับรองผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญอย่างแจ้งชัด เพราะมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดว่าประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถสมัครรับเลือกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้อย่างเสรี จึงไม่จำเป็นต้องได้รับการเสนอชื่อหรือรับรองหรือผ่านการคัดกรองจากองค์กรใด ๆ ก่อน การคัดกรองผู้สมัครหากจะมีขึ้นนั้น มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้กระทำด้วยวิธีการที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองกันเอง มิใช่ให้ผู้อื่นหรือให้องค์กรใดมาคัดกรอง กรณีจึงเป็นการคัดกรองภายหลังจากที่ได้มีการสมัครเข้ารับเลือกแล้ว มิใช่ก่อนการสมัครเข้ารับเลือก อีกทั้งการคัดกรองดังกล่าวต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมด้วย

ประเด็นที่สาม ยกเลิกการเลือกไขว้ (ร่างมาตรา ๔๒ ร่างมาตรา ๔๓ และร่างมาตรา ๔๔)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า หลักการอันเป็นสาระสำคัญในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาคือการกำหนดมาตรการเพื่อให้การเลือกกันเอง “เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม” อย่างไรก็ดี โดยที่ตระหนักว่าการเลือกกันเองของผู้สมัครในแต่ละกลุ่มอาจมีการสมยอมกันในการเลือกโดยไม่สุจริตขึ้นได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อลดความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกดังกล่าว ดังนั้น รัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติไว้ชัดเจนว่า “...เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้” และได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการที่ห้ามมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือที่เข้าใจกันทั่วไปว่า “การเลือกไขว้” ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ประชาชนทราบจนเป็นที่รับรู้ทั่วไปตั้งแต่ก่อนที่จะมีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ดังปรากฏในคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ เล่มที่ ๑ หน้า ๒๕ สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑)

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การกำหนดมาตรการเลือกไขว้ในการเลือกกันเอง จะทำให้ความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกทำได้ยากขึ้น อันจะทำให้การเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมสมดังเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและสอดคล้องกับความประสงค์ของประชาชนที่ต้องการให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยมาตรการนี้กำหนดว่าในการเลือกแต่ละระดับ เมื่อมีการเลือกกันเองในกลุ่มเป็นเบื้องต้นแล้ว ให้แบ่งกลุ่มต่าง ๆ ออกเป็นสี่สาย และให้มีการจับสลากว่ากลุ่มใดอยู่ในสายใด และให้มีการเลือกไขว้โดยให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในแต่ละกลุ่มเลือกผู้ได้รับเลือกขั้นต้นจากกลุ่มซึ่งอยู่ในสายเดียวกัน และจากการหารือกับผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ได้ความตรงกันว่ามาตรการการเลือกไขว้ดังกล่าว

ทำให้การสมยอมกันในการเลือกทำได้ยากขึ้น ทั้งสามารถปฏิบัติได้โดยไม่มีข้อขัดข้อง ดังนั้น คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเห็นว่าการตัดมาตรการเลือกไขว้ออกโดยไม่มีมาตรการที่เท่าเทียมหรือเข้มข้นกว่าในการลดความเป็นไปได้ในการสมยอมกันในการเลือกมาแทน เป็นการเพิ่มความเสี่ยงที่จะทำให้เกิดการสมยอมกันโดยไม่สุจริตในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งหมายให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

อนึ่ง คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขอกราบเรียนว่า สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) และ (๒) ที่ใช้อ้างอิงในหนังสือนี้ เป็นคำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญโดยสรุป ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำขึ้นตามบทบัญญัติของมาตรา ๓๙/๑ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง และตามรัฐธรรมนูญดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในวรรคสี่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการจัดพิมพ์และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายมีชัย ฤชุพันธุ์)
ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

กลุ่มงานประธานรัฐสภา
โทร. ๐๒ ๒๔๔ ๑๔๙๗
โทรสาร ๐๒ ๒๔๔ ๑๔๙๗

กลุ่มงานสนับสนุนทั่วไป
รับที่ ๗๑/๒๕๖๑ วันที่ ๙ / กพ / ๖๑
เวลา ๑๕.๑๐ ส่ง พรม.
สำนักการประชุม

กลุ่มงานพระราชบัญญัติ
รับที่ ๔๓ / ๒๕๖๑
วันที่ ๙ / ก.พ. / ๒๕๖๑
เวลา ๑๕.๒๐ น.
สำนักการประชุม

ด่วนที่สุด

ที่ ศป ๐๐๒๖/๔๕



ศาลปกครองสูงสุด
เลขที่ ๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๑ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

อ้างถึง หนังสือศาลปกครองสูงสุด ด่วนที่สุด ที่ ศป ๐๐๒๖/๔๕๒๘ ลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

ตามหนังสือที่อ้างถึง ศาลปกครองได้เสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ซึ่งต่อมาคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้มีหนังสือเชิญเลขาธิการสำนักงานศาลปกครองหรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ในประเด็นเกี่ยวกับศาลที่มีอำนาจรับคำร้อง พิจารณาและมีคำวินิจฉัยในคดีที่เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๐๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมคณะกรรมาธิการ หมายเลข ๓๐๑ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ นั้น

ศาลปกครองใคร่ขอเสนอข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับผลการเข้าร่วมประชุมชี้แจงร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... ต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... เมื่อวันอังคาร ที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

๑. <u>การยื่นคำร้องคัดค้านกรณีที่ไม่รับสมัคร หรือถูกสั่งลบชื่อผู้สมัคร หรือผู้สมัครถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร (ร่างมาตรา ๒๓ และร่างมาตรา ๒๔)</u>

สำหรับบทบัญญัติในประเด็นนี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างในเบื้องต้นก่อนเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้กำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจในการพิจารณาคำร้องคัดค้านการลบชื่อผู้สมัครออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร แต่ต่อมาคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนนี้เป็นร่างมาตรา ๒๓ และร่างมาตรา ๒๔ กำหนดให้ศาลฎีกาเป็นผู้พิจารณาคำร้องคัดค้านกรณีที่ไม่รับสมัคร หรือถูกสั่งลบชื่อผู้สมัคร หรือผู้สมัครถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ซึ่งตามหนังสือชี้แจงข้อสังเกตของศาลปกครองถึงประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ที่อ้างถึงมิได้มีข้อสังเกตในส่วนนี้ด้วย ดังนั้น เพื่อให้สอดคล้องกับข้อสังเกตตามร่างพระราชบัญญัติ มาตรา ๔๔ กรณีจึงสมควรมีข้อสังเกตขอให้

/ แก้ไขเพิ่มเติม...

แก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ โดยกำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจในการพิจารณาการยื่นคำร้องคัดค้านกรณีที่ไม่รับสมัคร หรือถูกสั่งลบชื่อผู้สมัคร หรือผู้สมัครถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันและเป็นไปตามข้อสังเกตของศาลปกครองที่ได้เคยไปชี้แจงต่อคณะกรรมการศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ อันเป็นหลักการเดิมที่กำหนดไว้ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างในเบื้องต้น โดยขอเสนอให้มีการแก้ไข ดังนี้

"มาตรา ๒๓ กรณีที่ผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอสั่งไม่รับสมัครผู้ใดหรือสั่งลบชื่อผู้สมัครผู้ใด ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกสั่งลบชื่อ แล้วแต่กรณี

องค์คณะ วิธีพิจารณา และการจัดทำคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกในระดับนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ในการนี้อาจกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง แสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนก็ได้ ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลปกครองสูงสุดยังมิได้วินิจฉัย ให้ดำเนินการเลือกต่อไป โดยให้ถือว่ามีผู้สมัครเพียงเท่าที่ปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอประกาศ ในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ดำเนินการไปแล้ว

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่ผู้สมัครซึ่งถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการเลือกสั่งลบชื่อ และให้นำความในมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม"

๒. <u>การยื่นคำร้องคัดค้านการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ร่างมาตรา ๔๔)</u>

สำหรับบทบัญญัติในประเด็นนี้ศาลปกครองได้แจ้งข้อสังเกตให้ทราบแล้วตามหนังสือที่อ้างถึง โดยเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๔๔ ดังนี้

"มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ เห็นว่าการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือกหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามวันนับแต่วันที่มีการออกคำสั่ง และให้นำความในมาตรา ๒๓ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม"

๓. <u>การกำหนดให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องอื่น ๆ ที่มิได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอื่น และการกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนเช่นเดียวกับศาลฎีกา (ร่างมาตรา ๒๔/๑)</u>

จากการเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ ได้พิจารณาเห็นพ้องด้วยกับข้อสังเกตของศาลปกครองว่าเมื่อร่างพระราชบัญญัติฯ ได้กำหนดให้ศาลฎีกาซึ่งปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับคดีการเลือกตั้งนอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ในคดีอื่นตามปกติของศาล และเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม

/ หรือค่าตอบแทน

หรือค่าตอบแทน จึงเห็นชอบให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับคดีการเลือกตั้งมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับศาลฎีกา ซึ่งในส่วนของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มาตรา ๖ วรรคสอง ก็ได้กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลฎีกาเกี่ยวกับการเลือกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้พิพากษาซึ่งร่วมประชุมใหญ่ศาลฎีกา องค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนบุคคล ซึ่งองค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด ดังนั้น หากกำหนดให้ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีพิพาทเกี่ยวกับการยื่นคำร้องคัดค้านการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ และการยื่นคำร้องคัดค้านกรณีที่ผู้สมัครถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร (ร่างมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๔๔) ตามข้อสังเกตของศาลปกครองแล้ว ก็สมควรเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติเพื่อกำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับคดีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับศาลฎีกา เนื่องจากถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติมเกี่ยวกับคดีการเลือกสมาชิกวุฒิสภานอกเหนือจากการปฏิบัติหน้าที่ในคดีอื่นตามปกติของศาล และเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการโดยเร่งด่วน นอกจากนี้ สมควรกำหนดบทบัญญัติรองรับให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ที่มิได้กำหนดให้เป็นอำนาจของศาลอื่นตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่เกิดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจระหว่างศาลในอนาคต ดังนี้

"มาตรา ๒๔/๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การฟ้องคดีหรือการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการในการจัดหรือดำเนินการให้มีการจัดการเลือกตั้งอันมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มีเหตุที่จะฟ้องคดีหรือยื่นคำร้อง แต่มิให้นำมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับ

การพิจารณาคดีและการทำคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็ว และเที่ยงธรรม ในการนี้ อาจกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลปกครองชั้นต้นเป็นผู้ไต่สวนพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลปกครองสูงสุดก็ได้ ทั้งนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดไม่กระทบถึงการดำเนินการเลือกหรือการกระทำอื่นใดที่ได้ดำเนินการไปก่อนศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง

การปฏิบัติหน้าที่ของศาลปกครองสูงสุดเกี่ยวกับการเลือกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ตุลาการซึ่งร่วมประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด องค์คณะตุลาการ ตลอดจนบุคคลซึ่งองค์คณะตุลาการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณีตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลปกครองตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด"

/ ศาลปกครอง...

ศาลปกครองจึงขอส่งข้อสังเกตดังกล่าวมาเพื่อพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ให้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอขอบพระคุณท่านประธานคณะกรรมาธิการฯ ที่อนุเคราะห์ให้ผู้แทนศาลปกครองเข้าร่วมการชี้แจงข้อเท็จจริงและเหตุผลเกี่ยวกับข้อสังเกตดังกล่าวต่อคณะกรรมาธิการฯ มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายปิยะ ปะตังทา)
ประธานศาลปกครองสูงสุด

สำนักกฎหมาย
กลุ่มนิติการ
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๗ , ๐ ๒๑๔๑ ๐๙๑๘ (โทรศัพท์สายด่วน “๑๓๕๕”)
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๘๓๙

ข้อเสนอเพื่อพิจารณาทบทวน
บทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ บางมาตรา ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้ว
โดย นายสกุล สื่อทรงธรรม กรรมการ ผู้นำเสนอ

****

ข้อเสนอ

๑. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔

มาตรา ๒๔ ในการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้มีคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ อำนวยความสะดวก และรายงานปัญหาหรืออุปสรรรคเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการระดับประเทศ ***โดย***ให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับประเทศ

(๒) คณะกรรมการระดับจังหวัด ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานคร***สำหรับกรุงเทพมหานคร*** และผู้ว่าราชการจังหวัด***สำหรับจังหวัดอื่น*** เป็น***ประธาน***ที่ปรึกษา หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตจังหวัดซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดนั้น จำนวน***สอง***สามคน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๓) คณะกรรมการระดับอำเภอ ประกอบด้วย นายอำเภอเป็น***ประธาน***ที่ปรึกษา หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตอำเภอซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตอำเภอนั้น จำนวน***สอง***สามคน เป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือข้าราชการประจำอำเภอซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้กรรมการตาม (๒) และ (๓) เลือกคนใดคนหนึ่งเป็นประธานที่ประชุม เพื่อเลือกประธานคณะกรรมการ โดยใช้เสียงข้างมากตัดสิน หากคะแนนเสียงออกมาเท่ากันให้ประธานที่ประชุมมีคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง การแต่งตั้ง และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการจะกำหนดให้แต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครตำแหน่งใด แทนหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตาม (๒) และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอตาม (๓) ก็ได้

ผู้เป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐตาม (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี ต้องไม่เป็นผู้มีบุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้น

ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า กรรมการตาม (๒) หรือ (๓) ผู้ใดมีกรณีตามวรรคสาม หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งอื่นหรือบุคคลอื่นเป็นกรรมการแทนได้ตามที่เห็นสมควร

๒. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๓

มาตรา ๔๓ ***ในกรณีตามมาตรา ๔๒ (๔) และในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า*** ห้ามมิให้บุคคลในบัญชีสำรองผู้ใดลาออกเพื่อให้บุคคลในลำดับถัดลงไปได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภา ***ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น***

๓. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๘ และเพิ่มขึ้นใหม่เป็นมาตรา ๗๑/๑

มาตรา ๕๘ เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แล้ว ***ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า***ห้ามมิให้สมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำใดของบุคคลอื่น **อัน**โดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ***ให้คณะกรรมการร้องขอต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น***

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง และศาลฎีกาได้มีคำสั่งรับคำร้องของคณะกรรมการไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอยู่ในบัญชีสำรองด้วย และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้คณะกรรมการสั่งลบรายชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีสำรอง และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๗๑/๑ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๔๓ หรือมาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง ให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๔. แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๕๖ และเพิ่มขึ้นใหม่เป็นมาตรา ๗๑/๒

มาตรา ๕๖ ก่อนประกาศผลการเลือก ***ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่า***ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด หรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น **อัน**โดยมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเป็นการทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริต หรือเที่ยงธรรม

มาตรา ๗๑/๒ ผู้ใดกระทำฝ่าฝืนมาตรา ๕๖ ให้คณะกรรมการมีคำสั่งเป็นที่สุดระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี และให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

****

ความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ตามที่ที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ครั้งที่ ๒๒๔ วันศุกร์ที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ควรให้มีการดำเนินการในเรื่องการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... และมีมติตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ขึ้น โดยมีอำนาจหน้าที่พิจารณาศึกษาหลักการและประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมายนั้น

บัดนี้ คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ขอเรียนว่า คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการพิจารณาจากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๗ รัฐสภา ส่วนที่ ๓ วุฒิสภา มาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๓ เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการพิจารณาศึกษา ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมรัฐธรรมนูญ ในการดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑) จำนวนกลุ่ม

ควรแบ่งจำนวนออกเป็น ๒๐ กลุ่ม โดยพิจารณาจากการประกอบอาชีพ การรวมตัวกันทางสังคม ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ทางด้านเศรษฐกิจ ธุรกิจ สังคม กฎหมาย การบริหารงานภาครัฐ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ในทางสากลอันพึงจะมี นำมาเป็นกรอบในการพิจารณา นอกจากนี้ จากการรับฟังความเห็นคิดเห็นของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ตามที่ได้มีการจัดโครงการสัมมนารับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดจำนวนกลุ่มเป็น ๒๐ กลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในทางสังคม

๒) การแบ่งกลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่างๆ ที่หลากหลายของสังคมซึ่งต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้มีดังต่อไปนี้

(๑) กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การดำเนินงานให้แก่รัฐ การบริหารราชการแผ่นดิน ไม่ว่าจะเป็นการบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น* รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง

---

*การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔.

หรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง[๒] การบริหารจัดการภาครัฐการดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ และให้หมายความรวมถึงความมั่นคงแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นความมั่นคงภายในประเทศ ความมั่นคงปลอดภัยของประชาชน ความมั่นคงทางทรัพย์สิน ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความมั่นคงทางทรัพย์สิน ความมั่นคงระหว่างประเทศ เป็นต้น และให้หมายความรวมถึงนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป[๓] เป็นต้น

(๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การใช้ การร่าง การพิจารณา การศึกษา การตีความ การวิจัยและการพัฒนากฎหมาย การรักษาและบังคับใช้กฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดี การบังคับคดี คุมประพฤติ ราชทัณฑ์ และให้หมายความรวมถึงขั้นตอนและวิธีดำเนินการในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่ออำนวยความยุติธรรม คุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของบุคคล[๔] การศึกษา การวิจัยและการพัฒนากระบวนการยุติธรรม[๕] เป็นต้น

(๓) กลุ่มการศึกษาและพัฒนา

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การศึกษา วิจัยและพัฒนาด้านการศึกษา กลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้านการศึกษา ผู้สอน บริหารหรือจัดการศึกษา วิจัยในศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ ดูแลและพัฒนาเด็กเล็ก ด้านโสตทัศนูปกรณ์สนับสนุนด้านการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา ฯลฯ และให้หมายความรวมถึงการกระทำใด ๆ ที่ทำให้บุคคลหรือสิ่งประดิษฐ์ มีความรู้ ความเข้าใจ มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะที่จะทำกิจการใด ๆ ได้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

(๔) กลุ่มการสาธารณสุข

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงาน*ด้านการ[๖]แพทย์ การพยาบาล การผดุงครรภ์ ทันตกรรม เภสัชกรรม เทคนิคการแพทย์ กายภาพบำบัด การแพทย์แผนไทย การแพทย์แผนไทยประยุกต์ การแพทย์แผนไทยพื้นบ้าน การแพทย์ทางเลือก การสาธารณสุขชุมชน[๗] และให้หมายความรวมถึงผู้ให้บริการและผู้รับบริการทางการสาธารณสุข การวิจัยและการพัฒนา ด้านเภสัชกรรมและอุปกรณ์เครื่องมือการแพทย์ ทั้งนี้ รวมถึงการป้องกัน การบำบัดโรค การรักษา และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน[๘] การสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อม การควบคุมโรคติดต่อ การให้สุขศึกษาเกี่ยวกับสุขวิทยาส่วนบุคคล การจัดบริการทางด้านการแพทย์ และพยาบาล การดูแลและจัดการสุขภาพทั้งปวงของชุมชนโดยอิงตามการวิเคราะห์ด้านสุขภาพของประชากร สุขภาพเชิงสิ่งแวดล้อม เชิงสังคม และเชิงพฤติกรรม รวมทั้งสุขภาพเชิงอาชีพ[๙] เป็นต้น

---

[๒]บทนิยามคำว่า "หน่วยงานทางปกครอง" ตามความในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

[๓]เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ http://www.nsc.go.th/Download1/policy58.pdf.

[๔]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "กระบวนการยุติธรรม"

[๕]เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ http://www.tijthailand.org/main/th/content/276.html.

[๖]คำว่า "การ" ถ้าอยู่หน้านาม หมายความว่า เรื่อง, ธุระ, หน้าที่ : พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔.

[๗]พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์, เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ http://www.tmc.or.th/statute.php.

[๘]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "สาธารณสุข"

[๙]https://th.wikipedia.org/การสาธารณสุข.

(๕) กลุ่มกสิกรรม ป่าไม้

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การเพาะปลูกพืช บนดินและในน้ำ ในอากาศ และให้หมายความรวมถึง การอนุรักษ์ การฟื้นฟู การจัดการ การใช้ประโยชน์จากป่าไม้ เป็นต้น

(๖) กลุ่มปศุสัตว์ ประมง (รวมถึงสัตวบาล)

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การเลี้ยงสัตว์เพื่อการพาณิชย์ การพัฒนาบำรุงพันธุ์สัตว์ สัตว์ปีก และสัตว์สี่ขา สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์น้ำ การประมง การเพาะเลี้ยงและจับสัตว์น้ำ(น้ำจืด น้ำเค็ม) รวมถึงประมงชายฝั่ง ประมงทะเลลึก และประมงนอกน่านน้ำไทย ฯลฯ และให้หมายความรวมถึง การเลี้ยงและดูแลสัตว์ผู้เลี้ยงและดูแลสัตว์ เป็นต้น

(๗) กลุ่มลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสวัสดิการลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้รับจ้างทำการงานโดยได้รับค่าตอบแทน[๑๐] คนงาน ผู้ใช้แรงในการทำงานไม่รวมถึงคนพิการ คนวิกลจริต นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน นักบวช ทหาร ผู้ต้องขัง และผู้ประกอบกิจการเพื่อหากำไร[๑๑] และให้หมายรวมถึงผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสวัสดิการลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงานตามกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองแรงงาน แรงงานสัมพันธ์ เป็นต้น

(๘) กลุ่มสิ่งแวดล้อม ผังเมือง พัฒนาอสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม กลุ่มผู้รณรงค์ปกป้องสิ่งแวดล้อม นักวิชาการผังเมือง นักผังเมือง ผู้ประกอบการด้านธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์และผู้ประกอบการธุรกิจสิ่งก่อสร้างขนาดใหญ่ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เขื่อน ถนนทางพิเศษ รถไฟความเร็วสูง สนามบิน เป็นต้น

(๙) กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้อนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดการ ใช้ประโยชน์ ดิน น้ำ ป่า อากาศ ทรัพยากรธรณี ความหลากหลายทางชีวภาพ และให้หมายความรวมถึงกลุ่มอนุรักษ์ฟื้นฟูจากการใช้ประโยชน์จากพลังงานฟอสซิลและพลังงานหมุนเวียน เป็นต้น

(๑๐) กลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้ใช้ความรู้และความเข้าใจธรรมชาติที่ได้โดยการสังเกต ค้นคว้าวิเคราะห์และสังเคราะห์ แล้วจัดเป็นระเบียบและการนำวิทยาการที่นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ไม่ว่าในทางใด[๑๒]วิทยาการที่นำเอาความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติ

---

[๑๐]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "ลูกจ้าง".

[๑๑]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "ผู้ใช้แรงงาน".

[๑๒]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "วิทยาศาสตร์" ทั้งนี้ ความหมายดังกล่าวได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในบทนิยามคำว่า "วิทยาศาสตร์" ตามความในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑

อุตสาหกรรม เป็นต้น[๑๓] การวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการใช้ความรู้ ทักษะการบริหารจัดการและประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยี เพื่อการคิดค้น การประดิษฐ์ การพัฒนา การผลิตสินค้า การบริการกระบวนการผลิต และการจัดการองค์กรในรูปแบบใหม่[๑๔] และให้หมายความรวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาศาสตร์ประยุกต์เป็นต้น

(๑๑) กลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มอัตลักษณ์อื่นๆ (Identity group)

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*กลุ่มที่มีพันธะเกี่ยวข้องกัน และที่แสดงเอกลักษณ์ออกมา โดยการผูกพันลักษณาการของเชื้อชาติและสัญชาติเข้าด้วยกัน[๑๕] ความเป็นกลุ่มทางชาติพันธุ์ที่สมาชิกในกลุ่มจะมีวัฒนธรรมและการแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีขนบธรรมประเพณี ภาษา ศาสนา ความเชื่อ การแต่งกาย หรือการทำมากินแบบเดียวกัน[๑๖] และให้ความรวมถึงกลุ่มอัตลักษณ์อื่นๆ (Identity group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีคุณลักษณะเฉพาะตัวของบุคคล สังคม ชุมชนนั้นๆ เป็นต้น[๑๗]

(๑๒) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้มีฝีมือฝีมือทางการช่างการทำให้วิจิตรพิสดาร และการแสดงออกซึ่งอารมณ์สะเทือนใจให้ประจักษ์ด้วยสื่อต่าง ๆ อย่างเสียง เส้น สี ผิว รูปทรง เป็นต้น เช่น วิจิตรศิลป์ ศิลปะการดนตรี ศิลปะการวาดภาพ ศิลปะการละคร ศิลปกร ศิลปกรรม[๑๘] ศิลปการ ศิลปกิจ ศิลปธาตุ ศิลปะลักษณะ ศิลปวัตถุ ศิลปะวิทยา ศิลปะศาสตร์ ศิลปศึกษา ศิลปหัตถกรรม ศิลป

---

[๑๓]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ความหมายของคำว่า "เทคโนโลยี"ทั้งนี้ ความหมายดังกล่าวได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในบทนิยามคำว่า "เทคโนโลยี" ตามความในมาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑

[๑๔] มาตรา ๓ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑"นวัตกรรม"

[๑๕]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ความหมายของคำว่า "ชาติพันธุ์"

[๑๖]คำศัพท์ทางมานุษยวิทยา คำว่า "ความเป็นกลุ่มทางชาติพันธุ์" ตรงกับคำศัพท์ว่า Ethnicity , เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ที่http://www.sac.or.th/databases/antropologyconcepts/glossary/index?Glossary%5Bfreeterm_id%5D=43 ทั้งนี้ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) จึงได้จัดทำฐานข้อมูลกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย ขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ.2541 มีการแนะนำกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งสิ้น 36 กลุ่ม โดยมีการจำแนกกลุ่มชาติพันธุ์ตามตระกูลภาษา 5 ตระกูล คือ กลุ่มตระกูลภาษาไท-กะได กลุ่มตระกูลภาษาออสโตรเอเชียติก กลุ่มตระกูลภาษาจีน-ทิเบต กลุ่มตระกูลภาษาออสโตรเนเชี่ยน กลุ่มตระกูลภาษาม้ง-เมี่ยน อย่างไรก็ตาม เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้น และมีวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามบริบททางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของประเทศไทย ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก เมื่อไม่มีผู้รับผิดชอบปรับปรุงข้อมูลในฐานให้ทันสมัย จึงทำให้มีการยกเลิกการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าว ,เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ http://www.sac.or.th/databases/ethnic-groups/page/1.

[๑๗]คำว่า "อัตลักษณ์" ไม่มีบันทึกไว้ในพจนานุกรม แต่มีตำราหลายเล่มให้ความหมายคำว่า "อัตลักษณ์" ไว้ว่า คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ เช่น เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคม อื่นๆ พูดง่ายๆ คือลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ โปรดดูเพิ่มเติมที่ http://www.nationejobs.com/citylife/content.php?ContentID=1451 และ http://it.nation.ac.th/studentresearch/files/54290182.pdf

[๑๘]คำว่า "ศิลปกรรม" หมายความว่า งานอันมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่าง คือ งานจิตรกรรม งานประติมากรรม งานภาพพิมพ์ งานสถาปัตยกรรม งานภาพถ่าย งานภาพประกอบ งานศิลปประยุกต์ ตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗.

ปฏิบัติ ศิลปะประยุกต์ ศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะสถาปัตยกรรม ศิลปิน[๑๙] ศิลปะร่วมสมัย[๒๐]เป็นต้น และให้หมายความรวมถึง สิ่งที่ทำความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา เป็นต้น[๒๑] รวมถึงงานเกี่ยวกับเพลงที่แต่งขึ้นเพื่อบรรเลงหรือขับร้องไม่ว่าจะมีทำนองและคำร้องหรือมีทำนองอย่างเดียว และให้หมายความรวมถึงโน้ตเพลงหรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้ว[๒๒]อาทิเช่น นักดนตรี นักร้อง นักแต่งเพลง นักประพันธ์บทเพลง เป็นต้น และให้หมายความรวมถึง ผู้แสดง นักดนตรี นักร้อง นักเต้น นักรำ และผู้ซึ่งแสดงท่าทาง ร้อง กล่าว พากย์ แสดงตามบทหรือในลักษณะอื่นใด เป็นต้น[๒๓] ทั้งนี้ รวมถึงการรื่นเริงการทำให้รู้สึกสนุก[๒๔]

(๑๓) กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณะประโยชน์กลุ่มการคุ้มครองผู้บริโภค การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*พื้นที่หรือส่วนของสังคมที่มีประชาชนเป็นผู้แสดงบทบาทหลัก พื้นที่ดังกล่าวจึงไม่ใช่ภาครัฐ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีกฎหมายรองรับ และภาคธุรกิจเอกชนที่เน้นดำเนินงานโดยมุ่งแสวงหาผลกำไรในพื้นที่ประชาสังคม ประชาชนทั่วไปเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการที่เป็นอิสระจากภาครัฐ และอยู่นอกบริบทการแข่งขันทางการเมือง ซึ่งกลุ่มและผู้กระทำการทางสังคม อาจมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต วิธีคิดอันหลากหลายมาร่วมกันในกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิด สร้างเอกลักษณ์และความเห็นร่วมกัน รวมถึงต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมในการพิทักษ์หรือเพิ่มพูนผลประโยชน์สาธารณะบางประการให้กับสังคม โดยลักษณะของพื้นที่ดังกล่าวสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ทางการเมือง และทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจระหว่างสามพื้นที่ดังกล่าวนี้ด้วย[๒๕]รวมถึงองค์กรภาคประชาสังคมตามกฎหมายว่าด้วยสภาพัฒนาการเมือง[๒๖] และให้หมายความรวมถึงองค์กรภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองให้ดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสังคม[๒๗] มูลนิธิ หรือสมาคมที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดสวัสดิการสังคมหรือองค์กรภาคเอกชนที่มีผลงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคม[๒๘] องค์การนอกภาครัฐ (non-governmental organisation หรือย่อว่า NGO)[๒๙] กลุ่มผู้คุ้มครองผู้ซื้อหรือผู้ได้รับ

---

[๑๙]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ความหมายของคำว่า "ศิลปะ"

[๒๐]พระราชบัญญัติส่งเสริมศิลปะร่วมสมัย พ.ศ. ๒๕๕๑มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"ศิลปะร่วมสมัย" หมายความว่า ศิลปะที่สร้างสรรค์จากความคิดและประยุกต์อย่างบูรณาการ โดยมีวัฒนธรรมเป็นฐานรากสำคัญในการสร้างสรรค์เพื่อรับใช้สังคม

[๒๑]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ความหมายของคำว่า "วัฒนธรรม"

[๒๒]พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗มาตรา ๔ นิยามคำว่า "ดนตรีกรรม"

[๒๓]พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗มาตรา ๔ ให้นิยามคำว่า "นักแสดง"

[๒๔]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ ความหมายของคำว่า "บันเทิง"

[๒๕]คำว่า "ประชาสังคม" พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตสถาน ไม่ได้ให้ความหมายไว้ แต่มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ได้แก่ นายธีรยุทธ บุญมี , Sudipta Kaviraj and Sunil Khilnani (eds), Jude Howell and Jenny Pearce. เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ที่ https://th.wikipedia.org/wiki/ประชาสังคม.

[๒๖]มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑.

[๒๗]พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖บทนิยามคำว่า "องค์กรสาธารณะประโยชน์" และบทนิยามคำว่า "สวัสดิการสังคม"

[๒๘]พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๕ องค์กรสาธารณะ มาตรา ๓๕

[๒๙] เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ https://th.wikipedia.org/องค์การนอกภาครัฐ.

บริการจากผู้ประกอบธุรกิจหรือผู้ซึ่งได้รับการเสนอหรือการชักชวนจากผู้ประกอบธุรกิจเพื่อให้ซื้อสินค้าหรือรับบริการและหมายความรวมถึงผู้ใช้สินค้าหรือผู้ได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจโดยชอบ แม้มิได้เป็นผู้เสียค่าตอบแทนก็ตาม[๓๐] รวมถึงองค์กรผู้บริโภคที่เป็น องค์กรที่เป็นนิติบุคคลหรือคณะบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไปที่มีวัตถุประสงค์และมีการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคโดยไม่แสวงหากำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกันและต้องเป็นอิสระไม่ถูกจัดตั้งหรือตกอยู่ภายใต้อาณัติไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมของหน่วยงานของรัฐหรือผู้ประกอบการ[๓๑] องค์กรหรือกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ เป็นต้น

(๑๔) กลุ่มปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ และคนชายขอบรวมถึงผู้เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ และคนชายขอบ

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ รวมถึงผู้ด้อยโอกาส ซึ่งเป็นผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อน และได้รับผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา สาธารณสุข การเมือง กฎหมาย วัฒนธรรม ภัยธรรมชาติ และภัยสงคราม รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสที่จะเข้าถึงบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ ตลอดจนผู้ประสบปัญหาที่ยังไม่มีองค์กรหลักรับผิดชอบอันจะส่งผลให้ไม่สามารถดำรงชีวิตได้เท่าเทียมกับผู้อื่นอาทิเช่น คนยากจน คนเร่ร่อนหรือไร้ที่อยู่อาศัย คือ คนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง ขาดการได้รับการบริการขั้นพื้นฐานและขาดโอกาสในการได้รับการพัฒนาตัวเองในทุก ๆ ด้าน ผู้ที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนราษฎร คือ บุคคลที่ไม่มีสัญชาติ หรือไม่มีกฎหมายของรัฐใดยอมให้สัญชาติ ซึ่งจะมีอยู่ ๒ ประเภท คือ คนไร้สัญชาติที่มีสิทธิอาศัยในประเทศไทย และคนไร้สัญชาติที่ไม่มีสิทธิอาศัยอยู่ในประเทศไทย ผู้พ้นโทษ คือ ผู้ที่ได้รับการปลดปล่อยจากเรือนจำด้วยเหตุผลต่าง ๆ รวมไปถึงผู้ที่พ้นจากการคุมความประพฤติ และผู้พ้นจากการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด รวมถึงผู้ติดเชื้อ HIV คือ ผู้ที่ติดเชื้อและครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ป่วยเอง พ่อ แม่ ลูก พี่ น้อง ตลอดจนถึงญาติของผู้ป่วยด้วย[๓๒] และให้หมายความรวมถึงผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับคนชายขอบ ซึ่งเป็นคนที่อยู่ห่างไกลจากสังคม ผู้ที่ไม่ได้รับการดูแล ไม่ได้รับบริการหรือความคุ้มครองจากรัฐอย่างที่คนอื่น ๆ ได้รับ เป็นคนที่ต้องดูแลตนเองและมีวัฒนธรรมของตนเองที่อาจแตกต่างจากวัฒนธรรม ของคนที่อยู่ในเมือง[๓๓]

(๑๕) กลุ่มปฏิบัติงานเกี่ยวกับสตรี ความเท่าเทียมทางเพศ เพศสภาพรวมถึงผู้เป็นสตรีและผู้มีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสตรี การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งเป็นการกระทำหรือไม่กระทำการใด อันเป็นการแบ่งแยก กีดกัน หรือจำกัดสิทธิประโยชน์ใด ๆ ไม่ว่าทางตรง หรือทางอ้อม โดยปราศจาก ความชอบธรรม เพราะเหตุที่บุคคลนั้นเป็นเพศชาย

---

[๓๐]พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒บทนิยามคำว่า "ผู้บริโภค".

[๓๑]ร่างพระราชบัญญัติองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคพ.ศ. .... ร่างมาตรา ๓ นิยามคำว่า "องค์กรผู้บริโภค" ฉบับที่ผ่านการพิจารณา สปช. เข้าสู่ ครม. (เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2558), เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ http://www.indyconsumers.org/main/introduce/iocp-bill.html

[๓๒]นิยามและการแบ่งกลุ่มของผู้ด้อยโอกาส, สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2560 จาก http://www.thaieditorial.com/กลุ่มของผู้ด้อยโอกาส.

[๓๓]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานความหมายของคำว่า "คนชายขอบ".

หรือเพศหญิง หรือมีการ แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด[๓๔] และให้หมายความรวมถึงเพศสภาพ (Gender)[๓๕]เป็นต้นและให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้เป็นสตรี และผู้มีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด

(๑๖) กลุ่มการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศ สื่อสารมวลชน

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*วิธีการนำถ้อยคำ ข้อความ หรือหนังสือ เป็นต้น จากบุคคลหนึ่งหรือ สถานที่หนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรืออีกสถานที่หนึ่ง[๓๖]อาทิเช่น คลื่นความถี่ โทรคมนาคม วิทยุคมนาคม วิทยุกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุคมนาคม กิจการโทรคมนาคม[๓๗] วิทยุชุมชน การวิจัยและพัฒนากิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะ[๓๘] การประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์โทรคมนาคม เพื่อจัดเก็บ ค้นหา ส่งผ่าน และจัดดำเนินการข้อมูลเครื่องคอมพิวเตอร์และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีการกระจายสารสนเทศอย่างอื่นฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์กึ่งตัวนำ อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์โทรคมนาคม การพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์ และบริการทางคอมพิวเตอร์[๓๙] เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสารในด้านดิจิทัล[๔๐]และให้หมายความรวมถึงกระบวนการติดต่อสื่อสารสู่มวลชนโดยส่งสารผ่านสื่อมวลชน[๔๑]รวมทั้งกิจการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ซึ่งใชวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศนหรือเครื่องมือสื่อสารใด เปนสื่อกระจายสารไปสูประชาชนอยางตอเนื่องและหมายความรวมถึงการจัดหา การผลิตและการดัดแปลงขาว รายการสาระความรูหรือรายการสาระบันเทิงดวย[๔๒] หรือการถ่ายทอดข้อมูลผ่านสื่อมวลชนให้คนส่วนใหญ่ โดยทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ ที่ใช้ในการเผยแพร่ข่าวหรือโฆษณา[๔๓]เป็นต้น

(๑๗) กลุ่มประกอบการธุรกิจ

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ธุรกิจทางการค้า การพาณิชย์ การเงิน การธนาคาร การบัญชี การท่องเที่ยว การโรงแรม กลุ่มโลจิสติกส์ เป็นต้น

---

[๓๔]พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 "การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ"

[๓๕]โปรดดูเพิ่มเติมที่ http://library2.parliament.go.th/ebook/content-issue/2558/hi2558-055.pdf.

[๓๖]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานความหมายของคำว่า "การสื่อสาร".

[๓๗]พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕.

[๓๘]พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ หมวด ๔ มาตรา ๕๒.

[๓๙]คำว่า "เทคโนโลยีสารสนเทศ" พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไม่ได้ให้ความหมายไว้ แต่มีผู้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลาย ได้แก่Daintith, John,Free on-line dictionary of computing (FOLDOC),Chandler,Daniel;Munday, Rod,Ralston, Anthony; Hemmendinger, David; Reilly, Edwin D. เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ที่ https://th.wikipedia.org/wiki/เทคโนโลยีสารสนเทศ.

[๔๐]โปรดดู เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพ.ศ. ๒๕๖๐.

[๔๑]พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานความหมายของคำว่า "สื่อสารมวลชน".

[๔๒]พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยพ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓,

[๔๓]เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ได้ที่ https://th.wikipedia.org/wiki/สื่อสารมวลชน.

(๑๘) กลุ่มประกอบการอุตสาหกรรม

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*การผลิต การแปรรูป สินค้าและบริการในลักษณะอุตสาหกรรมทุกประเภท ทุกขนาด อาทิเช่น อุตสาหกรรมการเกษตรอุตสาหกรรมสกัดจากธรรมชาติ อุตสาหกรรมการผลิตอุตสาหกรรมการขนส่ง อุตสาหกรรมการบริการ อุตสาหกรรมขนาดใหญ่อุตสาหกรรมขนาดย่อม อุตสาหกรรมในครัวเรือน อุตสาหกรรมสินค้าทุน อุตสาหกรรมสินค้าเป็นต้น

(๑๙) กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ และอาชีพอิสระ

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้าน*ผู้ที่ใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ในการหารายได้หรือประกอบอาชีพ โดยเป็นบุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ[๔๕]ตามที่กฎหมายกำหนด อาทิเช่น ใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม ออกโดย แพทยสภา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทันตกรรม ออกโดย ทันตแพทยสภา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ ออกโดย สัตวแพทยสภา ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ออกโดย สภาเภสัชกรรม ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ออกโดย สภาการพยาบาลใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ออกโดย สภาเทคนิคการแพทย์ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัด ออกโดย สภากายภาพบำบัดใบอนุญาตให้เป็นทนายความ ออกโดย สภาทนายความ ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ออกโดย สภาวิศวกรใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ออกโดย สภาสถาปนิกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ออกโดย คุรุสภาใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควบคุมออกโดย สภาวิชาชีพวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี[๔๕] เป็นต้น และให้หมายความรวมถึงการประกอบกิจการส่วนตัวต่างๆ ในการผลิตสินค้า หรือบริการ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธุรกิจที่มีอิสระในการกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินงานของตนเอง[๔๖] เป็นต้น

(๒๐) กลุ่มด้านอื่น ๆ นอกจาก ข้อ ๑ – ๑๙

หมายความว่า *กลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านอื่นๆ* ที่มิได้หมายความถึงกลุ่ม (๑) – (๑๙)

ทั้งนี้ คำว่า "ด้านอื่นๆ" เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง ตอนท้าย ได้บัญญัติว่า "...โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้" ดังนั้น คำว่า "ด้านอื่นๆ" คือ ด้านที่ไม่เข้าด้าน (๑) ถึง (๑๙) แต่ในขณะเดียวกัน บุคคลทุกคนที่เข้ามาสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา มีสิทธิที่จะเลือกได้ว่าตนจะสมัครด้านใด

---

[๔๔]คำว่า "ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ" เป็นถ้อยคำที่ใช้ในพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพ อาทิเช่น พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ พระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นต้น

[๔๕]ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศไทย, เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ https://th.wikipedia.org/wiki/ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (แก้ไขล่าสุดเมื่อวันที่ 4 เมษายน 2560 เวลา 19:08 น.).

[๔๖]คำว่า "อาชีพอิสระ" พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ไม่ได้ให้ความหมายไว้ แต่สามารถค้นหาความหมายได้ที่เข้าถึงข้อมูลออนไลน์ที่ http://www.mol.go.th/employee/content/page/อาชีพอิสระ.

๓) คุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติของบุคคลผู้สมัครในแต่ละกลุ่มว่า ควรพิจารณาเป็นดังนี้

๑) บุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัคร *ซึ่งสังคมยอมรับและสามารถสร้างรายได้ หรือ*

๒) บุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัคร *ซึ่งสังคมยอมรับและแม้เป็นสิ่งที่ไม่ได้นำมาสร้างรายได้ แต่เป็นประโยชน์ต่อสังคม*

๔) การสมัครและการรับสมัคร

๑) ควรตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามพื้นฐาน นอกจากนี้ คุณสมบัติในเรื่องถิ่นที่อยู่อาศัย การทำงาน ความเกี่ยวพันในพื้นที่ที่สมัครควรจะต้องมีการบัญญัติไว้อย่างชัดเจนไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

๒) ควรกำหนดคุณสมบัติในเชิงพื้นที่ของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาให้เกิดความชัดเจน ดังนี้

(๑) เกิดในพื้นที่ที่สมัครรับเลือก

(๒) การมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในพื้นที่ที่สมัครรับเลือก รวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๓) การศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สมัครรับเลือก รวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

(๔) การทำงานในด้านที่สมัครรับเลือกในพื้นที่ที่สมัครรับเลือก รวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี

๓) ควรที่จะให้ผู้สมัครเป็นผู้ระบุตนเอง (Identify) ว่า ตนประสงค์ที่จะสมัครเข้ารับเลือกในกลุ่มใด ทั้งนี้ การลงกลุ่มหรือด้านใดนั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๐๗ จึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้สมัครมีสิทธิเลือกกลุ่มหรือด้านที่จะสมัครด้วยตนเอง ทั้งนี้ จำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มหรือด้านจะต้องเป็นความลับจนกว่าจะปิดรับสมัคร

๔) กรณีที่มีผู้สมัครได้สมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้สมัครผู้นั้นออกจากทุกกลุ่มและทุกอำเภอ ที่มีชื่อผู้นั้นอยู่

๕) การรับรองผู้สมัครว่าเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน การทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัครหรือไม่ เห็นว่า ในการรับรองนั้น ผู้สมัครจะมีหลักฐานการรับรองเป็นหนังสือหรือไม่ ก็สามารถที่จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ทั้งสิ้น กล่าวคือ

(๑) มีหลักฐานรับรองการดำรงตำแหน่งเป็นหนังสือที่ออกโดยสภาวิชาชีพ หรือส่วนราชการ บริษัท ห้าง ร้าน ซึ่งจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล หรือ

(๒) ผู้สมัครอาจรับรองตนเอง และหากเป็นข้อความเท็จ จะมีความผิดฐานแจ้งความเท็จต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดภาระยุ่งยากแก่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการการเลือกตั้ง ก็ต้องเป็นหน้าที่ของผู้สมัครแต่ละคนจะชี้แจงเพื่อแก้ต่าง (Defend) ในข้อกล่าวหาหรือ

(๓) ผู้สมัครอาจให้บุคคลอื่นเป็นผู้รับรอง ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน

๖) กลุ่มบุคคลผู้เป็นผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส คนยากไร้ คนชายขอบ สตรี และบุคคลที่มีพฤติกรรมแสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิด ไม่จำต้องมีหลักฐานการรับรองเป็นหนังสือว่าเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มดังกล่าวหรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพแต่อย่างใด

๗) ควรกำหนดค่าธรรมเนียมการสมัคร คนละ ๕๐๐ บาท

๘) ในการรับสมัครนั้น จะต้องดำเนินการให้ไม่สามารถทราบได้ว่าผู้สมัครได้สมัครในกลุ่มใด โดยให้ถือเป็นความลับจนกว่าจะปิดรับสมัคร ดังนั้น เพื่อความชัดเจนและป้องกันปัญหาการตีความกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินการลับในการรับสมัคร เนื่องจาก หากไม่กำหนดความดังกล่าวไว้ อาจทำให้ผู้สมัครเห็นว่าการรับสมัครไม่เป็นความลับเหมือนกับในทางปฏิบัติที่ผ่านมาประกอบกับอาจทำให้เห็นได้ว่า การรับสมัครสมาชิกวุฒิสภาจะเป็นความลับทั้งหมด ซึ่งทำให้ก่อให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ จึงควรกำหนดเป็นความไว้ว่า "ในการรับสมัครจะต้องดำเนินการให้ไม่สามารถทราบได้ว่าผู้สมัครได้สมัครในกลุ่มใด โดยให้ถือเป็นความลับจนกว่าจะปิดรับสมัคร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด"

๙) ในกรณีมีข้อสงสัยในเรื่องคุณสมบัติของผู้สมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอพิจารณาในทางที่เป็นคุณแก่ผู้สมัคร เพื่อให้สนองเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๑๐๗

๕) การร้องค้านผู้สมัครกรณีขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม

ควรมีกระบวนการพิจารณาที่มีความรวดเร็ว สำหรับกรณีที่มีการร้องคัดค้านการขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครในขั้นตอนการรับสมัคร โดยควรกำหนดให้แล้วเสร็จจากศาล ก่อนการปิดประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก

๖) การแนะนำตัวของผู้สมัคร

๑) ต้องให้ผู้สมัครแต่ละคนมีโอกาสแนะนำตนเองให้แก่ผู้สมัครด้วยกันเองในแต่ละระดับ โดยการเสนอประวัติเป็นเอกสาร ๑ หน้า เอ ๔ หากผู้ใดไม่สะดวกในการเขียนหรือพิมพ์เอกสารแนะนำตัวดังกล่าว ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดทำประวัติแนะนำตัวให้แก่ผู้นั้นตามรูปแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดทั้งนี้ ในการจัดทำเอกสารประวัติแนะนำตัวในวันสมัครหรือภายในวันก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา นอกจากนี้ ข้อมูลอื่น ๆ ของผู้สมัคร สามารถให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ทาง Website และหากผู้สมัครมีความประสงค์ต้องการแจกเอกสารอื่นใดที่เป็นข้อมูลของผู้สมัคร สามารถส่งให้เพื่อแจกเอกสารดังกล่าวนั้นได้

๒) ห้ามผู้รับสมัครรับเลือกหาเสียงโดยวิธีการทางไลน์ (Line) ยูทูป (Youtube) เฟสบุ๊ค (faceboook) หรือสื่ออื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยมีเจตนาให้ผู้มีสิทธิเลือกเลือกตนเอง

๓) การแนะนำตัวเองต้องเป็นการแนะนำตัวเองให้ทุกกลุ่มได้รู้เห็น เพื่อที่จะไปเลือกผู้สมัครจากต่างกลุ่มได้

๔) การแนะนำตัวของผู้สมัครในทุกระดับควรจัดทำในรูปแบบเอกสาร โดยในระดับอำเภอนั้นมีสมมุติฐานว่า ในระดับอำเภอน่าจะเล็กพอที่จะใช้วิธีการติดป้ายประกาศให้ทราบประวัติของผู้สมัครแต่ละคนได้ ในส่วนของระดับจังหวัดนั้น เนื่องจากมีเอกสารแนะนำตัวแล้ว ผู้สมัครก็สามารถนำไปศึกษาเพื่อประกอบการเลือกได้ โดยไม่ต้องมีการแนะนำด้วยวาจา ทั้งนี้เห็นว่า การแนะนำตัวด้วยวาจานั้นใช้ระยะเวลามากสำหรับในการดำเนินการ และอาจเกิดคำถามเกี่ยวกับความได้เปรียบเสียเปรียบอันเกิดจากลำดับในการแนะนำตัว จงขอยกตัวอย่าง เช่น จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนอำเภอทั้งสิ้น ๓๒ อำเภอ สมมุติว่ามีผู้เข้ามาสมัครรับเลือกอำเภอละ ๑๐๐ คน หากมีใช้วิธีการแนะนำตัวด้วยวาจาคนละ ๕ นาที จะใช้เวลารวมทั้งสิ้น ๑๘,๐๐๐ นาที ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ยาวนานและน่าจะมีความยุ่งยากในการจัดการค่อนข้างมาก

๕) ควรกำหนดให้ผู้สมัครยื่นเอกสารแนะนำตัวก่อนวันปิดรับสมัคร

๖) ก่อนเริ่มดำเนินการการเลือกกันเองในขั้นตอนที่หนึ่งของระดับอำเภอ ควรกำหนดให้ผู้สมัครได้แนะนำตัวเองโดยต้องแนะนำตัวเองให้ผู้สมัครทุกกลุ่มได้รู้จัก เพื่อที่จะใช้ในการเลือกโดยใช้วิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครต่างกลุ่ม ต่อไป นอกจากนี้ ในการเลือกกันเองระดับอำเภอนั้น เพียงแต่แจกเอกสารให้อ่าน

โดยไม่ต้องมีการแนะนำตัวเองด้วยวาจา ทั้งนี้ การแนะนำตัวของผู้สมัครในการเลือกกันเองในแต่ละระดับควรจัดทำในรูปของเอกสารเท่านั้น

๖) การเลือก การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือก

กรณีที่มีการกำหนดให้สามารถกาบัตรลงคะแนนแทนบุคคลผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุที่มีสิทธิลงคะแนนเลือกในขั้นตอนการเลือกกันเองภายในกลุ่มเดียวกันนั้น เนื่องจากลักษณะทางกายภาพทำให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุนั้น ไม่สามารถกาหรือลงคะแนนเลือกได้ด้วยตนเอง มีข้อสังเกตว่าการกำหนดให้มีบทบัญญัติในลักษณะดังกล่าว จะเป็นการขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือไม่ที่กำหนดให้ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้กระทำโดยตรงและลับ

อย่างไรก็ดี เห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรดำเนินการออกระเบียบกำหนดให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพทุกประเภทหรือผู้สูงอายุนั้นออกเสียงลงคะแนนเลือกได้ด้วยตนเอง โดยรัฐต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือให้บุคคลเหล่านี้สามารถลงคะแนนได้ด้วยตนเอง

๗) หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเองในแต่ละระดับตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ โดยจะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัคร รับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ เพื่อให้การดำเนินการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมรวมถึงจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรองและการเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน

๑. หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเองในแต่ละระดับ

<u>ระดับอำเภอ</u>

๑.๑ กรณีมีจำนวนผู้สมัครกลุ่มใดเกินกว่ากลุ่มละ ๕ คน

ขั้นตอนที่หนึ่ง

ให้มีการเลือกกันเองของผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม โดยให้ผู้สมัครลงคะแนนเลือกสองหมายเลข หากไม่ลงคะแนนหรือลงคะแนนเลือกหนึ่งหรือเกินสองหมายเลข ให้ถือเป็นบัตรเสีย เพื่อให้เหลือผู้สมัครกลุ่มละ ๕ คน โดยเรียงตามลำดับคะแนนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑ ถึงที่ ๕ ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมีทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ขั้นตอนที่สอง

ให้มีการคัดกรองโดยใช้วิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครต่างกลุ่ม โดยให้ผู้สมัครเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้กลุ่มละไม่เกินสามหมายเลข เพื่อให้ได้ผู้สมัครจำนวนกลุ่มละ ๓ คน เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มในระดับอำเภอ เพื่อเข้ารับเลือกในระดับจังหวัดต่อไปโดยให้เรียงตามลำดับคะแนนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มลำดับที่ ๑ ถึง ๓ ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมีทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๑.๒ กรณีมีจำนวนผู้สมัครกลุ่มใดไม่เกินกลุ่มละ ๕ คน

ให้ใช้ขั้นตอนที่สองของข้อ ๑.๑

หมายเหตุ

๑) ในการดำเนินการเลือกกันเอง ห้ามกระทำการหรือนำเครื่องมือใดๆ ที่ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในการเลือก

๒) การใช้ถ้อยคำว่า "การคัดกรองกันเอง" และ "การเลือกกันเอง" อาจเกิดจากความเข้าใจคลาดเคลื่อน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง การคัดกรองตามบทบัญญัติในมาตรานี้ คือ การคัดกรองผู้สมัครโดยการเลือกผู้สมัครต่างกลุ่ม แต่ถ้าใช้ถ้อยคำว่า "คัดกรอง" นั้นเป็นการกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครโดยการเลือกภายในกลุ่ม จึงมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง เนื่องจาก การเลือกกันเองของผู้สมัครในกลุ่มมิใช่การคัดกรอง ซึ่งการคัดกรองด้วยวิธีการอื่นใดตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง เป็นการเลือกผู้สมัครต่างกลุ่มหรือวิธีการจับสลากประกอบกับการเลือกกันเองของผู้สมัครภายในกลุ่ม ไม่จำเป็นต้องกำหนดนิยามไว้แต่อย่างใด

๓) ควรกำหนดให้มีบทบัญญัติเพื่อให้ทราบว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในการดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศนั้น มีกี่ขั้นตอนและมีวิธีการใดบ้าง จากนั้น ในบทมาตราถัดไปจึงกำหนดรายละเอียดวิธีการดำเนินการเลือกในแต่ละระดับ ทั้งนี้ รายละเอียดเกี่ยวกับการลงคะแนน บัตรลงคะแนน หีบบัตรลงคะแนน ควรออกเป็นระเบียบปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๔) การเลือกในกลุ่มตัวเองมีโอกาสที่ผู้สมัครจะเลือกตนเองเพียงคนเดียวทำให้ต้องใช้วิธีจับสลาก เพราะทุกคนจะเลือกแต่ตัวเองเพียงเบอร์เดียว แต่หากให้มีการคัดกรองโดยใช้วิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครต่างกลุ่ม (เลือกไขว้) จะใช้คำว่า "ไม่เกิน" ได้ เพราะไม่ได้เลือกตัวเองแต่จะต้องเลือกกลุ่มอื่น ดังนั้น การใช้คำว่า "ไม่เกิน" จะทำให้ผู้สมัครเลือกตัวเองเพียงเบอร์เดียวและไม่เลือกคนอื่น

๕) หากใช้วิธีจับสลากเพียงอย่างเดียว ก็จะไม่ได้คนที่ดีที่สุดของกลุ่ม

๖) ถ้อยคำตั้งแต่คำว่า "อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ..." เป็นถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และป้องกันมิให้เกิดการตีความหากมีการฟ้องคดีกันต่อไป

๗) จับสลากเฉพาะลำดับที่เกิน เช่น ได้ที่หนึ่ง ๑ คน ที่สอง ๑ คน ที่สาม ๕ คน ก็ให้จับสลากในลำดับที่สาม หรือลำดับหนึ่ง ๑ คน ลำดับสอง ๕ คน ก็จะตัดคนได้คะแนนเป็นลำดับที่สามออกไปเลย ให้จับสลากเฉพาะคนที่ได้คะแนนที่เท่ากันในลำดับที่สอง หรือหากได้ลำดับหนึ่ง ๑ คน ลำดับสอง ๒ คน ก็ถือว่าครบจำนวน ๓ คนแล้วไม่ต้องจับสลากให้ได้ที่สามอีก

๘) ควรกำหนดให้กำหนดให้มีการแนะนำตัวผู้สมัครก่อน จากนั้น จึงกำหนดให้มีการเลือกกันเองของผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม

๙) การดำเนินการการเลือกในระดับอำเภอนั้น ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องในวันเดียวกัน เพื่อป้องกันการฮั้วระหว่างผู้ลงคะแนนเลือกกันเอง

<u>ระดับจังหวัด</u>

๑) ให้มีการเลือกกันเองของผู้สมัครในแต่ละกลุ่มซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกในแต่ละอำเภอ โดยให้ผู้สมัครลงคะแนนเลือกสองหมายเลข หากไม่ลงคะแนนหรือลงคะแนนเลือกหนึ่งหรือเกินสองหมายเลข ให้ถือเป็นบัตรเสีย เพื่อให้เหลือผู้สมัครกลุ่มละ ๕ คน โดยเรียงตามลำดับคะแนนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑ ถึง ๕ ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดได้ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดครบจำนวนที่จะพึงมีทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒) ให้ผู้สมัครทั้ง ๕ คนที่ได้รับเลือกในแต่ละกลุ่มให้คัดกรองโดยใช้วิธีการจับสลากให้เหลือผู้สมัครกลุ่มละ ๑ คน เพื่อเป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มในระดับจังหวัด เพื่อเข้ารับเลือกในระดับประเทศต่อไป

<u>ระดับประเทศ</u>

๑) ให้มีการคัดกรองโดยใช้วิธีการเลือกกันเองของผู้สมัครต่างกลุ่ม โดยให้เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้กลุ่มละไม่เกินสามหมายเลข และให้เรียงตามลำดับคะแนนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑ ถึง ๕ ของแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้ได้จำนวนผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑๐๐ คนจากจำนวนกลุ่มทั้งสิ้น ๒๐ กลุ่ม

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศได้ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศครบจำนวนที่จะพึงมีทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒) ส่วนจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่เหลืออีก ๑๐๐ คน ให้นำคะแนนของผู้สมัครที่ได้รับคะแนนลำดับที่ ๖ ถึง ๑๕ ของทุกกลุ่ม มาจัดเรียงตามลำดับคะแนน ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑๐๑ ถึง ๒๐๐ จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยไม่จำกัดว่ามาจากกลุ่มใด ดังนั้น รวมจำนวนสมาชิกวุฒิสภา ทั้งสิ้น ๒๐๐ คน

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศได้ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศครบจำนวนที่จะพึงมีทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมายเหตุ

๑) บุคคลที่ได้รับเลือกจากทั้งสองบัญชีมาจากการเลือกไขว้ทั้งหมด เพียงแต่ใช้การเรียงลำดับคะแนนต่างกัน โดยเหตุที่การกำหนดให้มีบัญชีจากการเลือกแบบกลุ่ม เพื่อเป็นการรับประกันว่าในแต่ละกลุ่มจะมีตัวแทนในวุฒิสภา

๒) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่งใช้ความว่า "ในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้" นั้น คือ ในการสมัครให้จัดให้มีกลุ่มที่คนมีที่อยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ แต่ในขณะเดียวกันผลจากการรับเลือกจะมีคนจากทุกกลุ่มหรือไม่ และแต่ละกลุ่มจะมีผู้ได้รับเลือกเท่ากันหรือไม่รัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดไว้ ซึ่งเป็นอิสระในการเลือก อย่างไรก็ตาม เห็นว่า เพื่อรับรองว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่ม อย่างน้อยกลุ่มละ ๕ คน จึงกำหนดให้มีการเรียงตามลำดับคะแนนผู้ได้รับคะแนนสูงสุดลำดับที่ ๑ ถึง ๕ ของแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มดังกล่าว เพื่อให้ได้จำนวนผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๐๐ คน จากจำนวนกลุ่มทั้งสิ้น ๒๐ กลุ่มตาม ๑)

๓) เหตุที่เสนอให้มีผู้ได้รับสมัครจากการการนับคะแนนทั้งสองแบบ โดยให้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๑๐๐ คนแรกมาจากแต่ละกลุ่ม และอีก ๑๐๐ คนมาจากผู้มีคะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับความนิยมนั้นเนื่องจากต้องการให้สมาชิกวุฒิสภามาจากทั้งสองหลักคือ หลักการเป็นตัวแทนของกลุ่มความรู้ความชำนาญกลุ่มละ ๕ คน และหลักความนิยม ความน่าเชื่อถือในความเชี่ยวชาญที่ผู้สมัครตัดสินกันเอง

๒. การขึ้นบัญชีสำรอง

ให้มีบัญชีสำรอง ๒ บัญชี ได้แก่ บัญชีสำรองตาม ๑) หนึ่งบัญชีโดยมีรายชื่อผู้ได้รับเลือกในลำดับถัดไปของกลุ่ม เว้นแต่ผู้สมัครที่ได้รับเลือกตาม ๒) แล้ว ของทุกกลุ่ม และบัญชีสำรองตาม ๒) อีกหนึ่งบัญชีโดยมีรายชื่อผู้ได้รับเลือกตั้งแต่ลำดับที่ ๒๐๑ เป็นต้นไป

ในกรณีผู้สมัครใดมีชื่อสำรองอยู่ทั้งสองบัญชีให้ได้รับการเลื่อนลำดับไปแทนที่สมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจากการได้รับเลือกตาม ๑) หรือ ๒) แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่ผู้สมัครมีสิทธิเลื่อนลำดับขึ้นพร้อมกันทั้งสองบัญชี ให้ได้รับเลื่อนขึ้นแทนที่ได้เฉพาะบัญชีแรก และหากผู้มีชื่อในบัญชีสำรองรายใดสละสิทธิในบัญชีใดให้ถือว่าประสงค์จะสละสิทธิในทั้งสองบัญชี

หมายเหตุ

๑) ความว่า "ในกรณีผู้สมัครใดมีชื่อสำรองอยู่ทั้งสองบัญชีให้ได้รับการเลื่อนลำดับไปแทนที่สมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจากการได้รับเลือกตาม ๑) หรือ ๒) แล้วแต่กรณี" นั้น เพื่อให้มีหลักประกันว่าในวุฒิสภาจะมีสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มจำนวน ๕ คน ตลอดเวลา

๒) การกำหนดให้มีบัญชีสำรองมี ๒ บัญชี ได้แก่

: บัญชีสำรองตาม ๑) ที่มีรายชื่อผู้ได้รับเลือกในแต่ละกลุ่มในลำดับที่ถัดจากลำดับที่ ๕ ถึง ลำดับสุดท้าย หรือก็คือ ลำดับที่ ๖ ถึง ลำดับสุดท้ายนั่นเอง

: บัญชีสำรองตาม ๒) คือบัญชีสำรองของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งลำดับที่ ๒๐๑ เป็นต้นไป

ทั้งนี้ ผู้ใดที่มีชื่ออยู่ในลำดับที่ ๑๐๑ ถึง ๒๐๐ อยู่แล้วจะไม่มีชื่อในบัญชีสำรองกลุ่มของตัวเอง (บัญชีสำรองตาม ๑)) อีก

สำหรับความว่า "กรณีที่ผู้สมัครคนใดมีรายชื่อสำรองอยู่ทั้งสองบัญชีให้ได้รับการเลื่อนลำดับไปแทนที่สมาชิกวุฒิสภาที่ว่างลงจากการได้รับเลือกตาม ๑) หรือ ๒) แล้วแต่กรณี" นั้น อาจยกตัวอย่างได้เช่น นาย ก. มีชื่อในกลุ่มที่ ๑ ในลำดับที่ ๕๐ ขณะเดียวกันในบัญชีสำรองตาม ๒) อยู่ในลำดับ ๒๐๓ หากเกิดกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่ม ๑ หรือผู้อยู่ในบัญชีสำรองกลุ่มที่ ๑ เสียชีวิต ก็จะทำให้ลำดับในบัญชีสำรองตาม ๑) เลื่อนขึ้นมาเป็นลำดับที่ ๔๙ แต่หากสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากบัญชีสำรองตาม ๒) หรือผู้อยู่ในบัญชีสำรองตาม ๒) ในลำดับก่อนเสียชีวิตก็จะทำให้นาย ก.เลื่อนลำดับขึ้นมาตามบัญชีสำรองตาม ๒) แล้วแต่กรณี

๓) เหตุผลที่ในกรณีที่ผู้สมัครมีสิทธิเลื่อนลำดับขึ้นพร้อมกันทั้งสองบัญชี ให้ได้รับเลื่อนขึ้นแทนที่ได้เฉพาะบัญชีแรกนั้น เนื่องจาก เห็นว่าควรสงวนสิทธิให้บัญชีสำรองตาม ๑) ซึ่งเป็นตัวแทนจากแต่ละกลุ่มต้องมีจำนวนตามที่กำหนดก่อน

๘) การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ

๑) การกำหนดบทกำหนดโทษแก่ผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภานั้น จะมีความแตกต่างกันกับกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเรื่องการหาเสียงของผู้สมัครเลือกตั้ง กล่าวคือ ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะสามารถหาเสียงเพื่อพูดคุยกับประชาชนได้ แต่ผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จะไม่มีการหาเสียงและก็อาจจะเกิดการทุจริตในขั้นตอนตามกระบวนการการเลือกกันเองได้ ดังนั้น จึงขอให้พิจารณาประเด็นดังกล่าว รวมถึงประเด็นกระบวนการและวิธีปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และข้อห้ามที่ไม่ให้มีการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนและเป็นความผิด นอกจากนี้ บทกำหนดโทษในความผิดต่าง ๆ ก็ควรที่จะไม่มีการยึดโยงกับหลักการเติมของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เพราะหลักการของการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว อยู่บนพื้นฐานข้อความคิดในระบบเลือกตั้งที่มีประชาชนมาใช้สิทธิเลือกผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา

นอกจากนี้ ในเรื่องการควบคุมการเลือกและฐานความผิดรวมถึงการกำหนดบทกำหนดโทษควรพิจารณาจากกลุ่มของผู้สมัครรับเลือก เป็นหลักหรือเป็นสำคัญ เพราะการทุจริตต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการซื้อสิทธิขายเสียง การทุจริตการฮั้ว มักจะปรากฏความผิดอยู่ในกลุ่มผู้สมัครรับเลือกมากที่สุด ทั้งนี้ เห็นว่า ควรมีการบัญญัติความผิดสำหรับผู้ที่กระทำการใดก็ตามที่ให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัคร จนทำให้กระบวนการเลือกไม่เป็นไปตามกฎหมายอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม ก็ควรจะได้รับโทษด้วย

๒) การพิจารณารายละเอียดในขั้นตอนการรับสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จะมีเนื้อหารายละเอียดเป็นจำนวนมากมาก ซึ่งโดยหลักของกำหนดฐานความผิดจะมีหลัก Sweeping clause (บทกวาด) ของกฎหมายกำหนดไว้ว่า การกระทำอย่างไรที่มีผลกระทบต่อการกระทำอันบริสุทธิ์ยุติธรรม การให้คุณให้โทษแก่ผู้สมัครคนอื่น หรือการเข้าไปขัดขวางกระบวนการต่าง ๆ ถ้าหากเป็นกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรรมการการเลือกตั้งประจำแต่ละหน่วย ก็ควรที่จะได้รับบทกำหนดโทษที่รุนแรง แต่หากเป็นประชาชนทั่วไปอาจจะได้รับโทษที่น้อยลง ตามลำดับ โดยถือว่าเป็นการกระทำใด ๆ ก็ตาม ถึงแม้จะไม่มีการบัญญัติไว้ให้ชัดเจนในตัวบทกฎหมาย แต่ลักษณะการกระทำดังกล่าวนี้ตามกฎหมายแล้วถือว่าเป็นการกระทำที่ให้คุณให้โทษ หรือกลั่นแกล้ง จนมีผลกระทบต่อการเลือกหรือสิทธิการสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จึงให้ถือว่า การกระทำดังกล่าวต้องได้รับโทษตามหลัก Sweeping clause (บทกวาด) แต่ทั้งนี้ ควรพิจารณาเพื่อกำหนดในรายละเอียดในแต่ละเรื่องเพื่อจะได้แยกการพิจารณาในรายละเอียดนั้น ๆ ไป และเมื่อพิจารณาในเรื่องความผิดในแต่ละเรื่องนั้นเสร็จแล้ว ก็ควรนำมาเปรียบเทียบถึงฐานความผิดสถานหนักหรือเบาแตกต่างกันอย่างไร แล้วกำหนดบทลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำผิดดังกล่าว ทั้งนี้ เห็นว่า เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... เป็นกฎหมายเฉพาะ จึงควรมีการกำหนดโทษทางอาญาที่อาจสูงกว่าบทกำหนดโทษตามกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปได้ แต่จะกำหนดโทษให้ต่ำกว่ากฎหมายทั่วไปไม่ได้

๓) แนวทางในการเรียงลำดับบทกำหนดโทษ

ควรกำหนดเป็นบทห้ามหรือข้อห้ามตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาก่อน จากนั้น จึงจะกำหนดบทกำหนดโทษไว้ตอนท้าย โดยบทกำหนดโทษจะจัดเป็นกลุ่มความผิดตามความหนักเบาของการกระทำความผิดหรือฐานความผิด เนื่องจากหากกำหนดฐานความผิดไว้ภายหลัง ก็อาจจะทำให้มีความคลาดเคลื่อนหรือขาดตกบกพร่องไม่ครอบคลุมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ต้องพิจารณาก่อนว่าในแต่ละขั้นตอนและวิธีการของการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภานั้น ควรจะมีบทห้ามหรือข้อห้ามใดบ้าง เมื่อมาถึงการกำหนดบทกำหนดโทษ ก็ให้จัดกลุ่มฐานความผิดที่อยู่ในระดับโทษเดียวกันไว้ด้วยกัน

๔) การกำหนดบทห้ามหรือข้อห้ามที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (พิจารณาประกอบแผนภาพฯ เอกสารแนบท้าย หมายเลข ๓)

คณะอนุกรรมการฯ ได้มีความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดบทห้ามหรือข้อห้ามที่เกิดขึ้นตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ดังนี้

๔.๑ ก่อนการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๑) ควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการจูงใจหรือชักชวน เพื่อให้ลงสมัครหรือไม่ลงสมัครโดยมีเจตนาทุจริต ก่อนการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๒) ควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ หรือยอมจะรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อให้ลงสมัครหรือไม่ลงสมัคร โดยมีเจตนาทุจริต ก่อนการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๔.๒ กรณีเริ่มตั้งแต่ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

๔.๒.๑ นับแต่ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา <u>จนถึงวันรับสมัครและวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก</u>

๑) ควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการห้ามเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครว่าได้สมัครในกลุ่มใดบ้างจนถึงวันปิดรับสมัคร กล่าวคือ ในการรับสมัครจะต้องดำเนินการให้ไม่สามารถทราบได้ว่าผู้สมัครได้สมัครในกลุ่มใด โดยให้ถือเป็นความลับจนกว่าจะปิดรับสมัคร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการ เลือกตั้งกำหนด

๒) ในการห้ามผู้ใดกระทำการสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อ ประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ควรบัญญัติให้ชัดเจน โดยให้รวมถึงผู้กระทำการจูงใจชักชวน ให้ลงสมัคร โดยมีเจตนาทุจริตไว้ด้วย

๓) ควรกำหนดความผิดเกี่ยวกับการห้ามผู้ใดรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือก อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่น และควรกำหนดให้มีบทลงโทษแก่กรณีที่บุคคลใด รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามที่ได้มีการจูงใจ ชักชวนเพื่อให้ลงสมัครหรือไม่ลงสมัครไว้ด้วย

เนื่องจาก ข้อ ๒ และ ข้อ ๓ คือ การล็อบบี้ (Lobby) ให้มาสมัครหรือไม่มาสมัครเพื่อรับการเลือกกันเองนั่นเอง ซึ่งหากมีหลักฐานที่ชี้ชัดถึงการกระทำผิดแล้ว ควรมีการกำหนดบทลงโทษที่มีความเหมาะสมกับการกระทำความผิดในฐานความผิดดังกล่าว

๔.๒.๒ นับแต่ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา <u>จนถึงวันที่เสร็จสิ้นการเลือกระดับประเทศ</u>

- คณะอนุกรรมการฯ ไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะ -

๔.๒.๓ นับแต่ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา <u>จนถึงวันประกาศผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา</u>

- คณะอนุกรรมการฯ ไม่มีความเห็นและข้อเสนอแนะ -

๔.๓ กรณีเริ่มตั้งแต่วันรับสมัคร

๔.๓.๑ นับตั้งแต่วันรับสมัคร <u>จนถึงวันประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก</u>

: การห้ามผู้ใดลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน ควรบัญญัติให้ชัดเจนถึงกรณีการลงสมัครอันเกิดจากการมีผู้จูงใจหรือชักจูงให้ลงสมัครด้วย

๔.๓.๒ นับตั้งแต่วันรับสมัคร <u>จนถึงวันประกาศผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา</u>

๑) กรณีผู้ใดสมัครทั้งที่รู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือก ได้สมัครรับเลือกโดยฝ่าฝืนคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ (ตามความเห็นและข้อเสนอแนะ ข้อ ๔) ควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงกรณีที่ผู้สมัครระบุกลุ่มสาขาอาชีพใดอันเป็นเท็จด้วย มิฉะนั้น ให้ยกเลิกสิทธิสมัครรับเลือกในทุกระดับด้วย

๒) การห้ามเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือก ควรบัญญัติห้ามไปถึงจนถึงวันประกาศผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

๔.๔ กรณีเริ่มตั้งแต่วันเลือกในระดับอำเภอ

๔.๔.๑) นับตั้งแต่วันเลือกในระดับอำเภอ <u>จนถึงวันเสร็จสิ้นการเลือกในระดับประเทศ</u>

๑) ไม่ควรห้ามในกรณีที่มีการจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกไปยังที่สถานที่เลือกหรือที่อื่นใดเพื่อการเลือกหรือนำกลับไปจากสถานที่เลือกโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกไปยังที่สถานที่เลือก หรือกลับจากสถานที่เลือกเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกไปเลือกให้แก่ผู้สมัครใด เนื่องจาก อาจเป็นการเปิดช่องให้มีการกลั่นแกล้งกันเอง

๒) การบัญญัติความผิดที่เกิดขึ้นในกระบวนการเลือกนี้ ควรบัญญัติให้ชัดเจนครอบคลุมการเลือกในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๓) การห้ามผู้ใดทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน ควรบัญญัติให้ครอบคลุมถึงการใช้วิธีการพับกระดาษ การขูด เพื่อให้เป็นที่สังเกตด้วยโดยการพับกระดาษให้เป็นที่สังเกตนั้น จะต้องกระทำโดยเจตนาด้วย เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่กระดาษทับกันแล้วเกิดรอยพับได้

๔) การบัญญัติความผิดเกี่ยวกับกรณีที่เป็นการกระทำต่อหีบบัตรลงคะแนน กับกรณีที่ได้กระทำเครื่องหมายไว้ที่บัตรลงคะแนน ควรกำหนดบทลงโทษสถานเดียวกันหรือระดับเดียวกันหรือไม่อย่างไร

๕) การห้ามกรรมการประจำหน่วยเลือกหรือผู้ช่วยเหลือ นับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ควรกำหนดลักษณะการกระทำความผิดไว้อย่างกว้าง เพื่อให้ครอบคลุมการกระทำความผิดได้ทั้งหมด ทั้งนี้ ควรกำหนดให้ครอบถึงกรณีบุคคลที่มิใช่กรรมการประจำหน่วยเลือกและผู้ช่วยเหลือซึ่งจงใจกระทำการให้ผลการเลือกหรือผลคะแนนผิดไปจากความเป็นจริงด้วย นอกจากนี้ ยังมีข้อพิจารณาว่ากรณีมีการใช้คอมพิวเตอร์ในการรวมคะแนนแล้วมีโอกาสที่ระบบจะถูกเจาะเข้าไปในโปรแกรมคอมพิวเตอร์แล้วทำให้การรวมคะแนนผิดไปจากความจริงได้หรือไม่ อย่างไร

๖) การห้ามผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกไป ณ สถานที่เลือกหรือเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนได้ นอกจากนี้ ห้ามผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง ทั้งนี้ ควรกำหนดบทลงโทษให้สถานหนัก เนื่องจากการขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยว ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างร้ายแรง

๔.๔.๒ นับตั้งแต่วันเลือกในระดับอำเภอ <u>จนถึงวันประกาศผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา</u>

๑) การห้ามผู้มีสิทธิเลือกเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกให้แก่ผู้สมัครใด ซึ่งการกระทำดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งก่อนวันเลือกภายหลังจากที่ได้มีการประกาศรายชื่อเป็นผู้มีสิทธิเลือกและในวันเลือก แต่มีข้อสังเกตว่าจะมีความครอบคลุมถึงกรณีมีการเรียก รับ หรือยอมจะรับก่อนมีการสมัครหรือไม่ นอกจากนี้ กรณีดังกล่าวถือว่าเป็นกรณีที่เป็นกระทำทุจริตอย่างร้ายแรงซึ่งเป็นการฮั้วกัน จึงควรมีการกำหนดบทลงโทษที่หนักขึ้น ประกอบกับ เห็นได้ว่า เป็นลักษณะที่เป็นบทบัญญัติที่ใกล้เคียงความผิดฐานเป็นคนกลางเรียกรับสินบนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๓ ซึ่งกำหนดโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นกฎหมายเฉพาะจึงควรที่จะมีการกำหนดโทษไว้สูงกว่าบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายอาญา

๒) การห้ามผู้มีสิทธิเลือก นำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้เลือกหรือไม่เลือกให้ผู้ใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากถือว่าเป็นวิธีการหนึ่งในการทุจริตจากการได้รับเงินมาแล้ว ๆ นำมาแสดงให้เห็นว่าได้ทำการเลือกแล้ว จึงมีการกำหนดบทลงโทษให้สถานหนักขึ้น

ผังการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 200 คน
(ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 60 วัน)

1. พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว.

<u>ภายใน 5 วันนับแต่วันที่ พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว. มีผลบังคับ</u> กกต. ประกาศในราชกิจานุเบกษา ดังนี้

1. กำหนดวัน เวลา รับสมัคร ส.ว.
2. ประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ
3. วัน เวลา เลือก ส.ว. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. รับสมัครที่อำเภอ (ไม่น้อยกว่า 5 วัน)

<u>ขั้นตอนการสมัคร</u> คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีหน้าที่

1. กำหนดสถานที่รับสมัครในเขตท้องที่อำเภอ/ที่เหมาะสม
2. รับสมัคร ค่าธรรมเนียมสมัคร 500 บาท
3. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือก ส.ว. / ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

3. ประกาศรายชื่อผู้สมัคร ภายใน 3 วันนับจากปิดการรับสมัคร

4. เลือกในระดับอำเภอ เลือก 2 ครั้ง
(ใช้ระยะเวลา 15 วัน)
- เลือกกันเองภายในกลุ่ม เหลือกลุ่มละ 5 คน
- เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นให้เหลือกลุ่มละ 3 คน
จำนวน 928 อำเภอ ๆละ 20 กลุ่มๆละ 3 คน
(928 × 20 × 3) = 55,680 คน

<u>การเลือกในระดับอำเภอ</u> คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีหน้าที่

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับอำเภอ และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. คัดกรองผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีสิทธิเลือก
5. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
6. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ
7. ปฏิบัติหน้าอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

5. เลือกในระดับจังหวัด
(ใช้ระยะเวลา 15 วัน)
จังหวัดละ 20 กลุ่มๆละ 1 คน
จำนวน 77 จังหวัด
(77 × 20 × 1) = 1,540 คน

<u>การเลือกในระดับจังหวัด</u>
คณะกรรมการการเลือก ส.ว. ประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับจังหวัด และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับแต่ประกาศผลผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
5. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด
6. ปฏิบัติหน้าอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

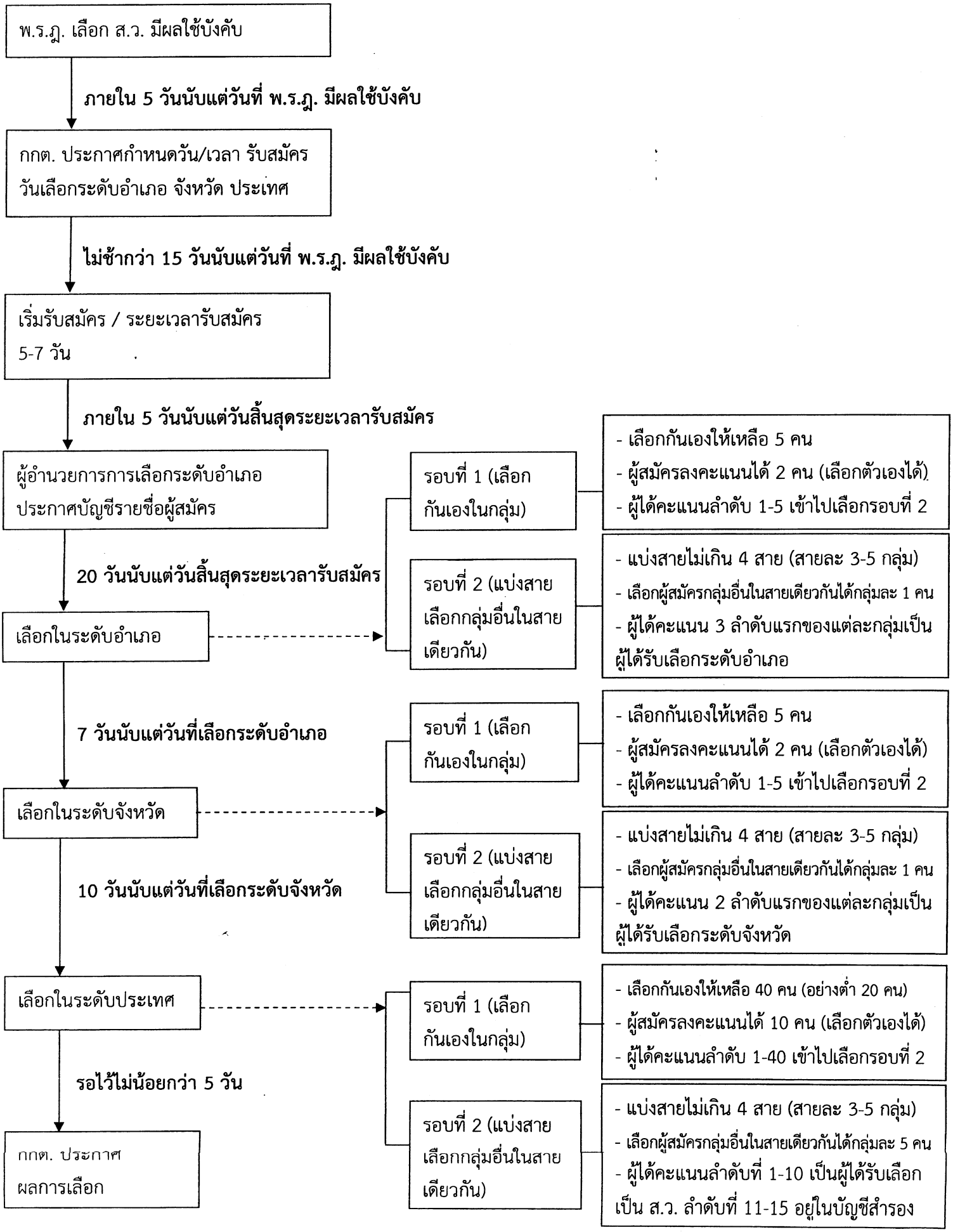
6. เลือกในระดับประเทศ
(ใช้ระยะเวลา 10 วัน)
- จำนวน 1,540 คน แบ่งเป็น 20 กลุ่ม
(1,540 ÷ 20) = 77 คน
- เลือกเหลือจำนวน 20 กลุ่มๆ ละ 10 คน
(20 × 10) = 200 คน

<u>การเลือกในระดับประเทศ</u> กกต. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับประเทศ และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับแต่ประกาศผลผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
5. ประกาศกำหนดวันประชุมผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด
6. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือก

7. กกต. ประกาศผลการเลือก
จำนวน 200 คน ภายใน 7 วันนับจาก
วันเลือกระดับประเทศ

โครงสร้างการได้มาซึ่ง ส.ว. ตามร่าง กรธ.



โครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่ง ส.ว.



สรุปประเด็นสำคัญในร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....

บททั่วไป

1. ภายใน 5 วันนับแต่มี พ.ร.ฎ. กกต.ประกาศเกี่ยวกับ
   (๑) กำหนดวัน เวลารับสมัคร ส.ว. ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกิน 10 วันนับแต่วันที่ พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว. ใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า 5 วัน
   (๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ
   (๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ
2. กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ กกต. สามารถกำหนดวันเลือกใหม่ได้

เจ้าพนักงานฯ

1. ให้ ผอ.กต.จว. เป็นผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด
2. ให้ กกต.จว. เป็นคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด
3. คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ (รับสมัครและเลือกในระดับอำเภอ)
4. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน

การสมัคร

<u>ยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบการสมัครและค่าธรรมเนียม ต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ดังนี้</u>

1. หลักฐานแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ
2. หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
   (ก) หลักฐานการเกิดในอำเภอที่สมัครรับเลือก
   (ข) หลักฐานการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอที่สมัครรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
   (ค) หลักฐานการทำงานในด้านที่สมัครในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
   (ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่สมัครเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. หลักฐานการเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือ เว้นแต่กลุ่มด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี หรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพ (ถ้ามี)
4. ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ 500 บาท
5. ข้อมูลผู้สมัครหรือเอกสารหลักฐานอื่นตามที่ กกต. กำหนด

การเลือก

<u>การเลือก มี 3 ระดับ ดังนี้</u>

1. ระดับอำเภอ (เลือก 2 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในกลุ่มใดมีจำนวนมากกว่า 5 คน ให้คัดกรองกันภายในกลุ่ม ให้เหลือจำนวน 5 คน
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข (ลำดับที่ 1-3 แต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ)
2. ระดับจังหวัด (เลือก 1 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข
   - ลำดับที่ 1 แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัด
3. ระดับประเทศ (เลือก 1 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข
   - ลำดับที่ 1-10 แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับประเทศ

การประกาศผล

- หาก กกต. เห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือก ส.ว. ให้ กกต.ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน 10 ในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน 200คนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ว.
- ประกาศผลภายใน 7 วันนับแต่วันเลือกในระดับประเทศ
- ให้ กกต. จัดให้มีบัญชีสำรองซึ่งเรียงลำดับไว้แล้วกลุ่มละ 10 คน
- กรณีมีเรื่องร้องคัดค้านให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวน โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การดำเนินการกรณีมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

1. ก่อนประกาศผลการเลือก กกต. ให้ - ใบส้ม (ระงับสิทธิสมัคร 1ปี)
   - ใบเหลือง (เลือกใหม่ + ผู้สมัครมีสิทธิสมัคร)
2. หลังประกาศผลการเลือก กกต. ยื่นคำร้องให้ศาลฎีกาพิจารณา
   - ใบดำ (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)
   - ใบแดง (เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง)

บทกำหนดโทษ

คงหลักการเดิมตาม พ.ร.ป. ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. 2550 เพิ่มเติมความผิด
- สนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ตนเอง
- กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ส.ส./ส.ถ. หรือ ผ.ถ./ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือผู้สมัคร
- กรณีจูงใจหรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ เลี้ยง หรือรับจะจัดเลี้ยง หลอกหลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่

กลุ่มงานคณะกรรมการ
รับที่ 20 ก.พ. 61/ 4 /2561
วันที่ 20 ก.พ. 61 เวลา 10.30 น.
สำนักกรรมาธิการ ๒

กลุ่มงานบริหารทั่วไป
รับที่ 37.1.2561 วันที่ 20 ก.พ. 2561
เวลา 09.10 น. ส่งกลุ่มงาน 33
สำนักกรรมาธิการ ๒

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย WeMove

จดหมายเปิดผนึก

วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพ.ร.ป.ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

เรื่อง เสนอให้แยกสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะและแบ่งผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาเป็น ๒๐ กลุ่มตามร่างของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สืบเนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ให้การสมัครสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๑ แบ่งผู้สมัครออกเป็น ๑๐ กลุ่ม โดยได้ยุบรวมสตรีเข้ากับกลุ่ม ผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มอัตตลักษณ์หลากหลายนั้น ***ขบวนผู้หญิงเพื่อการปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ไม่เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง และขอให้ท่านประธานกรรมาธิการวิสามัญฯและกรรมาธิการทุกท่านพิจารณาและสนับสนุนหลักคิดการแบ่งกลุ่มตามร่างที่ผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ซึ่งตามมาตรา ๑๑ให้มีการแบ่งกลุ่มผู้สมัครออกเป็น ๒๐ กลุ่ม โดยกำหนดให้กลุ่มสตรีเป็นกลุ่มเฉพาะแยกต่างหาก โดยไม่รวมกับกลุ่มอื่น ๆ***

<u>เหตุผลประกอบข้อเสนอมีดังนี้</u>

๑. เพื่อสะท้อนเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ ในส่วนที่ว่าด้วยวุฒิสภา มาตรา ๑๐๗ ที่มุ่งส่งเสริมประชาธิปไตยทางตรงและการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่หลากหลายของสังคม (Direct and Inclusive Democracy) ถือเป็นนวัตกรรมการปฏิรูปการเมืองเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ จัดสรรพื้นที่ทางการเมืองให้กลุ่มหลากหลายและด้อยโอกาสได้มีโอกาสออกเสียง เกิดดุลยภาพและความเสมอภาคอย่างเป็นธรรม (Substantive Equality) ในกระบวนการนิติบัญญัติอย่างเป็นจริง เนื่องจากการแบ่งกลุ่มเป็น ๒๐ กลุ่มนั้น จะประกันผลลัพธ์การมีส่วนร่วมจากต้นทางจนถึงปลายทาง ว่าอย่างน้อยแต่ละกลุ่มจะมี ๑๐ ที่นั่งในวุฒิสภา

๒. การสนับสนุนให้สตรีต้องเป็นกลุ่มแยกต่างหากหนึ่งกลุ่มนั้น เพราะสตรีเป็นหุ้นส่วนครึ่งหนึ่งของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ลักษณะและประโยชน์ร่วมกันสตรีจึงมีความหมายและมีความชอบธรรมที่จะ**มีตัวแทนสตรีในวุฒิสภามากขึ้นกว่าในอดีต อย่างน้อยที่สุด ๑๐ ที่นั่งขึ้นไป** การนำสตรีไปรวมกับกลุ่มเปราะบางอื่นๆ จึงไม่สะท้อนหลักคิดดังกล่าว

๓. การเพิ่มสัดส่วนสตรีและกลุ่มหลากหลาย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือกลุ่มชาติพันธุ์ในกระบวนการนิติบัญญัติของประเทศไทยเป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับมาตรการพิเศษแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๖๐ มาตรา ๒๗ วรรค ๔ ที่กำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคให้บุคคลใช้สิทธิเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน **"ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง"** รวมทั้งกรอบทิศทางและเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (ร่างฉบับที่ ๓) มีเป้าหมายสำคัญ คือ เพิ่มสัดส่วนสตรีในทางการเมืองไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ และในตำแหน่งบริหารในหน่วยงาน และในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) และเครือข่ายองค์กรสตรีหลายภาคส่วน ขอให้ท่านประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญฯและกรรมาธิการทุกท่าน พิจารณา ทบทวนและสนับสนุนข้อเสนอที่ให้มีการแยกกลุ่มสตรีเป็นกลุ่มเดียวเฉพาะและคงการแบ่งผู้สมัครฯเป็น ๒๐ กลุ่ม ตามร่างที่เสนอโดยกรธ.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

นางเรืองรวี พิชัยกุล

ผู้ประสานงาน ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

ข้อมูลเพิ่มเติม

คุณเรืองรวี พิชัยกุล โทรศัพท์ 085-920-1373

คุณปานจิตต์ แก้วสว่าง โทรศัพท์ 081-5882267

คุณเรวดี ประเสริฐเจริญสุข โทรศัพท์ 081-9125725

ความเป็นมา "ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย" (Thai Women's Movement for Reform ชื่อย่อ WeMove) เป็นการขับเคลื่อนของกลุ่มองค์กรผู้หญิงทั่วทุกภาคกว่า ๒๕ องค์กร เริ่มตั้งแต่รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ จนถึงฉบับ ๒๕๖๐ เพื่อยืนยันหลักการความเสมอภาคและสิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี ในรัฐธรรมนูญ WeMove เคลื่อนไหวมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศในทุกมิติ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่ "ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง" ปัจจุบันเน้นการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีมิติหญิง-ชาย อาทิ การปฏิรูปตำรวจ การจัดทำร่างกฎหมายและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญต่างๆ เช่น พ.ร.ป. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ร.ป.พรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิก สส. และ สว. เป็นต้น

ข้อมูลสถิติแนบจดหมายเปิดผนึก

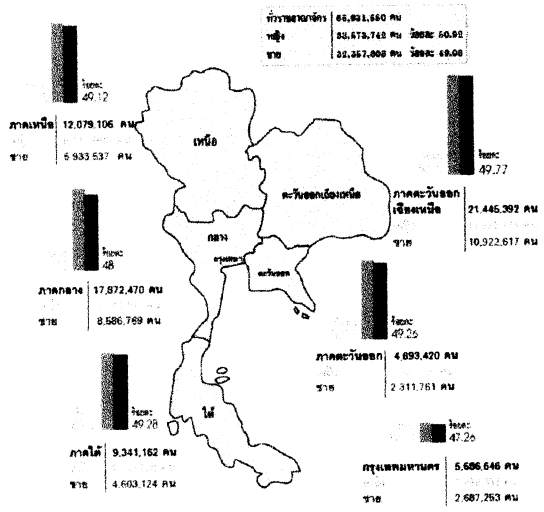
ผู้สมัครและผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็น ส.ส. และ ส.ว.

วัน/เดือน/ปี ที่เลือกตั้ง	ผู้สมัครรับเลือกตั้ง		ผู้ได้รับเลือกตั้ง	
	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย
การเลือกตั้ง ส.ส.				
18 เม.ย. 2526	54	1,826	13	311
27 ก.ค. 2529	362	3,451	12	335
24 ก.ค. 2531	366	3,612	10	347
22 มี.ค. 2535	212	2,742	12	348
13 ก.ย. 2535	242	2,175	15	345
2 ก.ค. 2538	242	2,372	24	367
17 พ.ย. 2539	360	1,950	22	370
6 ม.ค. 2544	500	3,222	39	461
6 ก.พ. 2548	281	2,056	53	447
23 ธ.ค. 2550	842	4,307	61	419
12 ก.ค. 2554	736	3,096	80	425
การเลือกตั้ง ส.ว.				
4 มี.ค. 2543	115	1,417	20	180
19 เม.ย.2549	196	1,281	46	154
19 ก.พ.2551(ส.ว .สรรหา)	161	926	12	62
2 มี.ค.2551(ส.ว. แบบเลือกตั้ง)	64	441	12	64
30 มี.ค.2557(ส.ว. แบบเลือกตั้ง)	66	462	12	64

ตั้งแต่ปี 2526-2554 มีการเลือกตั้ง ส.ส. 11 ครั้ง ผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเฉลี่ยร้อยละ 9.34 ของผู้หญิงที่ลงสมัคร และ ในการเลือกตั้ง ส.ว. 4 ครั้ง มีผู้หญิงได้รับการเลือกตั้งเฉลี่ยร้อยละ 17.43 ของผู้หญิงที่ลงสมัคร

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ข้อมูลการเลือกตั้ง ส.ส.ปี พ.ศ.2554 และ ส.ว.มี.ค.2557

ข้อมูลด้านประชากร ปี 2560



ในทุกภาคของประเทศและกรุงเทพฯ มีจำนวนผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย

ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2559 กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย/สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การบริหาร และการเมืองระดับชาติ ปี 2560

ตำแหน่ง	รวม	จำนวน	
		หญิง (ร้อยละ)	ชาย (ร้อยละ)
ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ปี 2554 [1]	375	61 (16.27)	314 (83.73)
ส.ส.แบบบัญชีรายชื่อ ปี 2554 [1]	125	19 (15.2)	111 (88.8)
สมาชิกวุฒิสภา ปี 2557 [1]	150	24 (16.0)	126 (84.0)
คณะรัฐมนตรี [2]	36	4 (11.11)	32 (88.89)
สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปี 2557(สนช.) [3]	250	12 (4.8)	238 (95.2)
สมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ ปี 2557(สปช.) [3]	250	37 (14.8)	213 (85.2)
สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศปี 2558 [3]	200	17 (8.5)	183 (91.5)
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ 2559 [3]	23	3 (13.04)	20 (86.96)
ผู้พิพากษา [4]	4,605	1,345 (29.21)	3,260 (70.79)
อัยการ [5]	3,697	904 (24.45)	2,793 (75.55)
ข้าราชการระดับต้น [6]	264	73 (27.65)	191 (72.35)
ข้าราชการระดับสูง [6]	244	48 (19.67)	196 (80.33)

การบริหารและการเมืองระดับชาติ ผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจ มีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 20 ยกเว้น ผู้พิพากษา อัยการและข้าราชการระดับต้น

ที่มา : 1 สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ส.ส. เลือกตั้งบัญชีรายชื่อ ชุดที่ 24 (3 ก.ค.2554-9 ธ.ค.2556) และ 1.00 มี.ค.2557)
2 สำนักนายกรัฐมนตรี ณ วันที่ 31 ธ.ค.2559
3 ราชกิจจานุเบกษา ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ฉบับ ลง 31 ก.ค.2557, ราชกิจจานุเบกษา ประกาศแต่งตั้งสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ 6 ส.ค.2557 ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งสมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ 5 ส.ค.2558
4 สำนักคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม 28 ส.ค.2560
5 สำนักงานอัยการสูงสุด 1 ม.ค.2560
6 สำนักข้าราชการพลเรือน 1 ม.ค.2559

การบริหาร และการเมืองระดับท้องถิ่น ปี 2560

ตำแหน่ง	จำนวนทั้งหมด	จำนวน	
		หญิง (ร้อยละ)	ชาย (ร้อยละ)
ระดับจังหวัด			
ผู้ว่าราชการจังหวัด	76	1 (1.32)	75 (98.68)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด	173	9 (5.2)	164 (94.8)
นายอำเภอ	878	37 (4.21)	841 (95.79)
ปลัดอำเภอ	6,315	1,752 (27.74)	4,563 (72.26)
ระดับท้องถิ่น			
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด *7(9.21)	76	8 (10.53)	61 (80.26)
สมาชิกสภาส่วนจังหวัด	2,256	278 (12.32)	1,978 (87.68)
นายกเทศบาลนคร *1(3.33)	30	3 (10.0)	25 (86.67)
สมาชิกสภาเทศบาลนคร	710	108 (15.21)	602 (84.79)
นายกเทศบาลเมือง *14(7.87)	178	13 (7.3)	151 (84.83)
สมาชิกสภาเทศบาลเมือง	3,164	478 (15.11)	2,686 (84.89)
นายกเทศบาลตำบล *104(4.66)	2,233	151 (6.76)	1,978 (88.58)
สมาชิกสภาเทศบาลตำบล	26,493	4,505 (17.0)	21,988 (83.0)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล *268(5.02)	5,334	344 (6.45)	4,722 (88.53)
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	110,994	19,552 (17.62)	91,442 (82.38)
กำนัน	6,880	492 (7.15)	6,388 (92.85)
ผู้ใหญ่บ้าน	66,651	7,456 (11.19)	59,195 (88.81)

หมายเหตุ : * นายกรัฐมนตรีปฏิบัติหน้าที่แทน

การบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น
มีผู้หญิงจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 20 ทุกตำแหน่ง

ที่มา : 1 สำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง 4 ส.ค.2560
2 สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 5 ก.ย.2560

การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ
การมีส่วนร่วมของผู้หญิงในการเมืองและพื้นที่สาธารณะ

นายกรัฐมนตรีเข้าร่วมการประชุมผู้นำโลกว่าด้วยความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมพลังสตรี: จากคำมั่นสู่การปฏิบัติ (Global Leaders' Meeting on Gender Equality and Women's Empowerment: A Commitment to Action)

เมื่อวันที่ 27 กันยายน 2558 พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เข้าร่วมการประชุมผู้นำโลกว่าด้วยความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมพลังสตรี: จากคำมั่นสู่การปฏิบัติ ซึ่งจัดขึ้นโดยรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และองค์การเพื่อการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและเพิ่มพลังของผู้หญิงแห่งสหประชาชาติ (UN Women) ระหว่างการเข้าร่วมประชุมสหประชาชาติระดับผู้นำ**เพื่อรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 (Post 2015 Summit)** ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

นายกรัฐมนตรี กล่าวถ้อยแถลงโดยระบุถึงบทบาทของไทยในการเป็นประธานการประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพสตรี (Commission on the Status of Women – CSW) **สมัยที่ 59 เมื่อเดือนมีนาคม 2558** และการดำเนินการด้านสตรีของไทยผ่านนโยบายต่างๆ อาทิ การส่งเสริมการศึกษาถ้วนหน้า และการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาคระหว่างเพศ ป้องกันความรุนแรงในครอบครัว การถูกล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศในการทำงาน รวมทั้งการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และการดูแลฟื้นฟูดูแลผู้เสียหายซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิงและเด็ก นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีได้กล่าวถึงการประกาศใช้ พ.ร.บ. ความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 ตั้งแต่เดือนกันยายน 2558 และได้ย้ำความมุ่งมั่นของไทยที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ ผ่านการจัดทำหลักสูตรบทบาทหญิงชาย การจัดเก็บข้อมูลโดยจำแนกเพศ และการจัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชาย

การประชุมครั้งนี้ มีผู้นำประเทศต่างๆ เข้าร่วมกว่า 80 ประเทศ ตลอดจนผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนกลุ่มธุรกิจ โดยมีประธานาธิบดีสาธารณรัฐประชาชนจีน เลขาธิการสหประชาชาติ พร้อมด้วยผู้นำของประเทศเม็กซิโก เคนยา ไอซ์แลนด์ ชิลี และโครเอเชีย รวมทั้งประธานสมัชชาสหประชาชาติ สมัยที่ 70 และ Under Secretary General and UN Women Executive Director ได้ร่วมเป็นประธานการประชุมดังกล่าว ซึ่งการประชุมครั้งนี้ถือเป็นการประชุมคู่ขนานในประเด็นเฉพาะเรื่องที่มีผู้แทนระดับผู้นำเข้าร่วมมากที่สุด การเข้าร่วม**การประชุมของนายกรัฐมนตรีได้ช่วยให้ประชาคมโลกรับทราบเจตนารมณ์และคำมั่นทางการเมืองของไทยที่จะส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศและสิทธิสตรี**

ที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ณ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ได้รับรอง **วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน** (The 2030 Agenda for Sustainable Development- SDGs) ซึ่งเป็นพันธะสัญญาทางการเมืองที่กำหนดทิศทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า โดยมีเป้าหมายการพัฒนา 17 เป้าหมายที่ครอบคลุมการบริหารจัดการด้านสังคม การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ความยุติธรรม และการเป็นหุ้นส่วน เป็นกรอบให้ประเทศต่างๆดำเนินการและเป็นโอกาสที่จะเดินหน้าสู่การปรับเปลี่ยนแนวนโยบายที่เป็นอยู่เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่สะท้อนถึงความเป็นจริงและความท้าทายในบริบทของประเทศและสามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของกลุ่มต่างๆ ได้โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind) ทั้งนี้ วาระการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศในทุกระดับ รวมทั้งติดตามการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องและบรรลุวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเทศไทยได้ไปรายงานการทบทวนผลการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 โดยสมัครใจ (Voluntary National Review: VNR) ในการประชุม High Level Political Forum (HLPF) 2017 on Sustainable Development และ การดำเนินการภาครัฐขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ณ นครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา วันที่ 18 – 20 กรกฎาคม 2560 ซึ่งไทยเป็นหนึ่งใน 44 ประเทศที่เข้าร่วมการรายงานผลการดำเนินงานวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยในปี 2560 สหประชาชาติจัดอันดับ SDG ให้ไทยอยู่ในอันดับที่ 55 จาก 150 กว่าประเทศ ซึ่งดีขึ้นกว่าปี 2559 ที่อยู่ในอันดับที่ 61 อย่างไรก็ดี ในโอกาสสำคัญดังกล่าว องค์กรเครือข่ายภาคประชาสังคม เห็นเป็นโอกาสในการได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อน SDGs ได้มีกระบวนการปรึกษาหารือและร่วมกันกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืนและได้จัดทำรายงานทบทวนผลการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่มีข้อเสนอต่อภาครัฐในการบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กับองค์การสหประชาชาติ การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ความสำคัญในการบูรณาการทั้ง 17 เป้าหมาย และ การเชื่อมโยงกับพันธกรณีประเทศ ดังเช่น เป้าหมายที่ 5 ความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมสร้างพลังสตรี และยิ่งไปกว่านั้นการกำหนดเป้าประสงค์ 5.5 สร้างหลักประกันให้ผู้หญิงได้มีส่วนร่วมอย่างมี ประสิทธิภาพ และมีโอกาสที่เท่าเทียมสำหรับการเป็นผู้นำ ในทุกระดับการตัดสินใจ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และชีวิตของประชาชน โดยมีตัวชี้วัดคือ 5.5.1 สัดส่วนของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งในรัฐสภาแห่งชาติ และ 5.5.2 สัดส่วนของผู้หญิงที่ดำรงตำแหน่งในการปกครองท้องถิ่นเพื่อบรรลุการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ดี ในรายงานผลการทบทวนการดำเนินการตามวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030 ระดับชาติโดยสมัครใจของประเทศไทย ปี 2560 ซึ่งจัดทำโดยคณะทำงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายใต้ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เดือนมิถุนายน 2560 โดยได้รายงานในเป้าหมายที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้หญิง

และ เด็กหญิงทุกคน ในภาคการเมืองการปกครองยังมีอัตราส่วนสตรีค่อนข้างน้อย เช่น สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีสตรีเพียงร้อยละ 5.2 ในภาคราชการอัตราส่วนสตรีในตำแหน่งผู้บริหารระดับสูงตั้งแต่อธิบดีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 18.34 เป็นต้น (สำนักงาน ก.พ., 2558) นอกจากนี้ ในภาคของการเมืองส่วนท้องถิ่น แม้ว่าจะมีสัดส่วนผู้หญิงที่ได้รับเลือกตั้งน้อย แต่ก็มีสัดส่วนเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 11.25 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 16.6 ในปี 2559

ประเทศไทยได้ให้คำมั่นอย่างแข็งขันต่อประชาคมโลกในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยรับที่จะนำข้อเสนอแนะของประเทศต่างๆ ที่ได้รับจากการไปรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ตามวาระ ครั้งที่สอง (Universal Periodic Review -UPR) ของรัฐบาลไทยเมื่อปี พ.ศ. 2559 ได้มีข้อเสนอแนะ ข้อ 131 ดำเนินมาตรการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสตรีในกระบวนการตัดสินใจสาธารณะและทางการเมือง

การปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women-CEDAW) ซึ่งเมื่อเดือนกรกฎาคม 2560 คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลไทยในการให้ความคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในหลากหลายมิติ คณะกรรมการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี ได้พิจารณารายงานฉบับที่ 6 และที่ 7 ของประเทศไทย (CEDAW/C/THA/6-7) ในการประชุมครั้งที่ 1504 และ 1505 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2560 รวมถึง **การมีส่วนร่วมทางการเมืองและในพื้นที่สาธารณะ** ข้อ 28. คณะกรรมการฯ รับรู้ว่า ข้อบทที่ 90 (3) แห่งรัฐธรรมนูญ 2560 บัญญัติว่า ในกระบวนการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง ให้คำนึงถึงความเสมอภาคระหว่างเพศ และร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับพรรคการเมืองกำลังอยู่ระหว่างจัดทำเพื่อเป็นแนวปฏิบัติต่อไป แต่ก็ยังมีข้อกังวลว่า ไม่มีการกำหนดมาตรการพิเศษชั่วคราวในขณะนี้เพื่อเพิ่มจำนวนผู้แทนหญิงทั้งชีวิตทางการเมืองและสาธารณะ รวมทั้งขอแสดงความเสียใจด้วยว่า ไม่มีผู้หญิงในคณะรักษาความสงบแห่งชาติ(คสช.) ที่ปกครองประเทศมาตั้งแต่การรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม 2557 คณะกรรมการฯ มีข้อห่วงใยอีก ดังนี้

a) การมีส่วนร่วมที่น้อยอยู่ของผู้หญิงในองค์กรด้านนิติบัญญัติ ตำแหน่งบริหารในระดับรัฐมนตรี และในระดับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เช่นเดียวกับในองค์กรตุลาการ ตำรวจ และในงานด้านการทูตและสถาบันวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับที่มีอำนาจตัดสินใจ
b) ขาดผู้แทนหญิงจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และทางศาสนารวมทั้งผู้หญิงชนเผ่าพื้นเมืองในตำแหน่งที่มีอำนาจตัดสินใจ

ข้อ 29. คณะกรรมการฯ ขอเน้นย้ำถึงข้อเสนอแนะเดิมของคณะกรรมการฯ ในเอกสาร (CEDAW/C/THA/CO/5, para.30)

a) ให้มีมาตรการต่างๆ รวมทั้งที่เป็นมาตรการพิเศษชั่วคราวด้วย ตามข้อบทที่ 4 (1) ของอนุสัญญา และข้อเสนอแนะทั่วไปที่ 25 (ปี พ.ศ.2547) เรื่องมาตรการพิเศษชั่วคราว และข้อเสนอแนะทั่วไปที่ 23 (ปีพ.ศ.2540) เรื่องผู้หญิงในชีวิตทางการเมืองและทางสาธารณะ เพื่อรับประกันและเร่งรัดการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทุกระดับอย่างเต็มที่และเท่าเทียมกับชาย รวมทั้งในองค์กรนิติบัญญัติระดับรัฐมนตรี และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เช่นเดียวกับในองค์กรตุลาการ ตำรวจ และในงานด้านการทูตและสถาบันวิชาการ

b) จัดทำข้อมูลไว้ในรายงานครั้งต่อไปเรื่องมาตรการพิเศษที่ได้ดำเนินการ เช่น ระบบสัดส่วน เพื่อส่งเสริมให้มีผู้แทนของหญิงจากชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์และทางศาสนา และหญิงชนเผ่าพื้นเมือง ในตำแหน่งที่มีอำนาจตัดสินใจ

ร่างถ้อยแถลงสำหรับ
การประชุมผู้นำโลกว่าด้วยความเสมอภาคระหว่างเพศและการเสริมพลังสตรี:
จากคำมั่นสู่การปฏิบัติ
(Global Leaders' Meeting on Gender Equality and Women's Empowerment: A Commitment to Action)
วันอาทิตย์ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๘ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.
ห้อง Conference Room 4 สำนักงานสหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก

ท่านประธาน
ท่านประมุขรัฐ ท่านผู้นำรัฐบาล
และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ในนามของรัฐบาลไทย ผมขอแสดงความยินดีกับรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหประชาชาติ โดยเฉพาะองค์การ UN Women ที่ร่วมกันเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมครั้งนี้

ปีนี้เป็นปีที่สำคัญ เนื่องจากเป็นปีที่ครบรอบ ๒๐ ปีของปฏิญญาและแผนปฏิบัติการปักกิ่ง อีกทั้งยังเป็นปีที่ผู้นำได้ร่วมกันรับรองวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. ๒๐๑๕ ซึ่งรวมถึงเป้าหมายที่จะบรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ประเทศไทยได้รับเกียรติเป็นประธานการประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยสถานภาพสตรี สมัยที่ ๕๙ เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา และได้รับทราบความก้าวหน้าของการดำเนินการตามปฏิญญาปักกิ่ง ซึ่งส่งผลให้สตรีและเด็กผู้หญิงในทุกภูมิภาค ได้รับโอกาสและความเสมอภาคเท่าเทียมกับผู้ชายในด้านต่างๆ แต่ก็ยังคงมีประเด็นท้าทายที่ต้องดำเนินการต่อไปเพื่อให้เกิดความเสมอภาคอย่างแท้จริง ให้ผู้หญิงสามารถดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนร่วมในสังคม และการพัฒนาประเทศอย่างเต็มที่

สำหรับประเทศไทย ได้เริ่มดำเนินงานด้านสตรีตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และได้ทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้หญิงให้เป็นกำลังสำคัญ สามารถเดินเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้ชายอย่างสง่างาม

รัฐบาลไทยมีนโยบายการศึกษาถ้วนหน้า ที่ทำให้เยาวชนหญิงชายมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม และสามารถบรรลุเป้าหมาย MDGs ในการขจัดความไม่เท่าเทียมทางเพศในการศึกษาทุกระดับได้

นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้ปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย เพื่อส่งเสริมสิทธิและความเสมอภาคระหว่างเพศ คุ้มครองผู้หญิงจากความรุนแรงในครอบครัว การถูกล่วงละเมิดและคุกคามทางเพศในการทำงาน รวมทั้งดำเนินการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์อย่างจริงจัง มีมาตรการดูแลและฟื้นฟูผู้เสียหายที่ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้หญิงและเด็ก

ล่าสุด ประเทศไทยได้ประกาศใช้ **พ.ร.บ. ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ** ตั้งแต่วันที่ ๙ กันยายนที่ผ่านมา เพื่อคุ้มครองทุกคนจากการถูกเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศสภาพ

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะดำเนินการเพื่อสตรีในเรื่องต่อไปนี้

ประการที่หนึ่ง การ**จัดทำหลักสูตรบทบาทหญิงชาย**เพื่อปลูกฝังเจตคติที่ดีเกี่ยวกับบทบาทระหว่างเพศในสังคม ตั้งแต่ยังเด็ก ให้ยอมรับความเท่าเทียมระหว่างเพศอย่างแท้จริง

ประการที่สอง การจัดเก็บข้อมูลโดยจำแนกเพศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์สถานการณ์ นโยบาย หรือปัญหาต่างๆ อย่างมีมุมมองมิติหญิงชาย และติดตามการบรรลุเป้าหมายการส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศในด้านต่างๆ

ประการที่สาม การจัดอบรมหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันผลักดันการ**จัดทำงบประมาณที่คำนึงถึงมิติหญิงชาย**

นอกจากนี้ **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยฉบับต่อไป** จะให้ความสำคัญกับการให้คนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วม และการลดความเหลื่อมล้ำ ซึ่งจะให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเท่าเทียมมากยิ่งขึ้น

ท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศไม่ใช่เรื่องของผู้หญิงเท่านั้น ผู้ชายต้องมีบทบาทสำคัญร่วมผลักดันให้เกิดเจตคติที่ดี นำไปสู่การยุติการเลือกปฏิบัติและความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก

ผมเชื่อว่า การส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างเพศเริ่มจากตัวเรา เริ่มจากที่บ้าน ที่โรงเรียน และจากสภาพแวดล้อมใกล้ๆ ตัว เราทุกคนสามารถมีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีขึ้นได้

ขอบคุณครับ

****



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โทร. ๕๘๘๔

ที่ สว ๐๐๑๘/๑๐๖๔๖ **วันที่** ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อสังเกตและประเด็นของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

เรียน ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ด้วยในคราวประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๔๔/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... พร้อมทั้งได้ตั้งข้อสังเกตและมีประเด็นซักถามต่าง ๆ

ในการนี้ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงขอส่งข้อสังเกตและประเด็นซักถามของที่ประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมาธิการวิสามัญใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายสุรัตน์ หวังต่อลาภ)
รองเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

เจ้าของเรื่อง : นางสาวสุภาภรณ์ ติ่งอินทร์
วิทยากรชำนาญการ

..... ผอ. สำนักฯ

ข้อสังเกต

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ในการประชุมคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ครั้งที่ ๔๔/๒๕๖๐ วันอังคารที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

---

๑. ร่างมาตรา ๑๑ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจาการเลือกกันเองของของบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม จำนวน ๒๐ กลุ่ม นั้น เหตุใดจึงแบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่ม และตาม (๒๐) ของร่างมาตรา ๑๑ ที่กำหนดว่า "กลุ่มอื่น ๆ" มีความแตกต่างจาก (๑) ถึง (๑๙) ของมาตราเดียวกันที่กำหนดว่า "...หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน" อย่างไร

๒. หากพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง ตอนท้ายที่กำหนดว่า "...เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้" จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้ เพราะเหตุใดคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงเลือกใช้วิธีการให้ผู้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่น (เลือกไขว้)

๓. การแบ่งกลุ่มผู้สมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ แล้วกำหนดให้ผู้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นนั้น โดยพื้นฐานบุคคลผู้สมัครในแต่ละกลุ่มจะไม่รู้จักกัน อันจะส่งผลให้ไม่ทราบถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ของผู้สมัครในกลุ่มอื่น ดังนั้น จะเป็นการยืนยันได้อย่างไรว่าได้มีการเลือกบุคคลที่มีความรู้ฯ เพื่อไปเป็นสมาชิกวุฒิสภา

๔. การกำหนดให้ใช้วิธีการให้ผู้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่น (เลือกไขว้) อาจเป็นช่องทางให้เกิดการทุจริตหรือแสวงหาประโยชน์จากการเลือกดังกล่าวได้ โดยการให้ผู้สมัครกลุ่มอื่นที่อาจเป็นผู้เคยทำงานร่วมกันหรือมีลักษณะประโยชน์ร่วมกันเพื่อลงคะแนนให้ตนเองโดยแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์หรือคะแนนที่จะลงให้กับบุคคลดังกล่าวที่อยู่ต่างกลุ่มได้

๕. การแบ่งกลุ่มผู้สมัครตามร่างมาตรา ๑๑ จำนวน ๒๐ กลุ่ม เป็นการครอบคลุมในหลากหลายอาชีพมาก แต่ตามร่างมาตรา ๑๖ ได้กำหนดเรื่องเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัครประกอบด้วย (๑) เอกสารหรือหลักฐานอันแสดงว่าตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านใดด้านหนึ่งตามมาตรา ๑๑ ทั้งนี้ หากพิจารณาตามร่างมาตรา ๑๑ พบว่ามีบางอนุมาตราที่อาจเกิดปัญหาการนำเอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวมาแสดง เช่น (๑๖) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา เป็นต้น

๖. การแบ่งกลุ่มในการสมัครออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ๒๐ กลุ่ม หากพิจารณาข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติซึ่งมีการแบ่งกลุ่มบุคคลตามหลักประชากรศาสตร์ที่แบ่งได้ไม่ถึง ๒๐ กลุ่ม ซึ่งการแบ่งกลุ่มตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มคนในการแบ่งการประกอบอาชีพดังกล่าว ทั้งนี้ การกำหนดกลุ่มนั้นก็ไม่ได้มีหลักเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มที่ชัดเจน ดังนั้น อาจจะต้องมีการพิจารณาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมต่อไป

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมาธิการวิสามัญกิจการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๐

สรุปประเด็นอภิปรายขั้นรับหลักการ

ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๘/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ได้มีการอภิปรายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ซึ่งส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ทั้งนี้ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการอภิปรายและตั้งข้อสังเกตสรุปได้ดังนี้

๑. ประเด็นการแบ่งกลุ่ม (มาตรา ๑๑)

๑.๑ คำว่า "หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน"

นายกล้านรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อสังเกตว่า ตามที่รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่มีความรู้ความสามารถและเป็นตัวแทนทุกกลุ่มอาชีพตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นระบบแรกในโลก การแบ่งกลุ่มในมาตรา ๑๑ ซึ่งในหลายอนุมาตราใช้คำว่า "หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน" และในมาตรา ๑๑ (๙) "กลุ่มผู้ประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน" และ (๒๐) "กลุ่มอื่น ๆ" เป็นชื่อกลุ่มที่มีลักษณะกว้าง ทำให้บุคคลคนหนึ่งสามารถลงสมัครได้หลายกลุ่ม จึงอาจมีกรณีบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถในกลุ่มหนึ่งอย่างเด่นชัด แต่ไปลงสมัครในกลุ่มอื่นที่ตนก็มีคุณสมบัติด้วย เพื่อประโยชน์ในความได้เปรียบเสียเปรียบให้ตนได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า คำว่า "หรืออื่นๆ ในทำนองเดียวกัน" ตีความได้ยาก และมีหลายกลุ่มที่กำหนดโดยใช้คำที่มีความหมายกว้าง เช่น กลุ่มบริหารราชการแผ่นดิน ก็มีข้าราชการซึ่งยังแบ่งได้เป็นหลายประเภท เช่น ข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ เป็นต้น

๑.๒ ประเด็นการสมัครเข้ากลุ่มของกลุ่มเพศที่สาม (LGBT)

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๐๗ วรรคแรก มีเจตนารมณ์ให้บุคคลสามารถลงสมัครรับเลือกในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการขององค์การสหประชาชาติที่จะไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง โดยทุกคนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ หากจำเป็นต้องมีวุฒิสภาก็เห็นว่าสมาชิกวุฒิสภาควรเป็นตัวแทนจากอาชีพและวิชาชีพ ไม่ควรมีที่มาเช่นเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หากเปรียบเทียบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ มีการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจาก ๕ กลุ่ม ซึ่งในสมัยนั้นมีผู้สมัครรับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่มและเกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดห้ามการสมัครรับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่มไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้แล้ว แม้ตามมาตรา ๑๑ จะยังไม่ครอบคลุมทุกอาชีพ แต่เชื่อว่าบุคคลที่สนใจสมัครรับเลือกคงสามารถสมัครเข้ากลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่กำหนดไว้อย่างกว้างได้ ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่า การแบ่งกลุ่มในมาตรา ๑๑ ยังไม่มีกลุ่มที่บุคคลเพศที่สาม หรือ LGBT (Lesbian Gay Bisexual and Transgender) สามารถลงสมัครรับเลือกได้ ซึ่งพิจารณาแล้วยังไม่ใช่กลุ่มอัตลักษณ์อื่นตามมาตรา ๑๑ (๑๕) หรือเห็นควรจะพิจารณาให้ลงสมัครตามมาตรา ๑๑ (๒๐) คือ กลุ่มอื่น ๆ

๑.๓ ประเด็นผู้ทำไร่นาสวนผสม

นางนิพัทธา อมรรัตนเมธา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า มาตรา ๑๑ (๕) และ (๖) กำหนดแยกอาชีพกลุ่มทำนาออกจากอาชีพกลุ่มทำสวน โดยปัจจุบันมีประชาชนทำไร่นาสวนผสมจำนวนมาก มีการทำมาเป็นเวลานาน ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวศาสตร์พระราชาที่มีการปลูกทั้งพืชยืนต้นและพืชล้มลุก จึงมีข้อซักถามว่า บุคคลที่ทำไร่นาสวนผสม จะสามารถสมัครรับเลือกได้ในกลุ่มตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖)

๑.๔ ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงการแบ่งกลุ่มทั้ง ๒๐ กลุ่ม ในอนาคต

นายกิตติ วะสีนนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ เป็นนวัตกรรมอย่างหนึ่ง โดยที่ผ่านมามีวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรูปแบบของสภาในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (แบบ Westminster) อย่างไรก็ตาม เห็นว่าในมาตรา ๑๑ ซึ่งเป็นการแบ่งกลุ่มออกเป็น ๑๙ บวก ๑ กลุ่ม ที่มีแนวคิดจากสองฐาน คือ ฐานการประกอบอาชีพและฐานทางสังคม มีข้อสังเกตว่าฐานแรกจะเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูง ในหลายกรณี เช่น แพทย์หญิงที่มีการเปิดคลินิกให้บริการทางการแพทย์ อาจมีคุณสมบัติสมัครรับเลือกได้ถึง ๘ กลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญด้านผังเมืองอาจมีคุณสมบัติสมัครได้ ๒ กลุ่ม เป็นต้น โอกาสในการเลือกกลุ่มสมัครรับเลือกของบุคคลหนึ่งยังมีความแตกต่างกันมาก จึงมีข้อสังเกตว่า การแบ่งเป็น ๒๐ กลุ่ม อาจยังไม่ประสบความสำเร็จในการเลือกครั้งแรก ซึ่งจะต้องมีการทดลองและแก้ไขปรับปรุงในการเลือกครั้งต่อไป ดังนั้น การแบ่งกลุ่มทั้ง ๒๐ กลุ่ม ควรกำหนดเป็นบทบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ให้แน่ชัด หรือควรจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายเพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นและสะดวกแก่การแก้ไขปรับปรุงในอนาคต

๒. ประเด็นกระบวนการเลือก

- **กระบวนการเลือกที่สลับซับซ้อนจะมีประสิทธิภาพในการป้องกันการทุจริตหรือไม่ (มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๔๒)**

นายกล้านรงค์ จันทิก สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีข้อสังเกตว่า กระบวนการเลือกที่มีความสลับซับซ้อนจะสามารถป้องกันการทุจริตได้หรือไม่ โดยการเลือกระดับอำเภอ (มาตรา ๔๐) ในรอบแรกเป็นการรับสมัคร ๒๐ กลุ่ม ผู้สมัครเลือกกันเองให้ได้กลุ่มละ ๕ คน รวมได้ตัวแทน ๑๐๐ คน ต่อมาในรอบที่สองจึงเป็นการเลือกระบบไขว้ โดยวิธีจับสลากแบ่งสายจำนวน ๔ สาย สายละ ๕ กลุ่ม โดยจะมีผู้ได้รับเลือกจาก ๒๐ กลุ่ม กลุ่มละ ๓ คน รวมเป็น ๖๐ คน ซึ่งจะไปสู่การเลือกระดับจังหวัด (มาตรา ๔๑) ซึ่งจะได้ตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ ๒ คน รวมเป็น ๔๐ คน ต่อไปในการเลือกระดับประเทศ (มาตรา ๔๒) จะมีผู้ได้รับเลือกเป็นจำนวนอย่างมาก ๓,๐๘๐ คน ดังนั้น ผู้มีเจตนากระทำการทุจริตสามารถดำเนินการได้โดยการติดต่อประสานงานกับบุคคลจำนวน ๓,๐๘๐ คน หรือ ๗๗๐ คน ใน ๕ สาย ก็จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งบุคคลที่ได้รับเลือกเหล่านี้ไม่ใช่ผู้แทนประชาชน แต่เป็นผู้สมัครรับเลือก หรืออาจกระทำการทุจริตโดยการส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกให้ได้ใน ๓๙ จังหวัด เพื่อควบคุมผลการเลือก ก็จะได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ในท้ายที่สุด นอกจากนี้ การส่งผู้สมัครลงรับสมัครเป็นจำนวนเกินกึ่งหนึ่งของแต่ละกลุ่ม ก็อาจทำให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ด้วย ทั้งนี้ จังหวัดในประเทศไทยมีจำนวนอำเภอแตกต่างกันและปัจจุบันพรรคการเมือง

ต่าง ๆ มีผู้แทนพรรคและมีความสามารถในการควบคุมฐานเสียงในอำเภอต่าง ๆ แล้ว ประกอบกับผู้ลงสมัครรับเลือกคงมิใช่ประชาชนทั่วไป แต่ต้องเป็นบุคคลที่มีเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในการสมัคร ซึ่งกระบวนการเลือกนี้ สังเกตว่ายังทำให้เกิดการบล็อกโหวตและการซื้อเสียงได้ง่าย ดังเช่นตัวอย่างสมัยการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ (ส.ส.ร.) ซึ่งเลือกกันเองจากสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ส.ร. ซึ่งได้รับคะแนนสูงสุด ได้รับคะแนน ๓๗ คะแนน ส่วนน้อยที่สุด ได้รับ ๗ คะแนน อย่างไรก็ตาม การแก้ไขหรือเสนอคำแปรญัตติต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ทำได้ยาก เนื่องจากสอดคล้องกับบทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงควรพิจารณามาตรการป้องกันการบล็อกโหวตและการซื้อเสียงให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

นายสมชาย แสวงการ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า ผู้แทนกลุ่มอาชีพทั้ง ๒๐ กลุ่ม จะสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการมีวุฒิสภาได้หรือไม่ ซึ่งการที่รัฐธรรมนูญมีเจตนารมณ์ให้ได้สมาชิกวุฒิสภาซึ่งผู้แทนปวงชนชาวไทยนั้น จะเป็นลักษณะของการได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ หากเป็นเช่นนั้นก็ไม่จำเป็นต้องมีวุฒิสภา ทั้งนี้ จึงยังเห็นว่าสมาชิกวุฒิสภา ควรมีที่มาจากการเลือกโดยประชาชนและต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง

แม้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ จะมีบทกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดไว้เป็นจำนวนมาก แต่คงไม่อาจป้องกันการกระทำความผิดได้ จากบทเรียนของการเลือกสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ (ส.ส.ร.) เห็นว่ากระบวนการเลือกตาม มาตรา ๔๐ ถึง มาตรา ๔๒ ยังคงมีการบล็อกโหวตได้ และคาดว่าจะนำไปสู่การที่พรรคการเมืองจะส่งบุคคลลงสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งพรรคการเมืองต่าง ๆ มีศักยภาพในการส่งคนจำนวน ๑๐๐ – ๓๐๐ คนลงสมัครรับเลือกและควบคุมการเลือกได้ตั้งแต่ระดับอำเภอ ภายใต้งบประมาณจำนวนประมาณ ๕,๐๐๐ ล้านบาท และจะนำไปสู่การลงมติเลือกนายกรัฐมนตรีจากบุคคลภายนอกในอนาคต จึงมีข้อซักถามว่ากระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ จะสามารถป้องกันการบล็อกโหวตได้อย่างไร และเห็นว่าประชาชนอาจต้องการผู้แทนกลุ่มอาชีพในวุฒิสภา แต่คงไม่ใช่จากวิธีการเลือกตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้

๓. ประเด็นการตรากฎหมายลำดับรอง

พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อซักถามว่าได้มีการเตรียมการสำหรับการตรากฎหมายลำดับรองตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้แล้วหรือไม่ อย่างไร

๔. ประเด็นรูปแบบของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา

พลเรือเอก ธราธร ขจิตสุวรรณ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีข้อซักถามว่าคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๙๐ (ข) ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ และตามมาตรา ๑๐๘ (ข) ของรัฐธรรมนูญ มีรูปแบบอย่างไร

๕. ประเด็นการแก้ไขปรับปรุงปัญหาตามบทเฉพาะกาล เมื่อมีการเลือกในสถานการณ์ปกติ

นายเจตน์ ศิรธรานนท์ สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้แสดงความเห็นว่า หากการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๕๐ คนตามบทเฉพาะกาล มีปัญหาขัดข้อง ต่อไปในการเลือกในสถานการณ์ปกติจะสามารถแก้ไขปรับปรุงกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาได้หรือไม่อย่างไร

<u>คำชี้แจงของผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ</u>

ประธานคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ได้ชี้แจงว่า ควรมีทัศนคติที่ดีต่อประชาชนชาวไทย มิใช่มองว่าประชาชนชาวไทยสามารถถูกซื้อได้ทั้งหมด ในการตรากฎหมายจึงควรกำหนดทางเลือกให้ประชาชนด้วย ตามหลักการที่ว่า “อยากให้คนใดคนหนึ่งสามารถสมัครในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเสมอ” โดยจากการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วประเทศ พบว่าประชาชนมีความสนใจในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาในรูปแบบนี้มากและสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมตามรูปแบบนี้ ทั้งนี้ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาไม่ว่าตามรูปแบบใดก็เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญทั้งสิ้น และการแบ่งเป็นกลุ่มต่าง ๆ ก็เนื่องจากบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ มีแนวคิดและมุมมองต่อการออกกฎหมายและผลกระทบที่กฎหมายจะมีต่อประชาชนในภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมที่แตกต่างกัน

ประเด็นบุคคลที่การทำไร่นาสวนผสมนั้น สามารถเลือกสมัครในกลุ่มตามมาตรา ๑๑ (๕) หรือ (๖) ก็ได้ ซึ่งจะเป็นการเปิดโอกาสบุคคลที่ไม่ใช่นักการเมืองสามารถเลือกสมัครได้ และแม้จะมีบทกำหนดโทษไว้มาก หากเกิดการทุจริตก็คงจะได้ลงโทษและกำจัดผู้กระทำผิดไป

สำหรับบุคคลกลุ่มเพศที่สาม (LGBT) นั้น สังคมไทยในปัจจุบันยังมีทัศนคติที่ไม่ชัดเจนต่อประเด็นดังกล่าว บุคคลกลุ่มเพศที่สามจึงสามารถเลือกเข้ากลุ่มตามมาตรา ๑๑ (๒๐) “กลุ่มอื่น ๆ” ได้ และไม่ว่าบุคคลจะมีอาชีพใดก็สามารถสมัครเข้ากลุ่มนี้ได้เสมอ แม้จะประกอบอาชีพแพทย์หากไม่ประสงค์สมัครในกลุ่มแพทย์ก็สามารถสมัครในกลุ่มอื่น ๆ ได้

นอกจากนี้ ในมาตรา ๗๗ ที่กำหนดห้ามมิให้หาเสียงโดยการจัดให้มีมหรสพและมีบทกำหนดโทษไว้ด้วยนั้น ก็มีการกำหนดบทยกเว้นสำหรับผู้สมัครซึ่งมีความสามารถทางศิลปะไว้แล้ว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมสำหรับผู้สมัครรับเลือกที่มีความสามารถหรือทักษะอย่างอื่น ซึ่งกรณีนี้เป็นเรื่องใหม่

หลังจากการอภิปราย ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบให้รับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ไว้พิจารณา ดังนี้

องค์ประชุม	๑๘๙	คน
เห็นด้วย	๑๗๗	คน
ไม่เห็นด้วย	๑	คน
งดออกเสียง	๑๐	คน
ไม่ลงคะแนน	๑	คน

.....

ฝ่ายเลขานุการประธาน กรธ.
เลขรับ ๔๖๒/๒๕๕๙
วันที่ ๓๐ ก.ย. ๒๕๕๙ เวลา ๑๔.๒๐ น.



ด่วนที่สุด
ที่ ลต (กกต) ๐๖๐๑/6379

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่
กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

29 กันยายน ๒๕๕๙

เรื่อง จัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

เรียน ประธานกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

อ้างถึง ๑. หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ (รธน) ๕๒๙/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙
๒. หนังสือคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ด่วนที่สุด ที่ (รธน) ๕๕๖/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
๒. แผ่นซีดี จำนวน ๑ แผ่น

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และ ๒ ท่านได้ขอความอนุเคราะห์ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานโดยให้สอดคล้องกับบทบัญญัติแห่งร่างรัฐธรรมนูญ และขอให้จัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญพร้อมกับแผ่นซีดีที่บรรจุไฟล์เวิร์ดร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว ให้คณะกรรมกจรร่างรัฐธรรมนูญเพื่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะได้นำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญไปเผยแพร่และรับฟังความคิดเห็น ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงขอจัดส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... พร้อมกับแผ่นซีดีที่บรรจุไฟล์เวิร์ดร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวมาเพื่อให้ท่านประกอบการพิจารณาเป็นข้อมูล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑ และ ๒

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศุภชัย สมเจริญ)
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง

สำนักกฎหมายและคดี
ฝ่ายกฎหมาย ๑
โทร ๐๒ - ๑๔๑ - ๘๗๑๙
โทรสาร ๐๒ - ๑๔๓ - ๘๖๒๗

- ร่าง -

พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....

(ฉบับผ่านที่ประชุม กกต. และส่งให้ กรธ.)

ฝ่ายอำนวยการการเลือกตั้ง
สำนักบริหารการเลือกตั้ง
ด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง
ข้อมูล ณ วันที่ 30 ก.ย. 59

สรุปสาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ร่าง พ.ร.ป. ฉบับนี้แยกออกเป็น ๓ หมวด มีตั้งแต่มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๐๐

หมวด ๑ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

หมวด ๒ การสืบสวน หรือไต่สวน และวินิจฉัย

หมวด ๓ การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

โดยมีสรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

๑. ส.ว. ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน มาจากการเลือกกันเอง จำนวน ๒๐ กลุ่ม ดังนี้

(๑) ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ

(๒) ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม

(๓) ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ

(๔) ด้านการศึกษาหรือวิจัย

(๕) ด้านการสาธารณสุข

(๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๗) ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา

(๘) ด้านกสิกรรม หรือป่าไม้

(๙) ด้านปศุสัตว์ หรือประมง

(๑๐) ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง หรือองค์กรนายจ้าง

(๑๑) ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน

(๑๒) ด้านการประกอบการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร

(๑๓) ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม

(๑๔) ด้านการประกอบวิชาชีพ

(๑๕) ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

(๑๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน

(๑๗) ด้านองค์กรชุมชน หรือประชาสังคม นอกจาก (๑๕) (๑๖)

(๑๘) ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี (เฉพาะตัวผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี)

(๑๙) ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ

(๒๐) ด้านอื่นๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)

๒. ภายใน ๕ วันนับแต่มี พ.ร.ฎ. ให้ กกต.ประกาศเกี่ยวกับการเลือก ส.ว. ในเรื่อง ดังนี้

(๑) กำหนดวัน เวลารับสมัคร ส.ว. ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกิน ๑๐ วันนับแต่วันที่ พ.ร.ฎ. มีผลใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน

(๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ

(๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๓. กำหนดให้ กกต. สามารถกำหนดวันเลือกใหม่ได้ กรณีมีเหตุจำเป็นอาจมิอาจหลีกเลี่ยงได้

๔. ในเรื่องเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตามกฎหมายกำหนดให้ ผอ.กต.จว.เป็นผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด/กกต.จว. เป็นคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด โดยให้ดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำอำเภอเพื่อทำหน้าที่รับสมัครตรวจสอบคุณสมบัติ จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกคัดกรองบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก แต่งตั้ง กปน. และดำเนินการจัดการเลือกในระดับอำเภอเพื่อส่งรายชื่อให้ดำเนินการในระดับจังหวัดต่อไป

๕. การเลือกในระดับอำเภอดำเนินการเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

(๑) การเลือกเพื่อคัดครองกันเองระหว่างผู้สมัครในกลุ่มเดียวกัน โดยใช้หมายเลขตามลำดับการยื่นใบสมัคร (เลือกกันเองให้เหลือกลุ่มละ ๕ คน)

(๒) จัดให้มีการเลือกระหว่างผู้ที่ผ่านการคัดกรองตาม (๑) เลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นโดยใช้หมายเลขผู้สมัครเรียงตามลำดับตัวอักษร โดยเลือกให้เหลือกลุ่มละ ๓ คน (เหลืออำเภอละ ๖๐ คน)

๖. การกำหนดหน่วยเลือก กำหนดให้หน่วยหนึ่งประกอบด้วยผู้มีสิทธิเลือกจำนวน ๕๐๐ คน เป็นประมาณ และให้เพิ่มหน่วยเลือกต่อผู้มีสิทธิทุก ๕๐๐ คน และใช้หีบบัตรลงคะแนนต่อหนึ่งหน่วยจำนวน ๒๐ หีบ

๗. การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด ให้ผู้สมัครที่ผ่านการเลือกในระดับอำเภอเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นให้เหลือกลุ่มละ ๑ คน

๘. การสมัครรับเลือก ผู้มีสิทธิสมัครจะสมัครได้เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง กรณียื่นสมัครโดยฝ่าฝืนให้ กกต. ถอนชื่อออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือก กรณีพบเหตุภายหลังประกาศผลให้ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๙. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกต้องนำหลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ยื่นประกอบการรับสมัคร

- หลักฐานแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ และต้องเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มด้านที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือ
- หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
  - (ก) หลักฐานการเกิดในอำเภอที่สมัคร
  - (ข) หลักฐานการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี
  - (ค) หลักฐานการทำงานในด้านที่สมัครรับเลือกในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี
  - (ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่สมัครรับเลือกเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปี
- หลักฐานการเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มด้านที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือยกเว้นกลุ่มด้านผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี หรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพ (ถ้ามี)
- ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ ๕๐๐ บาท
- ข้อมูลผู้สมัครหรือเอกสารหลักฐานอื่นตามที่ กกต. กำหนด

๑๐. การประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือก กรณีผู้สมัครไม่มีชื่อในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน ๗ วันนับแต่วันประกาศบัญชีรายชื่อ

๑๑. วิธีการหาเสียงหรือแนะนำตัว ตามกฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการใดๆ แต่สามารถพูดแนะนำตัว รวมทั้งจัดทำเอกสารแนะนำตัวผู้สมัครเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติและผลงานในการทำงานได้

- ให้เป็นหน้าที่ของ กกต. ในการจัดทำเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครและจัดส่งเอกสารให้กับผู้สมัครรับเลือก

๑๒. การเลือก ให้กระทำโดยตรงและลับ และใช้วิธีการลงคะแนนด้วยบัตรลงคะแนนหรือโดยวิธีการอื่น

๑๓. ในวันเลือกให้เปิดลงทะเบียนและลงคะแนนระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา โดยมี ๒ กิจกรรมที่ต้องทำในวันดังกล่าวคือให้ผู้สมัครลงทะเบียนครบทุกกลุ่มแล้วเมื่อครบแล้ว จึงเปิดให้ทำการลงคะแนน

๑๔. การเลือก ให้เขียนหมายเลขผู้สมัครของกลุ่มต่างๆ ลงในช่องลงคะแนนในบัตรลงคะแนนแต่ละใบของแต่ละกลุ่ม โดยให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาเป็นผู้ได้รับเลือกในแต่ละกลุ่มของแต่ละระดับตามจำนวนที่กำหนดไว้ กรณีกลุ่มใดมีผู้สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่จะพึงมีให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมี

๑๕. เมื่อเลือกในระดับจังหวัดเสร็จสิ้นแล้วให้ กกต.จว. ส่งรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดให้ กกต. เพื่อจัดการเลือกในระดับประเทศ เมื่อ กกต.จัดให้มีการเลือกในระดับประเทศเสร็จแล้ว หาก กกต. เห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือก ส.ว. ให้ กกต. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน ๑๐ คนในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน ๒๐๐ คนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ว. และให้ กกต. ประกาศผลการเลือก ส.ว. ภายใน ๗ วันนับแต่วันจัดให้มีการเลือกในระดับประเทศ

๑๖. ให้ กกต. จัดทำบัญชีสำรองของผู้ผ่านการคัดเลือกไว้บัญชีละ ๑๐ รายชื่อ ในกรณีที่สมาชิกภาพของ ส.ว. ในกลุ่มใดสิ้นสุดลงก่อนคราวออกตามวาระ ไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกใหม่ แต่ให้ผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ว. ในบัญชีกลุ่มนั้นที่อยู่ในบัญชีสำรองในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ว. แทน

๑๗. การดำเนินสืบสวน ไต่สวน หรือวินิจฉัย ก่อนประกาศผลการเลือก กกต. มีอำนาจพิจารณาให้ใบเหลือง แก่ผู้สมัครรับเลือกได้ กรณีภายหลังประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำของบุคคลอื่นให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น

๑๘. ภายหลังประกาศผลการเลือก หากพบว่าเป็นการฝ่าฝืนตามมาตรา ๗๔ และมาตรา ๘๐ ให้ กกต. ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาพิจารณาเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีการกระทำความผิดอื่นให้ศาลฎีกาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

๑๙. การยื่นคำร้องคัดค้าน กรณียื่นคำร้องคัดค้านว่ากระบวนการเลือก ส.ว. มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ยื่นคำร้องคัดค้านก่อนประกาศผลการเลือก หรือภายใน ๓๐ วันนับแต่ประกาศผลการเลือก

๒๐. กรณียื่นคำร้องคัดค้านการเลือกหรือนับคะแนนไม่ว่าในระดับใด หากผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ยื่นคำร้องคัดค้านภายใน ๔๘ ชั่วโมงนับแต่สิ้นสุดการเลือก

๒๑. บทกำหนดโทษ เป็นไปตามหลักการเดิมตาม พ.ร.ป. เลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยมีการกำหนดโทษเพิ่มเติมขึ้นใหม่ในประเด็นดังต่อไปนี้

๑) การกำหนดบทลงโทษผู้กระทำการสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครรับเลือก เพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น หรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน

๒) กำหนดบทลงโทษกรณีกรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง ส.ส./ส.ถ.หรือ ผ.ถ./ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็น ส.ว.

๓) กำหนดบทลงโทษกรณีจูงใจให้มีการเลือก หรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ เลี้ยง หรือรับจะจัดเลี้ยง หลอกลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่

๒๒. บทเฉพาะกาล กำหนดให้ในวาระเริ่มแรกภายหลังที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๙ แล้วเมื่อ กกต. ได้ดำเนินการจัดให้มีการเลือก ส.ว. ตามมาตรา ๑๐๗ จำนวน ๒๐๐ คน ตาม พ.ร.บ.ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....ให้นำรายชื่อผู้ได้รับการเลือกเป็น ส.ว. ดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติเพื่อคัดเลือกผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๕๐ คน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ฝ่ายอำนวยการการเลือกตั้ง
สำนักบริหารการเลือกตั้ง
ด้านกิจการบริหารงานเลือกตั้ง
ข้อมูล ณ วันที่ 27 กันยายน 2559

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

เหตุผล

โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อมีการดำเนินการจัดให้มีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้

ข้อมูล ณ วันที่ 30 ก.ย. 59

-ร่าง-

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่ง
สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

.....

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรมีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ...."

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

(๓) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๗ /๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลใช้บังคับต่อไป ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ เฉพาะความในข้อ ๑

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา

"การคัดกรอง" หมายความว่า การคัดกรองด้วยการลงคะแนนเลือกผู้สมัครภายในกลุ่มเดียวกัน

"การเลือก" หมายความว่า การลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ตนเองมิได้เป็นผู้สมัครในกลุ่มนั้น

"ผู้มีสิทธิเลือก" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีรายชื่อในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี

"วันเลือก" หมายความว่า วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้เป็นวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

"หน่วยเลือก" หมายความว่า พื้นที่อำเภอ พื้นที่จังหวัด หรือพื้นที่ประเทศ

"สถานที่เลือก" หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนน และบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบสถานที่เลือก รวมถึงสถานที่ที่ทำการลงคะแนนคัดกรองด้วย

"จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร
"อำเภอ" หมายความรวมถึง เขต
"ศาลากลางจังหวัด" หมายความรวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร
"ที่ว่าการอำเภอ" หมายความรวมถึง สำนักงานเขต

มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

หมวด ๑
การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

ส่วนที่ ๑
บททั่วไป

มาตรา ๖ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่างๆ ที่หลากหลายของสังคม จำนวนยี่สิบกลุ่ม ดังนี้

(๑) ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ
(๒) ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม
(๓) ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ
(๔) ด้านการศึกษาหรือวิจัย
(๕) ด้านการสาธารณสุข
(๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
(๗) ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา
(๘) ด้านกสิกรรม หรือป่าไม้
(๙) ด้านปศุสัตว์ หรือประมง
(๑๐) ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง หรือองค์กรนายจ้าง
(๑๑) ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน
(๑๒) ด้านการประกอบการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร
(๑๓) ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม
(๑๔) ด้านการประกอบวิชาชีพ
(๑๕) ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
(๑๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน
(๑๗) ด้านองค์กรชุมชน หรือประชาสังคม นอกจาก (๑๕) (๑๖)
(๑๘) ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี (เฉพาะตัวผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี)
(๑๙) ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ
(๒๐) ด้านอื่นๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๗ ภายในห้าวันนับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ดังนี้

(๑) กำหนดวัน เวลารับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

(๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ ตามมาตรา ๖

(๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

ในกรณีที่มีเหตุต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๖ วรรคสอง ให้ประกาศรายชื่อกลุ่มที่ต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วย

มาตรา ๘ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดวันเลือกใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๒
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก

๑. บททั่วไป

มาตรา ๙ ในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาแต่ละครั้ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายบุคคลเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการเลือกสมาชิกวุฒิสภา และดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

(๒) ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด มีหน้าที่เกี่ยวกับการกำหนดสถานที่เลือก การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก รวมทั้งการกำกับการเลือก การนับคะแนน และการประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด กำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะอนุกรรมการประจำอำเภอในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบและดำเนินกิจการที่จำเป็นเกี่ยวกับการเลือกให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

กรณีจังหวัดใดไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่อยู่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสรรหาคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด โดยวิธีการสรรหาและระยะเวลาการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาได้ตามสมควร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

การใดที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลซึ่งแต่งตั้งโดยผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดทำหน้าที่ ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด ให้ถือว่าผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะอนุกรรมการ คณะบุคคล หรือบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ดำเนินการแทน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๐ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(๑) กำหนดสถานที่รับสมัครในเขตท้องที่อำเภอ

(๒) รับสมัคร ตรวจสอบเอกสารการรับสมัคร

(๓) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ลงคะแนนคัดกรองและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก รวมทั้งเอกสารแนะนำตัว

(๔) ประกาศกำหนดวันลงคะแนนคัดกรอง ซึ่งต้องมีระยะเวลาก่อนวันเลือกระดับอำเภอไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๕) แต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน ในการคัดกรองและในการเลือก

(๖) ดำเนินการคัดกรองผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีสิทธิเลือก

(๗) กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนน

(๘) ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดมอบหมาย

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะอนุกรรมการประจำอำเภออาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

(๑) กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

(๒) ผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด อนุกรรมการประจำอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

สำหรับบุคคลตาม (๒) ให้เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา ๑๒ ค่าตอบแทนของคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด อนุกรรมการประจำอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒. การดำเนินการในระดับอำเภอ

มาตรา ๑๓ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ แต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ดังต่อไปนี้

(๑) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดคน มีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือกและนับคะแนนในแต่ละหน่วยเลือก

(๒) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอย่างน้อยหนึ่งคน โดยทำหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก

ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ แต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกในการนับคะแนน

ให้บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตาม (๑) (๒) และผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน ปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยเลือก โดยให้ถือเกณฑ์ผู้มีสิทธิเลือกหน่วยเลือกละห้าร้อยคนเป็นประมาณต่อหนึ่งหน่วยเลือก

ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกมีจำนวนรวมกันทุกกลุ่มเกินกว่าห้าร้อยคนในแต่ละหน่วยเลือกให้เพิ่มหน่วยเลือกต่อผู้มีสิทธิเลือกทุกห้าร้อยคน

ในกรณีที่ผู้ใดขัดขวางการเลือก ให้กรรมการประจำหน่วยเลือกมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปจากสถานที่เลือกได้ แต่ต้องไม่ขัดขวางต่อการใช้สิทธิเลือกของผู้นั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนนให้เป็นไปตามที่ผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดกำหนด

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๔ ก่อนวันเลือก หากกรรมการประจำหน่วยเลือกมีจำนวนไม่ครบตามมาตรา ๑๓ (๑) ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอแต่งตั้งบุคคลผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง เป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกให้ได้ครบจำนวน

ในวันเลือก ถ้าถึงเวลาเปิดการเลือกแล้วมีกรรมการประจำหน่วยเลือกมาปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งก็ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้ และให้กรรมการประจำหน่วยเลือกที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้ง เพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนน หากกรณีมีจำนวนไม่ถึงกึ่งหนึ่งให้กรรมการประจำหน่วยเลือกที่อยู่ในขณะนั้นแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกให้มีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง และให้แต่งตั้งเพิ่มเติมให้ครบจำนวนก่อนการนับคะแนน

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการประจำหน่วยเลือกมาปฏิบัติหน้าที่เลย ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ แต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยเลือก

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๕ ภายหลังประกาศรายชื่อผู้ผ่านการคัดกรอง คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ อาจจัดให้มีการประชุมผู้สมัครเพื่อแจกเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครกลุ่มอื่น หรือจัดส่งเอกสารแนะนำตัวโดยวิธีการอื่นก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๓. การดำเนินการในระดับจังหวัด

มาตรา ๑๖ ในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด รวมทั้งเอกสารแนะนำตัว

(๒) แต่งตั้งและจัดอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน

(๓) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่

(๔) กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนน

(๕) ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตาม (๑) และการแจกเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัคร ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกระดับจังหวัดไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๗ ให้นำความใน ๒. การดำเนินการในระดับอำเภอ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน และการจัดประชุมผู้สมัคร โดยอนุโลม

๔. การดำเนินการในระดับประเทศ

มาตรา ๑๘ ในการจัดให้มีการเลือกในระดับประเทศ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับประเทศ รวมทั้งเอกสารแนะนำตัว

(๒) แต่งตั้งและจัดอบรมคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน

(๓) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่

(๔) กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนน

(๕) ประกาศกำหนดวันประชุมผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

(๖) ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศ

การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับประเทศตาม (๑) ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกระดับประเทศไม่น้อยกว่าสามวัน

สำหรับการดำเนินการแจกเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัคร ให้ผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ใดตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจแต่งตั้งหรือมอบหมายให้คณะบุคคล หรือบุคคลใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ได้ตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๙ ให้นำความใน ๒. การดำเนินการในระดับอำเภอ มาใช้บังคับกับการแต่งตั้งคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน และการจัดประชุมผู้สมัครโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓
การกำหนดสถานที่เลือก

มาตรา ๒๐ การกำหนดสถานที่เลือกสำหรับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ระดับอำเภอ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอเป็นผู้ออกประกาศกำหนดสถานที่เลือกก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๒) ระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดเป็นผู้ออกประกาศกำหนดสถานที่เลือกก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(๓) ระดับประเทศ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ออกประกาศกำหนดสถานที่เลือกก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การเปลี่ยนแปลงสถานที่เลือก ให้กระทำได้โดยประกาศก่อนวันเลือกในแต่ละระดับไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่ในกรณีเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกน้อยกว่าสามวันก็ได้ และให้นำความในวรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๑ การกำหนดสถานที่เลือกตามมาตรา ๒๐ ต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเข้าออกได้สะดวก เพื่อการเลือก มีความเหมาะสม มีขนาดพอสมควร พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของสถานที่เลือกไว้ด้วย

ในท้องที่ใดถ้าเห็นว่าจำเป็นหรือจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือก หรือเพื่อความปลอดภัยของผู้มีสิทธิเลือก อาจประกาศกำหนดสถานที่เลือกนอกเขตอำเภอก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิของผู้มีสิทธิเลือก

ส่วนที่ ๔
การสมัครรับเลือก

๑. การสมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๒๒ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ผู้มีสิทธิสมัครตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่เกิดหรือมีชื่อในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครในอำเภอที่สมัครเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

มาตรา ๒๓ บุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในด้านต่างๆ ตามมาตรา ๖ สามารถสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้

การสมัครตามวรรคหนึ่ง ให้มีระยะเวลาการรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๔ บุคคลใดประสงค์จะสมัคร ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกได้เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามมาตรา ๖ และอำเภอใดอำเภอหนึ่ง กรณีผู้สมัครผู้ใดมีชื่อในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

ในกรณีพบเหตุหลังประกาศผลการเลือก ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น

มาตรา ๒๕ การสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีสิทธิสมัครที่ประสงค์จะสมัครยื่นใบสมัครต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอภายในกำหนดเวลารับสมัคร พร้อมหลักฐานประกอบการรับสมัครและค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้

(๑) หลักฐานแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ

(๒) หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

(ก) หลักฐานการเกิดในอำเภอที่สมัครรับเลือก

(ข) หลักฐานการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(ค) หลักฐานการทำงานในด้านที่สมัครรับเลือกในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(ง) หลักฐานการศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี

(๓) หลักฐานการเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่กลุ่มด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี หรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพ (ถ้ามี)

(๔) ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าร้อยบาท

(๕) ข้อมูลผู้สมัครและเอกสารหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่มีผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันมายื่นใบสมัครพร้อมกันหลายคนหรือยื่นก่อนเวลารับสมัครและไม่อาจตกลงลำดับในการยื่นใบสมัครได้ ให้ใช้วิธีจับสลากระหว่างผู้สมัครที่มายื่นพร้อมกันหรือยื่นก่อนเวลารับสมัคร

สำหรับค่าธรรมเนียมการสมัครตาม (๔) เมื่อสมัครแล้วให้ตกเป็นของรัฐ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครได้ตามมาตรา ๒๕ เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๗ เมื่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอได้รับใบสมัครของผู้สมัครใดไว้แล้ว ให้ตรวจสอบว่าการลงรายการในใบสมัคร ค่าธรรมเนียมการสมัคร และหลักฐานการสมัครครบถ้วนหรือไม่ ถ้าเห็นว่าไม่ครบถ้วนให้คืนใบสมัครพร้อมด้วยหลักฐานดังกล่าวของผู้นั้น

กรณีคณะอนุกรรมการประจำอำเภอได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าหลักฐานครบถ้วน ให้ออกใบรับสมัครให้แก่ผู้สมัครนั้นเรียงตามลำดับกลุ่มที่สมัครและตามลำดับการยื่นใบสมัครตามมาตรา ๒๕ และให้ทำสำเนาคู่ฉบับไว้เป็นหลักฐาน

มาตรา ๒๘ ภายในสามวันนับแต่ปิดรับสมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สถานที่เลือกหรือบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เลือกหรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

ประกาศตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องให้มีชื่อและชื่อสกุลผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร กลุ่มที่สมัครและหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการเลือก

การกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับในใบรับการสมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง

เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๒๙ กรณีที่คณะอนุกรรมการประจำอำเภอไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตามมาตรา ๒๘ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร และให้นำความในมาตรา ๓๐ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันประกาศผลการเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน ในการนี้อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตพื้นที่เป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัยหรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

มาตรา ๓๑ กรณีพบเหตุตามมาตรา ๓๐ ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งและให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน

๒. หมายเลขที่จะใช้เลือกสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๓๒ เมื่อสิ้นสุดการรับสมัครในระดับอำเภอ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอกำหนดหมายเลขผู้สมัครเพื่อใช้เลือก ดังนี้

(๑) การคัดกรองในแต่ละกลุ่ม ให้จัดทำหมายเลขเรียงตามใบรับสมัครของผู้สมัคร

(๒) การเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ให้จัดทำหมายเลขโดยเรียงลำดับตามตัวอักษร

ส่วนที่ ๕
ผู้มีสิทธิเลือกและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

๑. ผู้มีสิทธิเลือก

มาตรา ๓๓ ผู้มีสิทธิเลือกต้องเป็นบุคคลที่เป็นผู้ที่มีชื่อตามประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒. บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก

มาตรา ๓๔ เมื่อสิ้นสุดการรับสมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกของแต่ละกลุ่มพร้อมหมายเลขตามลำดับกลุ่มตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๓๒ โดยประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี และแจ้งให้บุคคลผู้มีสิทธิเลือกทราบ

บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตามความในวรรคหนึ่ง ให้แบ่งออกเป็น ๒๐ กลุ่ม ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ส่วนที่ ๖
วิธีการแนะนำตัว

มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการใดๆ แต่สามารถพูดแนะนำตัว รวมทั้งจัดทำเอกสารการแนะนำตัวผู้สมัครเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติและผลงานในการทำงาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดทำเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครและจัดส่งเอกสารให้กับผู้สมัครในการเลือก

ส่วนที่ ๗
การเลือก การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือก

๑. บททั่วไป

มาตรา ๓๖ การเลือกให้กระทำโดยตรงและลับ และใช้วิธีการลงคะแนนด้วยบัตรลงคะแนนหรือโดยวิธีการอื่น

การเลือกโดยวิธีอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๗ หีบบัตรลงคะแนน ให้มีลักษณะและขนาดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๘ บัตรลงคะแนน ให้มีลักษณะตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๓๙ ในวันเลือกให้เปิดลงทะเบียนและลงคะแนนระหว่างเวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๐ ก่อนเริ่มเปิดให้มีการลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกนับจำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนทั้งหมดของสถานที่เลือกนั้น และปิดประกาศจำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนที่มีอยู่ทั้งหมดในสถานที่เลือกนั้นไว้ในที่เปิดเผย และเมื่อถึงเวลาเปิดการลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกเปิดหีบบัตรลงคะแนนในที่เปิดเผย แสดงให้ผู้มีสิทธิเลือก ซึ่งอยู่ ณ สถานที่เลือกนั้นเห็นว่าหีบบัตรลงคะแนนเป็นหีบเปล่า และให้ปิดหีบบัตรลงคะแนนตามวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด แล้วให้ทำการบันทึกการดำเนินการดังกล่าว โดยให้ผู้มีสิทธิเลือกไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในสถานที่เลือกในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย เว้นแต่ไม่มีผู้มีสิทธิเลือก ณ สถานที่เลือก

มาตรา ๔๑ ในระหว่างเปิดการลงคะแนน ให้บุคคลผู้มีสิทธิเลือกซึ่งประสงค์จะเลือกไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือก โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการ หรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้และมีหมายเลขประจำตัวประชาชนของผู้ถือบัตรไปแสดงตนต่อกรรมการประจำหน่วยเลือก

ขั้นตอนและวิธีการตรวจสอบการแสดงตน ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุในการเลือก ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการเลือกของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการเลือกภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุได้เลือกด้วยตนเอง เว้นแต่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกเห็นว่าลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไม่สามารถเขียนหมายเลขผู้สมัครลงในบัตรลงคะแนนได้ ให้ญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจเป็นผู้กระทำแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการเลือกโดยตรงและลับ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๒. การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ

มาตรา ๔๓ ภายหลังปิดรับสมัครแล้ว หากปรากฏว่ามีผู้สมัครกลุ่มใดตามมาตรา ๖ เกินกว่าจำนวนห้าคน ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอจัดให้มีการคัดกรองในกลุ่มให้เหลือกลุ่มละห้าคน เพื่อไปเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น

ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอจัดให้มีการคัดกรอง และจัดส่งเอกสารแนะนำตัวให้กับผู้สมัครให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันประกาศรายชื่อผู้สมัคร

ในการจัดให้มีการคัดกรองดังกล่าว ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอดำเนินการ ดังนี้

(๑) จัดให้มีการคัดกรอง ก่อนการเลือกในระดับอำเภอไม่น้อยกว่าสามวัน

(๒) จัดประชุมผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ผู้สมัครได้แนะนำตัวเอง

(๓) จัดให้มีบัตรลงคะแนนคัดกรอง โดยผู้สมัครเลือกได้ไม่เกินสองหมายเลข

(๔) ให้ผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุดในลำดับที่หนึ่งถึงห้าของแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ผ่านการคัดกรองในแต่ละกลุ่ม ในกรณีคะแนนเท่ากันให้ทำการจับสลาก

(๕) ดำเนินการอื่นๆ ที่จำเป็น

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๔ ในการเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ผู้มีสิทธิเลือกซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกของกลุ่มใด จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ แต่ให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข

มาตรา ๔๕ การลงคะแนนให้เขียนหมายเลขผู้สมัครของกลุ่มต่างๆ ลงในช่องลงคะแนนในบัตรลงคะแนนแต่ละใบของแต่ละกลุ่ม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๖ เมื่อผู้มีสิทธิเลือกได้ลงคะแนนในบัตรลงคะแนนแล้ว ให้ฉีกบัตรลงคะแนนตามรอยปรุออกจากต้นขั้วบัตรลงคะแนนและพับบัตรลงคะแนนเพื่อมิให้ผู้อื่นทราบว่าการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด แล้วให้นำบัตรลงคะแนนนั้นใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนนด้วยตนเองต่อหน้ากรรมการประจำหน่วยเลือก แล้วนำต้นขั้วบัตรลงคะแนนส่งมอบให้กับกรรมการประจำหน่วยเลือก

มาตรา ๔๗ ในกรณีที่การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจาก เกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือกให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี กำหนดสถานที่เลือกใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกสามารถไปเลือกได้โดยสะดวก

ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่งเกิดขึ้นในวันเลือก ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี งดการลงคะแนนในหน่วยเลือกนั้น หากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในระดับอำเภอให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรณีเกิดเหตุในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกใหม่ในหน่วยเลือกนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๘ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๙ เมื่อถึงกำหนดเวลาปิดการลงคะแนนแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกประกาศปิดการลงคะแนน และงดจ่ายบัตรลงคะแนน แล้วให้ทำเครื่องหมายในบัตรลงคะแนนที่เหลืออยู่ให้เป็นบัตรลงคะแนนที่ใช้ลงคะแนนไม่ได้ ในกรณีที่มีผู้มีสิทธิเลือกซึ่งประสงค์จะลงคะแนนได้มาอยู่ในบริเวณสถานที่เลือกแล้วก่อนเวลาปิดการลงคะแนนเหลืออยู่ แต่ยังไม่ได้รับบัตรลงคะแนน ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกมอบบัตรลงคะแนนให้แก่ผู้มาแสดงตนนั้น และเมื่อผู้มีสิทธิเลือกได้ลงคะแนนเสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกปิดช่องใส่บัตรลงคะแนนของหีบบัตรลงคะแนน และจัดทำรายการเกี่ยวกับจำนวนบัตรลงคะแนนทั้งหมด จำนวนผู้มาแสดงตนและรับบัตรลงคะแนน และจำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนที่เหลือ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๔๙ เมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกหรือผู้ช่วยเหลือดำเนินการนับคะแนนจากบัตรลงคะแนน โดยให้กระทำ ณ สถานที่เลือกในแต่ละแห่ง และให้กระทำโดยเปิดเผย ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลาการนับคะแนน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๐ ถ้าการนับคะแนน ณ สถานที่เลือกใดไม่สามารถกระทำได้หรือไม่สามารถนับคะแนนได้จนเสร็จสิ้นอันเนื่องจากเกิดเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น หรือด้วยความจำเป็นตามสภาพที่อาจมีผลต่อความปลอดภัย ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกประกาศงดการนับคะแนนสำหรับหน่วยเลือกนั้น แล้วรายงานต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอเพื่อรายงานคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบโดยเร็ว และให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ กำหนดวัน เวลา และสถานที่นับคะแนนต่อไปโดยเร็ว เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ การเก็บรักษาบัตรลงคะแนน หีบบัตรลงคะแนนและเอกสารเกี่ยวกับการเลือก รวมทั้งวิธีการนับคะแนนใหม่ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

เมื่อคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง หากพบว่ามีบัตรลงคะแนนที่ได้มีการเลือกแล้วชำรุดหรือสูญหาย ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อพิจารณาสั่งให้มีการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกนั้น

มาตรา ๕๑ บัตรลงคะแนนดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสีย และมิให้นับเป็นคะแนน

(๑) บัตรปลอม

(๒) บัตรที่มิใช่บัตรซึ่งกรรมการประจำสถานหน่วยเลือกมอบให้

(๓) บัตรที่มิได้เขียนหมายเลขผู้สมัครใน "ช่องลงคะแนน"

(๔) บัตรที่มีการเขียนข้อความหรือถ้อยคำอื่นลงไป

(๕) บัตรที่เขียนหมายเลขผู้สมัครนอก "ช่องลงคะแนน"

(๖) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด

(๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

มาตรา ๕๒ เมื่อการนับคะแนน ณ หน่วยเลือกเสร็จสิ้นแล้ว ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกประกาศผลการนับคะแนนของหน่วยเลือกนั้น จำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนที่มีอยู่ทั้งหมด จำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนที่ใช้ และจำนวนเล่มของบัตรลงคะแนนที่เหลือจากการเลือกของหน่วยเลือกนั้น โดยให้กระทำโดยเปิดเผยและรายงานผลการนับคะแนนต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณีโดยเร็ว ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๓ ในกรณีที่ผลการนับคะแนนปรากฏว่าจำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกไม่ตรงกับจำนวนบัตรลงคะแนนที่ใช้เลือก ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องหากยังไม่ตรงกันอีกให้รายงานคณะอนุกรรมการประจำอำเภอพร้อมเหตุผล และนำส่งหีบบัตรลงคะแนนพร้อมวัสดุอุปกรณ์ แก่คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือผู้ที่คณะอนุกรรมการประจำอำเภอมอบหมาย

เมื่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้รายงานคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด และคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อทราบและพิจารณาสั่งให้มีการนับคะแนนใหม่หรือสั่งให้มีการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกนั้น เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดเป็นอย่างอื่น

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๔ เมื่อนับคะแนนในระดับอำเภอเสร็จสิ้นแล้ว ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวนสามคนในแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ กรณีกลุ่มใดมีผู้สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่จะพึงมี ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอของแต่ละอำเภอเพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด

ในกรณีกลุ่มใดไม่มีผู้สมัครในระดับอำเภอ ให้ถือว่าไม่มีตัวแทนของผู้สมัครกลุ่มนั้น

ก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด หากศาลฎีกามีคำสั่งให้ถอนชื่อออกจากการสมัครรับเลือกหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือผู้สมัครตาย หรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามซึ่งได้รับเลือกตามวรรคหนึ่ง ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอส่งรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปให้กับคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดให้มีจำนวนครบสามคนในกลุ่มนั้น เว้นแต่ไม่มีผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือก

๓. การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด

มาตรา ๕๕ ให้นำความในส่วนที่ ๗ การเลือก การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือก ๒. การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอเว้นแต่มาตรา ๔๓ มาใช้บังคับกับการเลือกและการนับคะแนนในระดับจังหวัดโดยอนุโลม

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ จากคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ

มาตรา ๕๖ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร

มาตรา ๕๗ ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดในแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๕๘ ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้นำความในมาตรา ๕๔ วรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๔. การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ

มาตรา ๕๙ ให้นำความในส่วนที่ ๗ การเลือก การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือก ๒. การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอเว้นแต่มาตรา ๔๓ มาใช้บังคับกับการเลือกและการนับคะแนนในระดับประเทศโดยอนุโลม

กรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสิบวันนับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด จากคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด

มาตรา ๖๐ การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร

มาตรา ๖๑ เมื่อได้มีการเลือกและนับคะแนนในระดับประเทศเสร็จสิ้นแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือก ซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวนสิบคนในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวนสองร้อยคนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนที่จะพึงมี และให้นำความในมาตรา ๕๔ วรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีบัญชีสำรองซึ่งเรียงลำดับไว้แล้วกลุ่มละสิบคน

กรณีมีเรื่องร้องคัดค้านให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๒ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันจัดให้มีการเลือกในระดับประเทศ

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดสิ้นสุดลงก่อนคราวออกตามวาระ ไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกใหม่ แต่ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปในบัญชีที่ได้สำรองไว้เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน

หมวด ๒
การสืบสวน หรือไต่สวน และวินิจฉัย

ส่วนที่ ๑
การดำเนินการกรณีการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

มาตรา ๖๔ ก่อนประกาศผลการเลือก เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกนั้น

การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๖๕ ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี

คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๕ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากพบว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๘๐ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเป็นการกระทำความผิดในมาตราอื่นๆ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลาสิบปี

การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

มาตรา ๖๗ ก่อนประกาศผลการเลือก เมื่อการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเสร็จสิ้นลง หากมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเห็นว่าการเลือกหรือการนับคะแนนในแต่ละระดับมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการเลือกใหม่หรือการนับคะแนนใหม่ในแต่ละระดับเช่นว่านั้น เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ายังไม่มีเหตุที่จะต้องให้มีการเลือกใหม่หรือนับคะแนนใหม่ เพราะไม่มีผลเปลี่ยนแปลงผลการเลือกหรือการนับคะแนน คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมีคำสั่งให้ยุติเรื่องก็ได้

มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใด ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกไปเลือกให้แก่ผู้สมัครหรือให้งดเว้นเลือกให้แก่ผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือก

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้สมัครหรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด ให้ผู้นั้นคืนเงินประจำตำแหน่งและประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นที่ผู้นั้นได้รับมาเนื่องจากการดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย

ส่วนที่ ๒
การคัดค้านการเลือก

มาตรา ๗๐ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้เริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือก เว้นแต่การร้องคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๗๑

มาตรา ๗๑ การร้องคัดค้านการเลือกหรือการนับคะแนนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี หากผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการเลือกหรือการนับคะแนนในแต่ละระดับที่ตนมีสิทธิเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่การเลือกในแต่ละระดับ

มาตรา ๗๒ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องคัดค้านการเลือกตามมาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๑ แล้ว ให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำความในส่วนที่ ๑ การดำเนินการกรณีการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาคำร้องคัดค้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

หมวด ๓
การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๓ ผู้ใดเป็นกรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกหรือนับคะแนน จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำการอื่นใด เพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือก และได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งหรืออาญา

มาตรา ๗๔ ผู้ใดกระทำการสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๗๕ กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ผู้สมัครใดที่ยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๗๖ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือก ได้สมัครรับเลือกโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๗๗ ผู้ใดโฆษณาหาเสียงโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๗๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดยี่สิบปี

มาตรา ๗๙ ในกรณีศาลมีคำพิพากษาลงโทษผู้ใดตามฐานกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และผู้นั้นเป็นผู้กระทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่ในหน่วยเลือกใด ให้ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้นั้นต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกในหน่วยเลือกที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้ต้องมีการเลือกใหม่นั้นด้วย

มาตรา ๘๐ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการเลือกให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการทุจริตในการเลือก

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ

(๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ความผิดตาม (๑) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้

ในกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรานี้และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำการฝ่าฝืน ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ

มาตรา ๘๑ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

การกระทำตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของผู้สมัคร โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด

ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่า อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ หรือห้ามเข้าเขตพื้นที่ใดเขตพื้นที่หนึ่งได้

มาตรา ๘๒ ผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือก อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่น และทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๓ ผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกไปยังที่สถานที่เลือกหรือที่อื่นใดเพื่อการเลือกหรือนำกลับไปจากสถานที่เลือกโดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกไปยังที่สถานที่เลือก หรือกลับจากสถานที่เลือกเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกไปเลือกให้แก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๘๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใดๆ ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใดๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๕ ผู้ใดเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดมาเลือกหรือยังไม่มาเลือกในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนจนถึงเวลาปิดการลงคะแนน เพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๖ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกจนถึงเวลาปิดการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๘๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้บัตรอื่นที่มิใช่บัตรลงคะแนน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๘๘ ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกได้จัดทำตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรลงคะแนนที่ตั้งไว้เพื่อการเลือก หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรลงคะแนนนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกได้เสร็จสิ้นแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๘๙ ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๐ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ในหีบบัตรลงคะแนน โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อเลือกโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นจากความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๑ ผู้ใดกระทำการใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกสามารถใช้สิทธิได้ หรือขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกไป ณ สถานที่เลือกหรือเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ดังกล่าวภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนได้ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๒ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกให้แก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๓ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนนหรือที่ตนได้เลือกแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๔ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้เลือกหรือไม่เลือกให้ผู้ใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๕ ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หรือหน่วงเหนี่ยว หรือไม่ให้ความสะดวกพอสมควรต่อการไปใช้สิทธิเลือกของผู้ใต้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๙๖ ผู้ใดเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกหรือผู้ช่วยเหลือจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

มาตรา ๙๗ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่หน่วยเลือกอยู่ ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๙๙ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๑๐๐ ในวาระเริ่มแรก ภายหลังที่ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ แล้ว เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ตามมาตรา ๑๐๗ จำนวนสองร้อยคนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ให้นำรายชื่อผู้ได้รับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนสองร้อยคนดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เพื่อคัดเลือกผู้ได้รับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

สาระสำคัญ
ของ
บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
(ฉบับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

<u>ส่วนที่ ๑</u> บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๑. องค์ประกอบของวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ว.๑ /ม.๑๑๓)

วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน โดยสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ

๒. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ว.๒, ว.๓)

สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ โดยให้ดำเนินการเลือกตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ

การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันหรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

๓.๑ คุณสมบัติ (รธน. ม.๑๐๘ ก. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก

๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัคร ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพรป.สว. (ไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๒๒ วรรคสอง))

๓.๒ ลักษณะต้องห้าม (รธน.ม.๑๐๘ ข. (๑) ได้แก่ ๑) - ๑๕) ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) ติดยาเสพติดให้โทษ (ม.๙๘ (๑))

๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (ม.๙๘ (๒))

๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (ม.๙๘ (๓))

๔) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๔)) ได้แก่

๔.๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ตามมาตรา ๙๖ (๑)

๔.๒) อยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีถึงที่สุดหรือไม่ ตามมาตรา ๙๖ (๒)

๔.๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ตามมาตรา ๙๖ (๔))

๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิ (ม.๙๘ (๕))

๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (ม.๙๘ (๖))

๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ (ม.๙๘ (๗))

๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ (ม.๙๘ (๘))

๙) เคยถูกศาลสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมาย ป.ป.ช. (ม.๙๘ (๙))

๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าทำผิดเรื่อง (ม.๙๘ (๑๐))

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทุจริตในการเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๑๑))

๑๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (ม.๙๘ (๑๕))

๑๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ม.๙๘ (๑๖))

๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.๙๘ (๑๗))

๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะ (ม.๙๘ (๑๘))

- ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเนื่องจากแทรกแซงการพิจารณางบประมาณ (ม.๑๔๔)

- ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเนื่องจากมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (ม.๒๓๕ วรรคสาม)

๑๖) เป็นข้าราชการ (ม. ๑๐๘ ข. (๒))

๑๗) เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๓))

๑๘) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ม. ๑๐๘ ข. (๔))

๑๙) เป็นหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๕))

๒๐) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๖))

๒๑) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๑๐๘ ข. (๗))

๒๒) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็น ส.ว. ในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ (ม. ๑๐๘ ข. (๘))

๒๓) เคยเป็น ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญนี้ (ม. ๑๐๘ ข. (๙))

๔. กรณีตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง (รธน. ม.๑๐๗ ว.๔)

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบ ๒๐๐ คน ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกิน ๑ ปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๕. วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๙)

วุฒิสภามีอายุคราวละ ๕ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือก โดยให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

๖. ข้อห้ามภายหลังจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง (รธน. ม.๑๑๒)

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน ๒ ปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

<u>ส่วนที่ ๒</u> โครงสร้างและองค์ประกอบ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกบัญญัติรวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่รัฐธรรมนูญปัจจุบัน มาตรา ๒๖๗ กำหนดให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๐ มาตรา จำแนกออกเป็น ๓ หมวด และบทเฉพาะกาล ได้แก่

หมวด ๑ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

หมวด ๒ การสืบสวน หรือไต่สวน และวินิจฉัย

หมวด ๓ การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

<u>ส่วนที่ ๓</u> สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

๑. องค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๖)

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ โดยมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม จำนวน ๒๐ กลุ่ม ดังนี้

(๑) ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ

(๒) ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม

(๓) ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ

(๔) ด้านการศึกษาหรือวิจัย

(๕) ด้านการสาธารณสุข

(๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๗) ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา

(๘) ด้านกสิกรรม หรือป่าไม้

(๙) ด้านปศุสัตว์ หรือประมง

(๑๐) ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง หรือองค์กรนายจ้าง

(๑๑) ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน

(๑๒) ด้านการประกอบการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร

(๑๓) ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม

(๑๔) ด้านการประกอบวิชาชีพ

(๑๕) ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

(๑๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน

(๑๗) ด้านองค์กรชุมชน หรือประชาสังคม นอกจาก (๑๕) (๑๖)

(๑๘) ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี (เฉพาะตัวผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี)

(๑๙) ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ

(๒๐) ด้านอื่น ๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)

๒. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

๒.๑ คุณสมบัติ (รธน. ม.๑๐๘ ก. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก

๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครในอำเภอที่สมัครไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก

๒.๒ ลักษณะต้องห้าม (รธน. ม.๑๐๘ ข. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) ติดยาเสพติดให้โทษ (ม.๙๘ (๑))

๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (ม.๙๘ (๒))

๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (ม.๙๘ (๓))

๔) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๔)) ได้แก่

๔.๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ตามมาตรา ๙๖ (๑)

๔.๒) อยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีถึงที่สุดหรือไม่ ตามมาตรา ๙๖ (๒)

๔.๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ตามมาตรา ๙๖ (๔))

๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิ (ม.๙๘ (๕))

๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (ม.๙๘ (๖))

๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ (ม.๙๘ (๗))

๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ (ม.๙๘ (๘))

๙) เคยถูกศาลสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมาย ป.ป.ช. (ม.๙๘ (๙))

๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าทำผิดเรื่อง (ม.๙๘ (๑๐))

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทุจริตในการเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๑๑))

๑๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (ม.๙๘ (๑๕))

๑๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ม.๙๘ (๑๖))

๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.๙๘ (๑๗))

๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะ (ม.๙๘ (๑๘))

- ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเนื่องจากแทรกแซงการพิจารณางบประมาณ (ม.๑๔๔)

- ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเนื่องจากมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (ม.๒๓๕ วรรคสาม)

๑๖) เป็นข้าราชการ (ม. ๑๐๘ ข. (๒))

๑๗) เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๓))

๑๘) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ม. ๑๐๘ ข. (๔))

๑๙) เป็นหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๕))

๒๐) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๖))

๒๑) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๑๐๘ ข. (๗))

๒๒) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็น ส.ว. ในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ (ม. ๑๐๘ ข. (๘))

๒๓) เคยเป็น ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญนี้ (ม. ๑๐๘ ข. (๙))

๓. วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๙)

วุฒิสภามีอายุคราวละ ๕ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือก โดยให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

๔. ข้อห้ามภายหลังจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง (รธน. ม.๑๑๒)

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน ๒ ปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๕. กรณีตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง (รธน. ม.๑๐๗ ว.๔)

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบ ๒๐๐ คน ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกิน ๑ ปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๖. การจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาดังนี้ (ม.๗)

๑) กำหนดวัน เวลารับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน

๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่าง ๆ ตามมาตรา ๖

๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๖.๑ การรับสมัคร (ม.๒๓ ว.๒, ม.๒๕)

การสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีสิทธิสมัครที่ประสงค์จะสมัครยื่นใบสมัครต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ซึ่งต้องกำหนดให้มีระยะเวลาการรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน พร้อมหลักฐานประกอบการรับสมัครและค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๒ การรับสมัครกรณีฉุกเฉิน (ม.๒๖)

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๖.๓ การประกาศรายชื่อ (ม.๒๘, ม.๒๙)

๑. ภายใน ๓ วัน นับแต่ปิดรับสมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สถานที่เลือกหรือบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เลือกหรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

๒. หากคณะอนุกรรมการประจำอำเภอไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

๖.๔ กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ไม่สามารถเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวัน เวลาที่กำหนดได้ (ม.๘)

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดวันเลือกใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๗. วิธีการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ม.๓๕)

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการใด ๆ แต่สามารถพูดแนะนำตัว รวมทั้งจัดทำเอกสารการแนะนำตัวผู้สมัครเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติและผลงานในการทำงาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดทำเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครและจัดส่งเอกสารให้กับผู้สมัครในการเลือก

๘. กระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

กระบวนการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) จำแนกออกเป็น ๓ ขั้นตอนเรียงตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด และการดำเนินการเลือกในระดับประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ (ม.๔๓, ม.๔๔ และม.๕๔)

๑. ภายหลังเวลาปิดรับสมัครและได้มีประกาศรายชื่อผู้สมัครแล้ว ในกรณีที่กลุ่มใดจากทั้งหมด ๒๐ กลุ่ม ตามมาตรา ๖ มีผู้สมัครเกินกว่าจำนวน ๕ คน ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอจัดให้มีการคัดกรองในกลุ่มให้เหลือกลุ่มละ ๕ คน เพื่อไปเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ม.๔๓)

๒. ในการเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ให้ตัวแทนกลุ่ม ๕ คน ที่ได้รับการเลือกจากการคัดกรองในแต่ละกลุ่มตาม ข้อ ๑. ดำเนินการเลือกไขว้กับผู้สมัครในกลุ่มอื่นอีก ๑๙ กลุ่มที่เหลือ โดยให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข แต่จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ (ม.๔๔)

๓. ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน ๓ คน ในแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

กรณีกลุ่มใดมีผู้สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่จะพึงมี ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๓ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ม.๕๔ ว.๑, ว.๒)

ในกรณีกลุ่มใดไม่มีผู้สมัครในระดับอำเภอ ให้ถือว่าไม่มีตัวแทนของผู้สมัครกลุ่มนั้น (ม.๕๔ ว.๔)

๔. ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอของแต่ละอำเภอเพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๕๔ ว.๓)

ก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด หากศาลฎีกามีคำสั่งให้ถอนชื่อออกจากการสมัครรับเลือกหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือผู้สมัครตาย หรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามซึ่งได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๔ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอส่งรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปให้กับคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดให้มีจำนวนครบ ๓ คน ในกลุ่มนั้น เว้นแต่ไม่มีผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือก (ม.๕๔ ว.๕)

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด (ม.๕๕ ม.๕๖ ม.๕๗ และม.๕๘)

๑. การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดดำเนินการจัดให้มีการเลือกในระดับจังหวัดให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ จากคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ

๒. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร ให้ผู้ที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มในระดับอำเภอ ดำเนินการเลือกไขว้กับผู้สมัครในกลุ่มอื่นอีก ๑๙ กลุ่มที่เหลือ โดยให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข แต่จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้

๓. ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดในแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๑ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๔. ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้ประชาชน

ร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ (ม.๕๙ ม.๖๑ ม.๖๒ และม.๖๓)

๑. การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๑๐ วัน นับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดจากคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๕๙ ว.๒)

๒. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร โดยผู้มีสิทธิเลือกซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกของกลุ่มใด จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้แต่ให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข (ม.๖๐)

๓. เมื่อได้มีการเลือกและนับคะแนนในระดับประเทศเสร็จสิ้นแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือก ซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน ๑๐ คน ในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน ๒๐๐ คน เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ม.๖๑ ว.๑)

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๑๐ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนที่จะพึงมี (ม.๖๑ ว.๒)

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาภายใน ๗ วันนับแต่วันจัดให้มีการเลือกในระดับประเทศ (ม.๖๒)

๔. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีบัญชีสำรองซึ่งเรียงลำดับไว้แล้วกลุ่มละ ๑๐ คน (ม.๖๑ ว.๓) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดสิ้นสุดลงก่อนคราวออกตามวาระ ไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกใหม่ แต่ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปในบัญชีที่ได้สำรองไว้เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน (ม.๖๓)

๙. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละระดับ

๑) การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอ ได้แก่ คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม.๙ ว.๓)

๒) การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๑๖) ซึ่งสรรหาโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่อยู่ (คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด คือ กกต.จังหวัด ตามม.๙ (๒))

๓) การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับประเทศ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม.๑๘)

๑๐. กระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือก (ม.๓๐, ม.๓๑)

๑) กรณีก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก (ม.๓๐)

ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก หากบุคคลใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ โดยศาลฎีกาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนวันประกาศผลการเลือกไม่น้อยกว่า ๓ วัน

เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

๒) กรณีภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว (ม.๓๑)

ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว หากพบว่า ผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้น

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแล้ว ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งและให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน

๑๑. ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำการเลือกได้ (ม.๔๗)

๑) เกิดเหตุขึ้นก่อนวันเลือก (ม.๔๗ ว.๑)

ในกรณีที่การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือก ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี กำหนดสถานที่เลือกใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกสามารถไปเลือกได้โดยสะดวก

๒) เกิดเหตุในวันเลือก (ม.๔๗ ว.๒ และ ว.๓)

ในกรณีที่การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นในวันเลือก ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี งดการลงคะแนนในหน่วยเลือกนั้น

หากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในระดับอำเภอให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรณีเกิดเหตุในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกใหม่ในหน่วยเลือกนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๑๒. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙

ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๕๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ โดยจำนวน ๒๕๐ คน สามารถจำแนกที่มาของสมาชิกวุฒิสภาได้ ดังนี้

๑) จำนวน ๕๐ คน มีที่มาโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา โดยเป็นการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม (มาตรา ๑๐๗) จำนวน ๒๐๐ คน (กระบวนการตามร่างพรป. สว.)

โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แล้วนำรายชื่อดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติจากนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะเป็นผู้คัดเลือกรายชื่อจากบัญชี

รายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวน ๕๐ คน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวน ๕๐ คน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

๒) จำนวน ๑๙๔ คน มีที่มาจากการคัดเลือกโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมือง จำนวนไม่น้อยกว่า ๙ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกิน ๔๐๐ คน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนด โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แล้วนำรายชื่อดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จากนั้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเป็นผู้คัดเลือกรายชื่อจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ได้จำนวน ๑๙๔ คน

๓) จำนวน ๖ คน เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๑๓. การดำเนินการกรณีพบว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (ม.๖๔, ม.๖๕ และ ม.๖๖)

๑) ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง (ม.๖๔ ม.๖๕)

๑.๑) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกนั้น การใช้อำนาจดังกล่าว ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ม.๖๔)

๑.๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด (ม.๖๕)

๒) ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง (ม.๖๖)

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวหรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริต

ในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น แล้วแต่กรณี ดังนี้

๒.๑) ถ้าเป็นการกระทำความผิดฐานสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน (ม.๗๔) หรือกระทำความผิดกรณีจูงใจหรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เลี้ยง หรือรับจะเลี้ยง หลอกลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่ (ม.๘๐) ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๒) ถ้าเป็นการกระทำความผิดในบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลา ๑๐ ปี

ทั้งนี้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และมิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

๑๔. บทกำหนดโทษ

ส่วนใหญ่คงหลักการเดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ได้เพิ่มเติมฐานความผิดบางเรื่อง เช่น

๑) กระทำความผิดฐานสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน

มาตรา ๗๔ ผู้ใดกระทำการสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

๒) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือผู้สมัคร

มาตรา ๗๕ กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ผู้สมัครใดที่ยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

๓) กระทำความผิดกรณีจูงใจหรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เลี้ยง หรือรับจะเลี้ยง หลอกลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่

มาตรา ๘๐ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการเลือกให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการทุจริตในการเลือก

(๑) จัดทำให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

(๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

สรุปประเด็นสำคัญในร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....

บททั่วไป

1. ภายใน 5 วันนับแต่มี พ.ร.ฎ. กกต.ประกาศเกี่ยวกับ
   (๑) กำหนดวัน เวลารับสมัคร ส.ว. ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกิน 10 วันนับแต่วันที่ พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว. ใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า 5 วัน
   (๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ
   (๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ
2. กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ กกต. สามารถกำหนดวันเลือกใหม่ได้

เจ้าพนักงานฯ

1. ให้ ผอ.กต.จว. เป็นผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด
2. ให้ กกต.จว. เป็นคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด
3. คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ (รับสมัครและเลือกในระดับอำเภอ)
4. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน

การสมัคร

<u>ยื่นใบสมัครพร้อมเอกสารประกอบการสมัครและค่าธรรมเนียม ต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ดังนี้</u>

1. หลักฐานแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ
2. หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
   (ก) หลักฐานการเกิดในอำเภอที่สมัครรับเลือก
   (ข) หลักฐานการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอที่สมัครรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
   (ค) หลักฐานการทำงานในด้านที่สมัครในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
   (ง) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่สมัครเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. หลักฐานการเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือ เว้นแต่กลุ่มด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี หรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพ (ถ้ามี)
4. ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละ 500 บาท
5. ข้อมูลผู้สมัครหรือเอกสารหลักฐานอื่นตามที่ กกต. กำหนด

การเลือก

<u>การเลือก มี 3 ระดับ ดังนี้</u>

1. ระดับอำเภอ (เลือก 2 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในกลุ่มใดมีจำนวนมากกว่า 5 คน ให้คัดกรองกันภายในกลุ่ม ให้เหลือจำนวน 5 คน
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข (ลำดับที่ 1-3 แต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ)
2. ระดับจังหวัด (เลือก 1 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข
   - ลำดับที่ 1 แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัด
3. ระดับประเทศ (เลือก 1 ครั้ง)
   - ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ 1 หมายเลข
   - ลำดับที่ 1-10 แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับประเทศ

การประกาศผล

- หาก กกต. เห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือก ส.ว. ให้ กกต.ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน 10 ในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน 200คนเป็นผู้ได้รับเลือกเป็น ส.ว.
- ประกาศผลภายใน 7 วันนับแต่วันเลือกในระดับประเทศ
- ให้ กกต. จัดให้มีบัญชีสำรองซึ่งเรียงลำดับไว้แล้วกลุ่มละ 10 คน
- กรณีมีเรื่องร้องคัดค้านให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวน โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การดำเนินการกรณีมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

1. ก่อนประกาศผลการเลือก กกต. ให้ - ใบส้ม (ระงับสิทธิสมัคร 1ปี)
   - ใบเหลือง (เลือกใหม่ + ผู้สมัครมีสิทธิสมัคร)
2. หลังประกาศผลการเลือก กกต. ยื่นคำร้องให้ศาลฎีกาพิจารณา
   - ใบดำ (เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)
   - ใบแดง (เพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง)

บทกำหนดโทษ

คงหลักการเดิมตาม พ.ร.ป. ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. 2550 เพิ่มเติมความผิด
- สนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ตนเอง
- กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง ส.ส./ส.ถ. หรือ ผ.ถ./ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือผู้สมัคร

ผังการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 200 คน
(ระยะเวลาดำเนินการไม่เกิน 60 วัน)

1. พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว.

ภายใน 5 วันนับแต่วันที่ พ.ร.ฎ. ให้มีการเลือก ส.ว. มีผลบังคับ กกต. ประกาศในราชกิจานุเบกษา ดังนี้

1. กำหนดวัน เวลา รับสมัคร ส.ว.
2. ประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ
3. วัน เวลา เลือก ส.ว. ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2. รับสมัครที่อำเภอ (ไม่น้อยกว่า 5 วัน)

ขั้นตอนการสมัคร คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีหน้าที่

1. กำหนดสถานที่รับสมัครในเขตท้องที่อำเภอ/ที่เหมาะสม
2. รับสมัคร ค่าธรรมเนียมสมัคร 500 บาท
3. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือก ส.ว. / ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

3. ประกาศรายชื่อผู้สมัคร
ภายใน 3 วันนับจากปิดการรับสมัคร

4. เลือกในระดับอำเภอ เลือก 2 ครั้ง
(ใช้ระยะเวลา 15 วัน)
- เลือกกันเองภายในกลุ่ม เหลือกลุ่มละ 5 คน
- เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นให้เหลือกลุ่มละ 3 คน
จำนวน 928 อำเภอ ๆละ 20 กลุ่มๆละ 3 คน
(928 × 20 × 3) = 55,680 คน

การเลือกในระดับอำเภอ คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีหน้าที่

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับอำเภอ และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. คัดกรองผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีสิทธิเลือก
5. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
6. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ
7. ปฏิบัติหน้าอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

5. เลือกในระดับจังหวัด
(ใช้ระยะเวลา 15 วัน)
จังหวัดละ 20 กลุ่มๆละ 1 คน
จำนวน 77 จังหวัด
(77 × 20 × 1) = 1,540 คน

การเลือกในระดับจังหวัด
คณะกรรมการการเลือก ส.ว. ประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีหน้าที่

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับจังหวัด และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับแต่ประกาศผลผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
5. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด
6. ปฏิบัติหน้าอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

6. เลือกในระดับประเทศ
(ใช้ระยะเวลา 10 วัน)
- จำนวน 1,540 คน แบ่งเป็น 20 กลุ่ม
(1,540 ÷ 20) = 77 คน
- เลือกเหลือจำนวน 20 กลุ่มๆ ละ 10 คน
(20 × 10) = 200 คน

การเลือกในระดับประเทศ กกต. หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับประเทศ และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน 7 วันนับแต่ประกาศผลผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด)
2. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ ปธ.กปน. 1 คน และกปน. ไม่น้อยกว่า 6 คน จนท.รปภ และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัคร ส.ว. เกิน 500 คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิทุก 500 คน
3. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่
4. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน
5. ประกาศกำหนดวันประชุมผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด
6. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือก

7. กกต. ประกาศผลการเลือก
จำนวน 200 คน ภายใน 7 วันนับจาก
วันเลือกระดับประเทศ

สรุปข้อสังเกตและความเห็น
ในการพิจารณาศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
ของ
คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ
และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
และองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๑. การกำหนดกลุ่มด้านต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ ของร่างพรป.สว. จำนวน ๒๐ กลุ่มนั้น ใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณากลุ่มต่าง ๆ เหล่านั้น นอกจากนี้ ในการกำหนดจำแนกประเภทกลุ่มต่าง ๆ ควรกำหนดให้มีความเหมาะสมกับสภาพของสังคมที่มีความหลากหลายครอบคลุมกลุ่มบุคคลในทุกด้านของสังคมและได้บุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มนั้น ๆ อย่างแท้จริง ปราศจากการครอบงำจากกลุ่มทุนหรือนักการเมือง

๒. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) ไม่ได้มีข้อกำหนดห้ามอย่างชัดเจนว่า ผู้สมัครรับเลือกจะลงสมัครในกลุ่มต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ ทั้งหมดจำนวน ๒๐ กลุ่ม โดยบุคคลนั้นจะลงสมัครมากกว่า ๑ กลุ่ม ได้หรือไม่ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการ มีข้อสังเกตว่า ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ควรมีสิทธิเลือกลงสมัครตามกลุ่มต่าง ๆ ตามมาตรา ๖ ได้เพียง ๑ กลุ่มเท่านั้น

๓. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ดำเนินการการเลือกกันเองหรือการเลือกไขว้ แล้วแต่กรณี ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ นั้น ควรกำหนดให้มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ ที่สามารถป้องกันการจัดตั้งของกลุ่มบุคคลเพื่อให้มีการเลือกคนหนึ่งคนใดเป็นการเฉพาะตามที่ตนเองต้องการ การสมยอมแลกคะแนนกันเองในระหว่างผู้สมัครรับเลือกต่างกลุ่มกัน อีกทั้ง ควรเพิ่มเติมมาตรการหรือกลไกในการป้องกันการแทรกแซงจากอิทธิพลของฝ่ายการเมือง

๔. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดให้ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือก หรือผู้ได้รับเลือกในอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการ มีข้อสังเกตว่าการกำหนดให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกานั้น ในกรณีที่ประชาชนผู้พบเหตุแห่งการยื่นคำร้องนั้นอาศัยอยู่

ต่างจังหวัดอาจทำให้เกิดความยุ่งยากและเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนในการที่ต้องเดินทางจากต่างจังหวัดเข้ามากรุงเทพมหานครเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา ดังนั้น ควรกำหนดให้สามารถยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้น โดยให้ศาลชั้นต้นดังกล่าวเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้

๕. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) มาตรา ๓๐ (๔) ซึ่งกำหนดค่าธรรมเนียมในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวนเพียง ๕๐๐ บาท เท่านั้น เป็นจำนวนที่ค่อนข้างต่ำอาจทำให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มทุนสร้างกระบวนการด้วยการจ้างหรือส่งกลุ่มบุคคลของตนเองให้ลงสมัครรับเลือกและกำหนดให้เลือกบุคคลที่อยู่ในอาณัติของพรรคการเมืองหรือกลุ่มทุน จึงเห็นควรเสนอให้กำหนดค่าธรรมเนียมในการสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท เท่ากับค่าธรรมเนียมในการสมัครรับเลือกตั้งหรือการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๖. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) ไม่ได้มีข้อกำหนดไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาคดีเลือกตั้งของศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการจึงมีข้อสังเกตว่า ควรมีข้อกำหนดอำนาจประธานศาลฎีกาในการออกข้อบังคับเกี่ยวกับการพิจารณาคดีเลือกตั้งให้ชัดเจน ครอบคลุมทั้งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ....

คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ มีการรวบรวมความคิดเห็นตามกรอบแนวทางในการยกร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช .... ที่คณะกรรมาธิการยกร่างกำหนด เสนอดังนี้

๑. สมาชิกวุฒิสภาควรมาจากการสรรหาตามวิชาชีพและกลุ่มอาชีพ จำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยคน มีวาระหกปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว โดยมีคณะกรรมการสรรหา ประกอบด้วย ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้พิพากษาศาลฎีกาตามที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจำนวนหนึ่ง ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดตามที่ที่ประชุมใหญ่คัดเลือกจำนวนหนึ่งคนและตัวแทนกลุ่มวิชาชีพและอาชีพอีกจำนวนหนึ่ง

๒. คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่

- มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์
- สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
- ไม่เป็นสมาชิกพรรคการเมือง
- ไม่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกและหรือถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
- ไม่เคยต้องโทษคดีอาญา เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
- ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

๓. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาควรมาจากการสรรหาทั้งหมด และมีอำนาจถอดถอนเฉพาะบุคคลที่วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ

๔. ให้วุฒิสภามีอำนาจกลั่นกรองกฎหมาย และเห็นชอบบุคคลในการดำรงตำแหน่ง ส่วนการถอดถอนควรเป็นอำนาจของรัฐสภา วาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ดำรงตำแหน่งได้วาระเดียว ทั้งนี้ คุณสมบัติคือต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถสูง เป็นผู้มีความเที่ยงธรรม เป็นผู้มีความเป็นกลางทางการเมือง และไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

๕. กรณีบทบัญญัติของมาตรา ๑๐๒ ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... กำหนดว่า

"มาตรา ๑๐๒ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม

การแบ่งกลุ่มและคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือกจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลือกบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน มาตรการที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองให้เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมและการอื่นใดที่จำเป็นให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรอง ผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

จึงเสนอ ดังนี้

(๑) การกำหนดให้ประชาชนสมัครกันเอง เลือกกันเอง โดยไม่ให้เลือกกลุ่มตัวเอง อาจเกิดความสับสน และอีกทั้งยังไม่สามารถป้องกันการ Block Votes ได้

(๒) กระบวนการในการเลือกกันเองของประชาชนทุกกลุ่มของสังคมในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างมาก

(๓) การที่ผู้สมัครเลือกกันเองไม่ให้เลือกกลุ่มตัวเอง มีข้อเสียคือ ผู้เลือกไม่รู้จักบุคคลที่ตนต้องเลือก ทำให้ยากต่อการตัดสินใจ

๖. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา การทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการสรรหากับสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ต่างฝ่ายต่างมีวิธีคิดที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง เพราะฝ่ายที่มาจากการเลือกตั้งสามารถอ้างได้ว่ามาจากประชาชนโดยตรง ส่วนฝ่ายที่มาจากการสรรหาจะไม่มีความยึดโยงกับประชาชน ทำให้การทำงานเกิดความขัดแย้งกันเหมือนกับปลาสองน้ำที่อยู่ในรัฐสภาเดียวกันแต่ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้ จึงเห็นว่าการมีสมาชิกวุฒิสภามาจากการสรรหาจะเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการทำงานของระบบรัฐสภา

๗. ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้วุฒิสภามีส่วนร่วมในการเลือกนายกรัฐมนตรี เนื่องจากเห็นว่าบทบาทและหน้าที่ของวุฒิสภานั้นจะมีน้อยกว่าสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีพื้นฐานแนวความคิดมาจากรัฐธรรมนูญฉบับก่อนที่กำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่กำหนดไว้ชัดเจนให้วุฒิสภามีหน้าที่ในเรื่องสำคัญทั้งสิ้น และสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งในครั้งนั้นก็ไม่มีสิทธิเลือกนายกรัฐมนตรีเช่นกัน ดังนั้น การเลือกนายกรัฐมนตรีจึงควรเป็นเรื่องของสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นที่จะเป็นผู้เลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แก่ นายณัฏฐ์ เล่าสีห์สวกุล ผู้อำนวยการสำนักบริหารการเลือกตั้ง, นายสมเกียรติ ริ้วเหลือง ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการเลือกตั้ง ๑, นายสงกรานต์ ไชยพา ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการฝ่ายเลือกตั้ง ๒, นายเมธา ชัยสุขัง พนักงานการเลือกตั้ง ชี้แจงข้อมูลต่อคณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ สรุปได้ดังนี้

<u>ประเด็นซักถามของคณะกรรมาธิการสามัญ</u>

๑. เนื่องจากรูปแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งและการสรรหา แต่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กำหนดให้มาจากการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างกัน มีเหตุผลประการใด หลักเกณฑ์ใดหรือมีข้อมูลอ้างอิงหรือตัวอย่างของประเทศที่ใช้ระบบการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ หรือไม่ และในการกำหนดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งหมด ๒๐ กลุ่มใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณา

๒. ตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ฉบับนี้ คำสั่งบางกรณีของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดให้เป็นที่สุด คำสั่งเหล่านี้สามารถที่จะร้องต่อศาลได้อีกหรือไม่

๓. บทเฉพาะกาลของผู้ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งควรมีหรือไม่

ข้อชี้แจงของผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. โดยเจตนารมณ์ที่สำคัญในการออกแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อป้องกันปัญหาการซื้อเสียงจากเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาที่ผ่านมา โดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ออกแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยได้มีการตั้งอนุกรรมาธิการขึ้นเพื่อศึกษาถึงปัญหาการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยเฉพาะ และได้ออกแบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาภายใต้กรอบแนวคิดตามรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติ มาตรา ๑๐๗ โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งเพียงแต่ทำหน้าที่ในการช่วยเหลือและให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น จึงไม่สามารถให้ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับเจตนารมณ์และหรือความมุ่งหมายในการยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ได้อย่างแท้จริง

๒. การกำหนดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งหมด ๒๐ กลุ่ม เป็นไปตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดมาแล้ว คณะกรรมาการการเลือกตั้งจึงไม่สามารถแก้ไขใด ๆ ได้ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีข้อสังเกตไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้วว่าจำนวนกลุ่มมีจำนวนมากเกินไปควรจะมีประมาณ ๑๐ กลุ่ม แต่รัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติ มาตรา ๑๐๗ ได้กำหนดไว้โดยชัดเจนให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัดและระดับประเทศ มีจำนวน ๒๐ กลุ่ม ดังนั้น จึงไม่สามารถไปแก้ไขในหลักการได้ แต่จะทำอย่างไรเพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจากระบบดังกล่าวเกิดความยุติธรรมที่สุด

๓. การกำหนดกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งหมด ๒๐ กลุ่ม ผู้สมัครสามารถสมัครกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้นจะสมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มและหนึ่งอำเภอมิได้ และในกรณีที่คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าหลักเกณฑ์มีสิทธิที่จะลงสมัครได้หลายกลุ่ม ในส่วนนี้ให้เป็นหน้าที่ของผู้สมัครเองในการที่จะเลือกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในการสมัครเท่านั้น และขณะนี้ทางสำนักงานคณะกรรมาการการเลือกตั้งได้ออกแบบเครื่องมือโดยได้เขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อตรวจสอบในเรื่องของคุณสมบัติและการลงสมัครเลือกตั้งของผู้สมัครเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันในทุกอำเภอทั่วประเทศ

๔. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาจมีปัญหาในการจัดตั้งกลุ่มบุคคลเพื่อให้มีการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะตามที่ตนต้องการ ในลักษณะการสมยอมกันในระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างกลุ่มกัน

๕. ค่าธรรมเนียมในการสมัครซึ่งกำหนดไว้เพียง ๕๐๐ บาทนั้น เป็นจำนวนค่อนข้างต่ำอาจทำให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มทุนสร้างกระบวนการในการจ้างบุคคลของตนให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่อย่างไรก็ตามเห็นว่าจำนวนตัวเลขค่าสมัครแม้จะกำหนดให้สูงขึ้นกว่าเดิม ไม่ใช่สาระสำคัญที่จะป้องกันไม่ก่อให้เกิดการกระทำของบุคคลสมัครรับเลือกตั้ง เพราะนักลงทุนหรือกลุ่มทุนที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถจะลงสมัครรับเลือกตั้งหรือส่งบุคคลให้ลงสมัครรับเลือกตั้งได้อยู่แล้ว

๖. ประเทศที่ใช้ระบบการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ คือ ประเทศเยอรมัน แต่เป็นการใช้กับเมือง ๆ หนึ่งภายในท้องถิ่นเท่านั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งจึงรู้ประวัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างกลุ่มในทุก ๆ ด้านได้เป็นอย่างดี แต่หากนำมาใช้กับประเทศไทยอันเป็นการใช้ในระดับชาติ ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่น่าจะรู้ประวัติในด้านต่าง ๆ ของผู้รับสมัครเลือกตั้งต่างกลุ่มได้เป็นอย่างดี แม้ทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำระบบการให้ผู้สมัครแนะนำตัว แต่ในทางปฏิบัติก็จะมีเฉพาะในด้านที่ดีเท่านั้น

๗. คำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กำหนดให้เป็นที่สุดตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ หมายถึง ถึงที่สุดเฉพาะการวินิจฉัยตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งในประเด็นนี้มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญรองรับไว้แล้วว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยไปตามอำนาจหน้าที่โดยชอบให้ถือว่าถึงที่สุดเฉพาะในเรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้เสียหายเท่านั้น ดังนั้น สามารถนำไปฟ้องศาลยุติธรรมได้ตามปกติ โดยฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับการทุจริตอันทำให้คำสั่งที่มีผลกระทบนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๑๕๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา)

๘. หากไม่กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งเดิมเหลืออยู่เลย การทำงานในทางปฏิบัติค่อนข้างเป็นไปอย่างลำบาก เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เข้ามาทำหน้าที่ใหม่นั้นยังขาดประสบการณ์ ดังนั้น อาจจะกำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งเดิมอยู่บางส่วนเพื่อจะได้สานต่องานเดิมต่อไปและคณะกรรมการการเลือกตั้งใหม่ที่เข้ามาจะได้เรียนรู้ถึงระบบการทำงาน

องค์กรอื่น ๆ

๑. การเลือกตั้งแบบไขว้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมีแนวคิดนั้นเป็นวิธีการที่ทำให้การบล็อกโหวตเกิดขึ้นได้ยาก เพราะลงทุนสูงและต้องเริ่มกระบวนการตั้งแต่ระดับอำเภอไปจนถึงระดับชาติ อีกทั้งการเลือกไขว้แบบข้ามกลุ่มทำให้ได้สมาชิกวุฒิสภาระดับชาติที่ได้รับการยอมรับจากทุกวงการ (นายชาติชาย ณ เชียงใหม่ กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

๒. ลักษณะการจดแจ้ง รวมทั้งการกำหนดระยะเวลาและพัฒนาการของการจัดตั้งแต่ละกลุ่มอาชีพยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากสังคมไทยมีความหลากหลาย การจดแจ้งหรือขึ้นทะเบียนยังไม่ครอบคลุมกลุ่มประชาชนทั้งหมด ถึงแม้ที่ผ่านมามีการจดแจ้งและจดทะเบียนบ้างแล้ว แต่ยังมีปัญหาเรื่องของการจัดการภายในกลุ่มหลายมิติ อาทิ การดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือไม่ การครอบงำของผู้มีอิทธิพลของกลุ่มที่มิอาจเปลี่ยนแปลงไปตามหลักการธรรมาภิบาลได้ การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มอย่างแท้จริงโดยการรวมกลุ่มจะเป็นลักษณะ “เฉพาะกิจ” ที่ไม่ตอบโจทย์ (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๓. ในแต่ละอำเภออาจมีกลุ่มอาชีพที่ไม่ครบทั้ง ๒๐ กลุ่ม และควรถอดบทเรียนของการแจ้งจดของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สภาพัฒนาการเมือง และสภาองค์กรชุมชนกับกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) มีความเข้มแข็งที่แตกต่างกัน อาจทำให้กลุ่มอาชีพที่อ่อนแอจะถูกครอบงำจากกลุ่มที่แข็งแรงกว่า อันนำไปสู่การเจรจาต่อรองในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ที่อาจหนีจากระบบทุนไม่พ้น (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๔. การกำหนดกลุ่มอาชีพควรให้มีการกำหนดสัดส่วนสมาชิกวุฒิสภาให้มีที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มต่าง ๆ อย่างเหมาะสม (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๕. การกำหนดกลุ่มอาชีพควรให้ความสำคัญต่อกลุ่มผู้แทนด้านศาสนาให้อยู่ในกลุ่มอาชีพด้วย แม้ว่าการคัดเลือกกลุ่มผู้แทนด้านศาสนานั้นมีความอ่อนไหวก็ตาม (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๖. ตามรัฐธรรมนูญกำหนดให้การกำหนดรายละเอียดของกลุ่มและจำนวนกลุ่มในการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ดังนั้น เมื่อสภาพการณ์ของประเทศและสภาพข้อเท็จจริงของการมีกลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันหรือทำงานหรือเคยทำงาน และจำนวนกลุ่มเกิดมีสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต การดำเนินการแก้ไขจะต้องกระทำโดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ เพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้การเปลี่ยนแปลงการกำหนดกลุ่มและจำนวนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นไปได้ยาก เนื่องจากเป็นกฎหมายระดับพระราชบัญญัติและมีกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ อาจทำให้การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไม่ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้ ดังนั้น การกำหนดกลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันหรือทำงานหรือเคยทำงานและจำนวนกลุ่ม ซึ่งเป็นเพียงรายละเอียดของการเลือกสมาชิกวุฒิสภา จึงขอตั้งข้อสังเกตเป็น ๒ แนวทาง ได้แก่ (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

๖.๑ อาจให้กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๖ ที่เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยการกำหนดกลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานและจำนวนกลุ่ม เป็นการกำหนดให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

๖.๒ กรณีที่ไม่กำหนดกลุ่มและจำนวนกลุ่มไว้ ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดกลุ่มและจำนวนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งหมด

๗. เจตนารมณ์การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้มีการเลือกไขว้ มีข้อที่พึงระมัดระวัง คือ การเลือกผู้สมัครในกลุ่มด้านอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกัน น่าจะเป็นการทำให้เกิดระบบการเมืองแบบวิ่งเต้น และไม่สามารถแก้ไขปัญหาการ Block Vote ได้ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมืองแบบระบบอุปถัมภ์ค้ำจุน การเล่นพรรคเล่นพวก ตลอดจนการซื้อขายแลกเปลี่ยนไปตัวบุคคลกัน หรือเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบอุปถัมภ์ค้ำจุน (แบบไทย) และทำให้เกิดบรรยากาศแต่ละคนในกลุ่มขาดความสามัคคี ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง เนื่องจากไม่ได้เลือกกันเอง แต่จะไปวิ่งเต้นหรือล็อบบี้ (Lobby) กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ให้มาลงคะแนน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้นเพื่อชัยชนะ มิได้สะท้อนความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอาชีพอื่นแต่อย่างใด ซึ่งมีแนวโน้มว่าผู้สมัครจะใช้อิทธิพลทั้งส่วนตนเองและนักการเมืองท้องถิ่นหรือหัวคะแนน ทำการวิ่งเต้นหรือล็อบบี้ (Lobby) หรือชักจูงให้แลกเปลี่ยนผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งจะเป็นช่องว่างทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่นได้ เช่น การนำเงินไปซื้อผู้สมัครทั้ง ๒๐ กลุ่ม เพื่อจัดตั้งให้มาเลือกตนเองซึ่งเท่ากับเป็นการซื้อเสียงแบบเจาะจง (คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ)

.....

สาระสำคัญ
ของ
บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
(ฉบับคณะกรรมการการเลือกตั้ง เสนอ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ)

<u>ส่วนที่ ๑</u> บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๑. องค์ประกอบของวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ว.๑ /ม.๑๑๓)

วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน โดยสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ

๒. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ว.๒, ว.๓)

สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้ โดยให้ดำเนินการเลือกตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อให้สมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทยในระดับประเทศ

การแบ่งกลุ่ม จำนวนกลุ่ม และคุณสมบัติของบุคคลในแต่ละกลุ่ม การสมัครและรับสมัคร หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง การเลื่อนบุคคลจากบัญชีสำรองขึ้นดำรงตำแหน่งแทน และมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันหรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

๓. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

๓.๑ คุณสมบัติ (รธน. ม.๑๐๘ ก. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก

๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพรป.สว. (ไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๒๒ วรรคสอง))

๓.๒ ลักษณะต้องห้าม (รธน.ม.๑๐๘ ข. (๑) ได้แก่ ๑) - ๑๕) ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) ติดยาเสพติดให้โทษ (ม.๙๘ (๑))

๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (ม.๙๘ (๒))

๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (ม.๙๘ (๓))

๔) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๔)) ได้แก่

๔.๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ตามมาตรา ๙๖ (๑)

๔.๒) อยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีถึงที่สุดหรือไม่ ตามมาตรา ๙๖ (๒)

๔.๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ตามมาตรา ๙๖ (๔))

๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิ (ม.๙๘ (๕))

๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (ม.๙๘ (๖))

๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ (ม.๙๘ (๗))

๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ (ม.๙๘ (๘))

๙) เคยถูกศาลสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมาย ป.ป.ช. (ม.๙๘ (๙))

๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าทำผิดเรื่อง (ม.๙๘ (๑๐))

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทุจริตในการเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๑๑))

๑๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (ม.๙๘ (๑๕))

๑๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ม.๙๘ (๑๖))

๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.๙๘ (๑๗))

๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะ (ม.๙๘ (๑๘))

- ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเนื่องจากแทรกแซงการพิจารณางบประมาณ (ม.๑๔๔)

- ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเนื่องจากมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (ม.๒๓๕ วรรคสาม)

๑๖) เป็นข้าราชการ (ม. ๑๐๘ ข. (๒))

๑๗) เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๓))

๑๘) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ม. ๑๐๘ ข. (๔))

๑๙) เป็นหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๕))

๒๐) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๖))

๒๑) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๑๐๘ ข. (๗))

๒๒) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็น ส.ว. ในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ (ม. ๑๐๘ ข. (๘))

๒๓) เคยเป็น ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญนี้ (ม. ๑๐๘ ข. (๙))

๔. กรณีตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง (รธน. ม.๑๐๗ ว.๔)

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบ ๒๐๐ คน ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกิน ๑ ปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๕. วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๙)

วุฒิสภามีอายุคราวละ ๕ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือก โดยให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

๖. ข้อห้ามภายหลังจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง (รธน. ม.๑๑๒)

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน ๒ ปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

<u>ส่วนที่ ๒</u> โครงสร้างและองค์ประกอบ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เรื่อง การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาและการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรถูกบัญญัติรวมอยู่ในกฎหมายฉบับเดียวกัน คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่รัฐธรรมนูญปัจจุบัน มาตรา ๒๖๗ กำหนดให้จัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ในเรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. .... และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๐ มาตรา จำแนกออกเป็น ๓ หมวด และบทเฉพาะกาล ได้แก่

หมวด ๑ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

หมวด ๒ การสืบสวน หรือไต่สวน และวินิจฉัย

หมวด ๓ การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

<u>ส่วนที่ ๓</u> สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

๑. องค์ประกอบของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๗ ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๖)

วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งต้องไม่ฝักใฝ่หรือยอมตนอยู่ใต้อาณัติของพรรคการเมืองใด ๆ โดยมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ

ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม จำนวน ๒๐ กลุ่ม ดังนี้

(๑) ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ

(๒) ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม

(๓) ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ

(๔) ด้านการศึกษาหรือวิจัย

(๕) ด้านการสาธารณสุข

(๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

(๗) ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา

(๘) ด้านกสิกรรม หรือป่าไม้

(๙) ด้านปศุสัตว์ หรือประมง

(๑๐) ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง หรือองค์กรนายจ้าง

(๑๑) ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน

(๑๒) ด้านการประกอบการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร

(๑๓) ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม

(๑๔) ด้านการประกอบวิชาชีพ

(๑๕) ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

(๑๖) ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน

(๑๗) ด้านองค์กรชุมชน หรือประชาสังคม นอกจาก (๑๕) (๑๖)

(๑๘) ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี (เฉพาะตัวผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี)

(๑๙) ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ

(๒๐) ด้านอื่น ๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)

๒. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

๒.๑ คุณสมบัติ (รธน. ม.๑๐๘ ก. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี ในวันสมัครรับเลือก

๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี หรือเป็นผู้มีลักษณะตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครในอำเภอที่สมัครไม่น้อยกว่า ๓ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก

๒.๒ ลักษณะต้องห้าม (รธน. ม.๑๐๘ ข. ประกอบร่าง พรป.สว. ม.๒๒)

๑) ติดยาเสพติดให้โทษ (ม.๙๘ (๑))

๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต (ม.๙๘ (๒))

๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ (ม.๙๘ (๓))

๔) มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๔)) ได้แก่

๔.๑) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช ตามมาตรา ๙๖ (๑)

๔.๒) อยู่ระหว่างเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีถึงที่สุดหรือไม่ ตามมาตรา ๙๖ (๒)

๔.๓) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน ตามมาตรา ๙๖ (๔))

๕) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือถูกเพิกถอนสิทธิ (ม.๙๘ (๕))

๖) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล (ม.๙๘ (๖))

๗) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึง ๑๐ ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดฐานประมาทหรือลหุโทษ (ม.๙๘ (๗))

๘) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ (ม.๙๘ (๘))

๙) เคยถูกศาลสั่งถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตามกฎหมาย ป.ป.ช. (ม.๙๘ (๙))

๑๐) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าทำผิดเรื่อง (ม.๙๘ (๑๐))

- ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือในการยุติธรรม
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ
- ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก
- ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์
- ความผิดฐานฟอกเงินตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

๑๑) เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าทุจริตในการเลือกตั้ง (ม.๙๘ (๑๑))

๑๒) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ (ม.๙๘ (๑๕))

๑๓) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ (ม.๙๘ (๑๖))

๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามดำรงตำแหน่งทางการเมือง (ม.๙๘ (๑๗))

๑๕) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะ (ม.๙๘ (๑๘))

- ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยเนื่องจากแทรกแซงการพิจารณางบประมาณ (ม.๑๔๔)

- ศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีคำพิพากษาเนื่องจากมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง (ม.๒๓๕ วรรคสาม)

๑๖) เป็นข้าราชการ (ม. ๑๐๘ ข. (๒))

๑๗) เป็นหรือเคยเป็น ส.ส. เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๓))

๑๘) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง (ม. ๑๐๘ ข. (๔))

๑๙) เป็นหรือเคยดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๕))

๒๐) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี (ม. ๑๐๘ ข. (๖))

๒๑) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับถึงวันสมัครรับเลือก (ม. ๑๐๘ ข. (๗))

๒๒) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของ ส.ส. ส.ว. ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็น ส.ว. ในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ (ม. ๑๐๘ ข. (๘))

๒๓) เคยเป็น ส.ว. ตามรัฐธรรมนูญนี้ (ม. ๑๐๘ ข. (๙))

๓. วาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา (รธน. ม.๑๐๙)

วุฒิสภามีอายุคราวละ ๕ ปี นับแต่วันประกาศผลการเลือก โดยให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก

เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลง ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกวุฒิสภาขึ้นใหม่

๔. ข้อห้ามภายหลังจากสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกวุฒิสภาสิ้นสุดลง (รธน. ม.๑๑๒)

บุคคลผู้เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงมาแล้วยังไม่เกิน ๒ ปี จะเป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมิได้ เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๕. กรณีตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาว่างลง (รธน. ม.๑๐๗ ว.๔)

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบ ๒๐๐ คน ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลงหรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกิน ๑ ปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๖. การจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภา

ภายใน ๕ วัน นับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาดังนี้ (ม.๗)

๑) กำหนดวัน เวลารับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกิน ๑๐ วัน นับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน

๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่าง ๆ ตามมาตรา ๖

๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

๖.๑ การรับสมัคร (ม.๒๓ ว.๒, ม.๒๕)

การสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีสิทธิสมัครที่ประสงค์จะสมัครยื่นใบสมัครต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ซึ่งต้องกำหนดให้มีระยะเวลาการรับสมัครไม่น้อยกว่า ๕ วัน พร้อมหลักฐานประกอบการรับสมัครและค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนด

๖.๒ การรับสมัครกรณีฉุกเฉิน (ม.๒๖)

ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๖.๓ การประกาศรายชื่อ (ม.๒๘, ม.๒๙)

๑. ภายใน ๓ วัน นับแต่ปิดรับสมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สถานที่เลือกหรือบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เลือกหรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร

๒. หากคณะอนุกรรมการประจำอำเภอไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร

๖.๔ กรณีมีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ทำให้ไม่สามารถเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวัน เวลาที่กำหนดได้ (ม.๘)

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนด คณะกรรมการการเลือกตั้งจะประกาศกำหนดวันเลือกใหม่ก็ได้ แต่ต้องจัดให้มีการเลือกภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เหตุดังกล่าวสิ้นสุดลง ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๗. วิธีการแนะนำตัวผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา (ม.๓๕)

ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการใด ๆ แต่สามารถพูดแนะนำตัว รวมทั้งจัดทำเอกสารการแนะนำตัวผู้สมัครเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติและผลงานในการทำงาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดทำเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครและจัดส่งเอกสารให้กับผู้สมัครในการเลือก

๘. กระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

กระบวนการเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ.) จำแนกออกเป็น ๓ ขั้นตอนเรียงตามลำดับ ได้แก่ การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด และการดำเนินการเลือกในระดับประเทศ มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ (ม.๔๓, ม.๔๔ และม.๕๔)

๑. ภายหลังเวลาปิดรับสมัครและได้มีประกาศรายชื่อผู้สมัครแล้ว ในกรณีที่กลุ่มใดจากทั้งหมด ๒๐ กลุ่ม ตามมาตรา ๖ มีผู้สมัครเกินกว่าจำนวน ๕ คน ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอจัดให้มีการคัดกรองในกลุ่มให้เหลือกลุ่มละ ๕ คน เพื่อไปเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ม.๔๓)

๒. ในการเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ให้ตัวแทนกลุ่ม ๕ คน ที่ได้รับการเลือกจากการคัดกรองในแต่ละกลุ่มตาม ข้อ ๑. ดำเนินการเลือกไขว้กับผู้สมัครในกลุ่มอื่นอีก ๑๙ กลุ่มที่เหลือ โดยให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข แต่จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ (ม.๔๔)

๓. ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน ๓ คน ในแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

กรณีกลุ่มใดมีผู้สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่จะพึงมี ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๓ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ม.๕๔ ว.๑, ว.๒)

ในกรณีกลุ่มใดไม่มีผู้สมัครในระดับอำเภอ ให้ถือว่าไม่มีตัวแทนของผู้สมัครกลุ่มนั้น (ม.๕๔ ว.๔)

๔. ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอของแต่ละอำเภอเพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๕๔ ว.๓)

ก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด หากศาลฎีกามีคำสั่งให้ถอนชื่อออกจากการสมัครรับเลือกหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือผู้สมัครตาย หรือขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามซึ่งได้รับเลือกตามวรรคหนึ่งของมาตรา ๕๔ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอส่งรายชื่อผู้ได้รับเลือกซึ่งได้คะแนนในลำดับถัดไปให้กับคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดให้มีจำนวนครบ ๓ คน ในกลุ่มนั้น เว้นแต่ไม่มีผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือก (ม.๕๔ ว.๕)

ขั้นตอนที่ ๒ การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด (ม.๕๕ ม.๕๖ ม.๕๗ และม.๕๘)

๑. การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดดำเนินการจัดให้มีการเลือกในระดับจังหวัดให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ จากคณะอนุกรรมการประจำอำเภอ

๒. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร ให้ผู้ที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มในระดับอำเภอ ดำเนินการเลือกไขว้กับผู้สมัครในกลุ่มอื่นอีก ๑๙ กลุ่มที่เหลือ โดยให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข แต่จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้

๓. ให้ผู้สมัครซึ่งได้คะแนนมากที่สุดในแต่ละกลุ่มจำนวนหนึ่งคนเป็นผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๑ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดได้ ให้จับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดครบจำนวนที่จะพึงมี ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๔. ให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดปิดประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดไว้ ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อให้ประชาชน

ร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และส่งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง

ขั้นตอนที่ ๓ การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ (ม.๕๙ ม.๖๑ ม.๖๒ และม.๖๓)

๑. การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๑๐ วัน นับแต่วันได้รับรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดจากคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๕๙ ว.๒)

๒. การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกแต่ละกลุ่มให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดทำรายชื่อเรียงลำดับหมายเลขตามลำดับตัวอักษร โดยผู้มีสิทธิเลือกซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกของกลุ่มใด จะเลือกให้กับตนเองหรือบุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันไม่ได้แต่ให้มีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้เพียงกลุ่มละหนึ่งหมายเลข (ม.๖๐)

๓. เมื่อได้มีการเลือกและนับคะแนนในระดับประเทศเสร็จสิ้นแล้ว หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และไม่มีการร้องคัดค้านการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือก ซึ่งได้คะแนนมากที่สุดเรียงลำดับลงมาจำนวน ๑๐ คน ในแต่ละกลุ่ม รวมจำนวน ๒๐๐ คน เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ม.๖๑ ว.๑)

ในกรณีที่ได้คะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนจะพึงมี (๑๐ คน) อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถเรียงลำดับผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ ให้ผู้สมัครที่ได้คะแนนเท่ากันจับสลากเพื่อให้ได้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาครบจำนวนที่จะพึงมี (ม.๖๑ ว.๒)

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกสมาชิกวุฒิสภาภายใน ๗ วันนับแต่วันจัดให้มีการเลือกในระดับประเทศ (ม.๖๒)

๔. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีบัญชีสำรองซึ่งเรียงลำดับไว้แล้วกลุ่มละ ๑๐ คน (ม.๖๑ ว.๓) ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดสิ้นสุดลงก่อนคราวออกตามวาระ ไม่ต้องดำเนินการจัดให้มีการเลือกใหม่ แต่ให้ผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปในบัญชีที่ได้สำรองไว้เป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน (ม.๖๓)

๙. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละระดับ

๑) การดำเนินการเลือกในระดับอำเภอ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับอำเภอ ได้แก่ คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ ซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม.๙ ว.๓)

๒) การดำเนินการเลือกในระดับจังหวัด เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับจังหวัด ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด (ม.๑๖) ซึ่งสรรหาโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่อยู่ (คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด คือ กกต.จังหวัด ตามม.๙ (๒))

๓) การดำเนินการเลือกในระดับประเทศ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาในระดับประเทศ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ม.๑๘)

๑๐. กระบวนการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือก (ม.๓๐, ม.๓๑)

๑) กรณีก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก (ม.๓๐)

ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก หากบุคคลใดเห็นว่าผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ โดยศาลฎีกาต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จก่อนวันประกาศผลการเลือกไม่น้อยกว่า ๓ วัน

เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

๒) กรณีภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว (ม.๓๑)

ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว หากพบว่า ผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ แล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว ให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลนั้น

เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลใดแล้ว ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งและให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน

๑๑. ในกรณีที่มีเหตุใด ๆ ทำให้การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำการเลือกได้ (ม.๔๗)

๑) เกิดเหตุขึ้นก่อนวันเลือก (ม.๔๗ ว.๑)

ในกรณีที่การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนวันเลือก ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี กำหนดสถานที่เลือกใหม่ที่ผู้มีสิทธิเลือกสามารถไปเลือกได้โดยสะดวก

๒) เกิดเหตุในวันเลือก (ม.๔๗ ว.๒ และ ว.๓)

ในกรณีที่การเลือกในหน่วยเลือกแห่งใดไม่สามารถกระทำได้เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น ถ้าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นในวันเลือก ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้วแต่กรณี งดการลงคะแนนในหน่วยเลือกนั้น

หากเหตุการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นในระดับอำเภอให้รายงานต่อคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด กรณีเกิดเหตุในระดับจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดวันเลือกใหม่ในหน่วยเลือกนั้นโดยเร็ว ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๑๒. ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาตามบทเฉพาะกาลของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๙

ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๕๐ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ โดยจำนวน ๒๕๐ คน สามารถจำแนกที่มาของสมาชิกวุฒิสภาได้ ดังนี้

๑) จำนวน ๕๐ คน มีที่มาโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา โดยเป็นการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคม (มาตรา ๑๐๗) จำนวน ๒๐๐ คน (กระบวนการตามร่างพรป. สว.)

โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แล้วนำรายชื่อดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติจากนั้น คณะรักษาความสงบแห่งชาติ จะเป็นผู้คัดเลือกรายชื่อจากบัญชี

รายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้ได้จำนวน ๕๐ คน และคัดเลือกรายชื่อสำรองจำนวน ๕๐ คน โดยการคัดเลือกดังกล่าวให้คำนึงถึงบุคคลจากกลุ่มต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

๒) จำนวน ๑๙๔ คน มีที่มาจากการคัดเลือกโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมือง จำนวนไม่น้อยกว่า ๙ คน แต่ไม่เกิน ๑๒ คน มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลผู้มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวนไม่เกิน ๔๐๐ คน ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนด โดยต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน แล้วนำรายชื่อดังกล่าวเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จากนั้นคณะรักษาความสงบแห่งชาติจะเป็นผู้คัดเลือกรายชื่อจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ให้ได้จำนวน ๑๙๔ คน

๓) จำนวน ๖ คน เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

๑๓. การดำเนินการกรณีพบว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (ม.๖๔, ม.๖๕ และ ม.๖๖)

๑) ก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง (ม.๖๔ ม.๖๕)

๑.๑) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกนั้น การใช้อำนาจดังกล่าว ให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (ม.๖๔)

๑.๒) เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด (ม.๖๕)

๒) ภายหลังประกาศผลการเลือกตั้ง (ม.๖๖)

เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวหรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริต

ในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา เพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น แล้วแต่กรณี ดังนี้

๒.๑) ถ้าเป็นการกระทำความผิดฐานสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน (ม.๗๔) หรือกระทำความผิดกรณีจูงใจหรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เลี้ยง หรือรับจะเลี้ยง หลอกลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่ (ม.๘๐) ให้ศาลฎีกาพิจารณา<u>สั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง</u>

๒.๒) ถ้าเป็นการกระทำความผิดในบทบัญญัติมาตราอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง ให้ศาลฎีกาพิจารณา<u>สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลา ๑๐ ปี</u>

ทั้งนี้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด และมิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

๑๔. บทกำหนดโทษ

ส่วนใหญ่คงหลักการเดิมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่ได้เพิ่มเติมฐานความผิดบางเรื่อง เช่น

๑) กระทำความผิดฐานสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน

มาตรา ๗๔ ผู้ใดกระทำการสนับสนุนให้บุคคลเข้ารับหรือไม่เข้ารับการสมัครเพื่อประโยชน์ในการเลือกให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่นหรือลงสมัครเพื่อการเลือกโดยมีผลประโยชน์ตอบแทน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

๒) กรณีผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือผู้สมัคร

มาตรา ๗๕ กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

ผู้สมัครใดที่ยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี

๓) กระทำความผิดกรณีจูงใจหรือซื้อเสียง โดยการให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เลี้ยงหรือรับจะเลี้ยง หลอกลวง คุกคาม หรือใช้อิทธิพลข่มขู่

มาตรา ๘๐ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการเลือกให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการทุจริตในการเลือก

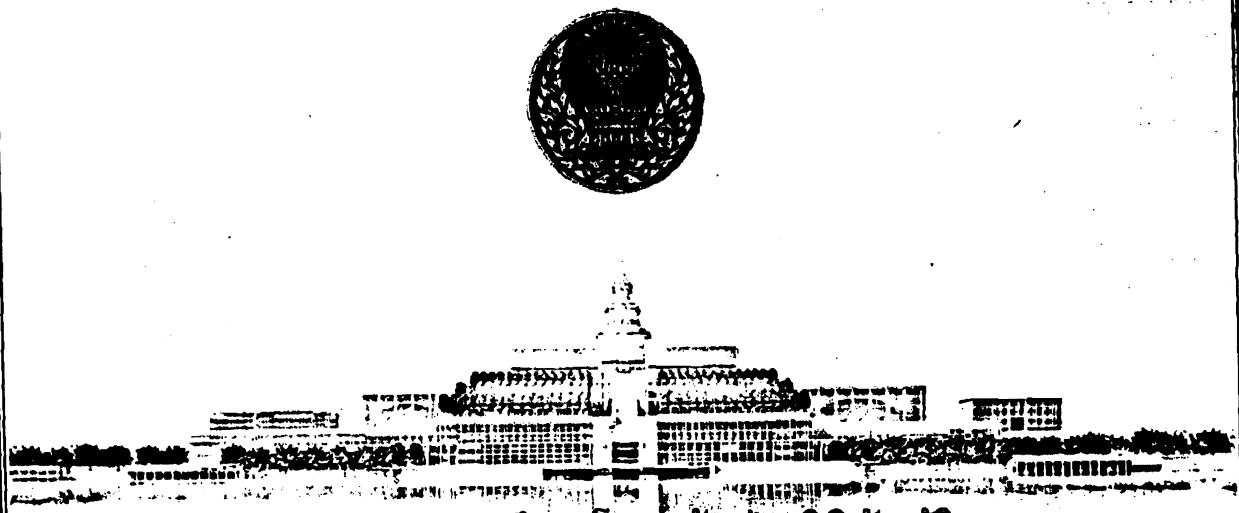
(๑) จัดทำให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ

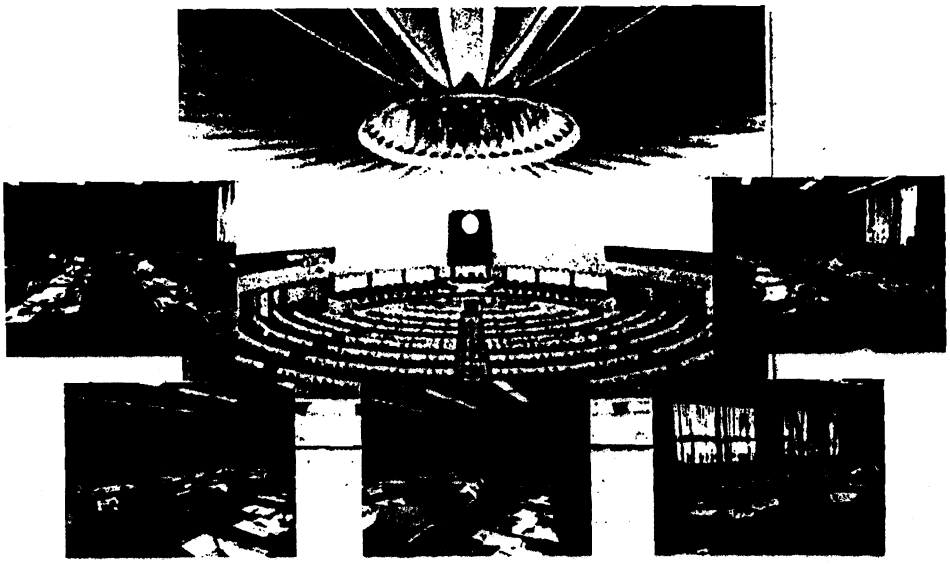
(๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

(๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด

ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี



รายงานผลการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ
(เพื่อพิจารณาจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ร่างแรก)
โดย คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ
ในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ



ฝ่ายเลขานุการด้านวิชาการและกฎหมาย คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการคณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ

กลุ่มงานคณะกรรมาธิการการปกครอง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ส่วนที่ ๓
วุฒิสภา

---

๑. ที่มา จำนวน และวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา

ประเทศไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญในวิชาการหรือกิจการต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดินในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยสมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดเวลาคราวละ ๔ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกซึ่งราษฎรเลือกตั้งจำนวน ๒๐๐ คน โดยให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นได้ ๑ คน อายุของวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยมิได้มีบัญญัติระยะเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นวาระไว้ แต่บัญญัติไว้เป็นลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา หากเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๑๕๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นหักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง โดยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละจังหวัด ให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และให้มีสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดละ ๑ คน สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปี นับแต่วันเลือกตั้งหรือวันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการสรรหา และสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ได้กำหนดให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกิน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละ ๑ คน โดยให้เป็นการเลือกตั้งโดยตรงและลับ และให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง และมาจากการสรรหาเท่ากับจำนวนรวมข้างต้นหักด้วยจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้ง สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภามีกำหนดคราวละ ๖ ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ทั้งที่มาจากการเลือกตั้งและการสรรหา และสมาชิกวุฒิสภาจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระมิได้

ตัวอย่างประเทศต่าง ๆ

ประเทศสหราชอาณาจักร สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๗๘๒ คน มาจาก ๑) ขุนนางที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตลอดชีพ ๒) อาร์ชบิชอพและบิชอพ ๓) ขุนนางที่สืบฐานันดรศักดิ์ ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง

ประเทศสหรัฐอเมริกา สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๑๐๐ คน มาจากการเลือกตั้งจากประชาชน วาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี โดยในทุก ๆ ๒ ปี จะมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งหมด

ประเทศออสเตรเลีย สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๗๖ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี โดยในทุก ๆ ๓ ปี จะมีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจำนวน ๑ ใน ๒ ของสมาชิกวุฒิสภา ยกเว้นผู้แทนสี่คนที่มาจาก Territories ที่ได้รับเลือกตั้งมาพร้อมกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะมีวาระการดำรงตำแหน่งสูงสุดเพียง ๓ ปี หรือสิ้นสุดไปพร้อมกับสภาผู้แทนราษฎร

ประเทศฝรั่งเศส สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๓๔๘ คน มาจากการเลือกตั้งโดยอ้อม โดยมีคณะผู้เลือกตั้งที่มาจากตัวแทนขององค์กรปกครองท้องถิ่นในสาธารณรัฐ วาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี

ประเทศชิลี สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๓๘ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรง วาระการดำรงตำแหน่ง ๘ ปี โดยทุก ๆ ๔ ปี จะมีการเลือกตั้งสมาชิก ๑ ใน ๒ ของทั้งหมด

ประเทศญี่ปุ่น สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๒๔๒ คน มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

ประเทศเยอรมัน สภาตัวแทนมลรัฐหรือวุฒิสภามีจำนวน ๖๙ คน มาจากสมาชิกสภาตัวแทนมลรัฐที่มาจากสมาชิกที่มลรัฐต่าง ๆ แต่งตั้ง โดยแต่ละมลรัฐส่งผู้แทน ๓ - ๕ คนขึ้นอยู่กับขนาดประชากรของมลรัฐ ไม่มีวาระการดำรงตำแหน่ง

ประเทศรัสเซีย สมาชิกวุฒิสภามีจำนวน ๑๗๐ คน มาจากการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งขึ้นอยู่กับว่าได้รับการแต่งตั้งมาจากรัฐใด

โดยสรุปสมาชิกวุฒิสภาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศมีที่มาจาก

๑) สมาชิกวุฒิสภามาจากการแต่งตั้ง หรือการสรรหา

๒) สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้ง

๓) สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทางอ้อม

๔) สมาชิกวุฒิสภามาจากการผสมกันระหว่างข้อ ๑ - ข้อ ๔ ตามความเหมาะสมของประเทศต่าง ๆ

โดยสรุป ที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้มีการปรับแนวคิดมิให้สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งเพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกวุฒิสภาตกอยู่ภายใต้อาณัตินักการเมือง หรือมิให้มาจากการสรรหาเพื่อมิให้ถูกมองว่าอาจสรรหาโดยไม่เป็นธรรม และจากบทบาทอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาที่ต้องการให้ได้มาซึ่งบุคคลจากหลายภาคส่วนเพื่อสะท้อนแนวคิดที่เกี่ยวกับอำนาจการกลั่นกรองกฎหมายซึ่งเป็นอำนาจที่สำคัญของสมาชิกวุฒิสภา จึงควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภา มีจำนวน ๒๐๐ คน เพื่อให้การได้มาของสมาชิกวุฒิสภามีสัดส่วนจากภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามาได้อย่างหลากหลาย (รายละเอียดจะปรากฏในส่วนที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการเลือกตั้งโดยกลุ่มต่าง ๆ ของสังคม) ประกอบกับหากพิจารณาโดยคำนึงถึงความสอดคล้องของโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติที่รวมถึงสภาผู้แทนราษฎรที่กำหนดให้มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๕๐๐ คน สมาชิกวุฒิสภาจึงควรมีจำนวนมากพอสมควรเพื่อให้การทำหน้าที่ระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ ควรกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อให้มีสภาที่สามารถบริหารราชการแผ่นดินในช่วงที่ระยะเวลาของสภาผู้แทนราษฎรราษฎรสิ้นสุดลง อย่างไรก็ตามในส่วนวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรแก้ไขกำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีวาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี และจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินหนึ่งวาระไม่ได้ ซึ่งถือว่าเป็นระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อให้มีสภาที่สามารถดำเนินงานด้านนิติบัญญัติได้ในช่วงที่ระยะเวลาของ

สภาผู้แทนราษฎรราษฎรสิ้นสุดลง และในขณะเดียวกันเพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีแนวคิดใหม่ ๆ ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศที่มีระยะเวลา ๕ ปี

แนวคิดใหม่เกี่ยวกับที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการเลือกตั้งโดยกลุ่มต่าง ๆ ของสังคม

ในระยะเริ่มแรกการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้มีข้อเสนอแนะว่า หากพิจารณาที่มาของสมาชิกวุฒิสภาในอดีต โดยหากกำหนดให้มาจากเลือกตั้งโดยตรง มักเกิดปัญหาการแทรกแซงทางการเมือง ซึ่งฐานเสียงของสมาชิกวุฒิสภาจะเป็นฐานเสียงเดียวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาไม่สามารถทำได้อย่างอิสระ เป็นกลาง และมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันหากกำหนดให้มาจากการสรรหาหรือแต่งตั้ง มักจะเกิดข้อครหาเกี่ยวกับการให้บุคคลเพียงจำนวนไม่กี่คนเลือกบุคคลที่จะไปเป็นผู้แทนปวงชนทั้งประเทศหรือเกิดความไม่เป็นธรรมในการสรรหาที่มักสรรหาจากพรรคพวกของตนดังเช่นที่เคยเกิดขึ้นในอดีต จึงได้เสนอแนวทางการเลือกตั้งทางอ้อม โดยให้สมาชิกวุฒิสภามาจากกลุ่มต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนของประเทศไทย จึงได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ พิจารณาศึกษาแนวคิดที่มาของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวประกอบการพิจารณาศึกษาด้วย

ฐานความคิด

วุฒิสภามีความแตกต่างกับสภาผู้แทนราษฎรทั้งอำนาจหน้าที่ ประกอบกับลักษณะของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะมีความเป็นตัวแทนของบุคคลในเขตพื้นที่และมีมุมมองตามนโยบายพรรคการเมือง แต่ในขณะเดียวกันบางกลุ่มของบุคคลในพื้นที่นั้นอาจจะมิได้มีตัวแทนอย่างแท้จริง จึงควรมีการกำหนดให้มีสมาชิกวุฒิสภาซึ่งเป็นตัวแทนความคิดความต้องการที่มีความหลากหลายและมีความคิดหลายแง่มุมของกลุ่มต่าง ๆ โดยสมาชิกวุฒิสภาต้องไม่ยึดติดกับพื้นที่และให้มีความเป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มในระดับชาติ โดยให้ทำหน้าที่พิจารณาในทุกบริบทอย่างรอบด้านทั้งการกลั่นกรองกฎหมาย การประนอมทางความคิดความต้องการเพื่อสร้างความเห็นชอบร่วมกัน อีกทั้ง แนวคิดที่กำหนดให้ที่มาของสมาชิกวุฒิสภามาจากกลุ่มด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้สมาชิกวุฒิสภาอยู่ภายใต้อาณัติพรรคการเมือง สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างอิสระเป็นกลางและมีประสิทธิภาพ

แนวทางการจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา

ที่มาของสมาชิกวุฒิสภามีแนวทางในการจัดกลุ่มภายใต้หลักการหรือแนวคิดที่แตกต่างกันหลายแนวทาง ดังนี้

๑. การจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นกลุ่มองค์กรด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง

๒) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๓) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

๔) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการศึกษา

๕) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสาธารณสุข

๖) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเกษตรกรรม

๗) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสมาคมนายจ้างและสมาคมผู้ใช้แรงงาน

๘) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและผังเมือง

๙) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน
๑๐) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๑๑) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสังคมและชาติพันธุ์
๑๒) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ และ วัฒนธรรม
๑๓) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค
๑๔) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน และสตรี
๑๕) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส
๑๖) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสื่อสารมวลชน
๑๗) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการค้าและการธนาคาร
๑๘) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม
๑๙) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ
๒๐) องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับด้านอื่นๆ นอกจากข้อ ๑ – ๑๙

หมายเหตุ ๑) องค์กร หมายถึง นิติบุคคลทั้งที่เป็นภาครัฐและภาคเอกชน
๒) สมาคม หมายถึง นิติบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นด้วย

หลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นกลุ่มองค์กรด้านต่างๆ มาจากการศึกษาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ที่มาของสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ เกี่ยวกับการสรรหาสมาชิกมาจาก ๑๑ ด้าน และร่างรัฐธรรมนูญฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติ โดยแนวคิดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มออกเป็นองค์กรต่าง ๆ นั้น วิเคราะห์มาจากการดำรงชีวิตของบุคคลกลุ่มต่างๆ โดยเห็นว่าหากมีรูปแบบการดำรงชีวิตในลักษณะที่คล้ายกัน ย่อมมีความเข้าใจกัน จึงสามารถเป็นตัวแทนของกันและกันได้ เช่น บุคคลที่ทำงานการเงินการธนาคารเหมือนกันย่อมมีแนวความคิดที่คล้ายคลึงกัน ส่วนปริมาณของผู้สมัครนั้นอาจคาดการณ์ได้ยาก เช่น กลุ่มองค์กรด้านเกษตรกรรมซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ อาจมีบุคคลมาสมัครในกลุ่มองค์นี้เป็นจำนวนมาก จึงอาจต้องกำหนดสัดส่วนของแต่ละกลุ่มให้ชัดเจน

หากกำหนดให้องค์กรที่ไม่เป็นนิติบุคคลมีสิทธิส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วย จะทำให้การตรวจสอบคุณสมบัติได้ยาก เนื่องจากองค์กรที่ไม่เป็นนิติบุคคลจะไม่ได้มีการจดทะเบียนนิติบุคคล จึงไม่สามารถตรวจสอบการเริ่มก่อตั้งนิติบุคคลและไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้สมัครเป็นสมาชิกองค์กรมาเป็นระยะเวลาเท่าใด แต่หากเป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลจะสามารถตรวจสอบระยะเวลาการเริ่มก่อตั้งองค์กรและระยะเวลาการเป็นสมาชิกได้เนื่องจากมีทะเบียนสมาชิก ทั้งนี้ ปัจจุบันจากการตรวจสอบฐานข้อมูลจำนวนสมาคม มูลนิธิ พบว่าสมาคมมีจำนวน ๑๑,๒๘๓ สมาคม และมูลนิธิมีจำนวน ๑๐,๐๘๗ มูลนิธิ รวมทั้งสิ้น ๒๑,๓๗๐ สมาคม/มูลนิธิ และจากการรับสมัครสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติที่ผ่านมามีจำนวนผู้สมัครจากองค์กรนิติบุคคลประมาณ ๖,๔๐๐ คน

๒. การจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นกลุ่มบุคคลด้านต่าง ๆ ๒๐ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มสื่อสารและโทรคมนาคม สื่อสารมวลชน นักประพันธ์ (ทั้งหมด ๗ องค์กร)
๒) กลุ่มเกษตรกร (๔,๔๕๖ กลุ่ม)
๓) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ (๒.๗๒ ล้านคน)
๔) กลุ่มธุรกิจการค้า หรือผู้ประกอบการ (ประมาณ ๖๑๘,๓๘๒ ราย)

๕) กลุ่มนักบริหาร

๖) กลุ่มนักวิชาการและการศึกษา (๗๔๐,๑๙๙ คน)

๗) กลุ่มประชาสังคม (๔๐๗ มูลนิธิ / สมาคม / เครือข่าย / องค์กร)

๘) กลุ่มผู้บริโภค (ประมาณ ๖๕ ล้านคน)

๙) กลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส (๑,๖๐๖,๙๑๙ คน)

๑๐) กลุ่มแรงงานและลูกจ้าง (๓๘.๗๗ ล้านคน)

๑๑) กลุ่มวิชาชีพกฎหมาย

๑๒) กลุ่มวิชาชีพอิสระ (๒๔.๖ ล้านคน เป็นข้อมูล พ.ศ. ๒๕๕๔)

๑๓) กลุ่มวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน

๑๔) กลุ่มศาสนา สังคม และชาติพันธุ์

๑๕) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง และการกีฬา (สมาคมกีฬาในประเทศไทยที่อยู่ในความดูแลของการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน ๗๕ สมาคม)

๑๖) กลุ่มสตรี (๓๓ ล้านคน)

๑๗) กลุ่มสภาหอการค้า (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ๑ / หอการค้าไทย ๑ / หอการค้าต่างประเทศ ๓๕/หอการค้าจังหวัด ๗๖) สภาอุตสาหกรรม (กลุ่มอุตสาหกรรม ๔๓ กลุ่ม /สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ๗๔ จังหวัด) สมาคมธนาคาร (สมาคมธนาคารไทย ๑๖ ธนาคาร / สมาคมธนาคารนานาชาติ ๒๔ ธนาคาร) และสภาอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้า

๑๘) กลุ่มสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และผังเมือง

๑๙) กลุ่มองค์กรชุมชน (๑๘,๔๔๒ องค์กร)

๒๐) กลุ่มอื่นๆ

หลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นกลุ่มต่างๆ มาจากข้อเสนอของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ โดยคณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงและจัดเป็นกลุ่มใหม่ เนื่องจากบางกลุ่มมีประชากรในกลุ่มจำนวนมาก บางกลุ่มมีประชากรในกลุ่มจำนวนน้อย ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่จะมาสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถมาได้อย่างกว้างขวางในลักษณะมาจากพื้นที่โดยมิใช่มาจากองค์กรเท่านั้น และเมื่อการแบ่งกลุ่มตามกลุ่มบุคคลแล้ว ในการสมัครรับเลือกจึงไม่จำต้องมีองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลให้การรับรองเพียงแต่มีสมาชิกในกลุ่มนั้น ๆ รับรองก็มีสิทธิสมัครรับเลือกได้

๓. การจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นกลุ่มบุคคลด้านต่าง ๆ ๑๐ กลุ่ม ดังนี้

๑) กลุ่มเกษตรกร (๔,๔๕๖ กลุ่ม)

๒) กลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ (๒.๗๒ ล้านคน) ,กลุ่มนักบริหาร ,กลุ่มนักวิชาการและการศึกษา (๗๔๐,๑๙๙ คน)

๓) กลุ่มประชาสังคม (๔๐๗ มูลนิธิ / สมาคม / เครือข่าย / องค์กร), กลุ่มองค์กรชุมชน (๑๘,๔๔๒ องค์กร), กลุ่มผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส (๑,๖๐๖,๙๑๙ คน)

๔) กลุ่มแรงงานและลูกจ้าง (๓๘.๗๗ ล้านคน)

๕) กลุ่มวิชาชีพตามกฎหมาย, กลุ่มวิชาชีพอิสระ (๒๔๖ ล้านคน เป็นข้อมูล พ.ศ.๒๕๕๔)

๖) กลุ่มวิทยาศาสตร์ (สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมชูปถัมภ์ ๑) เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน, กลุ่มสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และผังเมือง

๗) กลุ่มศาสนา สังคม และชาติพันธุ์

๘) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง และการกีฬา (สมาคมกีฬาในประเทศไทยที่อยู่ในความดูแลของการกีฬาแห่งประเทศไทย จำนวน ๗๕ สมาคม), กลุ่มการสื่อสารและโทรคมนาคม สื่อสารมวลชน นักประพันธ์ (ทั้งหมด ๗ องค์กร)

๙) กลุ่มสตรี (๓๓ ล้านคน)

๑๐) กลุ่มสภาหอการค้า (สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ๑ / หอการค้าไทย ๑/ หอการค้าต่างประเทศ ๓๕/หอการค้าจังหวัด ๗๖) สภาอุตสาหกรรม (กลุ่มอุตสาหกรรม ๔๓ กลุ่ม / สภาอุตสาหกรรมจังหวัด ๗๔ จังหวัด) สมาคมธนาคาร (สมาคมธนาคารไทย ๑๖ ธนาคาร / สมาคมธนาคารนานาชาติ ๒๔ ธนาคาร) และสภาอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจการค้า, กลุ่มธุรกิจการค้า หรือผู้ประกอบการ (ประมาณ ๖๑๘,๓๘๒ ราย)

หลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคล ๑๐ กลุ่ม มาจากการพิจารณาจำนวนกลุ่มต่าง ๆ ๒๐ กลุ่ม ตามข้อ ๒. ข้างต้น เนื่องจากเมื่อพิจารณาการแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มย่อยจำนวนมาก และให้สัดส่วนจำนวนตัวแทนแต่ละกลุ่มมีจำนวนเท่ากัน อาจไม่ยุติธรรมหรือเกิดความเป็นธรรมเท่าที่ควร และทำให้บุคคลที่ต้องการลงสมัครเกิดความสับสนได้ว่าจะสามารถลงสมัครในกลุ่มใดได้ ทั้งนี้ แม้ว่าจะเกิดการกระจายตัวของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคม แต่ในบางพื้นที่หรือบางอำเภอ การกระจายตัวของกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมค่อนข้างจำกัด โดยอาจขาดตัวแทนบางกลุ่มในระดับอำเภอ ฉะนั้น การจัดกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็น ๑๐ กลุ่ม อาจทำให้ได้ตัวแทนทุกกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มทางสังคมเหมาะสมกว่าหรือได้ตัวแทนกลุ่มในระดับอำเภอครบทุกกลุ่ม จึงลดจำนวนกลุ่มให้เป็นกลุ่มขนาดเล็กที่มีลักษณะใกล้เคียงกันมารวมกลุ่มเข้าด้วยกัน อย่างไรก็ตาม การควบรวมกลุ่มสมาชิกวุฒิสภา ๑๐ กลุ่ม จะต้องแบ่งเป็นกลุ่มย่อยในกลุ่มใหญ่ และกำหนดให้มีตัวแทนกลุ่มย่อยอย่างน้อยกลุ่มละ ๑ คน เพื่อให้มีสัดส่วนแต่ละกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งแต่ละกลุ่มย่อยจะต้องมีตัวแทนในระดับอำเภอหรือจังหวัดในการเสนอไปยังส่วนกลาง

๔. การจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นกลุ่มบุคคลที่ทำงานด้านต่าง ๆ โดยมุ่งความรู้ความสามารถเรื่องใด ๆ เป็นหลัก ๑๐ กลุ่ม ดังนี้

๑) บุคคลที่ทำงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ท้องถิ่น ความมั่นคง ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๒) บุคคลที่ทำงานด้านการศึกษา กีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม สื่อ และวรรณกรรม

๓) บุคคลที่ทำงานด้านการสาธารณสุข วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมและผังเมือง ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน

๔) บุคคลที่ทำงานด้านการเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง

๕) บุคคลที่ทำงานด้านผู้ใช้แรงงาน

๖) บุคคลที่ทำงานด้านประชาสังคม และองค์กรชุมชน

๗) บุคคลที่ทำงานด้านเด็ก เยาวชน สตรี ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และชาติพันธุ์

๘) บุคคลที่ทำงานด้านการค้า การอุตสาหกรรม และการเงินการธนาคาร

๙) บุคคลที่ทำงานด้านนักธุรกิจ ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ

๑๐) บุคคลที่ทำงานด้านอื่น ๆ

หลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ โดยเกณฑ์จำนวนกลุ่มที่แบ่งเป็นจำนวน ๑๐ กลุ่ม ใช้หลักการเดียวกันกับการแบ่งกลุ่มตามข้อ ๓. ซึ่งหลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลนอกจากจะแบ่งตามกลุ่มโดยพิจารณาจากจำนวนประชากรและการแบ่งกลุ่มบุคคลจากภาคส่วนต่าง ๆ แล้ว ต้องใช้หลักการการแบ่งกลุ่มโดยคำนึงถึงอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาเป็นองค์ประกอบด้วย เพื่อให้ได้กลุ่มคนที่มีแนวคิดจากกลุ่มนั้น ๆ และสามารถสะท้อนแนวคิดดังกล่าวเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่ออำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา โดยการแบ่งกลุ่มต้องใช้ความว่า "บุคคลที่ทำงานด้าน..." ซึ่งการแบ่งในลักษณะดังกล่าวจะได้ทั้งบุคคลและภารกิจในกลุ่มต่าง ๆ ด้วย ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มความคิดในเชิงนโยบาย ทั้งนี้ หลักคิดในการกำหนดตัวแทนของกลุ่มบุคคลให้มาทำหน้าที่สมาชิกวุฒิสภา จำแนกหลักเกณฑ์ จาก ๒ ฐานความคิดหลัก คือ ฐานความคิดด้านเศรษฐกิจหรือการใช้ชีวิต และฐานความคิดด้านสังคมหรือค่านิยม ซึ่งจากข้อมูลกลุ่มด้านต่าง ๆ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

ฐานความคิดด้านเศรษฐกิจหรือการใช้ชีวิต ประกอบด้วยสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมธนาคารและสภาอื่นที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจหรือการค้า ธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ แรงงานและลูกจ้าง เจ้าหน้าที่ของรัฐ

ฐานความคิดด้านสังคมหรือค่านิยม ประกอบด้วยผู้พิการและผู้ด้อยโอกาส ประชาสังคม นักวิชาการและการศึกษา สตรี สุขภาพและสิ่งแวดล้อม ศิลปะ วัฒนธรรม การแสดงและการกีฬา องค์กรชุมชน

๕. การจัดกลุ่มที่มาของสมาชิกวุฒิสภา โดยแบ่งกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็นบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ทำงาน หรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ๒๐ กลุ่ม ดังนี้

๑) ด้านการบริหารความมั่นคง และการต่างประเทศ

๒) ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

๓) ด้านการเงินการคลังและงบประมาณ

๔) ด้านการศึกษา

๕) ด้านการสาธารณสุข

๖) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๗) ด้านศาสนา และวัฒนธรรม

๘) ด้านการสื่อสาร สื่อสารมวลชน ศิลปะ วรรณกรรม การแสดงและการกีฬา

๙) ด้านการเกษตรกรรม

๑๐) ด้านลูกจ้าง หรือผู้ใช้แรงงาน

๑๑) ด้านผู้ประกอบการธุรกิจ การค้า และการธนาคาร

๑๒) ด้านผู้ประกอบการอุตสาหกรรม

๑๓) ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ

๑๔) ด้านสิ่งแวดล้อมและผังเมือง

๑๕) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน

๑๖) ด้านประชาสังคมและชาติพันธุ์
๑๗) ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค
๑๘) ด้านเด็ก เยาวชน และสตรี
๑๙) ด้านผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส
๒๐) ด้านอื่น ๆ นอกจากข้อ ๑ – ๑๙

หลักการที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มบุคคลออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ได้ปรับมาจากการแบ่งกลุ่มเป็นจำนวน ๑๐ กลุ่ม ตามข้อ ๔. ข้างต้น เนื่องจากเหตุที่มีการจัดกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็น ๑๐ กลุ่ม ดังกล่าว เพื่อให้มีสัดส่วนแต่ละกลุ่มที่ใกล้เคียงกัน และเพื่อมิให้เกิดปัญหาได้จำนวนผู้สมัครไม่ครบในแต่ละกลุ่ม แต่ในการควบรวมกลุ่มอาจทำให้ตัวแทนกลุ่มย่อยที่ใหญ่กว่ามีจำนวนตัวแทนมากกว่ากลุ่มย่อยที่เล็กกว่าในกลุ่มเดียวเช่นกัน และการกำหนดไว้ ๑๐ กลุ่ม ในทางปฏิบัติจำนวนผู้สมัครที่มีการแบ่งกลุ่มย่อย อาจทำให้หาผู้สมัครได้ไม่ครบภายในกลุ่มหรือกลุ่มย่อยในกลุ่มทั้ง ๑๐ กลุ่มเช่นกัน และการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยจะเกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ ทั้งนี้ ในการแบ่งกลุ่มจึงไม่ควรคำนึงถึงตัวแทนที่จะต้องมีสัดส่วนของผู้สมัครครบทุกกลุ่ม เนื่องจากที่มาของสมาชิกวุฒิสภาไม่ได้มีการนำระบบสัดส่วนมาใช้ แต่เป็นการกระจายให้มีผู้สมัครที่มีความหลากหลาย จึงควรมีการแยกกลุ่มให้ชัดเจน โดยมีเงื่อนไขหลักว่า ผู้สมัครสามารถลงสมัครได้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น สมาชิกวุฒิสภาควรมาจากตัวแทนของทุกกลุ่มซึ่งต้องมีการกระจายให้ทั่วถึงมากที่สุด โดยควรจัดกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาเป็น ๒๐ กลุ่มตามข้างต้น และแบ่งเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงาน ด้านต่าง ๆ ซึ่งการแบ่งกลุ่มบุคคลดังกล่าว ถือว่าเป็นการเปิดโอกาสกว้างให้บุคคลมีสิทธิสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ทำงานหรือเคยทำงานด้านนั้น ๆ และรวมถึงในฐานะตัวแทนของกลุ่มนั้น ๆ หรือเป็นบุคคลผู้มีสถานภาพนั้น ๆ ด้วย

โดยสรุป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบในหลักการการแบ่งกลุ่มบุคคลเป็นกลุ่มต่าง ๆ ตามข้างต้นซึ่งอาจต้องมีการแก้ไขเพิ่มในแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลายส่วนทั้งจำนวนและการครอบคลุมให้ทั่วถึงทุกภาคส่วนในประเทศไทย ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับการแบ่งกลุ่มจะได้นำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง โดยในร่างรัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติไว้เฉพาะหลักการว่าการแบ่งกลุ่มต้องมาจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ของสังคมอย่างทั่วถึง ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมการจัดกลุ่มบุคคล เพื่อนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง ดังนี้

๑. ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ
๒. ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม
๓. ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ
๔. ด้านการศึกษาหรือวิจัย
๕. ด้านการสาธารณสุข
๖. ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๗. ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา
๘. ด้านกสิกรรม หรือป่าไม้
๙. ด้านปศุสัตว์ หรือประมง
๑๐. ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง หรือองค์กรนายจ้าง

๑๑. ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน

๑๒. ด้านการประกอบการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร

๑๓. ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม

๑๔. ด้านการประกอบวิชาชีพ

๑๕. ด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์

๑๖. ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน

๑๗. ด้านองค์กรชุมชน

๑๘. ด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี (เฉพาะตัวผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี)

๑๙. ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ

๒๐. ด้านประชาสังคม (นอกจากข้อ ๑๕. ข้อ ๑๖. หรือข้อ ๑๗.)

การแบ่งกลุ่มดังกล่าวเป็นการแบ่งกลุ่มบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ตามข้อ ๑. – ข้อ ๑๙. หรือบุคคลซึ่งทำงานหรือเคยทำงานในองค์กรตามข้อ ๒๐. ทั้งนี้ ในจำนวน ๒๐ กลุ่มที่ได้มีการแบ่งกลุ่มข้างต้น คาดว่าครอบคลุมทั่วถึงทุกภาคส่วนของสังคม จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดกลุ่มด้านอื่น ๆ

การรับรองผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา

โดยหลักการสมาชิกวุฒิสภาควรเป็นตัวแทนของกลุ่มในสังคมซึ่งเป็นกลุ่มที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดความต้องการที่มีความหลากหลาย หรือสมาชิกวุฒิสภาควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ในด้านนั้น ๆ เพื่อให้ความเห็นในการกลั่นกลองกฎหมายในด้านนั้น ซึ่งกรณีสมาชิกวุฒิสภามีที่มาจากตัวแทนของกลุ่มในสังคมต้องได้รับการรับรองโดยองค์กรหรือกลุ่มสังคมที่มีความยึดโยงกับตัวแทนดังกล่าวโดยอาจเป็นนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล ส่วนกรณีสมาชิกวุฒิสภามีที่มาจากบุคคลที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญ มีประสบการณ์ในด้านนั้น สามารถตรวจสอบที่ตัวบุคคลได้โดยตรง ซึ่งไม่ต้องมีองค์กรหรือกลุ่มใดให้การรับรอง เนื่องจากบุคคลดังกล่าวสามารถรับรองตนเองได้ว่าเป็นผู้มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญมีประสบการณ์ในด้านใดด้วยตนเอง ทั้งนี้ สำหรับกรณีการรับรองโดยองค์กรหรือกลุ่มสังคมที่มีความยึดโยงกับตัวผู้สมัคร อาจต้องมีบทลงโทษทางอาญาหากมีการรับรองตัวผู้สมัครเป็นเท็จ

โดยสรุป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นว่า การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อมถือเป็นเรื่องประชาธิปไตยของภาคพลเมืองซึ่งทุกคนมีเสรีภาพเท่าเทียมกัน การกำหนดให้มีการเสนอชื่อโดยนิติบุคคลจะทำให้นิติบุคคลหรือองค์กรมีอำนาจควบคุมผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ และอาจทำให้มีการตั้งนิติบุคคลเพื่อเสนอชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงไม่ควรให้มีการเสนอชื่อโดยนิติบุคคล ซึ่งบุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม สามารถมีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งได้

แนวทางการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มต่าง ๆ

แนวทางที่มาของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มต่าง ๆ ในทุกภาคส่วนของประเทศไทยมีหลายแนวทาง ดังนี้

๑. ให้กลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ คัดเลือกบุคคลภายในกลุ่ม โดยอาจกำหนดให้มีการคัดเลือกกันเองในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับส่วนกลาง หรืออาจให้มีการเลือกข้ามกลุ่มในทุกระดับเช่นกัน หรืออาจกำหนดให้มีทั้งการเลือกกันเองและการเลือกข้ามกลุ่มในแต่ละระดับ

๒. ให้กลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ คัดเลือกบุคคลภายในกลุ่มและให้มีคณะกรรมการสรรหาผู้แทนจากกลุ่มต่าง ๆ โดยเมื่อได้จำนวนพอสมควรแล้ว จึงให้กลุ่มดังกล่าวคัดเลือกกันเองหรือให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้งในท้ายที่สุด

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ควรมีการเปิดโอกาสให้กับทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งและลดความรุนแรงในสังคมได้อีกทางหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การเปิดกว้างมากเกินไป อาจทำให้เกิดปัญหากรณีที่จะมีบุคคลจำนวนมากมุ่งสมัครเข้าเป็นสมาชิกวุฒิสภาจำนวนมาก ดังนั้น จึงต้องมีการกรองบุคคลดังกล่าวโดยให้มีคณะกรรมการกลั่นกรอง ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการกลั่นกรองดังกล่าวต้องพิจารณาว่าควรประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง โดยอาจกำหนดให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากทุกองค์กรในรัฐธรรมนูญ หรือมาจากภาคประชาชน รวมทั้งต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครเพื่อเป็นการกลั่นกรองบุคคลอีกทางหนึ่งด้วย เมื่อได้บุคคลที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วจะเข้าสู่ระบบการเลือก ซึ่งการเลือกดังกล่าวจะกำหนดให้กลุ่มภาคส่วนเลือกกันเอง หรือกำหนดให้ประชาชนเลือก ซึ่งหากประสงค์ให้ระบบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีความก้าวหน้า ควรกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกวุฒิสภา อย่างไรก็ตาม การกำหนดให้ประชาชนเป็นผู้เลือกบุคคลที่ผ่านการกลั่นกรองของคณะกรรมการสรรหา แม้อาจจะทำให้เกิดข้อครหาในเรื่องของการสรรหาพรรคพวกของตนเอง แต่ข้อครหานี้สามารถอธิบายได้ว่า ระบบนี้ในท้ายที่สุดผู้ที่จะเป็นคนตัดสินใจในการเลือกสมาชิกวุฒิสภาคือประชาชน นอกจากนี้ยังสามารถสะท้อนถึงองค์กรอิสระเนื่องจากประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกวุฒิสภาโดยสมาชิกวุฒิสภาทำหน้าที่เลือกบุคคลใดดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ องค์กรอิสระจึงเสมือนถูกประชาชนเลือกมาโดยทางอ้อม ดังนั้น การที่องค์กรอิสระดำเนินการในเรื่องทุจริต หรือในเรื่องจัดการเลือกตั้ง จะมีความชอบธรรม เนื่องจากมีความยึดโยงกับประชาชน

๓. ให้กลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ คัดเลือกบุคคลภายในกลุ่ม เมื่อได้รายชื่อบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกแล้วจึงให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้ง

๔. ให้กลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ จับสลากภายในกลุ่ม เมื่อได้รายชื่อบุคคลที่ผ่านการจับสลากแล้วจึงให้ประชาชนลงคะแนนเลือกตั้ง

ควรเปิดโอกาสให้บุคคลสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาในแต่ละกลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ โดยบุคคลที่สมัครจะต้องเป็นตัวแทนของกลุ่มนั้น และใช้วิธีการจับสลากให้เหลือตามจำนวนที่กำหนด เช่น ให้จับสลากเหลือกลุ่มละ ๑๐๐ คน จากนั้น ให้ประชาชนเลือกตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามจำนวนที่กำหนดไว้ในแต่ละกลุ่ม โดยประชาชนจะสามารถเลือกบุคคลได้เพียงกลุ่มละ ๑ คน ทั้งนี้ บัญชีรายชื่อของบุคคลในแต่ละกลุ่มที่จะให้ประชาชนเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ควรมีจำนวนมากเกินไป โดยในแต่ละบัญชีรายชื่อควรมีจำนวน ๒๐ - ๔๐ คน เนื่องจากหากมีจำนวนมากเกินไปจะทำให้บุคคลที่ได้คะแนนมากเป็นลำดับที่ ๑ และบุคคลที่ได้คะแนนน้อยที่สุดมีคะแนนที่แตกต่างกันอย่างมาก และบัญชีรายชื่อควรจัดทำเป็นบัญชีรายชื่อทั้งประเทศ ซึ่งจะทำให้การซื้อเสียงหรือการเล่นพรรคเล่นพวกทำได้ยากรวมทั้งสามารถอธิบายได้ว่าการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภามีความยึดโยงกับประชาชน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีข้อครหาว่า ที่มาของสมาชิกวุฒิสภานี้เป็นสมาชิกที่มาจากการจับสลาก สามารถอธิบายได้ว่าการจับสลากถือเป็นการกลั่นกรองบุคคลอีกทางหนึ่ง เนื่องจากได้กำหนดการเข้ามาในขั้นแรกให้เป็นตัวแทนของกลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ และท้ายที่สุดให้ประชาชนเป็นผู้เลือก

ในการนี้ หากพิจาณาการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากกลุ่มภาคส่วนต่าง ๆ ข้างต้นไม่ว่าจะเป็นแนวทางใด ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่า หากเป็นสมาชิกของกลุ่มภาคส่วนใดก็ต้องเป็นตัวแทนของกลุ่ม

ภาคส่วนนั้น จะเป็นตัวแทนของกลุ่มภาคส่วนอื่นไม่ได้ เพื่อให้ได้สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นตัวแทนของกลุ่มภาคส่วนแต่ละกลุ่มครบอย่างแท้จริง ทั้งนี้ หากมีการแบ่งที่มาของสมาชิกวุฒิสภาเป็นภาคส่วนต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนอาจสูงขึ้นประมาณ ๑๐ เท่าของการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยหากกลุ่มใดมีสมาชิกเป็นจำนวนมาก การบริหารจัดการการเลือกตั้ง อาจต้องแบ่งหน่วยลงคะแนนเป็นหน่วยย่อย และดำเนินการในรูปแบบของการลงคะแนนล่วงหน้านอกเขตจังหวัด

การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม

แนวทางแรก

ในการจัดกลุ่มบุคคลด้านบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงาน ในด้านต่าง ๆ จำนวน ๒๐ กลุ่ม ที่มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๑) ประกาศรับสมัครบุคคล (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการประกาศรับสมัคร ๓ วัน)

การประกาศรับสมัครบุคคล ในประกาศต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.๑ วัน เวลา สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง

๑.๒ วัน เวลาลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และส่วนกลาง

๑.๓ การจัดลำดับกลุ่ม โดยเรียงตามตัวอักษร เพื่อให้กลุ่มเดียวกันเป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศ

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดและอนุกรรมการประจำอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๒) การดำเนินการรับสมัครระดับอำเภอ (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการรับสมัคร ๑๕ วัน)

ดำเนินการรับสมัครบุคคล ๒๐ กลุ่ม โดยรับสมัครแยกเป็นรายกลุ่มซึ่งไม่จำกัดจำนวน ทั้งนี้ การสมัครดังกล่าวจะมีค่าใช้จ่ายในการสมัคร ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งให้ชำระค่าใช่จ่ายดังกล่าวพร้อมเอกสารหลักฐานต่างๆ

๓) การตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการตรวจสอบ ๑๕ วัน)

ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม ซึ่งต้องดำเนินการภายในระยะเวลา ๑๕ วันหลังจากสิ้นสุดวันรับสมัคร

๔) ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัคร (ใช้ระยะเวลาประกาศรายชื่อ ๗ วัน)

ดำเนินการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครพร้อมหมายเลขตามลำดับที่เรียงไว้ในกลุ่ม

๕) ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ

ดำเนินการประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ

๖) ในระดับอำเภอ ให้มีการลงคะแนนเลือกกันเองเรียงลำดับคะแนน

ให้มีการลงคะแนนเลือกกันเองในระดับอำเภอ โดยให้ผู้สมัครแต่ละคนเลือกผู้สมัครในกลุ่มตนเองได้ ๑ เบอร์ เรียงลำดับคะแนนโดยให้กลุ่มต่าง ๆ มีจำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือก ดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากรเกิน ๓ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๑๐ คน

จังหวัดขนาดกลาง (ประชากรเกิน ๑ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๗ คน

จังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรไม่เกิน ๑ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๕ คน

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มมีจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่กำหนดก็ให้จัดให้มีการลงคะแนนเลือกด้วย เพื่อให้สามารถเรียงลำดับได้

๗) ในระดับอำเภอ ให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น

เมื่อมีการลงคะแนนเลือกกันเองแล้ว ให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น โดยให้ผู้สมัครแต่ละคนเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์ โดยห้ามเลือกกลุ่มตนเอง และเรียงลำดับคะแนนเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ มีจำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือก ดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากรเกิน ๓ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๗ คน

จังหวัดขนาดกลาง (ประชากรเกิน ๑ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๕ คน

จังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรไม่เกิน ๑ ล้านคน) ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๓ คน

หมายเหตุ การลงคะแนนเลือกตั้งในระดับอำเภอใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน โดยการดำเนินการในการลงคะแนนเลือกกันเองตามข้อ ๖) ดำเนินการในภาคเช้า และการดำเนินการในลงการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นตามข้อ ๗) ดำเนินการในภาคบ่าย

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๘) คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเตรียมการเลือกตั้งระดับจังหวัด โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน (บัตรเลือกตั้ง)

๙) ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการเลือกตั้งในระดับอำเภอ

๑๐) ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งในระดับจังหวัด

๑๑) ในระดับจังหวัด ให้ผู้สมัครลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ใช้ระยะเวลาในการลงคะแนนเลือกตั้ง ๑ วัน)

ในระดับจังหวัด ให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นโดยผู้สมัครแต่ละคน เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์ เรียงลำดับคะแนนเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ มีจำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือก ดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๑๐ คน

จังหวัดขนาดกลาง ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๗ คน

จังหวัดขนาดเล็ก ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๕ คน

๑๒) ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการจัดลำดับระดับจังหวัดให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม

๑๓) ส่งรายชื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ใช้ระยะเวลาในการส่งรายชื่อ ๑ วัน)

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๑๔) คณะกรรมการการเลือกตั้ง เตรียมการเลือกตั้งในส่วนกลาง โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๒ วัน (บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเดินทาง)

๑๕) ในส่วนกลาง ให้ผู้ผ่านการจัดลำดับในระดับจังหวัด ลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ใช้ระยะเวลาในการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ๑ วัน)

ในส่วนกลาง ให้ผู้ผ่านการจัดลำดับในระดับจังหวัดลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ซึ่งเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ๑๙ กลุ่ม ๆ ละ ๑ คน และเรียงลำดับคะแนนแต่ละกลุ่ม

๑๖) ผู้สมัครที่ได้คะแนนในลำดับที่ ๑ - ๑๐ ของแต่ละกลุ่มได้รับการเลือกตั้ง ส่วนลำดับที่เหลือขึ้นบัญชีไว้

๑๗) ประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง

๑๘) เปิดให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง (ให้มีการคัดค้านได้ภายใน ๗ วัน)

ทั้งนี้ จะต้องบัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการและวิธีการในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ข้างต้นเฉพาะหลักการสำคัญไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยจะไม่บัญญัติในส่วนของรายละเอียด

ผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ แบ่งตามขนาดของจังหวัดออกเป็น ๓ กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ มีจำนวน ๑ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นจำนวน ๕๐ เขต เมื่อนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๗ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๐ เขต จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับเขต จำนวน ๗,๐๐๐ คน และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวน ๒๐๐ คน โดยคำนวณจากการนำ จำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๑๐ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๑ จังหวัด

จังหวัดขนาดกลาง มีจำนวน ๒๐ จังหวัด จำนวน ๓๖๕ อำเภอ เมื่อนำจำนวนกลุ่มละ ๆ ๕ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๓๖๕ อำเภอ จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอจำนวน ๓๖,๕๐๐ คน และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวน ๒,๘๐๐ คน โดยคำนวณจากการนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๗ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๒๐ จังหวัด

จังหวัดขนาดเล็ก มีจำนวน ๕๖ จังหวัด จำนวน ๕๑๓ อำเภอ เมื่อนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๓ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๑๓ อำเภอ จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอจำนวน ๓๐,๗๘๐ คน และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวนจำนวน ๕,๖๐๐ คน โดยคำนวณจากการนำจำนวนกลุ่มละ ๕ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๖ จังหวัด

รวมทั้งหมด ๗๗ จังหวัด ๙๒๘ อำเภอ จะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอ ๗๔,๒๘๐ คน และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัด จำนวน ๘,๖๐๐ คน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอ กลุ่ม ๆ ละ ๘๐ คน และผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดกลุ่ม ๆ ละ ๑๑๑ คน

หมายเหตุ

(๑) จังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากรเกิน ๓ ล้านคน) มี ๑ จังหวัด

- กรุงเทพมหานคร

(๒) จังหวัดขนาดกลาง (ประชากรเกิน ๑ ล้าน แต่ไม่เกิน ๓ ล้านคน) มี ๒๐ จังหวัด

- เชียงราย เชียงใหม่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ นนทบุรี ปทุมธานี นครสวรรค์ สมุทรปราการ ชลบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี

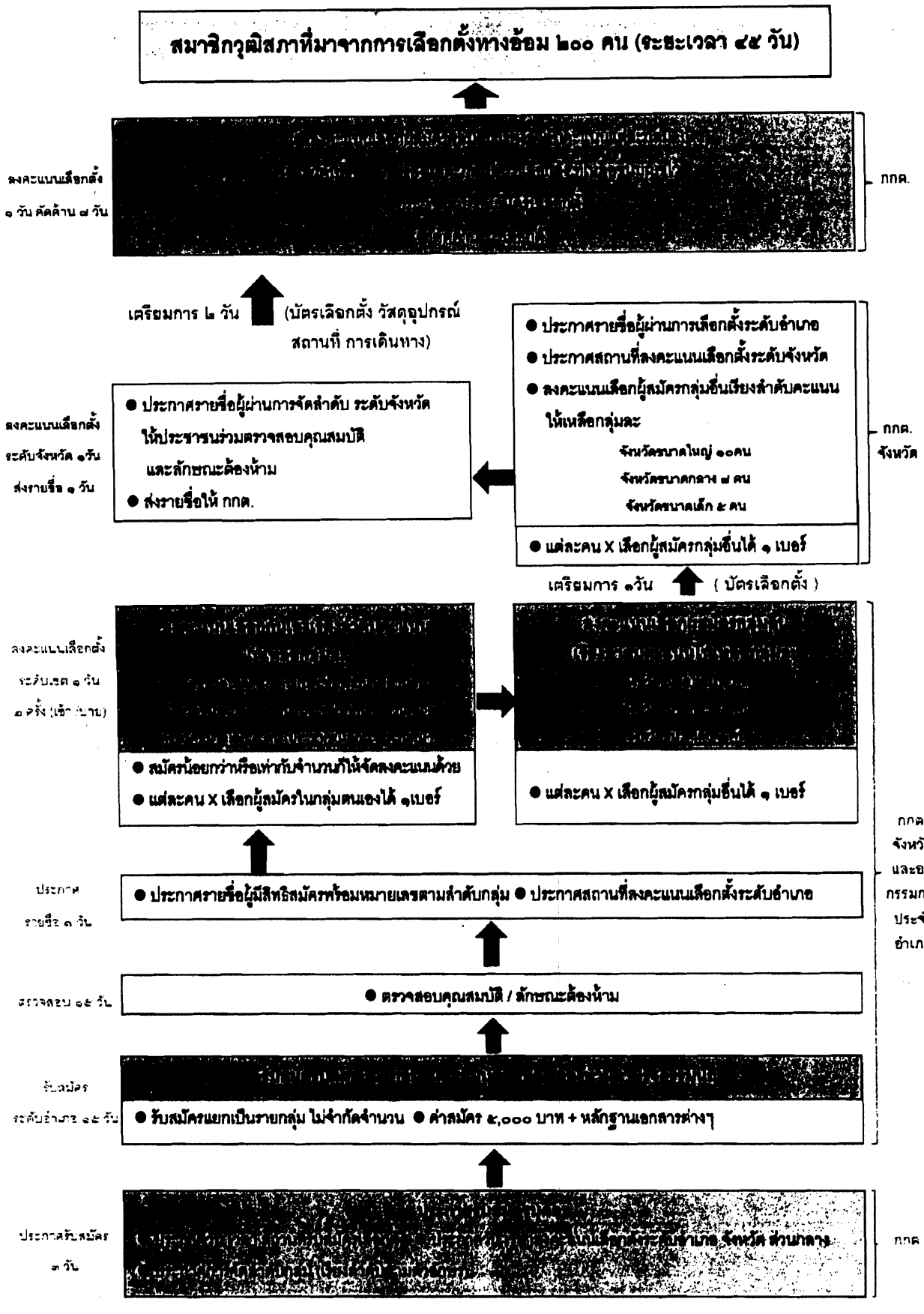
(๓) จังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรไม่เกิน ๑ ล้านคน) มี ๕๖ จังหวัด

- จังหวัดนอกจากข้อ (๑) และข้อ (๒)

ตารางจำนวนจังหวัด อำเภอ ผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับต่างๆ

ขนาด	จังหวัด	อำเภอ/เขต	ผู้ผ่านการเลือกตั้ง ระดับอำเภอ	ผู้ผ่านการเลือกตั้ง ระดับจังหวัด
ใหญ่	๑	๕๐	๗ x ๒๐ x ๕๐ = ๗,๐๐๐	๑๐ x ๒๐ = ๒๐๐
กลาง	๒๐	๓๖๕	๕ x ๒๐ x ๓๖๕ = ๓๖,๕๐๐	๗ x ๒๐ x ๒๐ = ๒,๘๐๐
เล็ก	๕๖	๕๑๓	๓ x ๒๐ x ๕๑๓ = ๓๐,๗๘๐	๕ x ๒๐ x ๕๖ = ๕,๖๐๐
รวม	**๗๗**	**๙๒๘**	**๗๔,๒๘๐**	**๘,๖๐๐**
			เฉลี่ยอำเภอละ ๘๐ คน	**เฉลี่ยจังหวัดละ ๑๑๑ คน**

* จังหวัดหมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร


สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม ๒๐๐ คน (ระยะเวลา ๔๕ วัน)
ลงคะแนนเลือกตั้ง ๑ วัน คัดค้าน ๗ วัน
กกต.
เตรียมการ ๒ วัน
(บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเดินทาง)
● ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอ
● ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับจังหวัด
● ลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นเรียงลำดับคะแนน ให้เหลือกลุ่มละ
จังหวัดขนาดใหญ่ ๑๐คน
จังหวัดขนาดกลาง ๗ คน
จังหวัดขนาดเล็ก ๕ คน
● แต่ละคน X เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์
กกต. จังหวัด
ลงคะแนนเลือกตั้ง ระดับจังหวัด ๑วัน ส่งรายชื่อ ๑ วัน
● ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการจัดลำดับ ระดับจังหวัด ให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม
● ส่งรายชื่อให้ กกต.
เตรียมการ ๑วัน
(บัตรเลือกตั้ง)
ลงคะแนนเลือกตั้ง ระดับเขต ๑ วัน ๒ ครั้ง (เช้า-บ่าย)
● สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่ให้จัดลงคะแนนด้วย
● แต่ละคน X เลือกผู้สมัครในกลุ่มตนเองได้ ๑เบอร์
● แต่ละคน X เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์
กกต จังหวัด และอนุกรรมการประจำอำเภอ
ประกาศรายชื่อ ๑ วัน
● ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครพร้อมหมายเลขตามลำดับกลุ่ม ● ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ
ตรวจสอบ ๑๕ วัน
● ตรวจสอบคุณสมบัติ / ลักษณะต้องห้าม
รับสมัคร ระดับอำเภอ ๑๕ วัน
● รับสมัครแยกเป็นรายกลุ่ม ไม่จำกัดจำนวน ● ค่าสมัคร ๕,๐๐๐ บาท + หลักฐานเอกสารต่างๆ
ประกาศรับสมัคร ๓ วัน
กกต

แนวทางปรับแก้ไข

การจัดกลุ่มบุคคลด้านบุคคลผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในด้านต่าง ๆ จำนวน ๒๐ กลุ่ม ที่มีสิทธิสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม โดยขั้นตอนกระบวนการการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ได้มีการปรับปรุงในส่วนของวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ที่เสนอให้ในการลงคะแนนเลือกตั้งส่วนกลางควรมีผู้สมัครจากแต่ละกลุ่มไม่เกินกลุ่มละ ๑๐๐ คน เพื่อให้สามารถทำความรู้จักและแสดงวิสัยทัศน์ได้ทั่วถึงมากขึ้น โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๑) ประกาศรับสมัครบุคคล (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการประกาศรับสมัคร ๓ วัน)

การประกาศรับสมัครบุคคล ในการประกาศต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

๑.๑ วัน เวลา สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง

๑.๒ วัน เวลาลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และส่วนกลาง

๑.๓ การจัดลำดับกลุ่ม โดยเรียงตามตัวอักษร เพื่อให้กลุ่มเดียวกันเป็นหมายเลขเดียวกันทั้งประเทศ

<u>คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดและอนุกรรมการประจำอำเภอเป็นผู้ดำเนินการ</u>

๒) การดำเนินการรับสมัครระดับอำเภอ (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการรับสมัคร ๑๕ วัน)

ดำเนินการรับสมัครบุคคล ๒๐ กลุ่ม โดยรับสมัครแยกเป็นรายกลุ่มและไม่จำกัดจำนวน ทั้งนี้ การสมัครดังกล่าวจะมีค่าใช้จ่ายในการสมัคร ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งให้ชำระค่าใช่จ่ายดังกล่าวพร้อมเอกสารหลักฐานต่างๆ

๓) การตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม (ใช้ระยะเวลาการดำเนินการตรวจสอบ ๑๕ วัน)

ดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม ซึ่งต้องดำเนินการภายในระยะเวลา ๑๕ วันหลังจากสิ้นสุดวันรับสมัคร แต่ในทางปฏิบัติจะเริ่มตรวจสอบคุณสมบัติตั้งแต่วันที่รับสมัคร จึงมีระยะเวลาตรวจสอบประมาณ ๑ เดือน

๔) ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัคร (ใช้ระยะเวลาประกาศรายชื่อ ๗ วัน)

ดำเนินการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครพร้อมหมายเลขตามลำดับที่เรียงไว้ในกลุ่ม

๕) ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ

ดำเนินการประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ

๖) ในระดับอำเภอ ให้มีการลงคะแนนเลือกกันเองเรียงลำดับคะแนน

ให้มีการลงคะแนนเลือกกันเองในระดับอำเภอ โดยให้ผู้สมัครแต่ละคนเลือกผู้สมัครในกลุ่มตนเองได้ ๑ เบอร์ เรียงลำดับคะแนนให้เหลือกลุ่มละ ๕ คน แต่ถ้าผู้สมัครมีจำนวนน้อยกว่าหรือเท่ากับ ๕ คน ก็จัดให้มีการลงคะแนนด้วย ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวน ให้จับสลากในลำดับที่เท่ากันนั้น

๗) ในระดับอำเภอ ให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น

เมื่อมีการลงคะแนนเลือกกันเองแล้ว ให้ลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ซึ่งผู้สมัครแต่ละคนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้กลุ่มละ ๑ เบอร์ โดยห้ามเลือกกลุ่มตนเอง ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวน ให้จับสลากในลำดับที่เท่ากันนั้น และเรียงลำดับคะแนนให้เหลือกลุ่มละ ๒ คน

หมายเหตุ การลงคะแนนเลือกตั้งในระดับอำเภอใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน โดยการดำเนินการในการลงคะแนนเลือกกันเองตามข้อ ๖) ดำเนินการในภาคเช้า และการดำเนินการในการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นตามข้อ ๗) ดำเนินการในภาคบ่าย

คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

๘) คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดเตรียมการเลือกตั้งระดับจังหวัด โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๑ วัน (บัตรเลือกตั้ง)

๙) ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการเลือกตั้งในระดับอำเภอ

๑๐) ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งในระดับจังหวัด

๑๑) ในระดับจังหวัด ให้ผู้สมัครลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ใช้ระยะเวลาในการลงคะแนนเลือกตั้ง ๑ วัน)

ในระดับจังหวัด ให้มีการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นโดยผู้สมัครแต่ละคน เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์ เรียงลำดับคะแนนเพื่อให้กลุ่มต่าง ๆ มีจำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือก ดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๓ คน

จังหวัดขนาดกลาง ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๒ คน

จังหวัดขนาดเล็ก ให้มีผู้สมัครที่ได้รับเลือก กลุ่มละ ๑ คน

ทั้งนี้ ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนให้จับสลาก

๑๒) ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการจัดลำดับในระดับจังหวัด

๑๓) ส่งรายชื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ใช้ระยะเวลาในการส่งรายชื่อ ๑ วัน)

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ดำเนินการ

๑๔) คณะกรรมการการเลือกตั้ง เตรียมการเลือกตั้งในส่วนกลาง โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ ๒ วัน (บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเดินทาง)

๑๕) ในส่วนกลาง ให้ผู้ผ่านการจัดลำดับในระดับจังหวัด ลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น (ใช้ระยะเวลาในการลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ๑ วัน)

ในส่วนกลาง ให้ผู้ผ่านการจัดลำดับในระดับจังหวัดลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ซึ่งเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่น ๑๙ กลุ่ม ๆ ละ ๑ คน และเรียงลำดับคะแนนแต่ละกลุ่ม

๑๖) ผู้สมัครที่ได้คะแนนในลำดับที่ ๑ - ๑๐ ของแต่ละกลุ่มได้รับการเลือกตั้ง ส่วนลำดับที่เหลือขึ้นบัญชีไว้

๑๗) ประกาศรายชื่อผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง

๑๘) เปิดให้มีการคัดค้านการเลือกตั้ง (ให้มีการคัดค้านได้ภายใน ๗ วัน)

ผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับต่าง ๆ แบ่งตามขนาดของจังหวัดออกเป็น ๓ กลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดขนาดใหญ่ มีจำนวน ๑ จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร แบ่งเป็นจำนวน ๕๐ เขต เมื่อนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๒ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๐ เขต จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับเขตจำนวน ๒,๐๐๐ คน (เขตละ ๔๐ คน) และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวน ๖๐ คน โดยคำนวณจากการนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๓ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๑ จังหวัด

จังหวัดขนาดกลาง มีจำนวน ๒๐ จังหวัด จำนวน ๓๖๕ อำเภอ เมื่อนำจำนวนกลุ่มละ ๆ ๒ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๓๖๕ อำเภอ จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอจำนวน ๑๔,๖๐๐ คน (อำเภอละ ๔๐ คน) และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวน ๘๐๐ คน โดยคำนวณจากการนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๒ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๒๐ จังหวัด (จังหวัดละ ๔๐ คน)

จังหวัดขนาดเล็ก มีจำนวน ๕๖ จังหวัด จำนวน ๕๑๓ อำเภอ เมื่อนำจำนวนกลุ่ม ๆ ละ ๒ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๑๓ อำเภอ จะเท่ากับมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอจำนวน ๒๐,๕๒๐ คน (อำเภอละ ๔๐ คน) และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดเป็นจำนวนจำนวน ๑,๑๒๐ คน โดยคำนวณจากการนำจำนวนกลุ่มละ ๑ คน x จำนวน ๒๐ กลุ่ม x จำนวน ๕๖ จังหวัด (จังหวัดละ ๒๐ คน)

รวมทั้งหมด ๗๗ จังหวัด ๙๒๘ อำเภอ จะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอ ๓๗,๑๒๐ คน และจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัด จำนวน ๑,๙๘๐ คน โดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอกลุ่มละ ๑,๘๕๖ คน และผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับจังหวัดกลุ่มละ ๙๙ คน

<u>หมายเหตุ</u>

(๑) จังหวัดขนาดใหญ่ (ประชากรเกิน ๓ ล้านคน) มี ๑ จังหวัด

- กรุงเทพมหานคร

(๒) จังหวัดขนาดกลาง (ประชากรเกิน ๑ ล้าน แต่ไม่เกิน ๓ ล้านคน) มี ๒๐ จังหวัด

- เชียงราย เชียงใหม่ ร้อยเอ็ด ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ นนทบุรี ปทุมธานี นครสวรรค์ สมุทรปราการ ชลบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา และสุราษฎร์ธานี

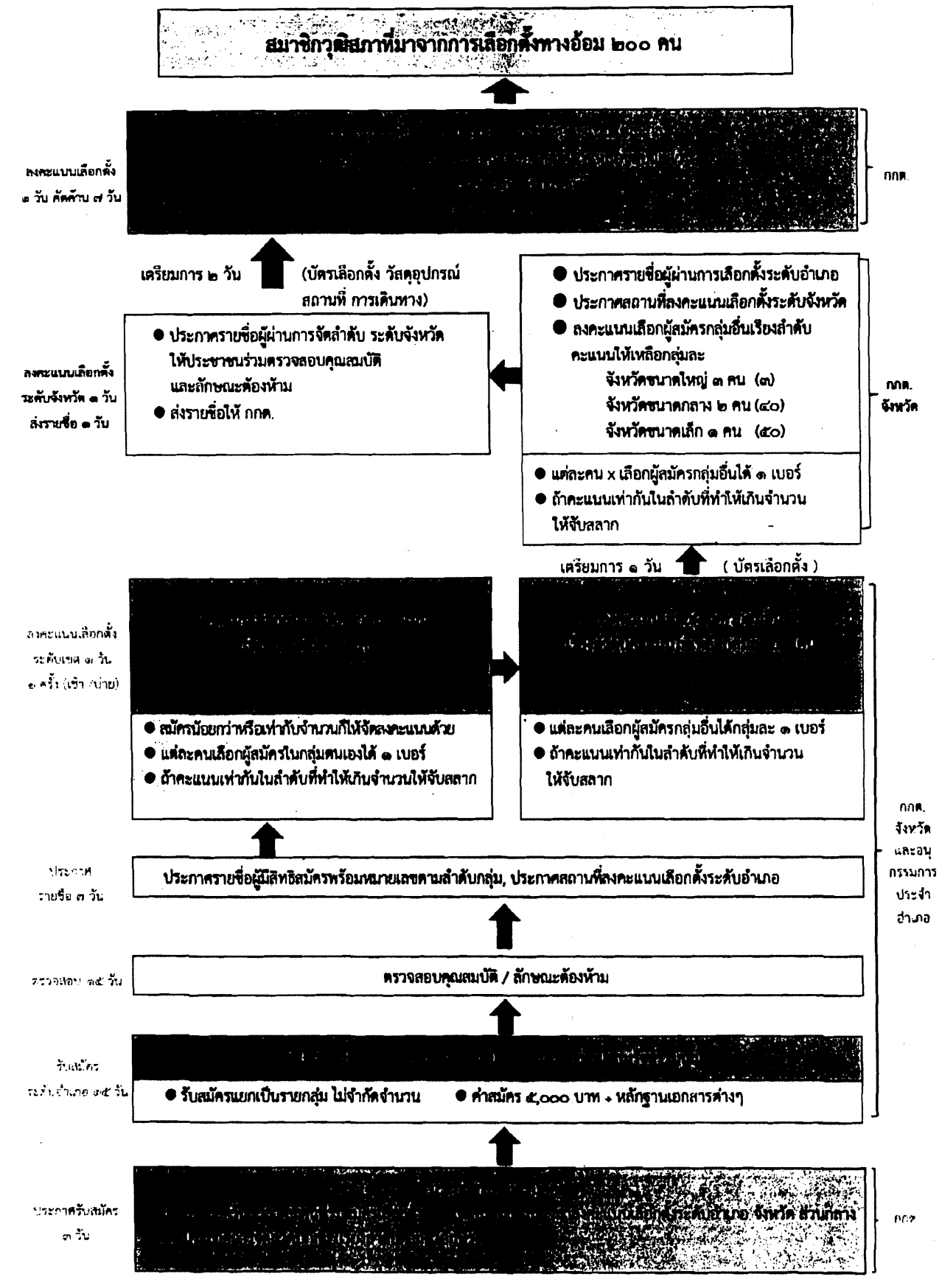
(๓) จังหวัดขนาดเล็ก (ประชากรไม่เกิน ๑ ล้านคน) มี ๕๖ จังหวัด

- จังหวัดนอกจากข้อ (๑) และข้อ (๒)

ตารางจำนวนจังหวัด อำเภอ : ผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับต่างๆ

ขนาด	จังหวัด	อำเภอ/เขต	ผู้ผ่านการเลือกตั้ง ระดับอำเภอ	ผู้ผ่านการเลือกตั้ง ระดับจังหวัด
ใหญ่	๑	๕๐	๒ x ๒๐ x ๕๐ = ๒,๐๐๐ (เขตละ ๔๐ คน)	๓ x ๒๐ x ๑ = ๖๐ (จังหวัดละ ๖๐ คน)
กลาง	๒๐	๓๖๕	๒ x ๒๐ x ๓๖๕ = ๑๔,๖๐๐ (อำเภอละ ๔๐ คน)	๒ x ๒๐ x ๒๐ = ๘๐๐ (จังหวัดละ ๔๐ คน)
เล็ก	๕๖	๕๑๓	๒ x ๒๐ x ๕๑๓ = ๒๐,๕๒๐ (อำเภอละ ๔๐ คน)	๑ x ๒๐ x ๕๖ = ๑,๑๒๐ (จังหวัดละ ๒๐ คน)
รวม	๗๗	๙๒๘	๓๗,๑๒๐	๑,๙๘๐
			กลุ่มละ ๑,๘๕๖ คน	**กลุ่มละ ๙๙ คน**

* จังหวัดหมายความรวมถึงกรุงเทพมหานคร


สมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อม ๒๐๐ คน
ลงคะแนนเลือกตั้ง ๑ วัน ศัตรัน ๗ วัน
กกต.
เตรียมการ ๒ วัน
(บัตรเลือกตั้ง วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การเดินทาง)
● ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการเลือกตั้งระดับอำเภอ
● ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับจังหวัด
● ลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นเรียงลำดับ
คะแนนให้เหลือกลุ่มละ
จังหวัดขนาดใหญ่ ๓ คน (๓)
จังหวัดขนาดกลาง ๒ คน (๔๐)
จังหวัดขนาดเล็ก ๑ คน (๕๐)
ลงคะแนนเลือกตั้ง ระดับจังหวัด ๑ วัน ส่งรายชื่อ ๑ วัน
● ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการจัดลำดับ ระดับจังหวัด ให้ประชาชนร่วมตรวจสอบคุณสมบัติ และลักษณะต้องห้าม
● ส่งรายชื่อให้ กกต.
กกต. จังหวัด
● แต่ละคน x เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้ ๑ เบอร์
● ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวน ให้จับสลาก
เตรียมการ ๑ วัน
(บัตรเลือกตั้ง)
ลงคะแนนเลือกตั้ง ระดับเขต ๑ วัน ๑ ครั้ง (เช้า-บ่าย)
● สมัครน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนที่ให้จัดลงคะแนนด้วย
● แต่ละคนเลือกผู้สมัครในกลุ่มตนเองได้ ๑ เบอร์
● ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวนให้จับสลาก
● แต่ละคนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นได้กลุ่มละ ๑ เบอร์
● ถ้าคะแนนเท่ากันในลำดับที่ทำให้เกินจำนวน ให้จับสลาก
กกต. จังหวัด และอนุกรรมการประจำอำเภอ
ประกาศ รายชื่อ ๓ วัน
ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครพร้อมหมายเลขตามลำดับกลุ่ม, ประกาศสถานที่ลงคะแนนเลือกตั้งระดับอำเภอ
ตรวจสอบ ๑๕ วัน
ตรวจสอบคุณสมบัติ / ลักษณะต้องห้าม
รับสมัคร ระดับอำเภอ ๑๕ วัน
● รับสมัครแยกเป็นรายกลุ่ม ไม่จำกัดจำนวน
● ค่าสมัคร ๕,๐๐๐ บาท + หลักฐานเอกสารต่างๆ
ประกาศรับสมัคร ๓ วัน
กกต.

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

๑. การมีบัญชีรายชื่อของสมาชิกวุฒิสภา

๑) ในการเลือกตั้งทางอ้อม ควรมีการจัดทำบัญชีรายชื่อสมาชิกวุฒิสภา เนื่องจากในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาว่างลง จะได้นำรายชื่อลำดับถัดไปที่อยู่ในบัญชีดังกล่าวเลื่อนขึ้นมาให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยไม่ควรให้มีการเลือกตั้งทางอ้อมใหม่ที่จะต้องเริ่มต้นด้วยการเลือกใหม่ตั้งแต่ระดับอำเภอ จังหวัด และส่วนกลาง ซึ่งใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ อาจเกิดกรณีที่มีการว่าจ้างให้ผู้ที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาลาออกจากตำแหน่ง เพื่อให้มีการเลื่อนลำดับบุคคลในบัญชีสำรองดังกล่าวเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้ แต่อย่างไรก็ตาม การที่สมาชิกวุฒิสภาจะยอมออกจากตำแหน่งเพราะถูกจ้างให้ลาออกนั้น ในความเป็นจริงอาจเกิดขึ้นได้ยาก เนื่องจากเกรงการวิพากษ์วิจารณ์โดยสังคม

๒) การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาข้างต้น เป็นระบบการเลือกตั้งที่อาจไม่จำเป็นต้องมีผู้แทนอยู่ครบเต็มจำนวน เนื่องจากมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ได้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มจากทั่วประเทศ ดังนั้น หากมีตำแหน่งว่างลงก็ต้องถือว่าวุฒิสภามีสมาชิกเท่าที่เหลืออยู่

๒. การเลือกกันเองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ในกรณีให้มีการการเลือกกันเองในกลุ่มเฉพาะในระดับอำเภอเท่านั้น โดยในระดับจังหวัดและส่วนกลาง ไม่ได้กำหนดให้มีการเลือกกันเอง โดยกำหนดเฉพาะให้มีการเลือกกลุ่มอื่น ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับแนวคิดที่ประสงค์ให้ได้มาซึ่งผู้แทนที่เป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้ไม่ได้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญในด้านนั้นจริง ดังนั้น หากกำหนดให้ในการเลือกตั้งในระดับส่วนกลาง สามารถกำหนดให้มีการเลือกกันเองในกลุ่มได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้อาจให้เหตุผลได้ว่า หากกำหนดให้ในการเลือกตั้งในระดับส่วนกลางมีการเลือกกันเองในกลุ่ม อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือมีการซื้อเสียงได้ง่าย เนื่องจากจำนวนผู้ลงคะแนนเสียงจะน้อยกว่าการเลือกโดยกลุ่มอื่นที่จะมีผู้ลงคะแนนมาจากอีก ๑๙ กลุ่ม ๆ ละ ๙๙ คน และระบบการเลือกตั้งนี้เป็นการเลือกตั้งทางอ้อมโดยผู้สมัครของแต่ละกลุ่มจะเป็นผู้เลือกตั้งผู้สมัครของกลุ่มอื่น ๆ ส่วนประเด็นที่ต้องการผู้แทนที่มีความสามารถจริงของกลุ่มนั้น อาจให้วิธีการเลือกกันเองในกลุ่มในการเลือกตั้งระดับจังหวัดเพิ่มเติมได้

๓. กรณีที่อาจมีผู้จัดการทำให้การเลือกตั้งทุจริต

ในการเลือกตั้งอาจมีผู้จัดการที่ทำให้มีการทุจริต โดยผู้จัดการจะเป็นผู้ช่วยผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้ง และรวมถึงจัดหาคนลงสมัครเพื่อเลือกผู้สมัครบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งหากผู้จัดการดังกล่าวเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่อาจจะเป็นผลต่อการเลือกตั้งได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งวิธีป้องกันการทุจริตโดยพรรคการเมืองอาจดำเนินการได้ในส่วนหนึ่งโดยการบัญญัติเป็นกฎหมายว่า ห้ามพรรคการเมืองช่วยเหลือหรือเกี่ยวข้องกับผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภา และมีบทลงโทษว่าหากพบว่ามีการทุจริตจะมีความผิดทั้งผู้สมัครและพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม ในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มีกลไกในการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งเบื้องต้นอยู่แล้ว โดยกฎหมายกำหนดให้ตรวจสอบได้ในระยะเวลา ๑ ปีหลังประกาศผลการเลือกตั้ง ซึ่งที่ผ่านมาสามารถจับกุมผู้กระทำความผิด และสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งได้ส่วนหนึ่ง ดังนั้น หากกำหนดให้ชัดเจนในกฎหมาย จะถือเป็นกลไกที่ช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งทางอ้อมดังกล่าวได้อีกทางหนึ่ง

ในการนี้ รายละเอียดแนวทางการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาจะได้มีการนำไปบัญญัติไว้ในกฎหมายลำดับรอง โดยในร่างรัฐธรรมนูญจะได้บัญญัติในหลักการว่าสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการเลือกกันเอง

โดยสรุป แนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จะได้บัญญัติในหลักการในร่างรัฐธรรมนูญว่า สมาชิกวุฒิสภาซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ของสังคมอย่างทั่วถึง

ส่วนรายละเอียดการแบ่งกลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือการทำงานด้านต่าง ๆ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกันเอง การได้รับเลือก จำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่จะพึงมีจากแต่ละกลุ่ม การขึ้นบัญชีสำรอง ให้เป็นไปตามกฎหมายลำดับรอง และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้การเลือกเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม จะกำหนดมิให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน หรือจะกำหนดให้มีการคัดกรองผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยวิธีการอื่นใดที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งมีส่วนร่วมในการคัดกรองก็ได้

๒. คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกวุฒิสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาไว้สูงกว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และฉบับต่าง ๆ ดังนั้น จึงควรนำคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาพิจารณาประกอบด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๕ บัญญัติไว้ว่า บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

(๔) ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งต้องมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

(ข) เป็นบุคคลซึ่งเกิดในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้ง

(ค) เคยศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปีการศึกษา

(ง) เคยรับราชการหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าห้าปี

(๕) ไม่เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๖) ไม่เป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมืองหรือเคยเป็นสมาชิกหรือเคยดำรงตำแหน่งและพ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมืองมาแล้วยังไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๗) ไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและพ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่เกินห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้งหรือวันที่ได้รับการเสนอชื่อ

(๘) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๑) (๑๒) (๑๓) หรือ (๑๔)

(๙) ไม่เป็นรัฐมนตรีหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นซึ่งมิใช่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วยังไม่เกินห้าปี"

สรุป คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกตั้งทางอ้อมข้างต้นควรมีเกณฑ์ ดังนี้

๑. หลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร

๑) เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ หรือผลงานเป็นที่ประจักษ์ (ให้ระบุในใบสมัครด้วย)

๒) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๓) มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปีบริบูรณ์ในวันที่สมัคร

๔) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

๕) เป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งอื่นในกลุ่มหรือองค์กรในด้านที่สมัครเป็นระยะเวลารวมกันไม่น้อยกว่า ๑ ปี

๖) คุณสมบัติอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนด

๒. ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร

๑) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตร ของผู้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๒) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ ภายในระยะเวลาห้าปีก่อนวันที่ประกาศให้เริ่มกระบวนการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๓) ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งในองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐภายในระยะเวลาสองปีก่อนวันที่ประกาศให้เริ่มกระบวนการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเช่นเดียวกับลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ

๕) เป็นรัฐมนตรี สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมือง หรือเคยเป็นแต่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมายังไม่เกินห้าปีในวันที่ประกาศให้เริ่มกระบวนการให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๖) ลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภากำหนด

นอกจากนี้ การกรองคุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภาต้องมีหลักการเกี่ยวกับหลักฐานเอกสารประกอบการสมัคร ดังนี้

หลักฐานเอกสารประกอบการสมัคร

๑. ใบสมัครซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการที่กำหนดให้ผู้สมัครต้องระบุ ดังนี้

๑) ระยะเวลาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในด้านที่สมัคร (ต้องไม่น้อยกว่า ๑ ปี)

๒) เลือกสมัครกลุ่ม (กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว และอำเภอเดียว)

๓) เลือกประเภท (ความรู้ ความเชี่ยวชาญ : ประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงาน)

๔) คำรับรองของผู้สมัครว่ามีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม

๒. สำเนาทะเบียนบ้าน (ต้องอยู่ในเขตอำเภอที่สมัคร)

๓. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรประจำตัวอื่นที่ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐออกให้

๔. หลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์กับด้านที่สมัคร อย่างใดอย่างหนึ่งเพียงอย่างเดียว ดังนี้

๑) สำเนาแบบแสดงรายการการเสียภาษีเงินได้สำหรับอาชีพในด้านที่สมัคร

๒) หนังสือรับรองการประกอบวิชาชีพในด้านที่สมัครตามกฎหมาย

๓) หนังสือรับรองการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ การมีประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำจากหัวหน้าหน่วยงาน หรือหน่วยงานสาขาจากภาครัฐหรือเอกชนระดับอำเภอขึ้นไป ในด้านที่สมัคร

โดยสรุป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นควรให้สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

๑. คุณสมบัติ

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีบริบูรณ์ในวันสมัครรับเลือกตั้ง

๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี

๒. ลักษณะต้องห้าม

๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติในลักษณะต้องห้ามของบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

๒) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

๓) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกหรือการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๕) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๖) เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

๗) เป็นหรือเคยเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

มาตรการป้องกันการสมยอมกันในระหว่างผู้สมัคร

๑. ให้นำบทบัญญัติและบทกำหนดโทษสำหรับลักษณะความผิดฐานการทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มาใช้กับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย (จูงใจให้ลงคะแนน หรือไม่ลงคะแนนด้วยวิธีต่าง ๆ / การจัดเลี้ยง/ มหรสพ/ หลอกลวง ข่มขู่ ฯลฯ)

๒. การจำกัดห้ามการหาเสียงโดยผู้สมัคร และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้จัดให้มีการแสดงวิสัยทัศน์แทน

๓. กำหนดข้อห้ามของพรรคการเมือง กรรมการ และสมาชิกพรรคการเมืองมิให้เข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการส่งสมัคร การดำเนินการลงคะแนนในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อม

๔. กำหนดให้มีการเลือกข้ามกลุ่มตั้งแต่ระดับอำเภอเป็นต้นไป เนื่องจากทำให้การสมคบคิดกันระหว่างผู้สมัครสามารถทำได้ยาก

๕. กำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนในกฎหมายลำดับพระราชบัญญัติ เมื่อมีการสมยอมระหว่างผู้สมัคร ทั้งนี้ต้องพิจารณาเมื่อเกิดกรณีดังกล่าวอย่างรอบคอบว่ามีความจงใจทุจริตหรือไม่ ซึ่งหากเป็นการแนะนำตัวไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิด แต่หากเป็นกระทำเพื่อหวังผลประโยชน์ตอบแทนให้ถือว่ากระทำดังกล่าวมีความผิด

๖. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารเบื้องต้นเกี่ยวกับเครือข่ายของฝ่ายการเมืองและฝ่ายผู้สมัครรับเลือกตั้งทางอ้อม และประสานงานกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องปรามหรือปราบปรามการกระทำความผิดในการกำหนดแผนควบคุมให้การเลือกตั้งทางอ้อมเป็นไปโดยสุจริต

๗. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในกระบวนการพิจารณาสืบสวนสอบสวนการกระทำความผิดฐานสมยอมกันระหว่างผู้สมัครเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น โดยให้มีอำนาจในการกันบุคคลไว้เป็นพยานในคดีดังกล่าว

ข้อสังเกตเพิ่มเติม

๑. กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งคัดค้านการตรวจสอบคุณสมบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดและอนุกรรมการประจำอำเภอ ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครรับเลือกตั้งและมีคำสั่งว่าผู้สมัครดังกล่าวขาดคุณสมบัติ ให้ผู้สมัครสามารถอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นต่อศาลได้ ซึ่งระยะเวลาการอุทธรณ์ใช้ระยะเวลาประมาณ ๔๕ - ๖๐ วัน โดยเทียบเคียงกับการอุทธรณ์ในกรณีของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งนี้ เนื่องจากในการรับสมัครได้ดำเนินการที่อำเภอ จึงอาจกำหนดให้ในการอุทธรณ์ต่อศาลให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและส่งสำนวนให้ศาลฎีกาเป็นผู้วินิจฉัย

อย่างไรก็ตาม อาจเกิดปัญหาเกี่ยวกับมาตรฐานของคำวินิจฉัยได้ เนื่องจากระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาทางอ้อมดังกล่าวเป็นระบบที่กำหนดขึ้นใหม่ และเปิดรับสมัครบุคคลทุกกลุ่มภาคส่วนแบบไม่จำกัดจำนวน จึงอาจมีประเด็นปัญหาเกี่ยวคุณสมบัติที่มีความซับซ้อนซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญสูงในการวินิจฉัยและต้องวินิจฉัยไปแนวทางเดียวกัน กรณีเช่นนี้จะกำหนดให้มีหน่วยงานเฉพาะเพื่อวินิจฉัยกรณีดังกล่าวหรือไม่

๒. มาตรการป้องกันผู้สมัครสมยอมกันระหว่างผู้สมัคร

มาตรการการป้องกันผู้สมัครสมยอมกันในระหว่างผู้สมัคร ที่กำหนดห้ามผู้สมัครหาเสียง ห้ามปราศรัย ข้อกำหนดการห้ามหาเสียงนี้หมายความรวมถึงกลุ่มบุคคลใกล้ชิดของผู้สมัครที่ช่วยหาเสียงด้วยหรือไม่ ในกรณีเช่นนี้ หากเป็นเพียงการช่วยหาเสียงในกลุ่มบุคคลใกล้ชิด จะไม่มีความผิด แต่หากเป็นการหาเสียงโดยมีการจูงใจ ให้ผลประโยชน์ หรือหาเสียงนอกจากกลุ่มเดียวกัน เช่น ทำใบปลิวแจก เช่นนี้ให้ถือเป็นการกระทำความผิด

การแนะนำตัวผู้สมัครในการเลือกข้ามกลุ่ม

๑. ในระดับอำเภอ ซึ่งมีขอบเขตพื้นที่ขนาดเล็ก การแนะนำตัวของผู้สมัครจึงยังไม่มีความจำเป็น เนื่องจากผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกันในพื้นที่แล้ว ส่วนในระดับจังหวัด ซึ่งมีขอบเขตพื้นที่ขนาดค่อนข้างใหญ่โดยเฉพาะในจังหวัดขนาดใหญ่ ผู้สมัครแต่ละกลุ่มอาจยังไม่มีความรู้จักซึ่งกันและกัน แต่ก็ไม่ควรอนุญาตให้ผู้สมัครสามารถหาเสียงเช่นเดียวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เช่น การติดป้ายโฆษณาหาเสียง ดังนั้น ควรมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดเตรียมข้อมูลของผู้สมัครโดยจัดทำป้ายและเอกสารแนะนำตัวผู้สมัครอย่างละเอียด เช่น ความรู้ ผลงาน และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้สมัครในแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลของผู้สมัครในแต่ละกลุ่มอย่างครบถ้วน

๒. คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดทำและนำเสนอข้อมูลของผู้สมัครแต่ละคนผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ผู้สมัครสามารถตรวจสอบข้อมูลรายละเอียดของตัวผู้สมัครและผู้สมัครคนอื่น ๆ ได้ สำหรับหลักเกณฑ์ในการเพิ่มข้อมูล วิธีการ ข้อห้ามในการควบคุมเพื่อให้การจัดทำและนำเสนอข้อมูลของผู้สมัครเป็นไปโดยสุจริตจะได้มีการพิจารณาต่อไป

๓. ให้ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาแนะนำตัวต่อสาธารณชนทางสื่ออิเล็กทรอนิกต่าง ๆ ได้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และอาจพิจารณาจัดทำฐานข้อมูลของผู้สมัครทุกคนเพื่อใช้ในการสืบค้นสำหรับผู้ที่สนใจ

๔. ให้มีกฎหมายคุ้มครองคณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีที่ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลประวัติของผู้สมัคร เพื่อป้องกันปัญหาในการฟ้องร้องเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ซึ่งที่ผ่านมาการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาจะกระทำโดยคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่ในการตรวจสอบประวัติของผู้สมัครและรายงานต่อคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาในการพิจารณา จึงไม่ต้องกังวลในปัญหาการร้องเรียนต่าง ๆ เนื่องจากมีคณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาเป็นองค์กรกลาง

โดยสรุป คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเห็นชอบตามหลักการดังกล่าว ซึ่งในกรณีให้ผู้สมัครสมาชิกวุฒิสภาแนะนำตัวต่อสาธารณชน เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ในข้อ ๓. ให้บัญญัติความไว้ในกฎหมายลำดับรองโดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำประกาศแนะนำตัวผู้สมัครให้ทราบโดยทั่วกัน เกี่ยวกับการกำหนดวันเลือกสมาชิกวุฒิสภา บัญชีรายชื่อผู้สมัคร โดยใช้งบประมาณของคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งหมด ทั้งนี้ให้เป็นไปโดยประหยัด อีกทั้ง ในกรณีการเปิดเผยข้อมูลทางของผู้สมัครต่อสาธารณชนในข้อ ๔. ให้บัญญัติความไว้ในกฎหมายลำดับรอง เกี่ยวกับการระบุประวัติอาชญากรรม ประวัติการถูกลงโทษจากหน่วยงานต่าง ๆ ของผู้สมัคร โดยเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการกระทำดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองคณะกรรมการการเลือกตั้งให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

๓. อำนาจหน้าที่หลักของสมาชิกวุฒิสภา

๑. การนิติบัญญัติ

๑) การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

การเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ เริ่มมีการนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๙ สมาชิกวุฒิสภาสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ โดยเสนอร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ซึ่งในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ร่างมาตรา ๑๕๔ ได้ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาสามารถเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเช่นเดียวกัน โดยเสนอร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญโดยเสนอร่วมกับสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ

๒) การเสนอร่างพระราชบัญญัติ

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามิได้มีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ โดยอำนาจนี้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ร่างมาตรา ๑๔๗ ให้อำนาจสมาชิกวุฒิสภาเสนอร่างพระราชบัญญัติได้

โดยสรุป ไม่ควรบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

๓) การกลั่นกรองกฎหมาย

อำนาจในการกลั่นกรองกฎหมายของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในมาตรา ๑๕๒ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ และในมาตรา ๑๔๗ กำหนดให้ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๓ ถ้าไม่เห็นชอบให้ยับยั้งและส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร และถ้าแก้ไขเพิ่มเติมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๑๘๐กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ และในมาตรา ๑๗๕ กำหนดให้ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบให้ดำเนินการตามมาตรา ๙๓ ถ้าไม่เห็นชอบให้ยับยั้งและส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร และถ้าแก้ไขเพิ่มเติมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภาผู้แทนราษฎร

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๑๖๘ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ และในมาตรา ๑๔๗ กำหนดให้ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๕๐ ถ้าไม่เห็นชอบให้ยับยั้ง และส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร และถ้าแก้ไขเพิ่มเติมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมไปยังสภาผู้แทนราษฎร

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๑๙๒ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในร่างพระราชบัญญัติ และในร่างมาตรา ๑๔๘ กำหนดให้ถ้าวุฒิสภาเห็นชอบให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๕๑ ถ้าไม่เห็นชอบให้ยับยั้ง และส่งคืนไปยังสภาผู้แทนราษฎร และถ้าแก้ไขเพิ่มเติมให้ส่งร่างพระราชบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมนั้นไปยังสภาผู้แทนราษฎร"

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการในการกลั่นกรองกฎหมาย โดยมีอำนาจให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบและมีอำนาจในการยับยั้งกฎหมายได้หากวุฒิสภาไม่เห็นด้วยกับร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ผ่านความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว เนื่องจากเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ

๔) การอนุมัติพระราชกำหนด

อำนาจในการอนุมัติพระราชกำหนดของวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในมาตรา ๑๗๕ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๒๑๘ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๑๘๔ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๑๗๗ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนด"

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการอนุมัติหรือไม่อนุมัติพระราชกำหนดที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ

๕) การเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

อำนาจในการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในมาตรา ๒๑๑ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภารวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาสามารถเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ โดยร่างรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะกระทำมิได้ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนนในการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับ

ญัตติดังกล่าวในวาระสามขั้นสุดท้าย ซึ่งคะแนนเสียงต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๓๑๓ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภารวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาสามารถเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ โดยญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนน ในการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับญัตติดังกล่าวในวาระสามขั้นสุดท้าย ซึ่งคะแนนเสียงต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๙๑ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภารวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ โดยญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐจะเสนอมิได้ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนน ในการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับญัตติดังกล่าวในวาระสามขั้นสุดท้าย ซึ่งคะแนนเสียงต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๒๖๘ และร่างมาตรา ๒๗๐ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภารวมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภามีสิทธิเสนอญัตติแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ ตลอดจนมีอำนาจหน้าที่ในการออกเสียงลงคะแนนในการเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบกับญัตติดังกล่าว ในวาระสามขั้นสุดท้าย ซึ่งคะแนนเสียงต้องไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา (มาตรา ๒๗๐) โดยญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปของรัฐ จะเสนอมิได้”

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการเสนอญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญโดยสมาชิกวุฒิสภาร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ

๒. การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน

๑) การตั้งกระทู้ถาม

อำนาจในการตั้งกระทู้ถามของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มิได้มีการบัญญัติไว้ ซึ่งได้มีการนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการตั้งกระทู้ถาม โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๑๘๓ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๑๕๖ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๑๕๙ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ และนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องตอบโดยเร็ว"

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ โดยในอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยถามเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา แต่รัฐมนตรีย่อมมีสิทธิที่จะไม่ตอบเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเรื่องนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

๒) การขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน

อำนาจในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในมาตรา ๑๕๕ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภามีสิทธิตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรีในเรื่องใดเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๑๘๗ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาไม่น้อยกว่าสามในห้ามีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ โดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไปจะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๑๖๑ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามมีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ โดยการขอเปิดอภิปรายทั่วไป จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๑๖๓ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามมีสิทธิเข้าชื่อขอเปิดอภิปรายทั่วไปในวุฒิสภาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ โดยการเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป จะกระทำได้ครั้งเดียวในสมัยประชุมหนึ่ง"

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อให้คณะรัฐมนตรีแถลงข้อเท็จจริงหรือชี้แจงปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินโดยไม่มีการลงมติ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ

๓. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

๑) อำนาจการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

อำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มิได้มีการบัญญัติไว้ ซึ่งได้มีการนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๓๐๓ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ที่มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายออกจากตำแหน่ง รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ที่มีพฤติการณ์ร่ำรวย ฯลฯ ด้วย คือ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๗๐ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ที่มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงออกจากตำแหน่ง รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ที่มีพฤติการณ์ร่ำรวย ฯลฯ ด้วย คือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินและกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๒๓๘ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ซึ่งมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงออกจากตำแหน่ง แต่สำหรับการถอดถอนกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ที่มีพฤติการณ์ร่ำรวย ฯลฯ ด้วย คือ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้พิพากษาตุลาการ ข้าราชการอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือเทียบเท่า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติ

ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ส่วนการถอดถอนนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ให้เป็นอำนาจของรัฐสภามีอำนาจพิจารณาถอดถอน"

๒) การเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

การเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งของสมาชิกวุฒิสภา มีการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ในมาตรา ๙๘กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาวินิจฉัยให้สมาชิกวุฒิสภาที่กระทำการหรือมีพฤติการณ์อันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือมีลักษณะเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานในส่วนที่เกี่ยวกับสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ หรือเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของการเป็นสมาชิกวุฒิสภา พ้นจากสมาชิกภาพได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในมาตรา ๓๐๔ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๗ ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ในมาตรา ๒๗๑ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ ในร่างมาตรา ๒๓๘ และร่างมาตรา ๒๓๙ กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภามีมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ออกจากตำแหน่งได้"

<u>การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งหรือการมีมติให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งของวุฒิสภา</u>

การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งหรือการมีมติให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งของวุฒิสภาที่ผ่านมาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้มีการยื่นเรื่องเพื่อให้วุฒิสภาพิจารณาถอดถอนบุคคลทั้งหมด จำนวน ๔ เรื่อง สรุปได้ดังนี้

๑. การถอดถอนบุคคลตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๐ รวม ๔ กรณี คือ

๑.๑ ถอดถอนนายนพดล ปัทมะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติถอดถอนด้วยคะแนน ๕๗ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงถือว่าวุฒิสภามีมติไม่ถอดถอน

๑.๒ ถอดถอนนายสมัคร สุนทรเวช นายกรัฐมนตรี เนื่องจากนายสมัคร สุนทรเวช ถึงแก่อสัญกรรม ที่ประชุมวุฒิสภามีมติเห็นชอบให้ยุติการดำเนินกระบวนการถอดถอน

๑.๓ ถอดถอนนายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ นายกรัฐมนตรี ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติถอดถอนด้วยคะแนน ๔๙ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงถือว่าวุฒิสภามีมติไม่ถอดถอน

๑.๔ ถอดถอนนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองนายกรัฐมนตรี ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติถอดถอนด้วยคะแนน ๔๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงถือว่าวุฒิสภามีมติไม่ถอดถอน

๒. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๖๖ เป็นการถอดถอนนายสุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และนายไกรสร พรสุรี ปลัดการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมวุฒิสภาลงมติถอดถอนนายสุรพงษ์ สืบวงศ์ลี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้วยคะแนน ๗๑ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงถือว่าวุฒิสภามีมติไม่ถอดถอน และนายไกรสร พรสุรี ปลัดการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้วยคะแนน ๖๖ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา จึงถือว่าวุฒิสภามีมติไม่ถอดถอน

๓. การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งสมัยสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๓.๑ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ได้ชี้มูลความผิดและส่งรายงานมายังสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จำนวน ๗ เรื่อง ดังนี้

๓.๑.๑ ลงมติไม่ถอดถอน จำนวน ๔ เรื่อง

๑) กรณีถอดถอนนายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์ ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๑๐๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถอดถอน

๒) กรณีถอดถอนนายนิคม ไวยรัชพานิช ออกจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภา ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๑๒๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถอดถอน

๓) กรณีถอดถอนสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๓๘ คน ออกจากตำแหน่ง โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ทั้ง ๓๘ คน เป็นรายบุคคล ซึ่งแยกเป็นกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาตามพฤติการณ์การกระทำความผิด ซึ่งจากการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่า ทั้ง ๔ กลุ่มดังกล่าวมีคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถอดถอน

๔) กรณีถอดถอนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จำนวน ๒๔๘ คน ออกจากตำแหน่ง โดยที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอนผู้ถูกกล่าวหา ทั้ง ๒๔๘ คน เป็นรายบุคคล ซึ่งแยกเป็นกลุ่มสมาชิกวุฒิสภาตามพฤติการณ์การกระทำความผิด ซึ่งจากการลงมติของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ปรากฏว่า

ทั้ง ๓ กลุ่ม ดังกล่าวมีคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถอดถอน

๓.๑.๒ ลงมติถอดถอน จำนวน ๒ เรื่อง

๑) กรณีถอดถอน นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๑๙๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติถอดถอน

๒) กรณีถอดถอน นายภูมิ สาระ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ นายบุญทรง เตริยาภิรมย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ และนายมนัส สร้อยพลอย อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ ออกจากตำแหน่ง ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๒๒๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติถอดถอนบุคคลทั้งสามคนออกจากตำแหน่ง

๓.๑.๓ กรณีการถอดถอนนายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ อยู่ระหว่างการดำเนินการ (หมายเหตุ การประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๑๐๙ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนน้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติไม่ถอดถอน

๓.๒ การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑ กรณีการถอดถอนนายจรัล ดิษฐาอภิชัย กรรมการสิทธิมนุษยชน ผลการลงคะแนนปรากฏว่าที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติถอดถอน ด้วยคะแนน ๑๕๖ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงถือว่าสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติถอดถอน

กระบวนการถอดถอนเป็นผลมาจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจ เนื่องจากมาตรการควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการอภิปรายไม่ไว้วางใจไม่สามารถดำเนินการต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้พ้นจากตำแหน่งได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงบัญญัติให้มีกระบวนการถอดถอนขึ้น ในขณะเดียวกันเมื่อมีกระบวนการทางการเมืองแล้วก็ควรใช้มาตรการทางกฎหมายควบคู่ไปด้วย จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบเชิงพยาน หลักฐาน แล้วเสนอเรื่องต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณา กระบวนการนี้จึงเป็นกระบวนการกึ่งกฎหมายและกึ่งการเมือง ซึ่งประเทศอังกฤษถือเป็นต้นแบบให้มีมาตรการกึ่งกฎหมายและกึ่งการเมือง โดยมาตราการนี้ได้มีการพัฒนานำไปใช้ในประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศฝรั่งเศสกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยตัวแทนของวุฒิสภาและตัวแทนสภาผู้แทนราษฎรเป็นองค์กรวินิจฉัย ซึ่งผ่านกระบวนการพิจารณาพยาน หลักฐานโดยองค์กรศาล และยังได้มีการกำหนดให้มีโทษทางอาญาด้วย ส่วนในประเทศไทย การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งเป็นลักษณะไม่ใช่กระบวนการทางการเมืองโดยแท้ ซึ่งได้มีการกำหนดให้องค์กรศาลพิจารณาตรวจสอบพยานหลักฐาน หากส่อว่ามีเจตนาโดยไม่ต้องรอจนปราศจากข้อสงสัย ดังนั้น กระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งจึงไม่ใช่กระบวนการทางอาญาที่จะต้องมีการลงโทษทางอาญาด้วย เพียงแต่พิสูจน์ให้ได้ว่าส่อไปใน

ทางทุจริตก็ให้พ้นจากตำแหน่ง ทั้งนี้ เป็นลักษณะการรับฟังพยานหลักฐานในลักษณะเช่นเดียวกับคดีแพ่ง กล่าวคือ เป็นการรับฟังว่าพยานหลักฐานของฝ่ายใดมีน้ำหนักมากกว่ากันเท่านั้น โดยมิได้มีการรับฟังพยานหลักฐานจนปราศจากข้อสงสัยเช่นในคดีอาญา

สมาชิกวุฒิสภาไม่ควรมีอำนาจถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เนื่องจากต้องการให้วุฒิสภาไม่ตกอยู่ภายใต้อาณัตินักการเมือง หรือมีความเชื่อมโยงที่มีผลต่อสภาผู้แทนราษฎร โดยวุฒิสภาต้องมีความเป็นอิสระสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นกลาง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งควรให้มีองค์กรอื่นที่มีความเป็นกลาง ไม่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับทางการเมืองมากเกินไปทำหน้าที่แทน ทั้งนี้ หากพิจารณาทั้งด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งของวุฒิสภาที่ผ่านมาควบคู่กัน กล่าวคือ ในด้านประสิทธิภาพวุฒิสภาได้มีการดำเนินการตามกระบวนการถอดถอนอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ทำให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงโดยละเอียด แต่เมื่อพิจารณาด้านประสิทธิผลแล้วปรากฏว่า วุฒิสภาไม่สามารถถอดถอนบุคคลใดออกจากตำแหน่งได้ แม้ว่าการกระทำที่จะทำให้ถูกถอดถอน จะกระทำในลักษณะที่มีพฤติการณ์ส่อว่ากระทำความผิดเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ผลที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณามาในอดีตจะเป็นไปตามพฤติการณ์ที่ส่อว่ากระทำผิดทั้งสิ้น เพียงแต่คะแนนเสียงลงมติถอดถอนโดยวุฒิสภาไม่ถึงเกณฑ์ที่จะถอดถอนได้เท่านั้น ดังนั้น ควรกำหนดให้องค์กรใดทำหน้าที่ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งแทนวุฒิสภา ซึ่งองค์กรที่ทำหน้าที่ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ เช่น ประเทศเยอรมันได้กำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นผู้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ กล่าวคือ มีการกำหนดให้ยื่นถอดถอนประธานาธิบดีต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งถือเป็นตัวอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่าอาจมีการกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หากพิจารณาในอีกแง่มุมหนึ่ง การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งเป็นเรื่องความรับผิดชอบในทางการเมือง (Political Accountability) มิใช่ความรับผิดชอบในทางอาญาหรือทางแพ่ง ดังนั้น องค์กรที่จะมีอำนาจถอดถอนจึงควรเป็นองค์กรที่อยู่ในสภา อีกทั้งเหตุที่จะนำมาสู่การถอดถอนจะเป็นเรื่องผิดจริยธรรมอย่างร้ายแรงมิใช่คดีอาญา ซึ่งเรื่องเกี่ยวกับคดีอาญาก็ควรให้เป็นไปตามกระบวนการของคดีอาญา ส่วนเรื่องการกระทำที่ผิดจริยธรรมนั้น จะเป็นเรื่องที่ทราบกันอยู่ทั่วไปโดยมิต้องอาศัยข้อกฎหมายใด จึงควรกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือทั้งสองสภามีอำนาจหน้าที่ในการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ไม่ควรกำหนดให้องค์กรอื่นทำหน้าที่ถอดถอนมิฉะนั้นจะมีลักษณะที่คลาดเคลื่อนต่อหลักการดังกล่าวได้ อีกทั้ง หากกำหนดให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ถอดถอนจะเป็นการสร้างภาระแก่ศาลรัฐธรรมนูญมากเกินไป

แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการถอดถอนยังต้องมีการกลั่นกรองโดยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอยู่เช่นเดิม แต่เปลี่ยนจากหลักการเดิมที่ต้องส่งเรื่องไปยังวุฒิสภาหรือเป็นการส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรใด

ในการนี้ ได้นำเสนอประเด็นข้างต้นต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประกอบการพิจารณา เนื่องจากในร่างรัฐธรรมนูญที่อยู่ระหว่างการยกร่างมาตราในส่วนของการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งโดยวุฒิสภา ได้มีการเปลี่ยนหลักการที่จะไม่มีการบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจถอดถอน ซึ่งในส่วนของการพ้นจากตำแหน่งโดยการถอดถอน จะได้มีการบัญญัติให้การพ้นจากตำแหน่งเป็นไปด้วยเหตุอันเนื่องมาจากความเป็นสมาชิกภาพของตำแหน่งสิ้นสุดลงหรือการพ้นจากตำแหน่งตามเหตุของแต่ละตำแหน่งที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อให้บทบัญญัติเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งมีความเข้มขึ้น

โดยสรุป แนวคิดของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้เปลี่ยนหลักการในการให้พ้นจากตำแหน่งตามที่กล่าวข้างต้น และเห็นควรให้การยื่นคำร้องเกี่ยวกับกรณีมีการกล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง สามารถดำเนินการส่งเรื่องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้โดยตรง

ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระผู้ใดมีพฤติการณ์ข้างต้น ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติการณ์ตามที่ถูกกล่าวหา ให้มีอำนาจดำเนินการโดยในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกกล่าวหามีพฤติการณ์ข้างต้น ให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย และในกรณีที่พฤติการณ์ของผู้ถูกกล่าวหาข้างต้นมีมูลเป็นความผิดอาญาด้วย ให้ส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อพิจารณาต่อไป

๔. การให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ

อำนาจในการให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ของสมาชิกวุฒิสภาในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ มิได้มีการบัญญัติไว้ ซึ่งได้มีการนำมาบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจในการให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ โดยอำนาจนี้ได้มีปรากฏในร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติด้วย

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๑๓๖) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (มาตรา ๑๙๖) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๑๙๙) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๕๕) ตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด (มาตรา ๒๗๗ วรรคสอง) การแต่งตั้งตุลาการในศาลปกครองให้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุด (มาตรา ๒๗๘) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๙๗) และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๓๑๒) เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (มาตรา ๒๒๙) ตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด (มาตรา ๒๒๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (มาตรา ๒๕๖) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๒๐๔) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (มาตรา ๒๔๖) และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (มาตรา ๒๔๒) เป็นต้น

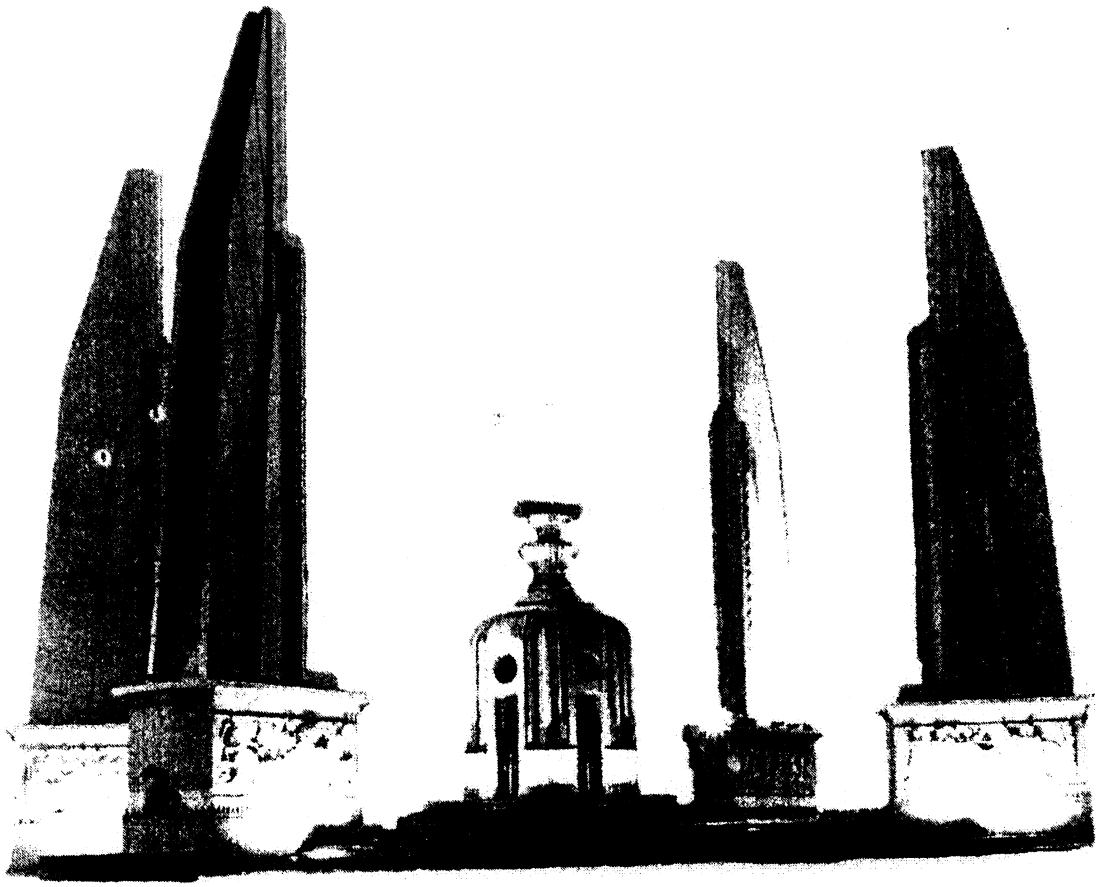
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับเสนอสภาปฏิรูปแห่งชาติลงมติ กำหนดให้วุฒิสภามีอำนาจในการให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบ ให้บุคคลดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร่างมาตรา ๒๔๔) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๕๖) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(ร่างมาตรา ๒๕๕) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (ร่างมาตรา ๒๑๕) ตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิสาขานิติศาสตร์และตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิในการบริหารราชการแผ่นดินในศาลปกครองสูงสุด (ร่างมาตรา ๒๒๘) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ร่างมาตรา ๒๕๒) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ร่างมาตรา ๒๕๓) เป็นต้น"

โดยสรุป ควรคงบทบัญญัติให้วุฒิสภามีอำนาจในการให้คำแนะนำ หรือให้ความเห็นชอบให้บุคคลในองค์กรต่าง ๆ ดำรงตำแหน่งต่าง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่สำคัญ โดยในอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภานี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้สมาชิกวุฒิสภาให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งต่าง ๆ เช่น กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

อนึ่ง ให้ผู้แทนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาจัดเตรียมยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาโดยนำหลักการที่บัญญัติไว้ในร่างรัฐธรรมนูญและข้อพิจารณาของคณะอนุกรรมการศึกษาโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณาประกอบการยกร่างกฎหมายดังกล่าวด้วย เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาต่อไป

คำอธิบายสำหรับ



จัดทำโดย

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

12 เมษายน 2559

เล่มที่ 1

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	ก
รูปแบบของรัฐ	1
รูปแบบการปกครอง	1
ที่มาและผู้ใช้อำนาจอธิปไตย	1
หลักการใช้อำนาจอธิปไตย	1
ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค	2
หลักความเป็นกฎหมายสูงสูดของรัฐธรรมนูญ	2
สถาบันพระมหากษัตริย์	3
หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย	3
หน้าที่ของปวงชนชาวไทย 10 ประการ	7
หน้าที่ของรัฐ	8
แนวนโยบายแห่งรัฐ	12
ระบบเลือกตั้ง ส.ส. – กาบัตรเดียว	17
กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. – ให้เข้มเพื่ออนาคตของชาติ	19
หน้าที่ ส.ส.	21
ทำไมยังต้องมี ส.ว.	23
ระบบการเลือก ส.ว.	24
หน้าที่ ส.ว.	25
ที่มา นรม.	25
คณะรัฐมนตรี (ครม.)	26
ศาล	28
ศาลรัฐธรรมนูญ	28
องค์กรอิสระ	29
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)	

	หน้า
องค์กรอัยการ	31
การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์	31
การปกครองส่วนท้องถิ่น	31
การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ	33
การปฏิรูปประเทศ	33
บทเฉพาะกาล	34

คำอธิบายสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

รูปแบบของรัฐ

- ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกมิได้

รูปแบบการปกครอง

- ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ที่มาและผู้ใช้อำนาจอธิปไตย

- อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้

หลักการใช้อำนาจอธิปไตย

- รัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล องค์กรอิสระ และหน่วยงานของรัฐ ต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ และความผาสุกของประชาชนโดยรวม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และความเสมอภาค

1. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

2. ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้เสมอกัน

หลักความเป็นกฎหมายสูงสูดของรัฐธรรมนูญ

1. รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัติหรือการกระทำนั้น ใช้บังคับมิได้

2. ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้บังคับแก่กรณีใด ให้กระทำหรือวินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อเกิดกรณีปัญหาดังกล่าวขึ้น ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานศาลรัฐธรรมนูญ และประธานองค์กรอิสระ เพื่อวินิจฉัย

สถาบันพระมหากษัตริย์

- คงหลักการเดิม – แต่ปรับปรุงหลักการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายเพื่อบรรเทาพระราชภาระ โดยบัญญัติเพิ่มเติมว่า พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้กระทำการถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระรัชทายาทซึ่งทรงบรรลุนิติภาวะแล้ว หรือต่อผู้แทนพระองค์ก็ได้ และในระหว่างที่ยังมิได้ถวายสัตย์ปฏิญาณ พระมหากษัตริย์จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ผู้ซึ่งต้องถวายสัตย์ปฏิญาณปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนได้

หลักประกันสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย

1. บุคคลมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย การนับถือศาสนาความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง ครอบครัว เคหสถาน การแสดงความคิดเห็นโดยวิธีการต่าง ๆ การติดต่อสื่อสารถึงกัน เสรีภาพในทางวิชาการ การเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่ การประกอบอาชีพ การมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก การเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ การร้องทุกข์ การฟ้องหน่วยงานของรัฐ การรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ชุมชน สมาคม สหกรณ์ สหภาพ สหพันธ์ ฯลฯ การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ และการจัดตั้งพรรคการเมือง

2. บุคคลผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขจากรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ผู้เป็นมารดาย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐทั้งก่อนและหลังการคลอดบุตร ผู้มีอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพและบุคคลผู้ยากไร้ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ

3. บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพ

4. ทั้งบุคคลและชุมชนมีสิทธิอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม รวมทั้งอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมีสิทธิจัดระบบสวัสดิการชุมชน มีสิทธิเสนอความเห็นให้หน่วยงานของรัฐกระทำการหรือไม่กระทำการเพื่อประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน รวมทั้งมีสิทธิฟ้องหน่วยงานของรัฐ

5. บุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภคมีสิทธิรวมกันจัดตั้งองค์กรของผู้บริโภคเพื่อคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภค และองค์กรเหล่านี้สามารถรวมกันจัดตั้งเป็นองค์กรใหญ่เพื่อให้เกิดพลังในการคุ้มครองผู้บริโภคได้

6. นอกจากสิทธิและเสรีภาพข้างต้นแล้ว การใดที่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายมิได้ห้ามหรือกำหนดเงื่อนไขในการใช้สิทธิหรือเสรีภาพไว้ บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะกระทำการนั้น ๆ ได้อย่างเสรี และถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

7. สำหรับสิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ ถึงแม้จะยังมิได้มีการตรากฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ รัฐธรรมนูญนี้ก็รับรองว่า บุคคลหรือชุมชนสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ทันทีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

8. อย่างไรก็ดี เพื่อให้การใช้สิทธิและเสรีภาพของบุคคลและชุมชนต้องเป็นไปอย่างมีความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ สังคม และบุคคลอื่นไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพกันอย่างเกินเลยเหมือนเช่นหลายปีที่ผ่านมาจนทำให้บ้านเมืองเสียหาย ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้สิทธิและเสรีภาพไว้ชัดเจนว่า **บุคคลและชุมชนต้องไม่ใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเกินขอบเขต** กล่าวคือ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้น ต้อง ...

(1) ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

(2) ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและประชาชน และ

(3) ไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

9. เมื่อใดก็ตามที่มีการใช้สิทธิหรือเสรีภาพเกินขอบเขต ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการนั้นสามารถใช้สิทธิทางศาลผ่าน ศาลยุติธรรมหรือศาลปกครอง แล้วแต่กรณี เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของตนที่ถูกล่วงละเมิด รวมทั้งเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายได้ หรือจะยื่นคำร้องต่อ "ศาลรัฐธรรมนูญ" โดยตรงเพื่อให้วินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ได้ สำหรับบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพหรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐ

10. นอกจากนี้ **เพื่อป้องกันมิให้มีการตรากฎหมายแบบไม่มีเหตุมีผลหรือเพื่อพวกพ้อง หรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเกินสมควร** ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงได้**วางหลักในการตรากฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติไว้ชัดเจนว่า** กฎหมายที่จะตราขึ้นนั้นต้อง ...

(1) เป็นไปตามเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้

(2) ถ้ารัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดเงื่อนไขไว้ กฎหมาย นั้นต้อง

(ก) ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม

(ข) ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

(ค) ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล

(ง) ระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย และ

(จ) มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป

11. ทั้งนี้ได้กำหนดให้ "ศาลรัฐธรรมนูญ" เป็นองค์กรที่มีหน้าที่และอำนาจตรวจสอบว่า การตรากฎหมายเป็นไปตามหลักทั้ง 5 ประการข้างต้น หรือที่เรียกกันว่า "การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย" หรือไม่ ทั้งร่างกฎหมายที่ยังไม่มีผลใช้บังคับและกฎหมาย ที่ใช้บังคับแล้ว

12. ถ้าเป็นร่างกฎหมาย - ส.ส. ส.ว. หรือนายกรัฐมนตรีสามารถร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยได้

13. ถ้าเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว – ประชาชนผู้เป็นคู่ความในคดีอาจยกเป็นข้อต่อสู้ได้ว่าบทบัญญัติของกฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญ ซึ่งศาลที่พิจารณาคดีนั้น ต้องส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยต่อไป

หน้าที่ของปวงชนชาวไทย 10 ประการ

ปวงชนชาวไทยมิได้มีแต่เฉพาะสิทธิและเสรีภาพดังกล่าวข้างต้น **แต่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อประเทศชาติและสังคมส่วนรวม** ดังต่อไปนี้ด้วย

1. พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติรวมตลอดทั้งสาธารณสมบัติของแผ่นดิน และให้ความร่วมมือในการบรรเทาสาธารณภัย
3. ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด
4. เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ
5. รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ
6. เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังในสังคม
7. ไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงประชามติอย่างอิสระโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ
8. ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์ และคุ้มครองสิ่งแวดล้อมทรัพยากร ธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม
9. เสียภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติ
10. ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกรูปแบบ

หน้าที่ของรัฐ

ร่างรัฐธรรมนูญนี้ได้กำหนดให้ "รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน" ด้วย**เพื่อให้รัฐต้องดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้แก่ประชาชน "ทุกคน" หรือ "ทุกชุมชน" เป็นการทั่วไป โดยที่ประชาชนแต่ละคนหรือแต่ละชุมชน "ไม่ต้องใช้สิทธิร้องขอ"** ต่อไป ถ้ารัฐไม่กระทำตามหน้าที่ ก็จะเป็นกรณีจงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หรือถ้ากระทำหน้าที่ไม่ดี ประชาชนและชุมชนย่อมมีสิทธิติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ และฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นได้

หน้าที่ของรัฐมีดังนี้

1. พิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย ความมั่นคงแห่งชาติ และความสงบเรียบร้อยของประชาชน

2. ดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

3. จัดให้เด็กเล็ก (2 ขวบ จนถึงเข้าอนุบาล) ได้รับการดูแลและพัฒนาก่อนเข้ารับการศึกษาชั้นอนุบาลเพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมวัย โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย การจัดให้เด็กทุกคนเริ่มต้นในวัยที่จะพัฒนาได้เช่นนี้จะทำให้เด็กทุกคนไม่ว่าจะยากดีมีจนอยู่ในชนบทหรือในเมืองจะมีโอกาสในการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน

4. จัดให้เด็กได้รับการศึกษาระดับอนุบาลจนจบการศึกษาภาคบังคับ (อนุบาล 1 ถึง ม.3 **รวม 12 ปี**) โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

5. การศึกษาโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากที่กล่าวข้างต้น รัฐจะไม่เก็บค่าใช้จ่ายทุกระดับเพียงใดก็ได้ ไม่มีอะไรในรัฐธรรมนูญห้ามไว้

6. เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว รัฐต้องต้องดำเนินการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาตามความต้องการของแต่ละคน ซึ่งมีความชอบหรือความถนัดแตกต่างกันไป ถ้ารัฐมีกำลังเงิน รัฐจะจัดโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายก็ได้ ถ้ารัฐไม่สามารถจัดให้ทุกคนได้ ได้กำหนดให้รัฐมีกองทุนช่วยสนับสนุนค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ขาดแคลน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างผู้มีกับผู้ไม่มีทุนทรัพย์ ด้วยวิธีนี้ทุกคนที่ประสงค์จะศึกษามีโอกาสเท่าเทียมกัน

7. การศึกษาทุกระดับนั้น ต้องสอนผู้เรียนเป็นคนดี มีวินัย และภูมิใจในชาติ เพื่อให้ประชาชนชาวไทยมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และมีความสามารถในการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายใหม่ ๆ ในอนาคตด้วย

8. รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผนไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งต้องพัฒนาการบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

9. รัฐต้องจัดหรือดำเนินการให้มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึงตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และต้องดูแลมิให้มีการเรียกเก็บค่าบริการจนเป็นภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

10. รัฐต้องคุ้มครองและบำรุงรักษาทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยร่วมกับประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน และต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด

11. รัฐต้องอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และต้องจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

12. ถ้าการดำเนินการใด ๆ ของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน (EHIA) และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งชุมชนและประชาชนที่เกี่ยวข้องก่อน และต้องนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตด้วย ถ้ามีผลกระทบเกิดขึ้น รัฐต้องเยียวยาความเดือดร้อนหรือความเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม และโดยไม่ชักช้า

13. รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในความครอบครองของราชการที่มิใช่ข้อมูลเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐหรือเป็นความลับของทางราชการตามที่กฎหมายบัญญัติ และต้องทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารที่ว่านั้นได้โดยสะดวก เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความโปร่งใส ประชาชนตรวจสอบได้โดยตรง อันจะเป็นประโยชน์ในการป้องกันและระงับยับยั้งการทุจริตและประพฤติมิชอบ

14. รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรของดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน โดยการจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ ไม่ว่าจะใช้เพื่อส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม หรือเพื่อประโยชน์อื่นใด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชน ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะ รวมตลอดทั้งการให้ประชาชนมีส่วนได้ใช้ประโยชน์ในการใช้คลื่นความถี่นั้นด้วย

15. รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคและต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการรวมตัวกันเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคเพราะประชาชนทุกคนเป็นผู้บริโภค

16. รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืน ไม่ใช้จ่ายเงินงบประมาณฟุ่มเฟือยอย่างที่ผ่าน ๆ มา ไม่สร้างภาระรุงรังหนักหนาสาหัสแก่ลูกหลานในอนาคต และมีระบบภาษีที่เป็นธรรม

17. รัฐต้องใช้มาตรการและกลไกเพื่อขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทุกรูปแบบ และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้านหรือชี้เบาะแส โดยได้รับการคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

แนวนโยบายแห่งรัฐ

1. จัดให้มี "ยุทธศาสตร์ชาติ" เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล โดยยุทธศาสตร์ชาติจะกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ของชาติ และแผนยุทธศาสตร์ (Strategic plan) ที่ประชาชนทุกภาคส่วนและรัฐเห็นดีเห็นงามร่วมกัน และร่วมมือกันในทุกทางเพื่อเป็นพลังในการช่วยกันทำให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืนของชาติในระยะยาวเหมือนชาติอื่น ๆ มีตัวชี้วัดความคืบหน้าในการดำเนินการและความสำเร็จที่ชัดเจนและเป็นสากล โดยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และประชาชนทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นด้วย

2. ส่งเสริมสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศโดยถือหลักความเสมอภาคในการปฏิบัติต่อกัน และไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกันให้ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ และคุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและของคนไทยในต่างประเทศ

3. จัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

4. มีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรม ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้โดยเคร่งครัดปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ

5. ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติ

6. อุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น โดยในการอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านานนั้น รัฐพึงส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแผ่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อให้เกิดการพัฒนาจิตใจและปัญญา และต้องมีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาในทุกกรณี และพึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาดังกล่าวด้วย

7. จัดให้มีและส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาศิลปวิทยาการให้เกิดความรู้ การพัฒนาการ และนวัตกรรม เพื่อความเข้มแข็งของสังคมและเสริมสร้างความสามารถของคนในชาติ

8. ส่งเสริมและให้ความคุ้มครองชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้มีสิทธิดำรงชีวิตในสังคมตามวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมตามความสมัครใจได้อย่างสงบสุขและไม่ถูกรบกวน แต่ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ หรือสุขภาพอนามัย

9. ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของ**ครอบครัว**อันเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของสังคม จัดให้มีที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬาให้ไปสู่ความเป็นเลิศและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน รวมทั้งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพและความสามารถสูงขึ้น

10. ให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ยากไร้ ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ คุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม และให้การบำบัด ฟื้นฟู และเยียวยาผู้ถูกกระทำการดังกล่าว

11. จัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล

12. วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน และจัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

13. มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ดินทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

14. จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

15. จัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำ และสามารถแข่งขันในตลาดได้และช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ดินทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใดที่เหมาะสม

16. ส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานโดยเหมาะสมกับศักยภาพและวัย มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงานหรือยามชรานั่นเอง รวมทั้งจัดให้มีระบบแรงงานสัมพันธ์ที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

17. จัดระบบเศรษฐกิจให้ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน (Inclusive and sustainable growth) อันเป็นแนวทางการพัฒนาที่เป็นสากล สามารถพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นที่ยอมรับในระดับโลก **แทน**การมุ่งเน้นระบบเศรษฐกิจแบบการค้าเสรีที่มือใครยาวสาวได้สาวเอา **มุ่งขจัด**การผูกขาดทางเศรษฐกิจที่ไม่เป็นธรรม และพัฒนา

ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประชาชนและประเทศ **โดยรัฐต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจและความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนประกอบกัน ไม่ใช่มุ่งพัฒนาความเจริญทางวัตถุเป็นหลักอย่างเช่นที่ผ่าน ๆ มา**

18. ไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ การรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม การจัดให้มีสาธารณูปโภค หรือการจัดทำบริการสาธารณะ

19. ส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

20. พัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยหน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันเพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำบริการสาธารณะ และการใช้จ่ายเงินงบประมาณมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน **รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีทัศนคติเป็นผู้ให้บริการประชาชนอย่างสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือกปฏิบัติ และ**ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

21. การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐ ต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม และต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการก้าวก่ายหรือแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่ หรือการแต่งตั้ง โยกย้าย หรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ

22. จัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพที่ไม่จำเป็นโดยเร็ว เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ทั้งต้องจัดให้มีระบบการวิเคราะห์หรือตรวจสอบความจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมาย และมีระบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกฉบับเป็นระยะ ๆ เพื่อให้กฎหมายมีกลไกหรือมาตรการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

23. ส่งเสริมให้ประชาชนและชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ การจัดทำบริการสาธารณะทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมตลอดทั้งการตัดสินใจทางการเมือง และการอื่นใดที่อาจมีผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชน

ระบบเลือกตั้ง ส.ส. – กาบัตรเดียว

1. ส.ส. เขต 350 คน และ ส.ส. บัญชีรายชื่อ 150 คน รวม 500 คน
2. วาระ 4 ปี
3. เลือกตั้งโดยตรงและลับ

4. ให้ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีในวันเลือกตั้งมีสิทธิเลือกตั้งได้ซึ่งเป็นการขยายสิทธิจากเดิมในอดีตที่ต้องมีอายุครบ 18 ปีในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง

5. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง**เข้าคูหากาบัตรเดียว** ได้ทั้ง ส.ส. เขต และ ส.ส. บัญชีรายชื่อ

6. ที่ต้องให้มี ส.ส. บัญชีรายชื่อเพราะ ส.ส. เขตใช้ระบบใครได้คะแนนมากที่สุดเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง (First Past the Post) ดังนั้น คะแนนเสียงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ลงให้แก่ผู้ซึ่งไม่ได้รับเลือกตั้งอื่นทุกราย รวมทั้งคะแนนเสียงไม่เลือกใคร (Vote No) จึงไม่มีความหมาย ทั้ง ๆ ที่หลายกรณีนั้น คะแนนของผู้ได้รับเลือกตั้งยังไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วยซ้ำไป และคะแนนของผู้ซึ่งไม่ได้รับเลือกตั้งทุกรายรวมกันแล้วกลับมากกว่าคะแนนผู้ได้รับเลือกตั้งเสียอีก ซึ่งไม่เป็นธรรม

7. เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดให้**นำคะแนนเสียงทุกคะแนนที่มีการลงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เขต ทุกรายไปใช้ในการคำนวณจำนวนผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่แต่ละพรรคจะพึงมี** โดยใช้วิธีบัญญัติไตรยางค์ธรรมดา หากพรรคใดได้ ส.ส. เขตเกินจากจำนวน ส.ส. ที่จะพึงมีแล้ว ก็ให้ถือว่ามี ส.ส. เท่านั้น - ไม่ได้รับ ส.ส. บัญชีรายชื่อเพิ่มอีก - แต่ถ้าได้ ส.ส. เขต น้อยกว่าจำนวน ส.ส. ที่พึงมีก็จะได้รับ ส.ส. บัญชีรายชื่อเพิ่มจนครบจำนวน ส.ส. ที่พึงมี นอกจากนี้ ผู้สมัครซึ่งจะได้รับเลือกเป็น ส.ส. เขต ก็ต้องได้คะแนนมากกว่าจำนวนคะแนนเสียงไม่เลือกใคร (Vote No) ด้วย ซึ่งสามารถแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นได้

8. ในระบบนี้ พรรคการเมืองต้องเฟ้นหาผู้สมัครที่ดีที่สุดในแต่ละเขตเพราะมีผลกระทบต่อคะแนนรวมที่แต่ละพรรคจะได้รับจากการเลือกตั้ง ไม่ใช่ทำแบบเดิม ๆ ว่าถ้าในเขตใดไม่มีการแข่งขันจะส่งใครไปลงก็ได้เหมือนกับที่พูดกันว่าส่งเสาโทรเลขไปลงก็ยังได้รับเลือกตั้งอันเป็นการดูหมิ่นประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งน่าจะเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเบื่อการเมืองและการเลือกตั้ง และขาดความเชื่อมั่นและความศรัทธาในประชาธิปไตย

9. การใช้บัตรใบเดียวในการเลือกตั้ง ทำให้เสียงทุกเสียงของประชาชนมีความหมาย ไม่ว่าจะไปลงคะแนนเสียงให้ใคร ก็จะไม่สูญเปล่า เพราะจะถูกนำไปนับรวมเป็นคะแนนของพรรคที่ประชาชนลงคะแนนให้ทั้งประเทศ แล้วนำไปคำนวณหาจำนวน ส.ส. ที่แต่ละพรรคจะพึงมีเพื่อจัดสรร ส.ส. บัญชีรายชื่อให้พรรคนั้น คะแนนของประชาชนจึงมีน้ำหนักมากขึ้น ทั้งยังเป็นการสะดวกในการออกเสียงลงคะแนน ไม่ทำให้เกิดบัตรเสียในความสับสนของการกาบัตร

กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัคร ส.ส. – ให้เข้มเพื่ออนาคตของชาติ

บุคคลดังต่อไปนี้**ต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง**เป็น ส.ส.

1. ติดยาเสพติดให้โทษ
2. เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
3. เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ
4. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง

5. อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

6. อยู่ระหว่างถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามคำพิพากษาหรือตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

7. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

8. เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

9. เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

10. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

11. เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

12. เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

13. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำนอกจากข้าราชการการเมือง

14. เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

15. เป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกภาพสิ้นสุดลงยังไม่เกินสองปี

16. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

17. เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

18. อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หน้าที่ ส.ส.

1. พิจารณาร่างกฎหมาย

2. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

3. ปีหนึ่งมีประชุม 2 สมัย สมัยละไม่น้อยกว่า 120 วัน

4. ส.ส. 1 ใน 5 สามารถเสนอญัตติอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะได้ (เดิมเปิดอภิปรายทั้งคณะไม่ได้) แต่ให้ทำได้เพียงปีละครั้งเพื่อเปิดโอกาสให้รัฐบาลมีเวลาทำงานพอสมควร

5. ส.ส. 1 ใน 10 สามารถเสนอญัตติเพื่อขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปโดยไม่มีการลงมติได้ เพื่อเป็นช่องทางให้สามารถตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลได้

6. เพื่อให้รัฐสภาเป็นเวทีในการแก้ไขปัญหาทางการเมืองอย่างแท้จริง ถ้าผู้นำฝ่ายค้านเห็นว่ามีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ซึ่งการปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้นำฝ่ายค้านจะแจ้งไปยังประธานรัฐสภาขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาก็ได้ ในกรณีนี้ คณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องเข้าร่วมประชุม แต่รัฐสภาจะลงมติในปัญหาที่อภิปรายมิได้ วิธีประชุมให้ประชุมลับ เพราะต้องการให้ฝ่ายการเมืองทุกฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันแก้ไขปัญหาของชาติ ไม่ใช่ใช้การถ่ายทอดสดเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงและโจมตีกันไปมา ซึ่งมีแต่จะสร้างความแตกแยกเหมือนเช่นที่ผ่าน ๆ มา

7. ในเรื่องงบประมาณ ส.ส. จะแปรญัตติเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขเพิ่มเติมรายการหรือจำนวนในรายการไม่ได้ แต่อาจแปรญัตติตัดลดรายจ่ายได้ เว้นแต่รายการ (1) ส่งใช้ต้นเงินกู้ (2) ส่งใช้ดอกเบี้ยเงินกู้ (3) ใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด

8. ห้าม ส.ส. แปรญัตติหรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้ตนมีส่วนในการใช้งบประมาณรายจ่าย (งบ ส.ส.) ถ้ามีการกระทำดังกล่าว ส.ส. 1 ใน 10 อาจเสนอความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นดังกล่าว ถ้าวินิจฉัยว่ามีการกระทำดังกล่าว ให้การเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำดังกล่าวนั้นไม่มีผล และให้ ส.ส. นั้นพ้นจากสมาชิกภาพนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น หากคณะรัฐมนตรีกระทำการดังกล่าวเสียเอง ให้คณะรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของรัฐมนตรีผู้กระทำการหรือไม่ยับยั้งการกระทำนั้น ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องต้องชดใช้เงินคืนพร้อมด้วยดอกเบี้ยโดยมีอายุความ 20 ปี

ทำไมยังต้องมี ส.ว.

1. เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ส.ว. ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นพี่เลี้ยงแก่ ส.ส. ที่มาจากการเลือกตั้งในพื้นที่แต่เนื่องจากสมัยนั้นการศึกษาของประชาชนยังไม่ทั่วถึง และการเปลี่ยนแปลงเป็นประชาธิปไตยเกิดขึ้นรวดเร็วมาก ส.ส. ส่วนใหญ่จึงยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและในการตรากฎหมาย จึงมีการสร้าง ส.ว. ขึ้นเพื่อเป็น "สภาพี่เลี้ยง" ของ ส.ส. โดยจะแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ

2. ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงที่มาของ ส.ว. จาก ส.ว. แต่งตั้ง เป็น ส.ว. เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน อย่างเดียวกับ ส.ส. การเลือกตั้ง ส.ว. โดยตรงนี้เองที่ทำให้ ส.ว. ต้องอิงกับระบบการเมืองเพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง - เพราะการเลือก ส.ส. นั้นเรายังต้องแบ่งจังหวัดออกเป็นเขตเลือกตั้ง เพราะเขตจังหวัดใหญ่เกิน หาเสียงไม่ไหว แต่ในการเลือกตั้ง ส.ว. ที่ผ่านมาได้กำหนดให้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง - จึงเป็นไปไม่ได้ที่ผู้สมัคร ส.ว. จะหาเสียงได้ทั่วทั้งจังหวัด - ผู้สมัคร ส.ว. จึงต้องยึดโยงกับพรรคการเมืองเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้ง – นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญที่ผ่านมาได้ให้อำนาจแก่ ส.ว. ในการ "ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" ด้วยทั้ง ๆ ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงเหมือนกับ ส.ส. ดังนั้น จึงไม่ยากที่ฝ่ายการเมืองจะ "**ครอบงำ**" ส.ว. เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงเป็นการยากที่ ส.ว. จะมีความเป็นกลางในการปฏิบัติหน้าที่

3. แม้หลังจากนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่มาของ ส.ว. โดยใช้ระบบผสม กล่าวคือ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนส่วนหนึ่ง กับ ส.ว. สรรหา อีกส่วนหนึ่ง ก็ไม่ได้แก้ปัญหาเดิมแถมเพิ่มปัญหาใหม่เข้าไปอีก - เพราะ ส.ว. เลือกตั้ง ยังคงอิงกับ

ระบบการเมือง ส่วน ส.ว. สรรหาก็ถูกกล่าวหาว่าไม่มีความยึดโยงกับประชาชน - การทำงานของ ส.ว. อันมีที่มาแตกต่างกันจึงขาดความเป็นเอกภาพมากกว่าเดิม

4. อย่างไรก็ดี ร่างรัฐธรรมนูญนี้เห็นว่า ส.ว. ยังคงมีความสำคัญสำหรับประเทศไทย แต่มิใช่ในฐานะสภาพี่เลี้ยงอย่างเดิม หากแต่เป็น"**สภาเติมเต็ม หรือสภาพลเมือง**" หรือสภาที่ประชาชนสามารถเข้าไปทำหน้าที่นิติบัญญัติได้โดยตรง อันจะช่วยให้พิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของ ส.ส. ให้รอบคอบรอบด้านมากยิ่งขึ้นตามหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรากฎหมาย เพราะ ส.ส. เป็นตัวแทนพื้นที่และเป็นตัวแทนพรรค การพิจารณาร่างกฎหมายจึงยังขาดมุมมองของภาคส่วนอื่นที่หลากหลายของสังคมอันจะทำให้กฎหมายต่าง ๆ มีความรอบคอบมากขึ้น

5. นอกจากนี้ การให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพ้นจากตำแหน่งนั้นที่ผ่าน ๆ มาก็แสดงให้เห็นว่าเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ฝ่ายการเมืองที่ไม่สุจริตพยายามเข้าแทรกแซง ส.ว. ในรูปแบบต่าง ๆ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมิได้กำหนดให้ ส.ว. มีอำนาจถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอีกต่อไป

ระบบการเลือก ส.ว.

1. ส.ว. มีจำนวน 200 คน

2. เดิมใช้เลือกตั้งโดยตรงกับแต่งตั้งมีปัญหามาก เพราะที่มาจากการเลือกตั้งเกือบทั้งหมดจะอิงกับพรรคการเมืองเพราะต้องหาเสียง ต้องใช้หัวคะแนน การเมืองแทรกแซงได้ แต่ถ้ามาจากการแต่งตั้งก็ถูกกล่าวหาว่าขาดความยึดโยงกับประชาชน

3. ดังนั้น ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงเปลี่ยนวิธีการเลือก ส.ว. ใหม่ โดย**ให้มาจากการเลือกกันเอง**ของประชาชนพลเมืองผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือมีสถานะต่าง ๆ เช่น ผู้พิการ ฯลฯ หรือเคยทำงานในด้านต่าง ๆ จากทุกภาคส่วนที่หลากหลายของสังคม (All walks of life)

4. วิธีการเลือก ส.ว. เช่นนี้ **"เปิดกว้าง"** ให้ประชาชนพลเมืองทุกคนซึ่งมีคุณสมบัติสมัครเข้ารับการเลือกได้โดยสะดวก เพื่อเปิดช่องให้ประชาชนเข้ามา **"มีส่วนร่วมโดยตรง"** ในการใช้อำนาจอธิปไตย แล้วให้ผู้สมัครแต่ละด้านเลือกกันเองให้ได้ 200 คน โดยให้เลือกไขว้กลุ่มเพื่อป้องกันการรวมหัวกันทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และระดับประเทศ

หน้าที่ ส.ว.

---

1. ไม่ใช่สภาพี่เลี้ยงของ ส.ส. อย่างเดิม หากแต่เป็น **"สภาเติมเต็ม"** โดยจะช่วยพิจารณาร่างกฎหมายที่ผ่านการพิจารณาของ ส.ส. ให้รอบด้าน เพราะเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือเคยทำงานในด้านต่าง ๆ จากภาคส่วนที่หลากหลายของสังคม

2. เห็นชอบการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

ที่มา นรม.

---

1. ในการหาเสียง พรรคต้องแจ้งชื่อผู้ที่พรรคจะเสนอเป็นนายกรัฐมนตรี ต่อ กกต. ด้วย พรรคละไม่เกิน 3 รายชื่อ และในการหาเสียง ต้องประกาศให้ประชาชนทราบรายชื่อดังกล่าวด้วย

2. รายชื่อที่เสนอ พรรคเป็นผู้คัดเลือกและเสนอ จะเสนอจากผู้เป็นหรือไม่เป็นสมาชิกพรรคก็ได้ และจะเป็น ส.ส. หรือไม่ก็ได้ ถือเป็นเอกสิทธิ์ของพรรคที่จะตัดสินใจ และพรรคต้องรับผิดชอบต่อสมาชิกพรรคและประชาชนในการตัดสินใจนั้น

3. ที่ผ่านมาประชาชนไม่มีสิทธิรู้ล่วงหน้าว่าใครจะมาเป็นนายกรัฐมนตรี – ร่างรัฐธรรมนูญนี้จึงกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิที่จะรับรู้ด้วยว่าพรรคการเมืองที่ตนจะตัดสินใจสนับสนุนนั้นมีจุดยืนอย่างไร จะเสนอใครเป็นนายกรัฐมนตรี

4. ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นรัฐมนตรี ทั้งต้องมีหนังสือยินยอมให้พรรคเสนอชื่อ – การยินยอมให้เสนอชื่อเกินหนึ่งพรรค การยินยอมนั้นเป็นโมฆะ

5. ส.ส. เป็นผู้เลือก นรม. จากรายชื่อในบัญชีของพรรคร่วมรัฐบาลที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็น ส.ส. ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของจำนวน ส.ส. ทั้งหมด (อย่างน้อย 25 คน)

คณะรัฐมนตรี (ครม.)

---

1. ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี (นรม.) คนหนึ่งและรัฐมนตรี (รมต.) อื่นอีกไม่เกิน 35 คน

2. จะเป็น ส.ส. หรือไม่ก็ได้

3. ครม. ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภาภายใน 15 วัน นับแต่วันเข้ารับหน้าที่ โดยไม่มีการลงมติความไว้วางใจ

4. นโยบายของ ครม. ต้องสอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐ แนวนโยบายแห่งรัฐ ยุทธศาสตร์ชาติ และสถานะทางการเงินการคลังของประเทศ

5. ในการบริหารราชการแผ่นดิน ครม. ต้องดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อรัฐสภา และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้ด้วย

(1) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ เปิดเผย และมีความรอบคอบและระมัดระวังในการดำเนินกิจการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศและประชาชนส่วนรวม

(2) รักษาวินัยในกิจการที่เกี่ยวกับเงินแผ่นดินตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐอย่างเคร่งครัด

(3) ยึดถือและปฏิบัติตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(4) สร้างเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างเป็นธรรม ผาสุก และสามัคคีปรองดองกัน

6. รมต. ต้องรับผิดชอบต่อสภาผู้แทนราษฎรในเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องรับผิดชอบร่วมกันต่อรัฐสภาในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายของ ครม.

7. ในกรณีที่มีปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินที่ ครม. เห็นสมควรจะฟังความคิดเห็นของ ส.ส. และ ส.ว. นรม. จะขอให้ประธานรัฐสภาเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาโดยไม่มีการลงมติก็ได้

8. ครม. อาจจัดให้มีการออกเสียงประชามติในเรื่องใด ๆ อันมิใช่เรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเรื่องที่เกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคลได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ศาล

1. หมวดศาลประกอบด้วย ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร

2. รับรองว่าผู้พิพากษาและตุลาการย่อมมีอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ซึ่งต้องให้เป็นไปโดยรวดเร็ว เป็นธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

3. วางหลักประกันความเป็นอิสระว่า เงินเดือนและการบริหารงานบุคคลเกี่ยวกับผู้พิพากษาหรือตุลาการต้องมีความเป็นอิสระและดำเนินการโดยคณะกรรมการตุลาการตามที่กฎหมายบัญญัติ

ศาลรัฐธรรมนูญ

1. จำนวน 9 คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา

2. มาจากผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา 3 คน ศาลปกครองสูงสุด 2 คน ศาสตราจารย์สาขานิติศาสตร์ 1 คน ศาสตราจารย์สาขารัฐศาสตร์/รัฐประศาสนศาสตร์ 1 คน ผู้มีประสบการณ์ในการบริหารราชการแผ่นดินระดับอธิบดีขึ้นไป 2 คน

3. วาระ 7 ปี

4. มีหน้าที่ดังนี้

(1) วินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายหรือร่างรัฐธรรมนูญและร่างกฎหมาย

(2) วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ

(3) วินิจฉัยการกระทำอันเป็นการล้มล้างรัฐธรรมนูญ

(4) วินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของ ส.ส และ ส.ว. และการสิ้นสุดความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี

(5) วินิจฉัยการกระทำอันเป็นการแปรญัตติกฎหมายงบประมาณที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ

(6) วินิจฉัยว่าร่างกฎหมายที่เสนอใหม่มีหลักการซ้ำกับร่างกฎหมายที่ถูกยับยั้งหรือไม่

(7) วินิจฉัยว่าหนังสือสัญญาใดเป็นหนังสือสัญญาที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม หรือการค้าการลงทุนของประเทศอย่างกว้างขวางหรือไม่

(8) วินิจฉัยว่าบุคคลใดถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้หรือไม่

5. ศาลรัฐธรรมนูญถูกตรวจสอบโดย ป.ป.ช. เหมือนกับองค์กรอื่น ๆ

องค์กรอิสระ

1. มี 5 องค์กร คือ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (คตง.)

2. เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นให้มีความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อดำเนินการหรือตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐให้เป็นไปโดยชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมาย เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินของประเทศดำเนินไปข้างหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ สุจริตและโปร่งใส – มิใช่องค์กรที่ตั้งขึ้นเพื่อจ้องจับผิดรัฐบาลหรือ

นักการเมืองเหมือนอย่างที่เข้าใจคลาดเคลื่อนกันมาโดยตลอด - และร่วมกันกำหนด "มาตรฐานทางจริยธรรม" ที่จะนำไปใช้บังคับแก่ ส.ส. ส.ว. และ ครม. ด้วย

3. การใช้อำนาจ การปฏิบัติหน้าที่ และการใช้ดุลพินิจขององค์กรอิสระต้องเป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และปราศจากอคติทั้งปวง

4. มาจากการสรรหาหรือคัดเลือก แล้วแต่กรณี

5. ในการสรรหาจะมีคณะกรรมการสรรหามีประธานศาลฎีกาเป็นประธาน (หลักการเดียวกับ รธน. 50)

6. ผู้ได้รับการสรรหาต้อง (1) มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ (2) มีความรับผิดชอบสูง (3) มีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่ (กล้าตัดสินใจ) และ (4) มีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม (Role model)

7. ถ้าองค์กรอิสระแห่งใดไต่สวนกรณีที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วพบว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการกระทำนั้นอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระแห่งอื่นด้วย ให้องค์กรอิสระนั้นส่งเรื่องให้องค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ไปพร้อม ๆ กัน เพื่อบูรณาการการทำงานร่วมกัน

8. องค์กรอิสระแต่ละแห่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานธุรการโดยเฉพาะ โดยให้มีผู้บังคับบัญชาสูงสุดคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งโดยความเห็นชอบขององค์กรอิสระแต่ละแห่ง เป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานของหน่วยงานนั้น

องค์กรอัยการ

- รับรองความมีอยู่และความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรอัยการ และเพื่อให้พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมได้อย่างเต็มที่ ปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์และการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง มีอิสระในการสั่งคดีและการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมเพื่ออำนวยความยุติธรรมแก่ประชาชน

การป้องกันการขัดกันแห่งผลประโยชน์

- ส.ส. ส.ว. และ ครม. ต้องไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ (Conflict of interest)

การปกครองส่วนท้องถิ่น

1. กำหนดให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ที่กฎหมายบัญญัติ

2. การจัดตั้ง อปท. รูปแบบใดให้คำนึงถึงความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน

3. อปท. มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่ใช่คิดถึงการหารายได้อย่างเดียว

4. รัฐต้องดำเนินการให้ อปท. มีรายได้ของตนเองให้สามารถจัดทำบริการสาธารณะได้อย่างเพียงพอ

5. การจัดทำบริการสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่โดยเฉพาะของ อปท. แต่ละรูปแบบ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติโดยสอดคล้องกับรายได้ของท้องถิ่น ซึ่งต้องกำหนดขั้นตอนในการกระจายอำนาจของส่วนราชการตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวให้แก่ อปท. ด้วย

6. อปท. ต้องมีอิสระในการบริหาร การจัดบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะ และการเงินและการคลัง

7. การกำกับดูแล อปท. ให้ทำเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม การป้องกันการทุจริต และการใช้จ่ายเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

8. การบริหารงานบุคคลของ อปท. ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

9. สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง

10. ผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือวิธีอื่นตามที่กฎหมายกำหนดสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แต่วิธีอื่นดังกล่าวต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย

11. ในการดำเนินงาน อปท. สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นต้องเปิดเผยข้อมูลและดำเนินการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

12. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่นยังคงมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ

1. ห้ามแก้เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือเปลี่ยนแปลงรูปแบบของรัฐ

2. รัฐสภาเป็นผู้พิจารณาญัตติขอแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยสมาชิกรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน

การปฏิรูปประเทศ

1. กำหนดให้ต้องมีการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย กระบวนการยุติธรรม (รวมทั้งตำรวจ) การศึกษา เศรษฐกิจ และด้านอื่นที่จำเป็น เพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(2) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(3) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2. กำหนดให้มีกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินการซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน ซึ่งต้องกำหนดให้เริ่มดำเนินการปฏิรูปในแต่ละด้านภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้รวมตลอดทั้งผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังว่าจะบรรลุในระยะเวลาห้าปี ทั้งนี้ ต้องจัดให้มีกฎหมายดังกล่าวภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ

บทเฉพาะกาล

1. รองรับสถานะขององค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) และที่แก้ไขเพิ่มเติม ว่ายังคงอยู่ต่อไปและปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้

2. กำหนดให้ ส.ว. ในวาระเริ่มแรกมาจากการสรรหาของ คสช. ผ่านคณะกรรมการสรรหา จำนวน 194 คน ผ่านการเลือกตามรัฐธรรมนูญนี้ 50 คน และมี ส.ว. โดยตำแหน่ง 6 คน รวม 250 คน โดยให้อยู่ในตำแหน่งเพียง 5 ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง สำหรับอำนาจหน้าที่ของ ส.ว. ชุดแรกนี้ มีหน้าที่และอำนาจเช่นเดียวกับ ส.ว. ที่มาจากการเลือกตามร่างรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีหน้าที่และอำนาจติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศให้สำเร็จตามที่กฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศบัญญัติไว้ด้วย เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเดินหน้าไปได้อย่างแท้จริง

3. ในระยะ 5 ปีแรก ร่างกฎหมายที่สำคัญบางประการถูกกำหนดให้ต้องพิจารณาในที่ประชุมร่วมกับของรัฐสภา

4. รับรองความมีอยู่และความชอบด้วยรัฐธรรมนูญและกฎหมายของประกาศ คำสั่ง และการกระทำของคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ หรือที่จะออกใช้บังคับต่อในระหว่างที่ยังไม่มีรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญใหม่นี้ ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้เคยรับรองไว้แล้ว

“สกัดคนโกงเข้าสภา ด้วยกติกาในรัฐธรรมนูญ”

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

ทุกเสียงมีค่า

“กาบัตรเดียว”

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

“คุ้มครองตั้งแต่ท้องแม่

จนแก่เฒ่า”

“ทุกชีวิตมีคุณค่า

รัฐให้การคุ้มครองดูแล”

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

“ชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ปวงประชามีส่วนร่วม”

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ (12 เมษายน 2559)

บ้านเมืองต้องมีขื่อแป

รัฐธรรมนูญ คือ ขื่อแปของบ้านเมือง

โปรดสละเวลา

ไปลงประชามติ

ในวันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม 2559

ระหว่างเวลา 8.00 - 16.00 นาฬิกา



ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
ที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แถลงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญ
เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ความเห็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แถลงต่อคณะกรรมาธิการวิสามัญ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด่วนที่สุด ที่ ลต ๐๐๑๓/๘๔๖ ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ กราบเรียนประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวโดยสรุปว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบด้วยความละเอียดรอบคอบแล้ว มีมติว่าร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... มี ๑ มาตราที่ไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กระผม นายศุภชัย สมเจริญ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ในนามของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในฐานะกรรมาธิการวิสามัญ ขอแถลงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่เห็นว่าไม่ตรงตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ปรากฏไว้เป็นหลักฐานในรายงานการประชุมของคณะกรรมาธิการวิสามัญ ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๒๒๕ หรือภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งหรือการเลือกแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้สมัครรับเลือกผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้น”

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๔๔ วรรคสองแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น”

เมื่อพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกซึ่งกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น แต่ความในมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น เพียงประการเดียว โดยไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นได้ด้วย ดังนั้น มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... จึงไม่ตรงตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่า มาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ไม่ตรงตามเจตนารมณ์มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

“รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ดี
...องมีมิติความเสมอภาคระหว่างเพศ”

ข้อเสนอของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)



“รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ดี ต้องมีมิติความเสมอภาคระหว่างเพศ”

ข้อเสนอของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)



คำนำ

ในฐานะที่ผู้หญิงเป็นพลเมืองครึ่งหนึ่งของประเทศ “ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย” (WeMove) ผู้หญิง และ องค์กรจากหลากหลายสาขาอาชีพ ทั้งภาควิชาการและภาคประชาสังคม ที่ทำงานเกี่ยวกับสิทธิผู้หญิงและความเสมอภาคระหว่างเพศ รวมตัวกันเพื่อเปิดพื้นที่ให้ผู้หญิงเสนอความคิดเห็นและขับเคลื่อนในการปฏิรูปประเทศไทย รวมทั้งผลักดันให้ร่างรัฐธรรมนูญมีมิติด้านสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคระหว่างเพศ สร้างความเป็นธรรมในการบริหารประเทศที่ยั่งยืนสมดุลระหว่างพลเมืองกลุ่มต่าง ๆ ในระหว่างกระบวนการร่างรัฐธรรมนูญและหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 WeMove เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องเช่นกัน

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้น เพื่อเป็นการรวบรวมกิจกรรมต่าง ๆ การจัดเวทีในระดับชุมชนในหลายพื้นที่และข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีมิติหญิงชายต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ที่สำคัญ เช่น พรป. พรรคการเมือง

คณะทำงาน WeMove ทุกคนจะรวมพลังกันอย่างเหนียวแน่นต่อไป ยืนยันหลักความเสมอภาคระหว่างหญิงชายและความเท่าเทียมในสังคม

ขอขอบคุณ International Republican Institute (IRI)

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

พฤษภาคม 2560

สารบัญ

ความเป็นมาของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove).....7

การอบรม "พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย" 11

โครงการทุนเมล็ดพันธุ์ (Seed Fund).....21

ข้อเสนอเชิงนโยบาย.....38

การจัดทำข้อเสนอ 38

สื่อสังคมออนไลน์ 56

ข้อเสนอเชิงนโยบาย การปฏิรูปตำรวจ (รอบที่ 1) 57

รูปภาพการประชุม 61

ความเป็นมาของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

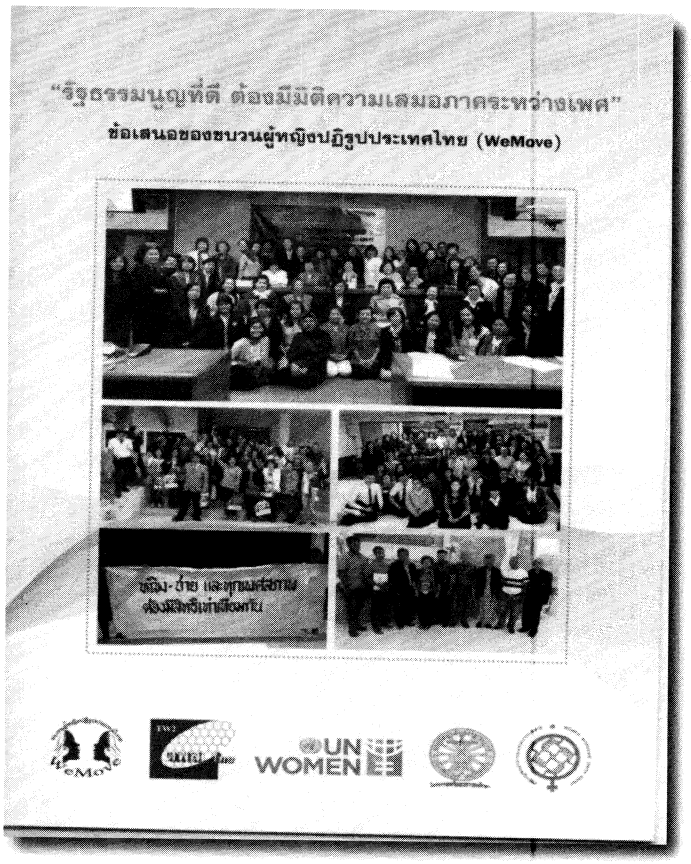
การเคลื่อนไหวขององค์กรผู้หญิงเพื่อแสดงสิทธิ ส่งเสียง และมีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 และ 2550 เป็นขบวนที่มีพลังต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน เพื่อยืนยันหลักการความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย การไม่เลือกปฏิบัติโดยเหตุแห่งเพศ การคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อการกระทำความรุนแรงทั้งในครอบครัวและพื้นที่สาธารณะในหลากหลายมิติและทุกระดับ การมีส่วนร่วมทางการเมืองและการตัดสินใจทั้งในฐานะพลเมือง ผู้ลงคะแนนและผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเข้าไปเป็นตัวแทนของผู้หญิงในกระบวนการนิติบัญญัติ องค์กรอิสระและในการบริหารประเทศทุกระดับ

ความสำเร็จของการผลักดันร่างรัฐธรรมนูญ 2540 ครั้งนั้นเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มองค์กรผู้หญิงทั่วทุกภาคมากกว่า 40 องค์กรในนาม “เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ” และการรวมตัวยังเหนียวแน่นต่อเนื่องมาจนถึงการร่างรัฐธรรมนูญอีกครั้งในปี 2550 เพื่อยืนยันหลักการความเสมอภาคระหว่างเพศ และการคุ้มครองสิทธิของผู้หญิงที่ได้ระบุไว้แล้วในรัฐธรรมนูญ 2540 รวมทั้งสิทธิเสรีภาพอื่นๆของประชาชนโดยรวม ในครั้งนี้ แม้ความสำเร็จมีมากขึ้น แต่การบังคับใช้รัฐธรรมนูญยังมีความย่อหย่อนอยู่มาก การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงไม่ก้าวหน้าขึ้น เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.2559 กลุ่มผู้หญิงที่เคยเคลื่อนไหวตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญปี 2540 จึงรวมตัวกันขึ้นอีกครั้งหนึ่งและขยายตัวกว้างขึ้น เพื่อปกป้องหลักการความเสมอภาคและสิทธิต่าง ๆ ที่เคยบรรจุไว้ในปี 2540 และ 2550 ในช่วงการรณรงค์และประชาพิจารณ์ ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (Thai Women’s Movement for Reform - WeMove) จึงรวมตัวเพื่อแสดงสิทธิและส่งเสียงอย่างมีพลังอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการจัดเวทีระดับภาคหลายครั้ง และเกาะติดการร่างรัฐธรรมนูญ 2559 อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงร่างรัฐธรรมนูญ ในช่วง 2558-2560

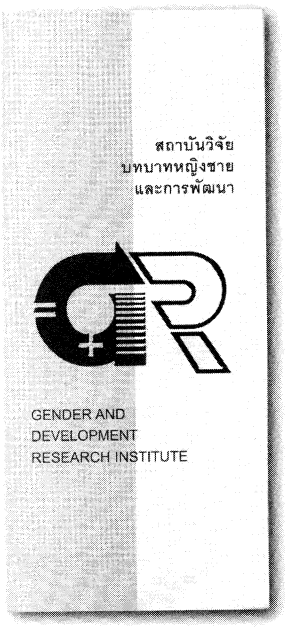
WeMove เคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อมีส่วนร่วมในการปฏิรูปประเทศ ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจอย่างแท้จริง ในช่วงปี พ.ศ. 2560 ด้วยการสนับสนุนงบประมาณจาก International Republican Institute (IRI) ได้จัดอบรมวิทยากรแกนนำชุมชนเพื่อประชาธิปไตยหลากหลายกลุ่ม จัดเวทีในระดับชุมชนในหลายพื้นที่ทั่วทุกภาค และที่สำคัญได้จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายที่มีมิติหญิงชายต่อการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ อาทิ พรป.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พรป.พรรคการเมือง และคณะกรรมการการเลือกตั้ง และ พรป. การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

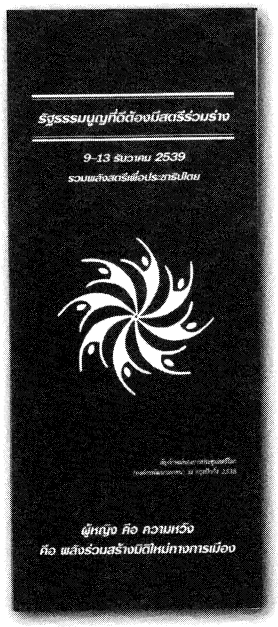






ตัวอย่างเอกสารรณรงค์เผยแพร่ของเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ
จนถึงขบวนการผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

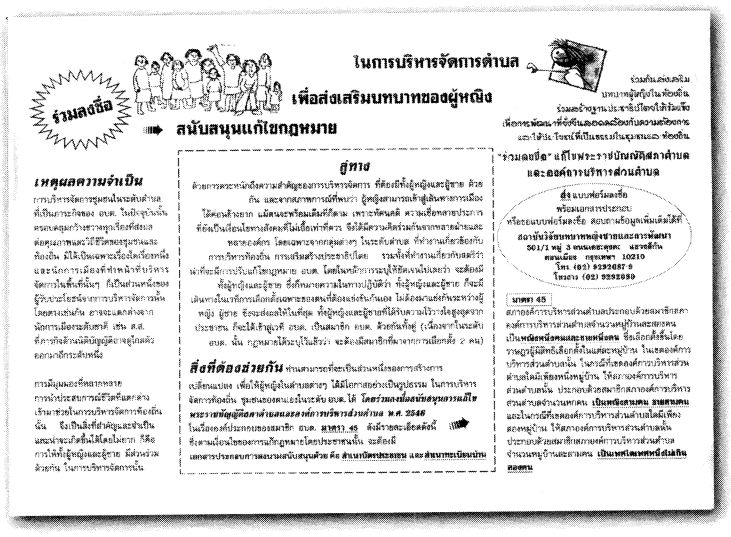




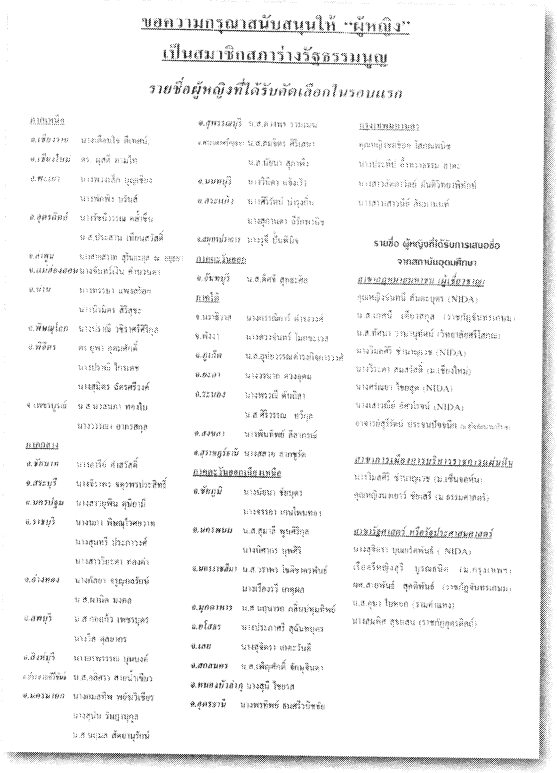








ตัวอย่างเอกสารรณรงค์เผยแพร่ของสถาบันฯ และเครือข่ายผู้หญิง



ขอความกรุณาสนับสนุนให้ "ผู้หญิง"
เป็นสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

รายชื่อผู้หญิงที่ได้รับคัดเลือกในรอบแรก



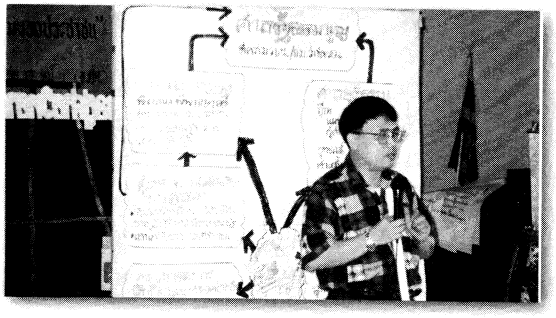














การรณรงค์สนับสนุนร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน 2540

การอบรม "พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย"

สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา (GDRI) และขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ได้จัดให้มีการอบรมวิทยากร หลักสูตร **"พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย"** ขึ้น *ในระหว่างวันที่ 17-20 มีนาคม 2560 ณ ห้องประชุมบำรุง-รวีวรรณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ดอนเมือง กรุงเทพฯ* การอบรมฯครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนหลักจากองค์กร International Republican Institute (IRI)

หลักสูตรอบรมวิทยากรมีวัตถุประสงค์เพื่อเติมเต็มศักยภาพของผู้นำการเคลื่อนไหวในภาคส่วนต่าง ๆ ให้มีความเข้มแข็งและพร้อมในการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปทางการเมืองและการเลือกตั้งที่จะมาถึง โดยเฉพาะการเพิ่มเติมความรู้ที่เป็นเนื้อหาใหม่ ๆ ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2560 ที่ผ่านประชามติ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 หลักสูตรนี้ยังตั้งใจจะเปิดให้เป็นเวทีที่ผู้นำชุมชนจากพื้นที่ทั่วทุกภาคที่รณรงค์เคลื่อนไหวประเด็นทางสังคมที่หลากหลาย อาทิ การปฏิรูปที่ดิน สิทธิมนุษยชน กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐทั้งทางบวกและทางลบ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหาทางออกที่เป็นรูปธรรมร่วมกันในการสร้างสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล ประชาชนมีสิทธิ มีเสียง ในการตรวจสอบและกำหนดทิศทางของประเทศ

สถาบันฯ ได้เรียนเชิญองค์กรที่มีความสนใจในประเด็นดังกล่าวเข้าร่วมการอบรม โดยการอบรมครั้งนี้องค์กรต่าง ๆ ได้ส่งตัวแทนของกลุ่มหลากหลายจากภูมิภาคต่าง ๆ เข้าร่วมอบรม จำนวน 34 คน ผู้หญิง 25 คน ผู้ชาย 9 คน ซึ่งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะได้ขยายความรู้และบทเรียนต่าง ๆ ที่ได้จากการอบรมครั้งนี้ ไปยังกลุ่มหรือชุมชนของตนเองต่อไป

วิธีการฝึกอบรม

หลักสูตร "พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย" หรือ Civic Education นี้ นำวิธีการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ที่มีส่วนร่วม ซึ่งเน้นการแบ่งปันประสบการณ์ การสนทนา และการอภิปรายร่วมกันของผู้เข้าร่วมประชุม เพิ่มเติมทักษะการเป็นวิทยากรให้มีประสบการณ์มากขึ้น

ข้อมูลองค์กรที่เข้าร่วมอบรม

หน่วยงาน	เพศ		ภูมิลำเนา/จังหวัด
	หญิง	ชาย	
สตรีชุมชนเทศบาลนครยะลา	1	-	ยะลา
เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ	1	-	ปัตตานี
มูลนิธิการศึกษาเพื่อโลกสีเขียว	1	-	สุรินทร์
องค์กรผู้หญิง (PERWANI)	1	-	สงขลา
มูลนิธินูซันตารา	-	1	ยะลา
มูลนิธิพิทักษ์สตรีและเด็ก	1	-	ลำพูน
สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา	1	-	กรุงเทพฯ
ศูนย์เรียนรู้ชุมชนตำบลท่าข้าม	1	-	ฉะเชิงเทรา
มูลนิธิเพื่อเด็กและสตรีจังหวัดชุมพร	1	-	ชุมพร
Woman 360	1	-	ชุมพร
กลุ่มละครชุมชนกั๊บไฟ	1	-	เชียงใหม่
มูลนิธิเอเชีย ประเทศไทย	1	1	กรุงเทพฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจังหวัดร้อยเอ็ด	1	-	ร้อยเอ็ด
มหาวิทยาลัยพะเยา	-	1	พะเยา
วิทยาลัยนวตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต	-	2	ปทุมธานี
รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร	1	-	สระแก้ว
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	1	-	เลย
สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลพิมาย	3	-	นครราชสีมา
เครือข่ายสตรีชนเผ่า (คสช.)	2	-	เชียงใหม่
นักสื่อสารชุมชน	-	2	สมุทรปราการ/เชียงราย
สมาคมฟ้าสีรุ้ง แห่งประเทศไทย	-	1	กรุงเทพฯ
สมาคมสวัสดิการมุสลีมะฮ์	2	-	ยะลา
มูลนิธิอารมณ์ พงศ์พงัน	1	-	ปทุมธานี
กลุ่มรักษ์บ้านแหง	1	-	ลำปาง
กลุ่มอนุรักษ์ดงมะไฟ	1	1	หนองบัวลำภู
มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ	1	-	ปทุมธานี
รวม	**25**	**9**	

วันที่	08.30 – 10.15	10.30-12.00	13.00-14.30	15.00-17.00	ภาคกลางคืน
ศุกร์17 มีค.	- เปิดการอบรม - แนะนำโครงการ - แนะนำตัวเองและองค์กร - ความคาดหวัง - แลกเปลี่ยนกับผู้สนับสนุน International Republican Institute - กติการ่วมประชุม	**รัฐธรรมนูญสำคัญอย่างไร** - ความสำคัญและความหมายของรัฐธรรมนูญไทย - หมวดต่างๆ - หลักการใหม่ใน ร่าง รธน. 2559 (ยุทธศาสตร์ปฏิรูป 20 ปี) **วิทยากร** ผศ. มาลี พฤกษ์พงศาวลี และ คุณไพโรจน์ พลเพชร	**สิทธิเสรีภาพ** - ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - ความเสมอภาคและการไม่เลือกปฏิบัติ - สิทธิ-เสรีภาพ ปัจเจกบุคคล/ครอบครัว/สังคม **วิทยากร** ผศ. มาลี พฤกษ์พงศาวลีและคุณไพโรจน์ พลเพชร	**หน้าที่รัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ** - ความหมายของ รัฐ – ต้อง รัฐ – พึง และข้อสังเกตเนื้อหา ร่างรธน. 2559 ที่แตกต่างจากรธน.ฉบับอื่นๆ **วิทยากร** คุณสุนี ไชยรส และคณะ	- ดูหนัง - ฟังความรอบคอบ - กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ใน กระบวนการยุติธรรม **วิทยากร** ทิชา ณ นคร
เสาร์18 มีค.	**สิทธิชุมชน และการจัดการฐานเศรษฐกิจ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม** - แนวคิดสิทธิชุมชน และยุทธศาสตร์การเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องสิทธิ - ผลดี และผลกระทบ โครงการของรัฐ – ประชารัฐ - นโยบายของรัฐ เช่น พลังงาน (ไฟฟ้า), เหมืองแร่, ป่าไม้, ที่ดิน ฯลฯ - เขตเศรษฐกิจพิเศษvsสิทธิชุมชน **วิทยากร** คุณสุนี ไชยรส และวิทยากรรับเชิญ		**มิติหญิงชาย และการสร้างความเสมอภาคในบริบทต่างๆ** - เข้าใจแนวคิด มิติและความสัมพันธ์หญิงชาย (Gender Relations)และการเลือกปฏิบัติ - หลักการความเสมอภาค และความเสมอภาคที่เป็นคุณ - กลไกการเสริมอำนาจให้เกิดความเสมอภาค **วิทยากร** คุณเรืองรวี พิชัยกุล คุณเพ็ญศรี พึ่งโคกสูงและวิทยากรรับเชิญ		**ความรุนแรงในครอบครัวและทางเพศ** **วิทยากร** คุณสุเพ็ญศรี พึ่งโคกสูง
อาทิตย์19 มีค.	**ปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยและระบบการเลือกตั้งแบบใหม่** - การเมืองระบบใหม่ และการเลือกตั้งสส. และ สว. ระบบใหม่ - การมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะพลเมืองที่รู้เท่าทัน **วิทยากร** คุณอาธิศักดิ์ (เรืองโรจน์) จอมสืบวิสิฐ และคณะ (จาก กกต.)		**ปฏิรูปการเมืองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ** - รธน เกี่ยวกับท้องถิ่น/กม.ท้องถิ่น - ข้อเสนอ สปช-สปทแนวโน้ม-เตรียมตัวการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมืองท้องถิ่นอาทิ การรวบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ระบบภาษี เพื่อการปฏิรูปท้องถิ่น **วิทยากร** คุณรัชฎาภรณ์ แก้วสนิท และคณะ		บทบาทและทิศทางการเคลื่อนไหว ของ WeMove
จันทร์20 มีค.	**องค์กรอิสระ มาตรการ-กลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และ คณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ** **วิทยากร** คุณนัยนา สุภาพึ่ง และคณะ	**กลไกและกติการะหว่างประเทศ ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ** คณะวิทยากรจากมูลนิธิผู้หญิง	**พันธกิจและการต่อยอดกิจกรรมของผู้เข้าร่วมอบรม** **วิทยากร** GDRI และ WeMove	**ประเมินผลและปิดประชุม** เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ	

กำหนดการการอบรม"พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย" วันที่ 17-20 มีนาคม 2560 ณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี จัดโดย ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย

ภาพถ่ายกิจกรรม

การอบรมวิทยากร “พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย”



















ผลการประเมินและการตอบรับจากผู้เข้าร่วมอบรม

ผลการประเมินโดยรวม หลังจากจบหลักสูตร TOT แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจในหัวข้อทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็นที่น่าพอใจ

สรุปผลแบบสอบถาม

การอบรมเชิงปฏิบัติการ "พลเมืองกับประชาธิปไตย"

วันที่ 17-20 มีนาคม 2560

ห้องประชุมบำรุง-รวีวรรณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

---

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 มีผู้ส่งกลับแบบสอบถาม 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 85.09 จาก 34 คนเป็น เพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 82.76 และเพศชาย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79

1.2 **อายุของผู้เข้าร่วมอบรม** มีดังนี้

อายุ 20-30 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 17.24

อายุ 31-40 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.79

อายุ 41-50 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 27.59

อายุ 51-60 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48

และอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.9

1.3 **ระดับการศึกษา**ของผู้เข้าร่วมอบรม

ประถมศึกษา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.91

มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45

มัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.69

อนุปริญญา จำนาวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45

ปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 41.37

ปริญญาโท จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 24.13

1.4 **อาชีพของผู้เข้าร่วมอบรม** ดังนี้

รับจ้างร้อยละ 21.43
อาจารย์ ร้อยละ 10.71
เกษตรกรร้อยละ 14.29
สื่อมวลชนร้อยละ 3.57
นักนวัตกรรมสังคมฯร้อยละ 3.57
ข้าราชการบำนาญร้อยละ 3.57
อาชีพอิสระ ร้อยละ 7.14
ธุรกิจส่วนตัวร้อยละ 7.14
NGO ร้อยละ17.86
พ.รัฐวิสาหกิจร้อยละ 3.57
ชมรมหมอเข็มร้อยละ 3.57
นักศึกษา ร้อยละ 3.57

2. แบบสอบถาม

2.1 วิชาความรู้ความเข้าใจต่อความสำคัญของรัฐธรรมนูญ

ระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องรัฐธรรมนูญ (วิทยากร อ.มาลี)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	10.34	34.48	48.28	6.9
	หลังเข้ารับการอบรม	20.69	58.62	20.69	-	-

2.2 วิชาความรู้ความเข้าใจ เรื่องสิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

สิทธิเสรีภาพ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (วิทยากร อ.มาลี)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	27.59	48.28	17.24	6.9
	หลังเข้ารับการอบรม	34.48	58.62	6.9	-	-

2.3 วิชาความรู้ความเข้าใจ เรื่องหน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

หน้าที่ของรัฐและแนวนโยบายแห่งรัฐ เปรียบเทียบสิทธิเสรีภาพ (วิทยากร คุณสุนี)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	9.68	35.48	38.71	16.13
	หลังเข้ารับการอบรม	12.90	58.06	25.81	3.23	-

2.4 วิชาความรู้ความเข้าใจเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม

การละเมิดสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม (วิทยากร คุณทิชา)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	13.79	41.38	41.38	3.45
	หลังเข้ารับการอบรม	17.24	55.17	27.59	-	-

..... (คำตอบใน Ans1 ข้อ 1-2) .....

2.5 วิชาความรู้ความเข้าในเรื่องสิทธิชุมชน และการจัดการฐานเศรษฐกิจ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม

สิทธิชุมชนและการจัดการฐานเศรษฐกิจ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (วิทยากร คุณสุนี)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	10.34	48.28	34.48	6.9
	หลังเข้ารับการอบรม	20	56	24	-	-

2.6 วิชาความรู้ความเข้าใจเรื่องมิติหญิง-ชาย

ระดับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องมิติ หญิง-ชาย (วิทยากร คุณเรืองรวี)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	13.79	58.62	20.69	6.9
	หลังเข้ารับการอบรม	17.39	60.87	21.74	-	-

2.7 วิชาความรู้ความเข้าใจต่อ เรื่องความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ

ความรุนแรงในครอบครัวและความรุนแรงทางเพศ (วิทยากร คุณสุเพ็ญศรี และคณะ)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	18.52	48.15	25.93	7.41
	หลังเข้ารับการอบรม	18.52	62.96	18.52	-	-

2.8 วิชาความรู้ความเข้าใจ เรื่องการปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยและระบบการเลือกตั้งใหม่

การปฏิรูปการเมืองให้เป็นประชาธิปไตยและระบบการเลือกตั้งใหม่ (วิทยากร คุณอาธิศักดิ์และคณะ)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	10.34	34.48	34.48	20.69
	หลังเข้ารับการอบรม	13.79	51.72	31.03	3.45	-

2.9 วิชาการปฏิรูปท้องถิ่น และการกระจายอำนาจ

การปฏิรูปท้องถิ่น การกระจายอำนาจและภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (วิทยากร คุณรัชฎาภรณ์)	ระยะเวลา	ระดับความรู้ความเข้าใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ก่อนเข้ารับการอบรม	-	14.29	46.43	28.57	10.71
	หลังเข้ารับการอบรม	17.86	60.71	17.86	3.57	-

3. ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ / หลังจากจบการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ ท่านต้องการนำไปขยายผลใช้ในชุมชนหรือกลุ่มของท่านอย่างไร

ตัวอย่าง

- มนุษย์ทุกคนควรได้รับการปฏิบัติให้สอดคล้องกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ทำให้เข้าใจในบริบทของครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม บทบาทการเลี้ยงดูลูก การให้โอกาสและเข้าใจเยาวชน
- ได้ข้อคิดว่ามนุษย์ทุกคนย่อมมีโอกาสผิดพลาด แต่การให้โอกาสและเวลา เพื่อให้คนเหล่านั้นอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีคุณค่า โดยการเยียวยา ให้ความรัก ให้อภัย รับฟัง
- สิทธิมีในตัวทุกคน ถ้าถูกละเมิดสามารถเอาผิดบุคคลที่ละเมิดเราได้เสมอ
- นำข้อมูลที่ได้รับจากการอบรมไปให้ความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องแก่ชุมชนและองค์กร
- ให้ความรู้กับเยาวชนถึงสิทธิของตนที่จะปกป้องตนเองจากการไม่ได้รับความยุติธรรม
- จะนำแนวคิดที่เป็นระบบ และขั้นตอนวิธีการทำงานขององค์กรและในชุมชน

- ประยุกต์ใช้ในการเรียกร้องความเป็นธรรมทางตรงและทางอ้อม ที่สำคัญได้อธิบายต่อให้กับคนในพื้นที่และองค์กร เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญมีความสำคัญอย่างไร

- ไปเผยแพร่ถ่ายทอดความรู้ผ่านวิทยุชุมชนและการประชุมหมู่บ้าน

- การให้การอบรม/เผยแพร่ความรู้ให้กับนิสิตนักศึกษา ประชาชน

- รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ให้เข้าใจง่าย ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนทัศนะและความคิดเห็นผ่านกิจกรรมข้อเสนอแนะ

- ให้มีการอบรมให้ความรู้เช่นนี้อย่างต่อเนื่องในรุ่นต่อ ๆไป เพื่อสร้างเครือข่ายพลเมืองระบอบประชาธิปไตย

- ได้รับรู้เรื่องสิทธิ หน้าที่พลเมือง เรื่องรัฐธรรมนูญใหม่ จำนวน ส.ส. ส.ว. และระบบการเลือกตั้ง

- ได้เข้าใจเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญในมาตราต่าง ๆ เพื่อนำไปอธิบายและการต่อสู้ทางกฎหมายได้ ที่สำคัญได้รู้ถึงกลไก ช่องว่างในการใช้กฎหมายในรัฐธรรมนูญ

ฯลฯ

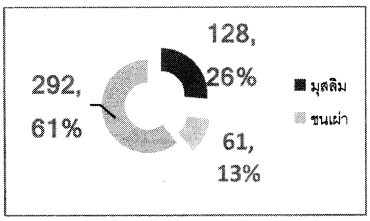
โครงการ "ทุนเมล็ดพันธุ์" (Seed Fund)

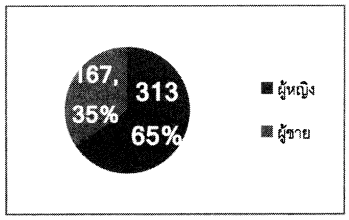
โครงการทุนเมล็ดพันธุ์ (Seed Fund) เป็นโครงการต่อเนื่องจากการจัดอบรมปฏิบัติการวิทยากรแกนนำ "พลเมืองในระบอบในระบบประชาธิปไตย" เมื่อวันที่ 17-20 มีนาคม 2560 ด้วยการสนับสนุนเพิ่มเติมจาก IRI

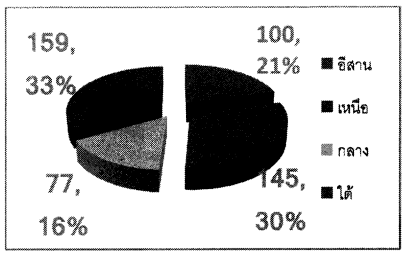
วัตถุประสงค์

เพื่อให้วิทยากรแกนนำ ได้นำความรู้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพ สิทธิชุมชน นโยบายรัฐ การกระจายอำนาจ ความรู้ด้านมิติหญิงชายและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และนำประสบการณ์ที่ได้จากการอบรมไปขยายผลในพื้นที่ชุมชนตนเอง เพื่อเพิ่มพลเมืองที่ตื่นรู้ทางการเมือง ร่วมกันสร้างสังคมประชาธิปไตยที่ประชาชนมีสิทธิ์ มีเสียง ในการตรวจสอบและกำหนดทิศทางของประเทศ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเสนอโครงการเพื่อรับทุน Seed Fund) จำนวน 11 โครงการ เพื่อทำกิจกรรมขยายความรู้ที่ได้รับในแต่ละท้องถิ่นและกลุ่ม งบประมาณของกองทุนเมล็ดพันธุ์ได้รับการจัดสรรโดยพิจารณาจากจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมจำนวนวัน เวลา และสถานที่ กิจกรรมส่วนใหญ่ที่ได้รับความนิยม คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการให้ความรู้เรื่องสิทธิตามรัฐธรรมนูญ และนำทักษะบางส่วนได้รับการฝึกอบรมจากวิทยากรของ WeMove เป็นเทคนิคดำเนินการ



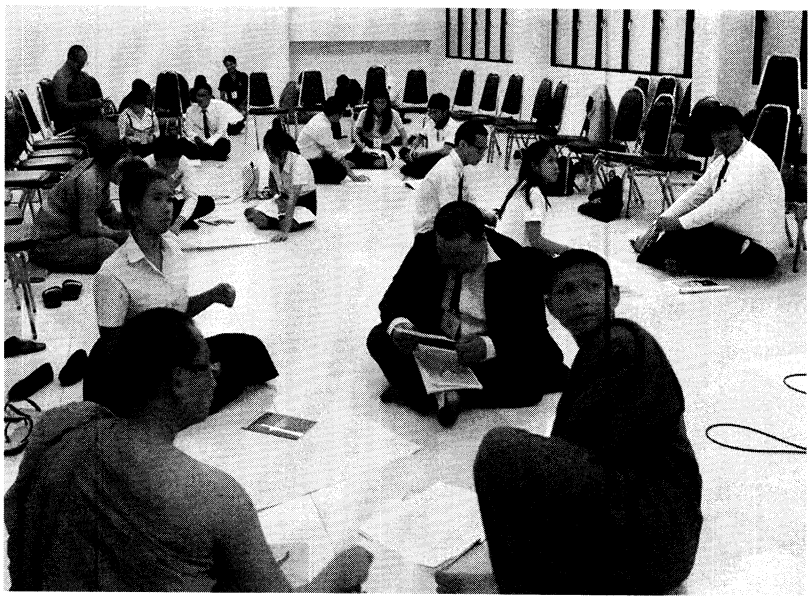




ผลสำเร็จของโครงการ

มีโครงการที่ได้รับการสนับสนุนทุน **จำนวน 11 โครงการ** ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุนเมล็ดพันธุ์**จำนวนทั้งหมด 481 คน เป็นหญิง 313 คน เป็นชาย 167 คน** มีผลสำเร็จแต่ละโครงการ ดังนี้

1. **โครงการ** : เครือข่ายเยาวชนพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
จัดโดย : มหามกุฏวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จ.เลย
กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหามกุฏวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง และเครือข่ายจำนวน 60 คน

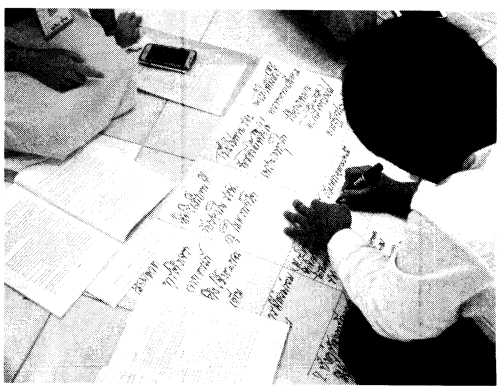


วันที่ 4-5 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จ.เลย

ผลที่ได้

เยาวชนที่เข้าร่วมได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีภาวะความเป็นผู้นำ เรียนรู้และเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสิทธิในรัฐธรรมนูญ พร้อมทั้งได้มีโอกาสจัดกิจกรรมและส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนหรือสถานศึกษาตนเอง





2. **โครงการ** : สิทธิที่ประชาชนพึงจะได้รับในการบริการสุขภาพ
จัดโดย : มูลนิธินูซันตาราเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (NUSANTARA) จ.ยะลา
กลุ่มเป้าหมาย : เยาวชนที่เป็นเครือข่ายของมูลนิธินูซันตารา จำนวน 30 คน



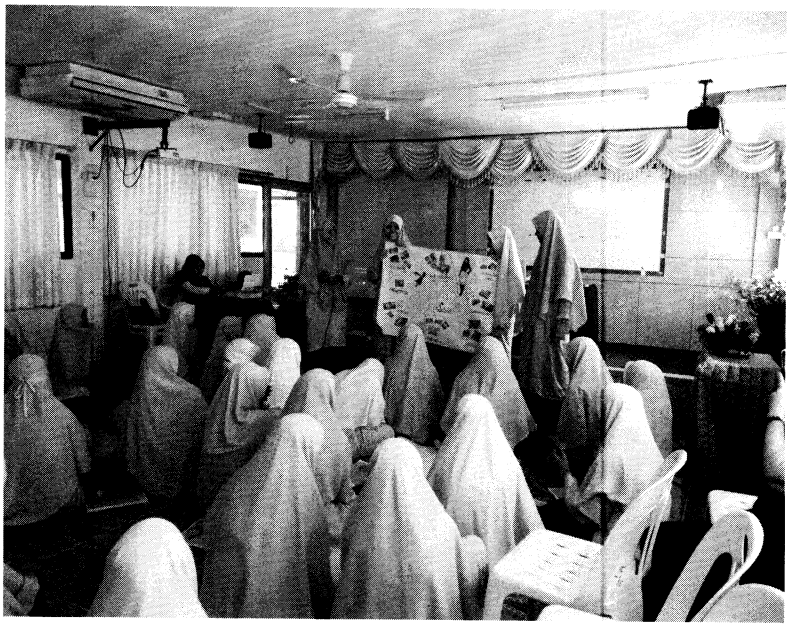
วันที่ 13 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมโรงแรมปาร์ควิล จ.ยะลา

ผลที่ได้

เยาวชนที่เข้าร่วมได้รับความรู้ความเข้าใจระบบบริหารสุขภาพและสิทธิที่ประชาชนพึงจะได้รับในการบริการสุขภาพตามรัฐธรรมนูญไทย และตระหนักถึงการปกป้องสิทธิการบริการสุขภาพของประชาชน



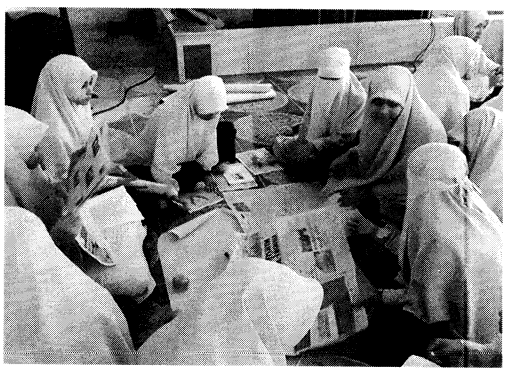
3. โครงการ : สิทธิ และความสำคัญของการไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง
จัดโดย : องค์กรผู้หญิงปาตานี (PERWANI) จ.ยะลา
กลุ่มเป้าหมาย : เยาวชนและเครือข่ายองค์กรผู้หญิงปาตานี และเจ้าหน้าที่ จำนวน 43 คน



วันที่ 14 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องประชุมโรงเรียนอิสลามวิทยามูลนิธิ

ผลที่ได้

ผู้เข้าร่วม ได้รับความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนสากล หลักการของสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน มาตรา 26,27,31 และ 34 และความรู้ในการเลือกตั้ง ความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง



4. โครงการ : เสริมสร้างองค์ความรู้เรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
จัดโดย : เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ จังหวัดปัตตานี
กลุ่มเป้าหมาย : ประชาชนชาวพุทธ จำนวน 31 คน



วันที่ 15 พฤษภาคม 2560 ณ ศาลาเมตตา วัดควนนอก ต.ควน อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี

ผลที่ได้

ผู้เข้าร่วม มีความสนใจในเนื้อหาสาระความรู้ในเรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ตั้งใจฟังและให้ความร่วมมือมีข้อซักถาม และสามารถตอบคำถามได้



5. โครงการ : พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ความรู้ด้านรัฐธรรมนูญ)
จัดโดย : สมาคมสวัสดิการมุสลีมะฮ์ จังหวัดยะลา
กลุ่มเป้าหมาย : คณะกรรมการของเครือข่าย 7 อำเภอ จำนวน 55 คน



วันที่ 15 พฤษภาคม 2560 ณ ห้องอาหารยัสมินซีฟู้ด สวนขวัญเมืองพรุบาโกย จ.ยะลา

ผลที่ได้

1. ผู้เข้าร่วม ได้รับความรู้ความเข้าใจในสิทธิชุมชน
2. ได้เกิดแนวคิดแบบใหม่ๆ ด้านการเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องสิทธิของตนเองและชุมชนมากขึ้น
3. ได้รับความรู้ด้านกฎหมายรัฐธรรมนูญในมาตรา 40 และมาตราอื่นๆ สามารถนำความรู้ที่ได้นี้ไปเผยแพร่ต่อไป



6. โครงการ : สิทธิขึ้นพื้นฐานและการเข้าถึงประชาธิปไตยของประชาชน
จัดโดย : กลุ่มรักษ์บ้านแหง จังหวัดลำปาง
กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำชุมชนและชาวบ้านกลุ่มรักษ์บ้านแหง หมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 7 จำนวน 31 คน



วันที่ 20-21 พฤษภาคม 2560 ณ บ้านแหงเหนือ ม.1 ต.บ้านแหง อ.งาว จ.ลำปาง

ผลที่ได้

วันแรก

1. ได้รับความรู้ในเรื่องการเมืองและประชาธิปไตยเป็นเรื่องใกล้ตัวกับประชาชนทุกคนและทุกคนต้องมีสิทธิ์ในการเข้าถึงประชาธิปไตย
2. ได้รับความรู้เรื่องเมื่อการเมืองดี เศรษฐกิจย่อมดี ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนย่อมดีตามไปด้วย และความรู้ในเรื่องการกระจายอำนาจของรัฐบาล
3. ได้รับความความรู้เรื่ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริการส่วนตำบล บทบาท หน้าที่ขององค์การบริการส่วนตำบล และการควบรวมการยกระดับองค์การบริการส่วนตำบลเป็นเทศบาลตำบล และสิทธิของประชาชนที่ควรรู้เกี่ยวกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ได้รับความรู้เรื่องสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา อำนาจหน้าที่ และหน้าที่ที่พึงมีต่อประชาชน

วันที่สอง

1. ได้รับความรู้เรื่องสิทธิชุมชน
2. เข้าใจในสิทธิของบุคคลที่อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 4 ,57,58 และ 72
3. ผู้เข้าอบรมได้ฝึกความกล้าในการนำเสนอ รู้จักคิดวิเคราะห์ กล้าพูด กล้าถามและแสดงความคิดเห็น

7. โครงการ : เสริมสร้างพลังชุมชนเผ่าพื้นเมืองในประชาธิปไตยสู่การปฏิบัติ
จัดโดย : เครือข่ายสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มเป้าหมาย : แกนนำผู้หญิงชนเผ่าและสมาชิก จำนวน 61 คน



วันที่ 23-24 พฤษภาคม 2560 ณ อาศรมพระธรรมจาริกบ้านห้วยอีด่าง ต.แม่วิน อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่

ผลที่ได้

ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ในเรื่อง

1. รัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับชนเผ่าพื้นเมืองและกลไกการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม
2. การกระจายอำนาจสู่การเมืองท้องถิ่น
3. อนุสัญญา CEDAW UNDRIP
4. พระราชบัญญัติคุ้มครองความรุนแรงในครอบครัวและการเข้าถึงกองทุนเยียวยา
5. หลักประกันสุขภาพและระบบสวัสดิการภายใต้รัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ประชาชนควรรู้



8. โครงการ : ชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

จัดโดย : มูลนิธิการศึกษาเพื่อโลกสีเขียว (กศข.) จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มเป้าหมาย : เด็กและเยาวชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร จำนวน 40 คน



วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 ณ อาคารอเนกประสงค์ บ้านหนองหัวควาย หมู่ที่ 9 ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์

ผลที่ได้

ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้ในเรื่องธรรมนูญและแนวคิดสิทธิชุมชน ความหมายสิทธิชุมชน สิทธิชุมชนกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน และความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ 2560 , ป่าไม้ในชุมชน 324 ไร่ กับการจัดการเศรษฐกิจในชุมชน ผลดี ผลกระทบ จากอดีตถึงปัจจุบัน , การวางแผนจัดการป่าไม้ชุมชนร่วมกัน, ปลูกไม้เป็นรั้วธรรมชาติ และชุมชนได้ร่วมกันวางแผนปลูกป่าในวันที่ 26 มิถุนายน 2560 วันสิ่งแวดล้อมโลก



9. โครงการ : ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ

จัดโดย : มูลนิธิพิทักษ์สตรีและเด็ก จังหวัดลำพูน

กลุ่มเป้าหมาย : ผู้นำชุมชนและเยาวชนหญิงชาย จำนวน 53 คน

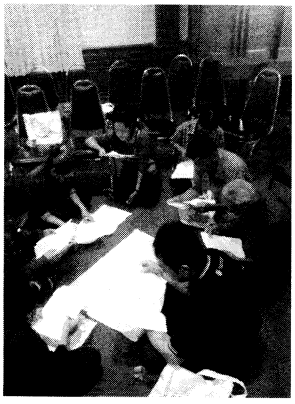


วันที่ 27 พฤษภาคม 2560 ณ อาคารห้องประชุมเทศบาล ต.หนองล่อง จ.ลำพูน

ผลที่ได้

ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้เรื่อง

1. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการไม่เลือกปฏิบัติ (นิทานเรือมนุษย์)
2. ความสำคัญของรัฐธรรมนูญ สิทธิ เสรีภาพของปวงชนชาวไทยในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560
3. การส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ
4. กฎหมายที่ควรรู้ในชีวิตประจำวัน





10. โครงการ : นักศึกษาในระบอบประชาธิปไตยเพื่อประชาชน

จัดโดย : สโมสรนักศึกษานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต กรุงเทพมหานคร

กลุ่มเป้าหมาย : นักศึกษามหาวิทยาลัยรังสิตคณะต่างๆ และนักศึกษาจากสถาบันต่างๆ ทุกภูมิภาค จำนวน 42 คน

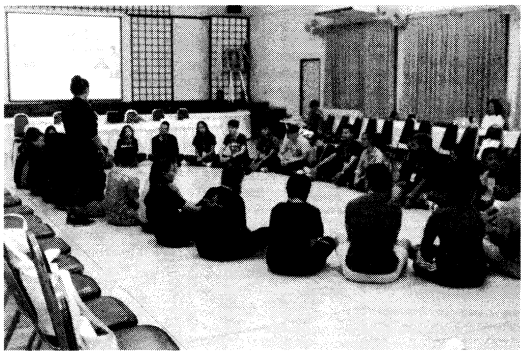


วันที่ 1-3 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมบำรุง-รวิวรรณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

ผลที่ได้

ผู้เข้าร่วมอบรมได้รับความรู้และประสบการณ์ในเรื่อง

1. ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การไม่เลือกปฏิบัติ ความเสมอภาค
2. ภาพรวมรัฐธรรมนูญ และกลไกคุ้มครองสิทธิ์ตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายความเท่าเทียมระหว่างเพศ
3. ปฏิทินแห่งชีวิต จากครรภ์มารดาถึงเชิงตะกอน, บทบาทนักศึกษา อดีต ปัจจุบันและอนาคต สิทธิเสรีภาพ สิทธิชุมชน การเมืองภาคประชาชน ชีวิตกับการเมือง ต้นไม้ประชาธิปไตยและเปิดโลกทัศน์





11. โครงการ : สิทธิแรงงาน ภายใต้รัฐธรรมนูญ ยุค คสช.

จัดโดย : มูลนิธิอารมณ์ พงศ์พงัน

กลุ่มเป้าหมาย : กลุ่มผู้ใช้แรงงานสระบุรีและใกล้เคียง, กลุ่มสหภาพแรงงานย่านอ้อมน้อย อ้อมใหญ่, กลุ่มสหภาพแรงงานย่านรังสิตและใกล้เคียง, สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำนวน 35 คน



วันที่ 7 มิถุนายน 2560 ณ ห้องประชุมบำรุง-รวีวรรณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ

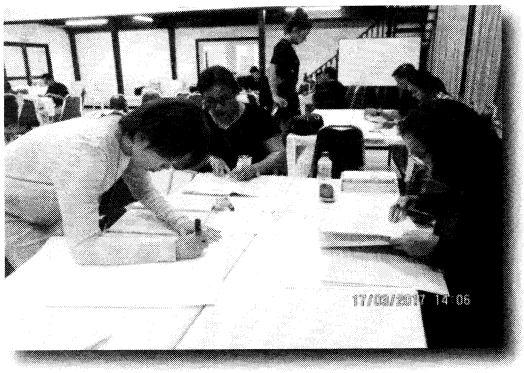
ผลที่ได้

ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้เรื่อง สิทธิแรงงานภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 อาทิ

1. เนื้อหาของรัฐธรรมนูญฯ ที่เกี่ยวกับสิทธิแรงงาน เจตนารมณ์ของกฎหมาย
2. สิทธิเกษียณอายุ สิทธิผู้หญิง แรงงานตามกฎหมาย และการแก้ไขปัญหาเมื่อถูกละเมิดสิทธิภายใต้รัฐธรรมนูญ
3. ความเสมอภาค สัดส่วนประเด็นหญิงชายในทุกมิติ
4. คุณภาพชีวิตที่ดี และมีความมั่นคงในการทำงาน
5. การสื่อสารโดยตรง ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ พร้อมประสบการณ์ในการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากกรณีศึกษา

ภาพถ่ายกิจกรรม

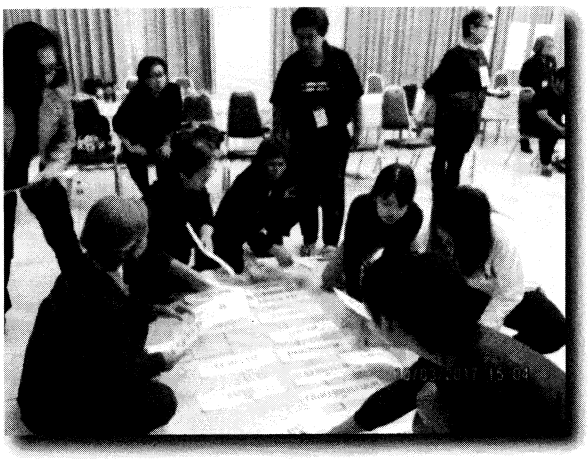




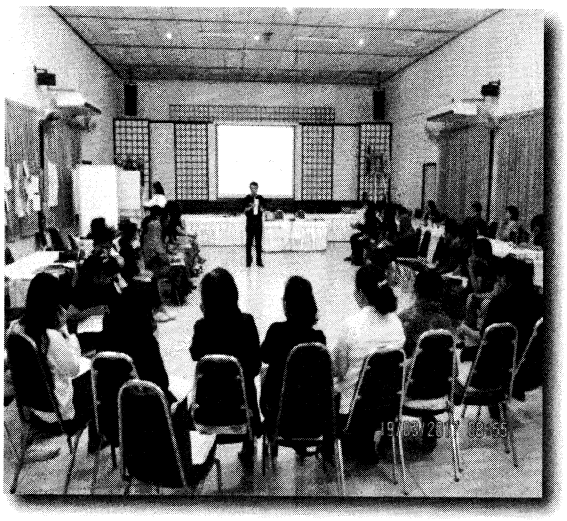










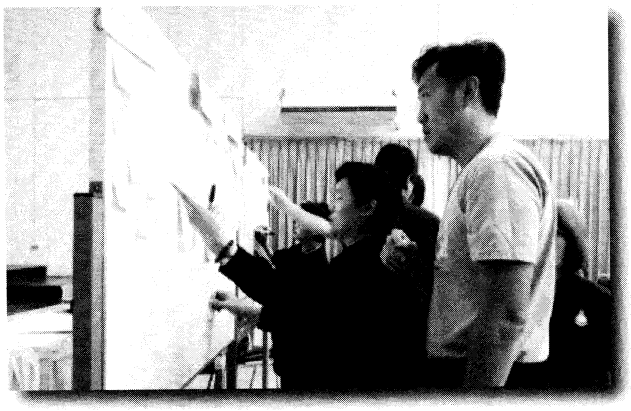





19/03/2017 09:42











โครงการ “ทุนเมล็ดพันธุ์” (Seed Fund)

ที่	ชื่อองค์กร	ชื่อโครงการ	กิจกรรม (ย่อ)	วันที่จัด	สถานที่จัด	จำนวน (คน)				งบประมาณ (บาท)		ผู้ประสานงาน	วิทยากรส่วนกลาง
						หญิง	ชาย	รวม	กลุ่มเป้าหมาย	โครงการ	งบส่วนกลาง		
1	มหาวิทยาลัยมหามกุฏวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จังหวัดเลย	เครือข่ายเยาวชนพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย	อบรมให้ความรู้และเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสิทธิในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน	4 -5 พ.ค.60	ห้องประชุม ม.มหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง จ.เลย	13	47	60	นักศึกษามมร.วช.ล้านช้าง และ วช.เครือข่าย	41,263.00	7,249.40	คุณวีรนุช พรมจักร์	คุณรัชฎาภรณ์/คุณเรืองรวี พิชัยกุล
2	มูลนิธินูซันตาราเพื่อสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา (Nusantara)	"สิทธิที่ประชาชนพึงจะได้รับในการบริการสุขภาพ"	อบรมให้ความรู้ หัวข้อสิทธิอันพึงจะได้รับในการบริการสุขพของประชาชน / Workshop	13 พ.ค.60	โรงแรมปาร์ควิลยะลา	22	8	30	เยาวชนที่เป็นเครือข่ายของ Nusantara	24,000.00	15,848.00	คุณมะยุ เจ๊ะนะ 086-072-5171	คุณรัชฎาภรณ์/คุณเรืองรวี พิชัยกุล
3	องค์กรผู้หญิงปาตานี (PERWANI)	"สิทธิ และความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง"	การบรรยายในหัวข้อ ประเทศไทยกับระบอบการปกครอง/ ความสำคัญของการเลือกตั้ง/Work-shop	14 พ.ค.60	ห้องประชุมโรงเรียนสตรีอิสลามวิทยามูลนิธิ อ.เมือง จ.ยะลา	43	-	43	เยาวชนและเครือข่ายองค์กรผู้หญิงปาตานี 43 และเจ้าหน้าที่เครือข่าย	21,300.00		คุณฆอฟเส่าะ วานี 098-702-1086	คุณรัชฎาภรณ์/คุณเรืองรวี พิชัยกุล
4	เครือข่ายชาวพุทธเพื่อสันติภาพ	เสริมสร้างองค์ความรู้เรื่องกฎหมายรัฐธรรมนูญ สิทธิเสรีภาพ และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	อบรมให้ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	15 พ.ค.60	ศาลาเมตตา วัดควนนอก ต.ควนนอก อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี	24	7	31	ประชาชนชาวพุทธ อายุ 20 ปีขึ้นไป	19,500.00		นางสาวกันตพัฒน์ ทวีผลทรัพย์/ป้าแมว	คุณรัชฎาภรณ์/คุณเรืองรวี พิชัยกุล
5	สมาคมสวัสดิการมุสลีมะฮ์ จังหวัดยะลา	"พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ความรู้ด้านรัฐธรรมนูญ)"	อบรมให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ/สิทธิชุมชน	15 พ.ค.60	ร้านอาหารยัสมินซีฟู้ด สวนขวัญ เมือง พรุบาโกย จ.ยะลา	53	2	55	คณะกรรมการของเครือข่าย 7 อำเภอ	32,500.00		คุณนิเด๊าะ อิแตแล คุณซาวียะห์ มูซา	อ.รัชฎาภรณ์/คุณเรืองรวี
6	กลุ่มรักษ์บ้านแหง	"สิทธิขั้นพื้นฐานและการเข้าถึงประชาธิปไตยของประชาชน"	อบรมให้ความรู้เรื่องสิทธิขั้นพื้นฐาน และการเข้าถึงประชาธิปไตยของประชาชน/ Workshop แบ่งกลุ่ม	20-21 พ.ค. 60	ศาลาประชาคมหน้าวัดบ้านแหงเหนือ ม.7 บ้านแหงเหนือ อ.งาว จ.ลำปาง	22	9	31	ผู้นำชุมชน และชาวบ้านกลุ่มรักษ์บ้านแหง ม.1 และ ม.7 อายุเฉลี่ย 18-60 ปีหญิง-ชาย รวม 30 คน	30,000.00	14,291.00	คุณชุทิมา ชื่นหัวใจ	คุณรัชฎาภรณ์/คุณมาลีรัตน์
7	เครือข่าวสตรีชนเผ่าแห่งประเทศไทย	"เสริมสร้างพลังชุมชนเผ่าพื้นเมืองในประชาธิปไตสู่การปฏิบัติ"	เวทีอบรมเสริมสร้างพลังชุมชนชนเผ่าพื้นเมืองในประชาธิปไตยสู่การปฏิบัติ	23-24 พ.ค. 60	อ.แม่วาง จ.เชียงใหม่	48	13	61	แกนนำผู้หญิงชนเผ่า/ทุกเพศสภาพในสังคมชนเผ่า	25,000.00		คุณหน่อแอริ ทุ่งเมืองทอง	คุณรัชฎาภรณ์/คุณมาลีรัตน์

8	มูลนิธิการศึกษาเพื่อโลกสีเขียว (กศข.)	"ชุมชนและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน"	ทำแผนที่ชุมชน/เก็บข้อมูลสมุนไพรกับปราชญ์ชาวบ้าน/ปลูกป่าสมุนไพร	24 พ.ค.60	อาคารอเนกประสงค์บ้านหนองหัวควาย ม.9 ต.ชุมแสง อ.สตึก จ.บุรีรัมย์	24	16	40	เด็กเยาวชน/ปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่/อาสาสมัคร	20,000.00		คุณชลธิชา ศรีสุข	
9	มูลนิธิพิทักษ์สตรีและเด็ก	"ส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ"	อบรมให้ความรู้ความเข้าใจนเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ และกฎหมายที่น่ารู้ในชีวิตประจำวัน/ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการไม่เลือกปฏิบัติ	27 พ.ค.60	ห้องประชุมเทศบาลตำบลหนองล่อง	28	25	53	ผู้นำชุมชนหญิง-ชาย (อ.บ้านธิ จ.ลำพูน)	30,000.00		คุณสุจิตรา สุทธิพงษ์	
10	สโมสรนักศึกษานวัตกรรมสังคม มหาวิทยาลัยรังสิต	"นักศึกษาในระบอบประชาธิปไตยเพื่อประชาชน"	อบรมให้ความรู้เรื่องสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และความรุนแรงในครอบครัว	1 - 3 มิ.ย. 60	ห้องประชุมบำรุง-รวีวรรณ สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ทุ่งสีกัน ดอนเมือง กรุงเทพฯ	20	22	42	นศ.มหาวิทยาลัยรังสิต คณะต่างๆ และนศ.สถาบันต่างๆ ทุกภูมิภาค (นศ.ที่มีส่วนร่วมกับชุมชนเรื่องสิทธิของประชาชน/นศ.ที่ได้รับผลกระทบในการเคลื่อนไหวกับชุมชน/นศ.ที่มีการตื่นตัวและสนใจเรื่อง สิทธิ ปัญหาของประชาชน) จำนวน 35 คน	50,000.00		นายศักดิ์สิทธิ์ โพธิ์แพงพุ่ม / นายวัชรพล ไหลอุดร	คุณสุเพ็ญศรี/อ.สุนี/อ.มาลี/คุณเรืองรวี
11	มูลนิธิอารมณ์ พงศ์พงัน	โครงการ "สิทธิแรงงาน ภายใต้รัฐธรรมนูญ ยุค คสช."	อบรมให้ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญ/สิทธิแรงงานและความเตรียมพร้อมอยู่ร่วมกับรัฐธรรมนูญ	7-Jun-60	สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ (ห้องประชุม 306) เขตดอนเมือง กรุงเทพฯ	16	18	35	กลุ่มผู้ใช้แรงงารสระบุรี และใกล้เคียง,กลุ่มสหภาพแรงงานย่านอ้อมน้อยและอ้อมใหญ่, กลุ่มสหภาพแรงงานย่านรังสิตและใกล้เคียง, สหพันธ์แรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอตัดเย็บเสื้อผ้าและเครื่องหนังฯ และพื้นที่ภาคตะวันออก จ.ระยอง จ.ชลบุรี จำนวน 45 คน	27,500.00		คุณสุธีลา ลืนคำ	คุณสุเพ็ญศรี/อ.สุนี/อ.มาลี/คุณเรืองรวี

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

1. การจัดทำข้อเสนอ

วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2560 สมาชิก WeMove/GDRI ประชุมปรึกษาเรื่องการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ณ สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา

วันที่ 16 เมษายน 2560 สมาชิก WeMove/GDRI ได้ประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอกฎหมายสำคัญเกี่ยวกับพรรคการเมือง และการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก ณ สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา



วันที่ 24 เมษายน 2560 หลังจากการประชุมกับทีมประเมินผลของ IRI WeMove / GDRI ได้วางแผนที่จะแบ่งปันข้อแนะนำกับกลุ่มประชาธิปไตยอื่นๆ และวางแผนที่จะยื่นเอกสารเหล่านี้ต่อคณะกรรมการฝ่ายกฎหมายที่รับผิดชอบ ทีมตกลงว่าเราควรจะพบกับเครือข่ายประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (P-Net) ซึ่งเป็นเครือข่ายติดตามตรวจสอบการเลือกและยังมีเครือข่ายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งทำงานเพื่อให้แน่ใจว่าการเลือกตั้งในระดับชาติ เช่นการเลือกตั้ง ส.ส. สว. มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความอิสระ เป็นกลางและเป็นธรรม



IRI WeMove / GDRI ร่วมวางแผนที่จะแบ่งปันข้อแนะนำกับกลุ่มประชาธิปไตยอื่นๆ

วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ.2560 ทีมงาน WeMove / GDRI ได้หารือร่วมกับสมาชิกของ P-Net เกี่ยวกับเนื้อหาและคำแนะนำด้านนโยบายเกี่ยวกับกฎหมายพรรคการเมือง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้ง รวมถึงบทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้ง



ทีมงาน WeMove / GDRI ได้หารือร่วมกับสมาชิกของ P-Net

2. ข้อเสนอ

วันที่ 25 มกราคม 2560 ณ อาคารรัฐสภา ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ได้ยื่นข้อเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและอนุกรรมการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในเวทีสัมมนารับฟังความคิดเห็น ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

วันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 ณ อาคารรัฐสภา สมาชิก WeMove / GDRI ได้ยื่นข้อเสนอต่อสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ในเวทีรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.



WeMove / GDRI ยื่นข้อเสนอเชิงนโยบายเกี่ยวกับการเลือกตั้งวุฒิสมาชิกให้กับ ดร. ชาติชาย ณ เชียงใหม่ (ประธานคณะอนุกรรมการร่าง พรป. ส.ว.)

วันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ณ อาคารรัฐสภา ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) และสถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา ได้ยื่นข้อเสนอเชิงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ คณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และคณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมี พลเอกสมเจตต์ บุญถนอม ประธานคณะกรรมาธิการวิสามัญ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง นางนิพัทรา อมรรัตนเมธา สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ประธานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยกรรมการการเลือกตั้ง นายตวง อันทะไชย สมาชิกสภานิบัญญัติแห่งชาติ และนางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ สมาชิกสภานิติบัญญัติ ประธานอนุกรรมาธิการกิจการสตรี สมาชิกปฏิรูปแห่งชาติ มารับข้อเสนอ







ผลลัพท์จากการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)
ต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญและอนุกรรมการจัดทำร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ในเวทีสัมมนารับฟังความคิดเห็น
วันพุธที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๒.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ณ อาคารรัฐสภา

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรผู้หญิงหลากหลายองค์กรเริ่มรณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อเสนอข้อเรียกร้อง "รัฐธรรมนูญที่ดี ต้องมีมิติความเสมอภาคระหว่างเพศ" นับตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ฉบับปี ๒๕๕๐ และในครั้งสุดท้าย ร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านการทำประชามติ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา โดยมีหลักการพื้นฐานว่า "สิทธิเสรีภาพของบุคคล ชุมชน ความเสมอภาค ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การไม่ถูกเลือกปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมตัดสินใจของประชาชนทุกเพศในทุกมิติทุกระดับต้องเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดของรัฐธรรมนูญ"

บนพื้นฐานหลักการเดียวกันนี้ รวมทั้ง พันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีทุกรูปแบบ ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี ๒๕๓๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๕๗ (ฉบับชั่วคราว) และ ร่างรัฐธรรมนูญที่ผ่านประชามติกำหนดชัดเจน "ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน" รวมทั้งหลักการปารีส (Paris Principles)

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) จึงได้จัดทำข้อเสนอมายังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังต่อไปนี้ (ทั้งนี้ ~~ขีดฆ่าสีแดง~~หมายถึงลบออก *ตัวเอนสีน้ำเงิน*หมายถึงเพิ่มเข้า)

๑) องค์ประกอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องมีทั้งหญิงและชาย

ตัวอย่างเช่น ...มาตรา ๖ ให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการอื่นอีกหกคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยต้อง~~คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชายให้~~ *มีทั้งหญิงและชาย*

เหตุผลประกอบ

จากบทเรียนในอดีต การใช้ถ้อยคำ "คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งชายและหญิง" ไม่มีผลผูกพันและมีสภาพบังคับตามกฎหมาย" เพราะที่ผ่านมาได้มีการเขียนถ้อยคำดังกล่าวในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ ความว่า ...การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบสัดส่วน ต้อง*คำนึง*ถึงโอกาส สัดส่วนที่เหมาะสม และความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ผลปรากฏว่าไม่มีพรรคการเมืองใดปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพราะไม่มีบทลงโทษ

๒) การกำหนดคุณสมบัติกรรมการสิทธิมนุษยชน ต้องเปิดโอกาส การมีส่วนร่วมในการสมัครของคนกลุ่มต่างๆ หลากหลายในสังคม และต้องส่งเสริมด้วยมาตรการพิเศษเพื่อให้ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้มีความเปราะบางที่อาจถูกละเมิดสิทธิได้ง่าย การกำหนดคุณสมบัติต้องไม่ขัดแย้งกับสาระสำคัญร่างรธน.ฉบับประชามติ. มาตรา ๗๐ ที่รัฐต้องรับรองสิทธิกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งหมายรวมถึงบุคคลที่แปลงสัญชาติ กลุ่มผู้ใช้แรงงาน กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบจากนโยบายหรือโครงการของรัฐและอาจถูกจำคุกอันเนื่องมาจากการต่อสู้เพื่อสิทธิของตน เช่น สิทธิที่ดินทำกิน เป็นต้น

ตัวอย่างเช่น

มาตรา ๗ กรรมการต้องมีคุณสมบัติบางประการดังต่อไปนี้

(๑) มีสัญชาติไทย~~โดยการเกิด~~

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่า~~สี่สิบ~~*สามสิบ*ห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี

~~(๓) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า~~

(๔) มีสุขภาพที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรา ๘ กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๕) ~~ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ~~

๓) ปฏิบัติให้สอดคล้องกับ "หลักการปารีส" ที่ถือว่า องค์กรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนเป็นองค์กรที่มีอำนาจกึ่งตุลาการ "Quasi-jurisdiction"ประเภทหนึ่งจึงต้องมีความเป็นอิสระอย่างแท้จริง และต้องมีความเป็นตัวแทนที่มาจากกลุ่มหรือแนวคิดที่หลากหลาย (Pluralist representation) เพื่อสะท้อนหลักการนี้ การได้มาซึ่งกรรมการสิทธิฯ จึงต้องมาจากคณะกรรรมการสรรหาที่หลากหลายด้วยเช่นกัน ลักษณะความหลากหลายที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (Multi-Partiality) เป็นการรับประกันความเป็นอิสระได้มากกว่าการมีกรรมการสรรหาที่มีภาคส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นเสียงข้างมาก และในกรณีนี้จึงไม่ควรมีกรรมการสรรหาที่มาจากศาลต่างๆ เพราะศาลต้องดำรงความเป็นกลางจึงไม่ควรรับบทบาทเป็นกรรมการสรรหา

ตัวอย่างเช่น

มาตรา ๑๐ เมื่อมีกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิฯ ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา ซึ่งประกอบด้วย

(๑) ~~ประธานศาลฎีกาเป็นประธานกรรมการ~~

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร และผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎรเป็นกรรมการ

(๓) ~~ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการ~~

(๔) ~~ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็นกรรมการ~~

(๕) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่มีการเรียนการสอนด้านสิทธิมนุษยชนที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแห่งละหนึ่งคน เพื่อคัดเลือกกันเองให้ได้จำนวนสองคนเป็นกรรมการสิทธิฯ

ทั้งนี้ เสนอให้ใช้หลักการตาม พรบ. คณะกรรมการสิทธิฯ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งกรรมการสรรหามีความหลากหลาย ดังนั้น จึงควรเพิ่มผู้แทนจากองค์กรภาคเอกชนที่มีพันธกิจคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ภาคประชาสังคม และสื่อมวลชน โดยคัดเลือกกันเองให้ได้จำนวนสามคน เป็นกรรมการสรรหาฯ

๔) ตามหลักการปารีส สำนักงานองค์กรกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต้องมีความเป็นอิสระจากรัฐบาล (Autonomy from government) เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากหน่วยงานที่อยู่ในระบบราชการมักขาดความคล่องตัว และไม่มีอิสระในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะกรณีต้องตรวจสอบผู้กระทำการละเมิดสิทธิในตำแหน่งที่มีอำนาจสูง สามารถให้คุณให้โทษได้

ตัวอย่างเช่น

มาตรา ๓๓ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็น~~ส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ และมีฐานะเป็นนิติบุคคล~~*หน่วยงานของรัฐที่เป็นนิติบุคคลขึ้นตรงต่อประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ*

๕) ด้วยหลักการดังกล่าวข้างต้น อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ จึงต้องมีความเป็นอิสระการดำเนินงานต้องสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล พันธกรณีและอนุสัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี ในขณะที่องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ยึดกฎหมายและระเบียบต่างๆ ภายในประเทศเป็นหลักในการปฏิบัติงาน จึงเป็นไปได้ที่หลักการสากลและหลักกฎหมายภายในอาจขัดแย้งกันอยู่ ดังนั้น แต่ละองค์กรจึงควรมีอิสระในการปฏิบัติตามหลักการของตนเอง

๖) การตรวจสอบและรายงานการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามหลักการปรารีสนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ มีหน้าที่ต้องรายงานต่อ รัฐบาล รัฐสภา และสาธารณชน เพื่อให้แก้ไขและเยียวยาการถูกละเมิดสิทธิ การรายงานนั้นไม่เพียงแต่รายงานประจำปี แต่ต้องเปิดให้มีการรายงานเมื่อมีความจำเป็นต้องแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้ทันการตามกรณีความเร่งด่วน การตรวจสอบและรายงานของคณะกรรมการสิทธิฯ ถือเป็นความรับผิดชอบต่อรัฐ ดังนั้น จึงไม่จำเป็นต้องมีองค์กรกลั่นกรอง หรือให้ความเห็นชอบรับรองก่อนที่จะส่งให้รัฐสภา

ตัวอย่างเช่น

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่ปรากฏว่าบุคลากรในองค์กรหรือหน่วยงานอิสระ มิได้มีการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการ หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรตามมาตรา ๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) หรือกรณีที่ปรากฏว่า ไม่มีการดำเนินการหรือสั่งการให้ดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางของคณะกรรมการ ตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง ให้คณะกรรมการเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา~~เพื่อดำเนินการต่อ~~ *แก้ไขปัญหา* ทั้งนี้ ในการรายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา หากคณะกรรมการเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม คณะกรรมการจะเผยแพร่กรณีที่ไม่มีการดำเนินการตามมาตรการหรือแนวทางดังกล่าวให้สาธารณชนทราบ~~ก็ได้~~

~~ในกรณีที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภามีคณะกรรมาธิการซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนให้คณะกรรมาธิการเช่นว่านั้นเป็นผู้พิจารณารายงานตามวรรคหนึ่ง และเสนอให้สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาแล้วแต่กรณี พิจารณาต่อไป~~

๗) เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการในมาตรา ๕๙ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับผ่านประชามติ ที่รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในการครอบครองของหน่วยงานรัฐ และหลักความเป็นอิสระของคณะกรรมการที่สามารถใช้ดุลพินิจได้

ตัวอย่างเช่น สมควรยกเลิกข้อความดังต่อไปนี้

~~มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดเผยเอกสาร วัตถุ หรือพยานหลักฐาน ที่ได้มาเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามมติของคณะกรรมการหรือเป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ หรือเป็นการเปิดเผยรายงานผลการตรวจสอบตามมติของคณะกรรมการ~~

ผลลัพท์ จากการรณรงค์ของ WeMove ต่อ พรป. กสม.

เดิมร่าง พรป. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีการบรรจุเรื่องการมีส่วนร่วมของหญิง-ชายไว้เลย เนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้เขียนเป็นกรอบไว้ แต่หลังจากการเคลื่อนไหวของ WeMove มีข้อเสนอให้มีสัดส่วนของหญิง-ชายในองค์ประกอบคณะกรรมการสิทธิฯ และให้ปรับองค์ประกอบของกรรมการสรรหาให้มีภาคส่วนอื่นๆ ด้วย พบว่า มีการตอบรับข้อเสนอจากเคลื่อนไหวของ WeMove ดังนี้

ถึงแม้ว่า การขอให้มีทั้งหญิงและชายในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ไม่ประสบความสำเร็จ แต่เราได้ คณะกรรมการสรรหา *ที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชาย ในมาตรา 13 (3)* รวมทั้งเนื้อหาส่งเสริมความเป็นพหุสังคม โดย พรป. กสม. ที่ผ่านการเห็นชอบจากรัฐสภา มาตรา 13 (3) เขียนว่า ในการสรรหาคณะกรรมการสรรหาปรึกษาหารือเพื่อคัดสรรให้ได้บุคคลซึ่งมีความรับผิดชอบสูงมีความกล้าหาญในการปฏิบัติหน้าที่และมีพฤติกรรมทางจริยธรรมเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคมมีทัศนคติที่เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จรวมทั้ง *คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งหญิงและชายและส่งเสริมความเป็นพหุสังคม*และให้คณะกรรมการสรรหาส่งข้อมูลที่ใช้ในการพิจารณาคัดสรรไปยังวุฒิสภาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

ทั้งนี้ มาตรา 11 ในกรณีที่จะต้องสรรหาผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาประธานสภาผู้แทนราษฎรและผู้นำฝ่ายค้านประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นกรรมการ *ในที่นี้ประสบความสำเร็จเนื่องจากมีการเพิ่มกรรมการสรรหาที่มาภาคส่วนอื่นๆ คือ จากผู้แทนองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนองค์กรละ 1 ซึ่งเลือกกันเองให้ได้เหลือ 3 คนเป็นกรรมการ ผู้แทนสภาทนายความ 1 คนผู้แทนสภาวิชาชีพทางการแพทย์และสาธารณสุขเลือกกันเองให้เหลือ 1 คนและผู้แทนสภาวิชาชีพสื่อมวลชนเลือกกันเองให้เหลือ 1 คนเป็นกรรมการ*

ข้อเสนอของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

ต่อ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในเวทีรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.

วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เวลา ๑๒.๐๐ ถึง ๑๖.๓๐ น. ณ อาคารรัฐสภา ๒

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรผู้หญิงหลากหลายองค์กรเริ่มรณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อเสนอข้อเรียกร้อง “รัฐธรรมนูญที่ดี ต้องมีมิติความเสมอภาคระหว่างเพศ” นับตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ฉบับปี ๒๕๕๐ รวมทั้งรัฐธรรมนูญที่ผ่านการทำประชามติเมื่อ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลปัจจุบันได้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐

หากพิจารณาจากสถิติประชากรไทยที่มีจำนวนผู้หญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศแล้ว แต่จากสถิติจำนวนผู้สมัครและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๕๔ พบว่า จำนวนผู้หญิงที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง/แต่งตั้ง ในเวทีระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะอยู่ในราวร้อยละ 10 เท่านั้น(อ้างอิงข้อมูล ปี 2548) ดังนั้นผู้หญิงควรมีส่วนร่วมในฐานะผู้ลงคะแนนเลือกตั้งและได้รับเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกรัฐสภาในสัดส่วนที่สูงกว่าในปัจจุบันและที่ผ่านมา เพื่อเพิ่มความสมดุลในมุมมอง ประสบการณ์ ความต้องการและการทำประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองทั้งจากหญิงและชาย ส่งผลต่อการสร้างเสริมการพัฒนาประเทศที่รอบด้านหลากหลายมิติ ส่งเสริมหลักความเป็นตัวแทนตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

แม้ว่าระบบ กติกา รวมถึงกฎหมายที่ระบุเป็นตัวอักษรนั้น ไม่ได้กีดกันโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย แต่เนื่องจากปัจจัยหรืออุปสรรคหลายประการอาทิ ระบบการคัดสรรทางการเมือง การกลั่นกรองจากภายในพรรคการเมือง และการหล่อหลอมเชิงทัศนคติของสังคมที่ยังยอมรับผู้ชายในฐานะผู้นำมากกว่า รวมถึงปัจจัยที่เชื่อมโยงกับภาระครอบครัวที่ผู้หญิงต้องแบกรับ ทำให้ผู้หญิงขาดโอกาสที่จะก้าวสู่เวทีสาธารณะ โดยเฉพาะหากต้องผ่านการแข่งขันทางการเมืองที่แหลมคม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดกลไกที่เอื้อให้มีจำนวนผู้หญิงเพิ่มขึ้น เช่น

- มาตรการพิเศษที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ วรรค ๔ ความว่า มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น... ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

- มาตรา ๙๐ วรรค ๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง

- มาตรา ๑๐๗ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่างๆ ที่หลากหลายของสังคม โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

และเพื่อให้เกิดรูปธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทางการเมืองและการตัดสินใจ ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) จึงได้จัดทำข้อเสนอ เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ดังต่อไปนี้

1) เสนอปรับกลุ่มผู้สมัครจำนวน ๒๐ กลุ่ม ซึ่งมีการแบ่งกลุ่มยังไม่เหมาะสม บางอาชีพสามารถเลือกสมัครได้หลายกลุ่ม ในขณะที่บางอาชีพหากลุ่มสมัครไม่ได้ ซึ่งตามหลักการความเป็นตัวแทนในระบอบประชาธิปไตยต้องคำนึงและจัดสรรตามสัดส่วนประชากรเป็นสำคัญด้วย

2) ให้กลุ่มผู้สมัครที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ว่ามีผลประโยชน์ขัดกัน เช่นนายจ้าง-ลูกจ้าง อยู่คนละกลุ่มกัน

3) ควรให้คัดเลือกในระดับต่งโดยการลงคะแนน ไม่ควรใช้วิธีจับฉลาก

(~~การขีดฆ่าสีแดงหมายถึงลบออก~~ *ตัวเอนสีน้ำเงินหมายถึงเพิ่มเข้า*)

ข้อ	เดิมตามข้อเสนอของ กกต.	WeMove เสนอปรับแก้เป็น
	เนื้อหา	**เนื้อหา**
๑	ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ (รวมทั้ง ผู้ว่าฯ นายอำเภอ ฑูต)	ด้านการบริหาร ความมั่นคง หรือการต่างประเทศ (รวมทั้ง ผู้ว่าฯ นายอำเภอ ฑูต)
๒	ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม (รวมทั้ง ศาล ทนายความ ผู้คุม ตำรวจ)	ด้านกฎหมาย หรือกระบวนการยุติธรรม (รวมทั้ง ศาล ทนายความ ผู้คุม ตำรวจ)
๓	~~ด้านการบัญชี การเงิน การคลัง หรือการงบประมาณ~~	*ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน*
๔	ด้านการศึกษาหรือวิจัย	ด้านการศึกษาหรือวิจัย *วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*
๕	ด้านการสาธารณสุข	ด้านการสาธารณสุข
๖	~~ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยุบรวมกับ ๔~~	*ด้านผู้พิการ*
๗	~~ด้านศาสนา~~ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา	ด้านศิลปะ วัฒนธรรม วรรณกรรม การแสดง หรือการกีฬา
๘	ด้านกสิกรรม ~~หรือป่าไม้~~	ด้านกสิกรรม
๙	ด้านปศุสัตว์ หรือประมง	ด้านปศุสัตว์ หรือประมง
๑๐	ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง ~~หรือองค์กรนายจ้าง (ยุบรวมกับ ๑๓)~~	ด้านลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน องค์กรลูกจ้าง
๑๑	ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน	ด้านคุ้มครองผู้บริโภค การสื่อสาร สื่อสารมวลชน
๑๒	ด้านการประกองการธุรกิจ การค้า หรือการธนาคาร	ด้านการประกอบการธุรกิจ การบัญชี การค้า หรือการธนาคาร
๑๓	~~ด้านการประกอบการอุตสาหกรรม หรือองค์กรนายจ้าง~~	*ด้านการพัฒนาสตรี*
๑๔	ด้านการประกอบวิชาชีพ	ด้านการประกอบวิชาชีพอิสระ
๑๕	ด้านผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	ด้านผังเมือง ที่อยู่อาศัย หรือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์
๑๖	~~ด้านทรัพยากรธรรมชาติหรือพลังงาน~~	*ด้านการพัฒนาเด็กและเยาวชน*
๑๗	ด้านองค์กรชุมชน หรือประชาสังคม	ด้านองคกรชุมชน หรือประชาสังคม, นอกจาก
๑๘	ด้านผู้สูงอายุ ~~ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี~~	*ด้านผู้สูงอายุ*
๑๙	~~ด้านผู้ประกอบอาชีพอิสระ~~	*ด้านชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อย หรือความหลากหลายทางเพศ*
๒๐	*ด้านอื่นๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)*	*ด้านอื่นๆ นอกจาก (๑) ถึง (๑๙)*

ข้อเสนอของขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove)

ต่อ

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และคณะกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ อาคารรัฐสภา

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) ซึ่งประกอบด้วยองค์กรผู้หญิงหลากหลายองค์กรเริ่มรณรงค์เคลื่อนไหวเพื่อเสนอข้อเรียกร้อง “รัฐธรรมนูญที่ดี ต้องมีมิติความเสมอภาคระหว่างเพศ” นับตั้งแต่การร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับปี ๒๕๔๐ ฉบับปี ๒๕๕๐ รวมทั้งรัฐธรรมนูญที่ผ่านการทำประชามติเมื่อ วันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลปัจจุบันได้ทรงลงพระปรมาภิไธย เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐

หากพิจารณาจากสถิติประชากรไทยที่มีจำนวนผู้หญิงมากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศแล้ว ผู้หญิงในฐานะผู้ลงคะแนนเลือกตั้งยังมีจำนวนมากกว่าผู้ชายถึง ๑.๖ ล้านคน (จากสถิติผู้มีสิทธิลงเสียงประชามติปี ๒๕๕๙) แต่กลับพบว่าจำนวนผู้สมัครและผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๕๔ มีสัดส่วนผู้หญิงที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง/แต่งตั้ง มีอยู่ราวร้อยละ ๑๐ เท่านั้น (อ้างอิงข้อมูล ปี ๒๕๔๘) ดังนั้น ในฐานะที่เพศหญิงเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่เสมอภาคเท่าเทียมกับเพศชายแล้ว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายในการส่งเสริมให้ผู้หญิงในฐานะสมาชิกพรรคการเมือง ในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งและในฐานะสมาชิกรัฐสภามีสัดส่วนที่สูงกว่าในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มความสมดุลในมุมมอง ความต้องการและประสบการณ์ที่แตกต่างหลากหลาย ในการออกกฎหมายและพัฒนาประเทศที่รอบด้าน อันเป็นหลักการ “ความเป็นตัวแทน” ตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

แม้ว่าระบบ กติกา รวมถึงกฎหมายที่ระบุเป็นตัวอักษรนั้น ไม่ได้กีดกันโอกาสที่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงและชาย แต่เนื่องจากปัจจัยหรืออุปสรรคหลายประการ อาทิ ระบบการคัดสรรกลั่นกรองของพรรคการเมืองที่ให้ความสำคัญกับชัยชนะของการได้รับการเลือกตั้งมากกว่าการส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ประกอบกับการขาดสภาพบังคับของหลักการนี้ เนื่องจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมาใช้ถ้อยคำที่มีน้ำหนักน้อย เช่น **คำนึงถึง** พรรคการเมืองส่วนใหญ่ จึงไม่มีความจริงจังที่จะสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งหญิงลงแข่งขันในการเลือกตั้งระดับชาติ อุปสรรคหนึ่งที่ผู้สมัครหญิงเผชิญอยู่ คือ ทัศนคติเหมารวมของสังคมที่ยังยอมรับผู้ชายในฐานะผู้นำมากกว่า รวมถึงปัจจัยที่เชื่อมโยงกับภาระครอบครัวที่ผู้หญิงต้องแบกรับ โดยเฉพาะหากต้องผ่านการแข่งขันทางการเมืองที่ดุเดือดแหลมคมทำให้ผู้หญิงก้าวสู่เวทีสาธารณะช้ากว่าผู้ชายมาก ด้วยเหตุผลดังกล่าว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดกลไกเอื้อต่อการสร้างความเสมอภาคและมาตรการพิเศษต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นธรรมระหว่างเพศและเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิง ดังนี้

- มาตรการพิเศษที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ วรรค ๒ ความว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน และวรรค ๔ ความว่า **มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรค** หรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น... ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

- มาตรา ๗๑ วรรค ๔ ความว่า ในการจัดสรรงบประมาณ **รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ** วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม

- มาตรา ๙๐ วรรค ๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และ**ความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง**

- มาตรา ๑๐๗ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๒๐๐ คน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่างๆ **ที่หลากหลายของสังคม** โดยในการแบ่งกลุ่มต้องแบ่งในลักษณะที่ทำให้ประชาชนซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกทุกคนสามารถอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

- มาตรา ๑๒๘ วรรค ๒ ความว่า ...ในส่วนที่เกี่ยวกับการตั้งกรรมธิการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือคนพิการหรือทุพพลภาพ ต้องกำหนดให้บุคคลประเภทดังกล่าวหรือผู้แทนองค์กรเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้นโดยตรง **ร่วมเป็นกรรมาธิการวิสามัญด้วยไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการวิสามัญทั้งหมด....**

และเพื่อให้เกิดรูปธรรมในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้หญิงในทางการเมืองและการตัดสินใจ ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) จึงได้จัดทำข้อเสนอที่เป็นหลักคิดและเหตุผล เพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. และพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ดังต่อไปนี้

(~~การขีดฆ่าสีแดงหมายถึงลบออก~~ *ตัวเอนสีน้ำเงินหมายถึงเพิ่มเข้า*)

ข้อเสนอของ WeMove ต่อร่างร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.

๑) หลักคิด : การจัดตั้งพรรคการเมืองต้องมีองค์ประชุมประกอบไปด้วยทั้งหญิงและชาย และเพื่อการส่งเสริมการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ๆ การกำหนดกฎเกณฑ์ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ลดความยุ่งยากที่เป็นภาระกับพรรค ผู้ร่วมก่อตั้งพรรคและสมาชิกจนอาจส่งผลให้พรรคการเมืองใหม่เกิดขึ้นได้ยาก

ข้อเสนอของ WeMove

มาตรา ๑๐ ก่อนยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง ผู้ร่วมกันจัดตั้งพรรคการเมืองตามมาตรา ๙ ต้องประชุมร่วมกันโดยมีผู้เข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน *โดยจำนวนองค์ประชุมต้องมีสัดส่วนหญิงและชาย เพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ต่อ ๕ จากแต่ละภูมิภาค* เพื่อดำเนินการ ดังต่อไปนี้

เหตุผลประกอบ

จากบทเรียนในอดีต การใช้ถ้อยคำ "คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทั้งชายและหญิง" ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ และ ๒๕๕๐ นั้น ผลปรากฏว่าไม่มีพรรคการเมืองใดปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดเพราะไม่มีผลผูกพัน ไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย และไม่มีบทลงโทษ ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในทางปฏิบัติจึงให้ระบุว่า "*ต้อง*มีสัดส่วนทั้งชายและหญิง" และการกำหนดให้เพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งต่อห้านั้น เป็นมาตรการพิเศษที่ประกันให้เกิดพื้นที่แสดงจุดยืนและมาตรการนี้สามารถกระทำได้ไม่ฝืนกับสภาพความเป็นจริงมากเกินไป

๒) หลักคิด : คณะกรรมการบริหารพรรคต้องกำหนดสัดส่วนให้มีทั้งหญิงและชาย

ข้อเสนอของ WeMove

มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองต้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย นโยบาย และข้อบังคับของพรรคการเมือง มติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง รวมตลอดทั้งระเบียบ ประกาศ และคำสั่งของคณะกรรมการ ซึ่งต้องกระทำด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง และซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน และต้องให้สมาชิกมีส่วนร่วมและรับผิดชอบอย่างแท้จริง ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการคัดเลือกสมาชิกหรือบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถ ซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมจริยธรรม เข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือตำแหน่งอื่น หรือเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองประกอบด้วย หัวหน้าพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียนสมาชิก และกรรมการบริหารอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ*โดยต้องกำหนดสัดส่วนชายหญิงให้มีเพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓*

เหตุผลประกอบ

การจะทำให้พรรคการเมืองกระทำด้วยความรอบคอบ และตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในทุกระดับได้นั้น ต้องเริ่มตั้งแต่การให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมคิด ร่วมนำเสนอ และร่วมพิจารณาตัดสินใจในกระบวนการต่างๆ ของพรรคการเมืองทุกขั้นตอน ซึ่งการระบุสัดส่วนหญิง-ชายไว้ใน พรป. พรรคการเมืองอย่างชัดเจน ในจำนวนที่มีความเป็นไปได้และไม่เป็นภาระกับพรรคการเมืองจนเกินไป จะเป็นการส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๓) หลักคิด : กำหนดเป็นหลักเกณฑ์โดยทั่วไปให้คณะกรรมการของพรรคการเมืองทุกคณะต้องมีสัดส่วนผู้หญิง

ข้อสนอของ WeMove

กำหนดเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานหรือหลักเกณฑ์ทั่วไป ให้ผู้หญิงต้องมีสัดส่วนอยู่ในคณะกรรมการต่างๆ ของพรรคการเมืองทุกคณะ เช่น

มาตรา ๓๘ การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๓ พรรคการเมืองต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง

(๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง เหรัญญิกพรรคการเมือง นายทะเบียน สมาชิก และกรรมการบริหารอื่นของพรรคการเมือง

(๔) การเลือกตั้งคณะกรรมการสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมือง

มาตรา ๓๙ องค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคการเมืองทั้งหมด ผู้แทนของสาขาพรรคการเมืองไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสาขาพรรคการเมือง ตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัดไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของตัวแทน พรรคการเมืองประจำจังหวัด และสมาชิกพรรคการเมือง ทั้งนี้ มีจำนวนรวมกันทั้งหมดไม่น้อยกว่าสองร้อยห้าสิบคน

เหตุผลประกอบ

เพราะผู้หญิงมักถูกท้าทายเสมอว่าโอกาสเปิดให้เท่ากันกับผู้ชายแต่ผู้หญิงไม่เข้ามาสมัครกันเอง ดังนั้น การผลักดันให้ผู้หญิงมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับตัดสินใจนั้น ต้องเริ่มจากการมีโอกาสและสั่งสมประสบการณ์จากฐานรากขึ้นไป จึงจะสร้างความเชื่อมั่น สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างโอกาสทางการเมืองในระดับที่สูงขึ้นไปได้

๔) หลักคิด : กำหนดเป็นหลักเกณฑ์พื้นฐานของทุกพรรคการเมืองในการพิจารณาผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต้องมีสัดส่วนผู้หญิง ตามเจตนารมณ์ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๐

ข้อเสนอของ WeMove

มาตรา ๔๘ การพิจารณาผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร~~แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง และแบบ~~บัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง *ทั้งโดยสมาชิกพรรคก็ดี หรือส่วนภูมิภาคก็ดี ต้องกำหนดสัดส่วนชายและหญิงให้มีเพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ และโดยเพศที่มีจำนวนน้อยกว่า ต้องอยู่ในลำดับที่มีโอกาสรับเลือกตั้งด้วย*

วรรคสอง

.....ในกรณีพรรคการเมืองไม่สามารถส่งรายชื่อผู้สมัครฯ ตามเงื่อนไขของกฎหมาย (มาตรา ๔๘ วรรค ๑) ต้องชี้แจงเหตุผลต่อกรรมการการเลือกตั้งและกรรมการการเลือกตั้งต้องจัดทำเอกสารเผยแพร่ทุกครัวเรือนเกี่ยวกับรายชื่อของผู้สมัคร สส. แบบบัญชีรายชื่อ (มาตรา ๔๘) ที่แสดงถึงโอกาสความเท่าเทียมของหญิงชายตามวรรค ๑ พร้อมระบุเหตุผลของพรรคการเมือง

เหตุผลประกอบ

การตัดแบ่งเขตเลือกตั้งออกนั้นเนื่องจากรัฐธรรมนูญไม่ได้กำหนดให้คำนึงถึงสัดส่วนชายและหญิงในระบบเลือกตั้งแบบแบ่งเขต แต่ระบุไว้ในการระบบการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อเท่านั้น มาตรา ๙๐ วรรค ๓ การจัดทำบัญชีรายชื่อพรรคต้องคำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่างๆ และความเท่าเทียมระหว่างชายและหญิง อย่างไรก็ตามการคำนึงถึงไม่รับประกันโอกาสที่เท่าเทียมระหว่างชายและหญิง เพราะไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย ทำให้พรรคการเมืองมักส่งรายชื่อผู้หญิงอยู่ในลำดับล่าง บางครั้งก็ส่งรายชื่อผู้หญิงเพียงเพื่อให้เต็มจำนวนบัญชีเท่านั้น การเสนอ ***ต้องกำหนดสัดส่วนชายและหญิงให้มีเพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ และโดยเพศที่มีจำนวนน้อยกว่า ต้องอยู่ในลำดับที่มีโอกาสรับเลือกตั้งด้วย*** เป็นการเสนอให้คณะกรรมการเลือกตั้งไปพร้อมกัน จำนวนหนึ่งในสามเป็นจำนวนที่สากลถือว่ามีศักยภาพพอที่จะป้องกันการถูกครอบงำและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ (Critical Mass) รวมทั้งการที่กำหนดให้พรรคการเมืองต้องชี้แจงเหตุผลต่อกรรมการเลือกตั้งและประชาชนเป็นการตรวจสอบโดยสังคม การให้คุณให้โทษในกรณีที่พรรคการเมืองไม่อาจปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญและเงื่อนไขกฎหมายจะปรากฏให้เห็นจากคะแนนเสียงที่ได้รับนั่นเอง (Social Sanction)

๕) หลักคิด: การดำเนินกิจการของพรรคการเมืองต้องคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย สภาพของบุคคล และกลุ่มชาติพันธุ์

ข้อเสนอของ WeMove

มาตรา ๒๓ ในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อย่างน้อยในแต่ละปีพรรคการเมืองต้องมีกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง โดยต้อง*คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย สภาพของบุคคล และกลุ่มชาติพันธุ์* ดังต่อไปนี้

เหตุผลประกอบ

เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของพรรคส่วนหนึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ดังนั้นในการจัดสรรและการใช้งบประมาณต้องให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๑ วรรค ๔ ความว่า ในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันของเพศ วัย และสภาพของบุคคล ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรม WeMove เสนอเพิ่มกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย เนื่องจากกลุ่มชาติพันธุ์ มักมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและภาษาเฉพาะของตน จึงจำเป็นต้องออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมและเข้าถึงได้

ผลลัพธ์ พรป.พรรคการเมือง

การเคลื่อนไหวของ WeMove ต่อ พรป. พรรคการเมือง ไม่ประสบผลสำเร็จตามประสงค์ ทั้งนี้ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ และกรรมาธิการวิสามัญจัดทำร่าง พรป. พรรคการเมือง แจ้งว่าไม่สามารถเขียนให้เกินจากที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตาม การพูดถึงสัดส่วนหญิง-ชาย ได้บรรจุไว้ ในมาตรา 48 ของ พรป. พรรคการเมือง ซึ่งถือว่าประเด็นความเสมอภาคทางเพศได้รับการยอมรับระดับหนึ่ง แม้ว่าจะไม่มีบทลงโทษต่อพรรคการเมืองที่ไม่สามารถส่งผู้สมัครให้ได้สัดส่วนใกล้เคียงกันก็ตาม

มาตรา 48 การส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกผู้แทนราษฎร แบบบัญชีรายชื่อ ให้พรรคการเมืองจัดทำบัญชีรายชื่อ เพื่อส่งให้สาขาพรรคการเมืองหรือตัวแทนพรรคการเมืองประจำจังหวัด โดยให้คำนึงถึงผู้สมัครรับเลือกตั้งจากภูมิภาคต่าง ๆ *และความเท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงด้วย คณะกรรมการจะกำหนดอัตราส่วนขั้นต่ำของผู้สมัคร ซึ่งเป็นชายและหญิงที่พรรคการเมืองจะต้องส่งลงสมัครรับเลือกตั้งก็ได้ในกรณีที่พรรคการเมืองใดไม่อาจส่งผู้สมัครตามอัตราส่วนดังกล่าวได้ให้แจ้งเหตุผลให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปก่อนวันสมัครรับเลือกตั้งการกำหนดอัตราส่วนตามวรรค 2 ให้คณะกรรมการหารือกับพรรคการเมืองด้วย*

ข้อเสนอของ WeMove ต่อร่างร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

ข้อเสนอของWeMove

๑) เพื่อเพิ่มความเสมอภาคทางเพศ ในมาตราใดก็ตาม ที่กำหนดการได้มาและจำนวนของกรรมการการเลือกตั้งทุกระดับและผู้ตรวจการเลือกตั้ง ควรกำหนดให้มี “สัดส่วนชายและหญิงเพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓”

๒) ไม่ควรตัดสิทธิผู้ที่เป็นและเคยเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการการเลือกตั้งทุกระดับและผู้ตรวจการเลือกตั้ง

๓) เพิ่มคุณสมบัติต้องห้ามของผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นกรรมการเลือกตั้งทุกระดับและผู้ตรวจการเลือกตั้ง *ที่มีหรือเคยมีพฤติการณ์กระทำความรุนแรงทางเพศหรือความรุนแรงในครอบครัว*

เหตุผลประกอบและข้อสังเกต

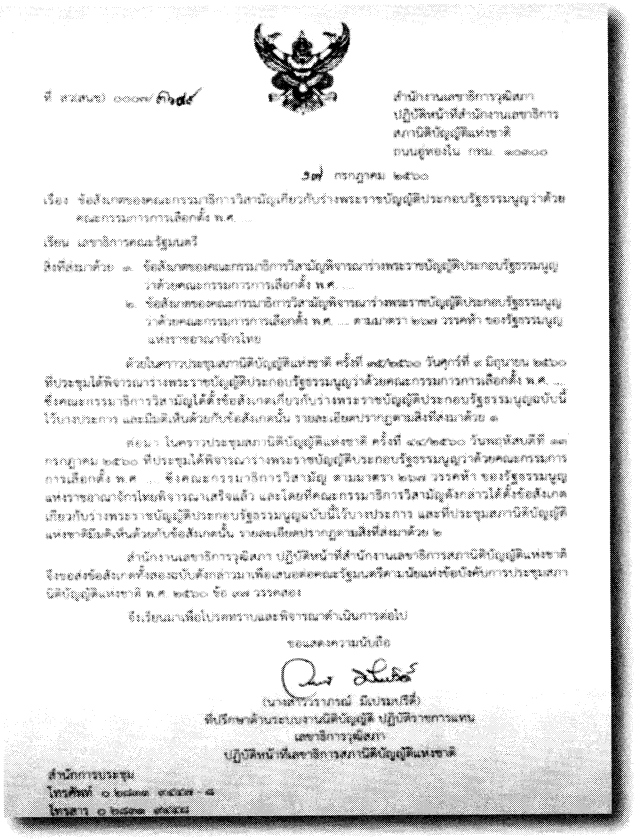
รัฐธรรมนูญกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิสมัครเป็นกรรมการเลือกตั้งไว้สูงเกินไป ซึ่งส่งผลเป็นการกีดกันบุคคลทั่วไป ซึ่งรวมถึงผู้หญิงเข้าไปสมัครและมีส่วนร่วมโดยปริยาย การกำหนดสัดส่วนชายหญิงนั้นก็เพื่อรับประกันเสียงและการมีส่วนร่วมขั้นต่ำเพื่อป้องกันการครอบงำและเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลง (Critical Mass) เพศใดเพศหนึ่งไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ จึงไม่ขัดแย้งรัฐธรรมนูญ แต่ส่งเสริมเจตนารมณ์ส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างชายหญิงดังที่ได้อ้างไว้แล้วข้างต้น

ผลลัพท์ พรป. กกต.

แม้ว่าทางกรรมาธิการวิสามัญร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง จะไม่ได้บรรจุเรื่องความเสมอภาค หรือกำหนดสัดส่วนระหว่างเพศไว้ใน พรป.กกต. แต่ได้มีความเห็นเป็น บันทึกอย่างเป็นทางการว่า การกระทำที่ขัดรัฐธรรมนูญมาตรา 27 ที่ว่า ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน อาจถูกยกเป็นข้ออ้างจากผู้เสียสิทธิได้ว่าไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ อาจส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความได้

ผลลัพท์ พรป. ส.ส. / ส.ว.

ในขณะทำเอกสารชิ้นนี้ ร่าง พรป.ส.ส. / ส.ว. ยังอยู่ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเท่านั้น



ที่ สว(สนช) ๐๐๐๗/๓๑๘

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการ
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ถนนอู่ทองใน กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....
๒. ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ด้วยในการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔๒/๒๕๖๐ วันศุกร์ที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้บางประการ และมีมติเห็นด้วยกับข้อสังเกตนั้น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

ต่อมา ในคราวประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๔๗/๒๕๖๐ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่ประชุมได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... ซึ่งคณะกรรมาธิการวิสามัญ ตามมาตรา ๒๖๗ วรรคห้า ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พิจารณาเสร็จแล้ว และโดยที่คณะกรรมาธิการวิสามัญดังกล่าวได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้บางประการ และที่ประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติเห็นด้วยกับข้อสังเกตนั้น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงขอส่งข้อสังเกตทั้งสองฉบับดังกล่าวมาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๙๗ วรรคสอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวรัชดาภรณ์ มิเปมลธีรี)
ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการวุฒิสภา
ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักการประชุม
โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๓ ๑๔๒๙ - ๘
โทรสาร ๐ ๒๘๓๓ ๑๔๒๓

ข้อสังเกตของคณะกรรมาธิการวิสามัญ
พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ....

คณะกรรมาธิการวิสามัญได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. .... แล้ว เห็นควรตั้งข้อสังเกต ดังนี้

๑. ในการดำเนินการสรรหากรรมการการเลือกตั้งจำนวนห้าคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง และการคัดเลือกกรรมการการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนสองคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคสอง ตลอดทั้งการคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการเลือกตั้งที่จะทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด จังหวัดละไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินแปดคน ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง แห่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้น ควรจะต้องคำนึงถึงสิทธิของหญิงชายตามที่มีการบัญญัติไว้ในบทบัญญัติมาตรา ๒๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งหากมีการละเลยเรื่องสิทธิดังกล่าวในกระบวนการสรรหาหรือคัดเลือกแล้วอาจเป็นเหตุให้ผู้ที่เห็นว่าตนเองเสียสิทธิยกบทบัญญัติมาตรา ๒๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลได้

๒. เนื่องจากในการหาเสียงเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

สื่อสังคมออนไลน์

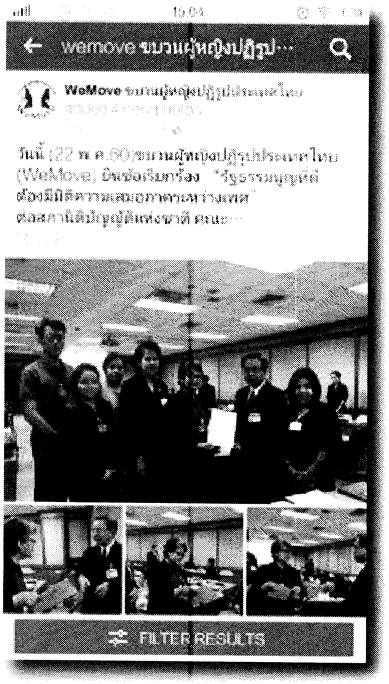
หลังจากที่ได้มีการยื่นคำแนะนำด้านนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2560 ที่ผ่านมามีสื่อมวลชนหลายฉบับรายงานเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวดังต่อไปนี้

- ข่าวอิสระรายงานทั้งสามเอกสารที่ส่งมาเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2017 ผู้ชมของ FaceBook นี้เป็นสมาชิกของฝ่ายนิติบัญญัติ

- WeMove Facebook ผู้ชมส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงที่เป็นสมาชิกของ WeMove;

- เรืองรวี พิชัยกุล (Ruenrawee Pichaikul) ผอ. สถาบันฯ และสมาชิก WeMove ได้รับเชิญให้เข้าร่วมการพูดคุยเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเหล่านี้ผ่านเครือข่ายวิทยุชุมชนที่ถ่ายทอดสดไปยังสถานีท้องถิ่นกว่า 100 แห่งทั่วประเทศโดยมีผู้ฟังกว่า 10,000 คน









ข้อเสนอเชิงนโยบาย การปฏิรูปตำรวจ (รอบที่ 1)

โดย ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย

แถลงในงานเสวนาโต๊ะกลม "เสียงผู้หญิงต่อการปฏิรูปตำรวจ"

วันเสาร์ที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๑.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม ๑๔ ตุลา อาคารสำนักงานมูลนิธิ ๑๔ ตุลา

ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ

เป้าหมาย

เพื่อให้สถาบันตำรวจไทยได้รับความน่าเชื่อถือ ความเชื่อมั่นจากสังคม มีศักยภาพและประสิทธิภาพในการทำงาน มีความเที่ยงตรง เป็นกลาง มีความรับผิดชอบ โปร่งใส เคารพสิทธิมนุษยชนและตระหนักในมิติเพศสภาพ (Gender sensitive) คุ้มครองสิทธิของประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด เช่น ผู้หญิง เด็ก แรงงาน กลุ่มชายขอบ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มหลากหลายทางเพศ แรงงานข้ามชาติ และนักต่อสู้ปกป้องสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

สถานการณ์ของปัญหา

ขบวนผู้หญิงปฏิรูปประเทศไทย (WeMove) สรุปประเด็นที่เป็นสาเหตุของปัญหาในการทำงานของตำรวจสำคัญๆ ดังนี้

๑. โครงสร้างองค์กรสำนักงานตำรวจแห่งชาติ(สตช.)มีการบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์ มีการบริหารแบบทหาร มีการบังคับบัญชาด้วยชั้นยศ ไม่เหมาะกับการบริการประชาชนในสายงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งควรเป็นพลเรือน

๒. สตช.ขาดความเป็นอิสระในการทำงาน ที่ผ่านมาการแต่งตั้งผู้บังคับบัญชาระดับสูงที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้มีอำนาจ เช่น ฝ่ายการเมือง ส่งผลกระทบทำให้งานสอบสวนขาดความเป็นอิสระ เป็นเหตุให้ในบางกรณีการรวบรวมหลักฐาน การทำสำนวนคดี รวมทั้งการสั่งฟ้องคดีไม่เที่ยงตรง ไม่โปร่งใส เกิดปรากฏการณ์ปล่อยคนผิดลอยนวลและนำคนบริสุทธิ์มารับโทษจำนวนไม่น้อย

๓. นโยบายทางคดีอาญามีการเลือกปฏิบัติและล่าช้า เช่น การลดจำนวนคดี หรือเลือกรับคดีเฉพาะที่ให้คุณให้โทษ มีหลายคดีทางเพศที่ไม่รับฟ้อง หรือมีความล่าช้าในการดำเนินการทางกฎหมาย ทำให้ผู้เสียหายไม่ได้รับความยุติธรรม เช่น กรณีอุ้มหายนักสิทธิมนุษยชน

๔. การขาดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างมืออาชีพ ย่อหย่อนต่อการเคารพสิทธิมนุษยชน รวมทั้งขาดความละเอียดอ่อนในมิติหญิง-ชาย ทำให้ผู้เสียหายที่เป็นหญิงหรือกลุ่มหลากหลายทางเพศในคดีทางเพศจำนวนมากไม่กล้าเข้ามาขอรับความช่วยเหลือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และบางกรณีผู้เสียหายไม่ให้ความร่วมมือ หรือขาดความเชี่ยวชาญงานด้านสังคมอื่นๆ เช่น งานไกล่เกลี่ยความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น

๕. ปริมาณงานและมีภารกิจบริการมากเกินไปในขณะที่บุคลากรและทรัพยากรมีไม่เพียงพอ มีทั้งงานที่เป็นการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม งานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รวมถึงงานทะเบียน ฯลฯ

๖. เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เข้าใจหลักการสิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ไม่แจ้งสิทธิ กระทำการจับกุมด้วยความรุนแรง ทั้งยังขาดความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น กรณีแรงงาน การเคลื่อนไหวของชุมชนเรื่องสิ่งแวดล้อม บางกรณีตรวจสอบข้อเท็จจริงไม่รอบคอบก่อนตั้งข้อหาหรือออกหมายเรียกหมายจับทำให้เป็นภาระต่อประชาชน หรือบางกรณีดำเนินการล่าช้า โดยเฉพาะเมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายของประชาชนเป็นผู้มีอิทธิพล

๗. ขาดกลไกตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างหน่วยงานภายในองค์กรกันเองและจากสาธารณะ จากผู้รับบริการและจากกลไกภายนอกที่มีประสิทธิภาพ มักพบว่า มีการปกป้องกันเองเมื่อมีการกระทำผิดกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เช่น การวิสามัญฆาตกรรมหรือฆ่านอกระบบ ดังเช่น กรณีมีการฆาตกรรมมากกว่าสองพันกรณีในช่วงสงครามยาเสพติด

ข้อเสนอเชิงหลักการ

โครงสร้างองค์กรและการแบ่งภารกิจภายในองค์กร

✓ โอนย้ายภารกิจงานที่มีลักษณะเฉพาะที่ไม่ใช่งานของตำรวจโดยตรง เช่น งานกลุ่มท่องเที่ยว คมนาคม ป่าไม้ ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม ตรวจคนเข้าเมือง รถไฟ และอื่นๆ ออกไปให้หน่วยงานที่เหมาะสมพร้อมมอบอำนาจในการสืบสวนสอบสวนด้วย

- ✓ แยกงานสอบสวนซึ่งเป็นงานที่เป็นต้นทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาออกเป็นอิสระ โดยให้ออกจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินงานภายใต้กรรมการกำกับระดับชาติ ไม่ต้องมีชั้นยศ สร้างความเชี่ยวชาญและใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ร่วมมือกับอัยการในการสั่งฟ้องคดี และต้องมีกฎหมายที่จัดทำขึ้นมาใหม่สำหรับงานสอบสวน พร้อมเพิ่มพนักงานสอบสวนหญิงให้มากขึ้น ***ภายใต้องค์กรใหม่นี้ให้มีหน่วยงานสืบสวนสอบสวนเฉพาะคดีทางเพศ ที่มีความเชี่ยวชาญ และสามารถปฏิบัติภารกิจครอบคลุมทุกเขตอำนาจศาล
- ✓ แยกงานนิติวิทยาศาสตร์ออกเป็นอิสระ
- ✓ กระจายอำนาจของตำรวจ (ที่เหลือหลังจากย้ายโอนและแยกงานสอบสวนและนิติวิทยาศาสตร์แล้ว) ออกไปสู่ระดับจังหวัด ให้มีกระจายการบริหารงานและโยกย้ายในระดับจังหวัด

<u>เพิ่มประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน</u>

- ✓ คณะกรรมการนโยบายระดับชาติ ทั้ง กตช. และกตร. ต้องมีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วน อาทิ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายการเมือง ฝ่ายตำรวจ และภาคประชาสังคม มีสัดส่วนผู้หญิงที่เหมาะสม โดยคณะกรรมการนี้ต้องกำกับดูแลการสอบเข้า แต่งตั้ง เลื่อนขั้น โยกย้าย ให้มีความโปร่งใสตามระบบคุณธรรม
- ✓ ลดจำนวนชั้นยศลงและยกเลิกการแบ่งชั้นวรรณะระหว่างสัญญาบัตรและประทวน จัดให้มีสายการบังคับบัญชาแบบพลเรือน
- ✓ พัฒนาสถาบันเพื่อการผลิตและพัฒนาความรู้ความเชี่ยวชาญของตำรวจทั้งระบบ เปิดรับผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวางแล้วเข้าอบรมวิชาชีพตำรวจ ปรับโรงเรียนนายร้อยตำรวจให้เป็นสถาบันฝึกฝนตำรวจที่จบปริญญาเหล่านี้ด้วย
- ✓ เพิ่มสัดส่วนผู้หญิงในทุกภารกิจงาน
- ✓ การปฏิบัติงานต้องเคารพหลักนิติรัฐและหลักสิทธิมนุษยชน ไม่ทำเกินหรือน้อยกว่าที่กฎหมายให้อำนาจ ยึดแนวทางมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในการให้ความคุ้มครองเด็กและผู้หญิง จึงต้องมีการอบรมเรื่องสิทธิมนุษยชนและมิติหญิง-ชายในสถาบันอบรมของตำรวจทุกสถาบัน
- ✓ จัดให้มีฐานข้อมูลเชิงคดีที่ครอบคลุมระดับชาติและประชาชนเข้าถึงได้ รวมทั้งสถิติที่เข้าถึงยากแต่อยู่ในความสนใจของประชาชน เช่น สถิติการละเมิดทางเพศ ค้ามนุษย์ การละเมิดสิทธิมนุษยชน (เช่น อุ้มหาย ซ้อมทรมาน หรือเจ้าหน้าที่รัฐกระทำผิด)

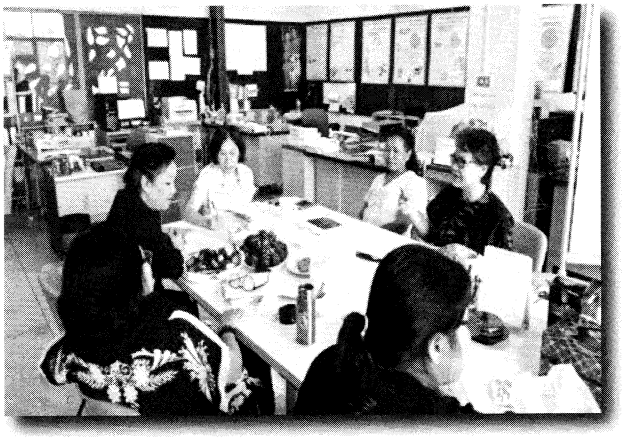
การตรวจสอบภายในและจากสาธารณะ

- ✓ พัฒนาตัวชี้วัดเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของหน่วยงานตำรวจ เช่น ความพึงพอใจในการให้บริการ ความปลอดภัย ความสามารถในการติดตามการกระทำความผิด โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตัวชี้วัดและร่วมประเมินผลด้วย

- ✓ ปรับปรุงให้หน่วยงานจเรตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในส่วนงานที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานรับเรื่องราวร้องเรียนหรือร้องทุกข์มีความเป็นอิสระในการตรวจสอบมากขึ้น มีรูปแบบคณะกรรมการและมีองค์ประกอบของภาคส่วนอื่นๆ และองค์กรภาคประชาสังคมร่วมการตรวจสอบด้วย

- ✓ ปรับปรุงให้คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) มีอำนาจมากขึ้นในการตรวจสอบสถานีตำรวจ ให้มีสัดส่วนกรรมการของภาคประชาชนทั้งหญิง-ชายมากกว่าฝ่ายตำรวจ และให้ผู้แทนภาคประชาชนเป็นประธาน มีการคัดสรรกรรมการด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ มีการอบรมและงบประมาณสนับสนุนให้ กต.ตร. สามารถทำงานตรวจสอบเข้มแข็งขึ้น

ภาพถ่ายการประชุม



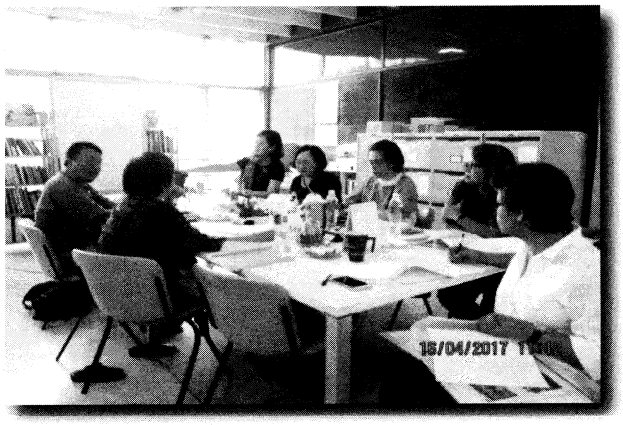






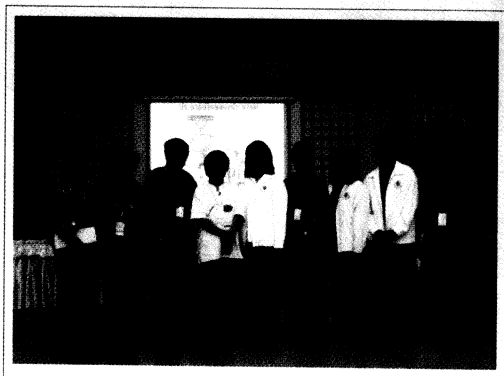


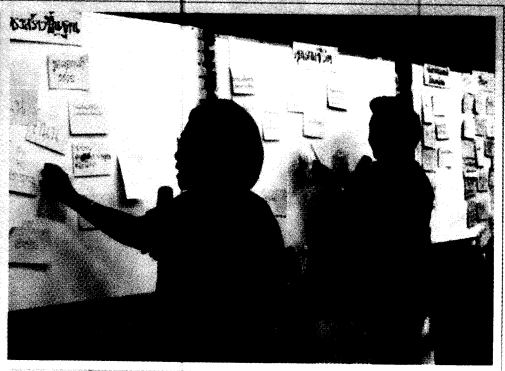




พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เดือนตุลา

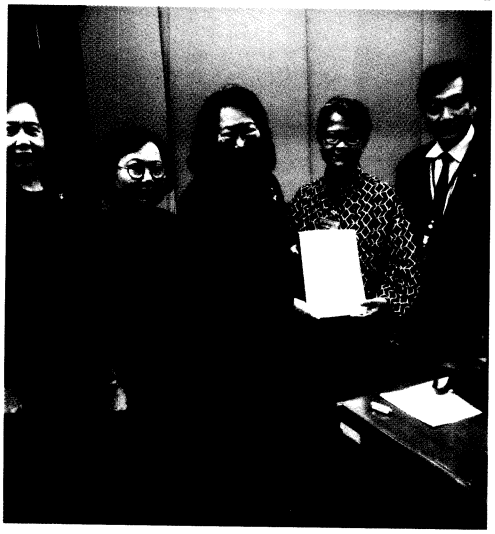
โทร. 02-996-7392-4 โทรสาร 02-996-7395



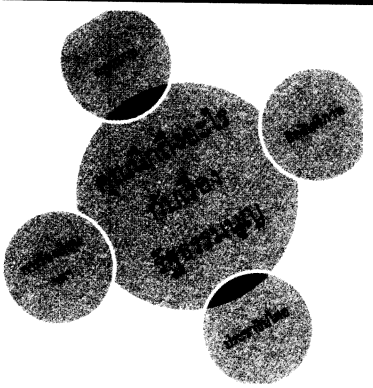


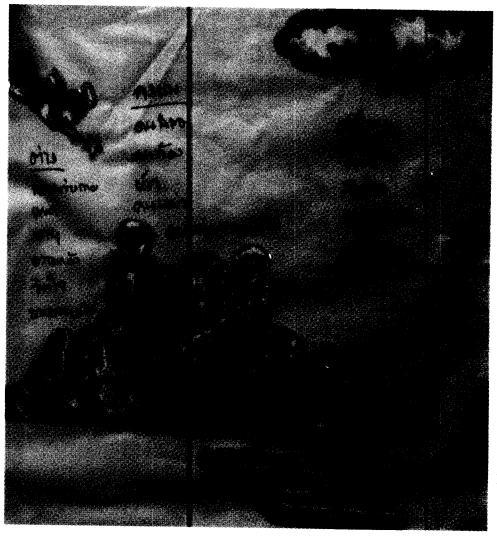












ข้อมูลเปรียบเทียบอำนาจหน้าที่ของ กกต.จว. กับคณะกรรมการ ตามร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....

อำนาจและหน้าที่ของ กกต.จว.	อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....
อำนาจหน้าที่ตาม พ.ร.ป. ว่าด้วย กกต. พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 **มาตรา 19** คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้ (1) อำนวยการการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ รวมทั้งสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาที่กระทำภายในจังหวัดนั้น (2) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (3) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ (4) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา หรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายบัญญัติ (5) แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลให้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (6) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง การออกเสียงประชามติ การสนับสนุนการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา กำกับดูแลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปะจำจังหวัด กำกับดูแลการดำเนินงานของพรรคการเมืองหรือสาขาพรรคการเมือง (7) ส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือสนับสนุนองค์การเอกชนในการให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (8) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	**มาตรา 24** ในการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้มีคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ อำนวยความสะดวก และรายงานปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง **มาตรา 27** คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมอบอำนาจให้คณะกรรมการตามมาตรา 24 (2) (คณะกรรมการระดับจังหวัด) และ (3) (คณะกรรมการระดับอำเภอ) เป็นผู้แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดหรือในอำเภอ แล้วแต่กรณี ที่มีการเลือก ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอก็ได้

อำนาจและหน้าที่ของ กกต.จว.	อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....
อำนาจหน้าที่ตามระเบียบ กกต. ว่าด้วย กกต.จว. และ ผอ.กต.จว. พ.ศ. 2552 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2558 **ข้อ 14** คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานเกี่ยวกับนโยบายและงานอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ภายในเขตจังหวัดของตน ดังต่อไปนี้ (1) อำนวยการการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติที่กระทำภายในจังหวัดนั้น (2) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (3) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง (4) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ (5) ปฏิบัติงานอื่นตามระเบียบ ข้อกำหนด ประกาศ และมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายหรือมีคำสั่ง **ข้อ 15** ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัดของตน ดังต่อไปนี้ (1) ให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือส่งเอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา (2) ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (1) หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใด มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานหรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา	

อำนาจและหน้าที่ของ กกต.จว.	อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ ตามร่าง พ.ร.ป. ว่าด้วยการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ. ....
(3) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ คณะบุคคล บุคคลหรือผู้แทนองค์การเอกชนปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งมอบหมาย (4) เข้าไปในที่เลือกตั้ง ที่ออกเสียงประชามติ หรือสถานที่นับคะแนนการเลือกตั้งหรือนับคะแนนการออกเสียงประชามติ **ข้อ 16** ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจภายในเขตจังหวัดของตนในการออกคำสั่งให้หน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือให้หน่วยงานดังกล่าวมีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติการอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง หรือการออกเสียงประชามติได้ตามที่เห็นสมควร	

อำนาจหน้าที่และภารกิจที่มอบหมายให้ กกต.จว. ดำเนินการในการเลือกตั้ง ส.ถ. หรือ ผ.ถ.
ตาม พ.ร.บ. การเลือกตั้ง ส.ถ. หรือ ผ.ถ. พ.ศ. 2545

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
1.	การควบคุมดูและการเลือกตั้งท้องถิ่น	พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 19 – 21,29,95,96,97 ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554
2.	การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยดำเนินการเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน	พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 96 วรรคสอง
3.	การสั่งให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งระงับหรือดำเนินการใดเพื่อแก้ไขความไม่สุจริตและเที่ยงธรรมภายในเวลาที่กำหนด	พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 มาตรา 96 วรรคสาม
4.	การพิจารณาหรือเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือ ข้อโต้แย้งตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตอำนาจของตนและปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งมอบหมาย	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 7 และข้อ 8
5.	การพิจารณารับหรือไม่รับเป็นเรื่องคัดค้าน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 17
6.	การสั่งรวมเรื่องร้องคัดค้าน หรือสำนวนการสืบสวนสอบสวน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 19
7.	เสนอความเห็นกรณีความปรากฏเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวน (ข้อ 18 วรรคแรก) และการพิจารณาสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนเรื่องที่มีการกล่าวหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องคัดค้านเนื่องจากเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต่างประเภทหรือต่างเขตเลือกตั้ง (ข้อ 18 วรรคสอง)	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 18

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
8.	การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการถอนคำร้องคัดค้าน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 21 ประกอบคู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบดังกล่าว
9.	การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อทำการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องคัดค้านที่ได้สั่งรับไว้ดำเนินการ	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 22
10.	การขยายระยะเวลาทำการสืบสวนสอบสวนกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนทำการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องคัดค้านให้รายงานผลความจำเป็นต่อประธาน คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 27
11.	การแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง (กรณีสำนวนอยู่ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด)	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 31
12.	การแจ้งข้อกล่าวหา กรณีที่มีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมืองกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งให้คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลดังกล่าว	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 33
13.	การพิจารณาและจัดทำความเห็น โดยระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบแล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในกรณีมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อาจสั่งให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนสดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมได้	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 40
14.	การพิจารณาคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้งว่าอยู่ไหนเขตอำนาจหรือไม่	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 51

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
15.	ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 32
16.	ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 5 คน โดยแต่งตั้งจากหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นนั้น 1 คน และจากการสรรหาอีกจำนวน 4 คน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 29
17.	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 47
18.	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด มีอำนาจสั่งให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง และแต่งตั้งให้ครบตามจำนวนที่จะพึงมี	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 44,45,46
19.	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือมอบหมายบุคคลอื่นปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 46
20.	ประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	-พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 54 -ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 102
21.	ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดประกาศให้มีการเลือกตั้ง และมีพฤติการณ์พิเศษต้องขยายระยะเวลาการเลือกตั้งออกไป ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศขยายจำนวนเงินค่าใช้จ่ายตามสัดส่วนจำนวนวันที่เพิ่มขึ้น	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 103
22.	การรับยื่นบัญชีรายรับ และรายจ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	-พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 55 -ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 109 – 111

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
23.	ประกาศรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น	-พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 55 วรรคสอง -ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 110
24.	สืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น -ใช้จ่ายเกินจำนวนเงินที่ประกาศกำหนด -ยื่นบัญชีรายรับ และรายจ่ายไม่ถูกต้องครบถ้วนตามความเป็นจริง -ไม่ยื่นบัญชีรายรับ และรายจ่ายภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง	-พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 มาตรา 56 -ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2554 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2554 ข้อ 111 -ระเบียบสืบสวนสอบสวน -มติคณะกรรมการการเลือกตั้ง ครั้งที่ 155/2551 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2551

อำนาจหน้าที่และภารกิจที่มอบหมายให้ กกต.จว. ดำเนินการในการเลือกตั้ง ส.ส. และการเลือกตั้ง ส.ว.

ตาม พ.ร.ป.ว่าด้วยการเลือกตั้ง ส.ส. และการได้มาซึ่ง ส.ว. พ.ศ.2550

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
1.	กำหนดสถานที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัดทุกจังหวัดอย่างน้อยจังหวัดละหนึ่งแห่ง	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554
2.	ประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 ข้อ 173
3.	แต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด มีจำนวนชุดตามจำนวนผู้ลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด	
4.	แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับบัตรเลือกตั้งนอกเขตจังหวัดและแต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาบัตรไว้ในที่ปลอดภัย	
5.	จัดอบรมคณะกรรมการประจำที่เลือกตั้งกลางนอกเขตจังหวัด	
6.	จัดหาหีบบัตรเลือกตั้ง เพื่อใส่ซองใส่บัตรเลือกตั้งให้เพียงพอกับจำนวนผู้มาลงทะเบียนขอใช้สิทธิเลือกตั้งนอกเขตจังหวัด	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2554 ข้อ 174
7.	เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา หรือกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง และแต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ฯลฯ	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2556 ข้อ 10
8.	การพิจารณาหรือเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งในการวินิจฉัยคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้งตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งในเขตอำนาจของตนและปฏิบัติงานอื่นตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งมอบหมาย	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 7 และข้อ 8
9.	การพิจารณารับหรือไม่รับเป็นเรื่องคัดค้าน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 17

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
10.	เสนอความเห็นกรณีความปรากฏเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวน (ข้อ 18 วรรคแรก) และการพิจารณาสั่งให้มีการสืบสวนสอบสวนเรื่องที่มีการกล่าวหาผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ผู้ร้องไม่มีสิทธิร้องคัดค้าน เนื่องจากเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต่างประเภทหรือต่างเขตเลือกตั้ง (ข้อ 18 วรรคสอง)	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 18
11.	การสั่งรวมเรื่องร้องคัดค้าน หรือสำนวนการสืบสวนสอบสวน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 19
12.	การเสนอความเห็นเกี่ยวกับการถอนคำร้องคัดค้าน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 21 ประกอบคู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบดังกล่าว
13.	การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเพื่อ ทำการสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องคัดค้านที่ได้สั่งรับไว้ดำเนินการ	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 22
14.	การขยายระยะเวลาทำการสืบสวนสอบสวนกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ทำการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้รับเรื่องคัดค้านให้รายงานผลความจำเป็นต่อประธานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 27
15.	การแจ้งข้อกล่าวหาหรือแจ้งเหตุแห่งการร้อง (กรณีสำนวนอยู่ในชั้นพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด)	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 31
16.	การแจ้งข้อกล่าวหา กรณีที่มีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะฟังได้ว่าหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมืองผู้ใดกระทำหรือก่อให้ผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งให้คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลดังกล่าว	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 33

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
17.	การพิจารณาและจัดทำความเห็น โดยระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบแล้วเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง และในกรณีมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด อาจสั่งให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนสดำเนินการสืบสวนสอบสวนเพิ่มเติมได้	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 40
18.	การพิจารณาคำร้องและปัญหาหรือข้อโต้แย้งว่าอยู่ในเขตอำนาจหรือไม่	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. 2554 ข้อ 51
19.	การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไป พิจารณาคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2550
20.	แต่งตั้งบุคคลเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เพิ่มจนครบ 5 คน	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 ข้อ 23
21.	คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง	ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง พ.ศ. 2550 ข้อ 22
22.	ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ประสานไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด ในการเสนอรายชื่อผู้แทนของส่วนราชการในจังหวัดเพื่อแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง/สมาชิกวุฒิสภาประจำศูนย์ปฏิบัติงานการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งประจำจังหวัด	-พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 51,52 -ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2550 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ข้อ 5 ข้อ 22 -ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร และพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 9 และข้อ 10

ที่	อำนาจหน้าที่ กกต.จว.	ตามกฎหมาย /ระเบียบ /มติ /อื่นๆ ... (ตามมาตรา/ข้อ/ครั้งที่ ...)
23.	รับ – ยื่น บัญชีรายรับและรายจ่ายในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา	-ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายของสมุห์บัญชีเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2551 ข้อ 3 ข้อ 20 -ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง สมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2551 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 9
24.	ประชุมและประกาศรายงานผลการตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง	-พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 มาตรา 52 -ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร และพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ข้อ 10
25.	ตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยมอบให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ดำเนินการตามที่คณะทำงานตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายฯ มีความเห็นโดยเปิดโอกาสให้ผู้สมัคร/สมุห์บัญชีชี้แจงข้อเท็จจริง	-ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบรายการค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัคร และพรรคการเมือง พ.ศ. 2550 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ข้อ 10

๔๐. <u>มาตรา ๓๙</u> ประเด็นการนับคะแนนด้วยเครื่องกลหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

"มาตรา ๓๙ ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดให้มีการนับคะแนนด้วยเครื่องกลหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าได้ดำเนินการนั้นโดยเปิดเผย ให้ถือว่าเป็นการนับคะแนนโดยเปิดเผยแล้ว"

๔๑. <u>มาตรา ๔๐</u> ประเด็นผู้สมัครใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านกรณีการเลือกเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

"มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเห็นว่าคำสั่งของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวกับ**การเลือกเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุด**

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกในแต่ละระดับไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ในการนี้ **อาจกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนก็ได้** เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลปกครองสูงสุดยังมิได้วินิจฉัย ให้ดำเนินการเลือกในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ดำเนินการไปแล้ว"

๔๒. <u>มาตรา ๔๑</u> ประเด็นการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖ .... **ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง** ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภากลุ่มใดมีจำนวนไม่ครบ ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้ประธานวุฒิสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้นขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตามลำดับ และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ในระหว่างที่บุคคลดังกล่าวยังมิได้เข้ารับตำแหน่ง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ หากมีกรณีที่ต้องเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มใดขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตามวรรคหนึ่ง แต่ไม่มีบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้นเหลืออยู่ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าจะเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองในกลุ่มอื่นใดที่ยังมีผู้อยู่ในบัญชีสำรองเหลืออยู่ แล้วดำเนินการเลื่อนบุคคลนั้นขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง การจับสลากดังกล่าวให้มีผลเฉพาะการแต่งตั้งครั้งนั้น ในกรณีที่ทุกกลุ่มไม่มีรายชื่อบุคคลในบัญชีสำรองเหลืออยู่สำหรับการเลื่อนบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสอง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๔๓. **<u>มาตรา ๔๒</u> ประเด็นเหตุของการลบรายชื่อของบุคคลออกจากบัญชีสำรอง**

"มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการสั่งลบรายชื่อของบุคคลออกจากบัญชีสำรองเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓

(๔) มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลในบัญชีสำรองกลุ่มใดกระทำการใดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) ศาลฎีกามีคำพิพากษาตามมาตรา ๕๘ วรรคสาม

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ถือว่าบัญชีสำรองมีเพียงเท่าที่มีอยู่"

๔๔. **<u>มาตรา ๔๓</u> ประเด็นการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลในบัญชีสำรอง**

"มาตรา ๔๓ ในกรณีตามมาตรา ๔๒ (๔) และในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลในบัญชีสำรองผู้ใดลาออกเพื่อให้บุคคลในลำดับถัดลงไปได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๔๕. **<u>มาตรา ๔๔</u> ประเด็นหีบบัตรลงคะแนนและบัตรลงคะแนน**

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๗ **หีบบัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะและขนาดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด มาตรา ๓๘ **บัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๔๔ **หีบบัตรลงคะแนนและบัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะและขนาดตามที่คณะกรรมการกำหนด

๔๖. <u>มาตรา ๔๕</u> ประเด็นวิธีการลงคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๖ การเลือกให้กระทำโดยตรงและลับ และใช้**วิธีการลงคะแนนด้วยบัตรลงคะแนน หรือโดยวิธีการอื่น** **การเลือกโดยวิธีอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด**	มาตรา ๔๕ **วิธีการลงคะแนน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด**

๔๗. <u>มาตรา ๔๖</u> ประเด็นการห้ามมิให้ใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตรลงคะแนน

"มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตรลงคะแนนตามมาตรา ๔๔ ลงคะแนนเลือก"

๔๘. <u>มาตรา ๔๗</u> ประเด็นการห้ามนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก

"มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก"

๔๙. <u>มาตรา ๔๘</u> ประเด็นการห้ามทำเครื่องหมายในบัตรลงคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๙ **ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน** ต้องระวางโทษจำคุก**ตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี**	มาตรา ๔๘ **ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน** มาตรา ๖๖ **ผู้ใดฝ่าฝืน**มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ **มาตรา ๔๘** หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี**

๕๐. <u>มาตรา ๔๙</u> ประเด็นการกระทำใด ๆ ให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๐ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ในหีบบัตรลงคะแนน **โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย** หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อเลือกโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นจากความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนนโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อเลือกโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นจากความจริง มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

๕๑. <u>มาตรา ๕๐</u> ประเด็นการห้ามถ่ายภาพบัตรลงคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๓ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนนหรือที่ตนได้เลือกแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนน มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

๕๒. <u>มาตรา ๕๑</u> ประเด็นการห้ามนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๔ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้เลือกหรือไม่เลือกให้ผู้ใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๕๑ **ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่นเพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนเลือกหรือไม่เลือกผู้ใด** มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือ**มาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี**

๕๓. <u>มาตรา ๕๒</u> ประเด็นประเภทของบัตรเสียและมิให้นับเป็นคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๕๑ บัตรลงคะแนนดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสีย และมิให้นับเป็นคะแนน (๑) บัตรปลอม (๒) บัตรที่มิใช่บัตรซึ่งกรรมการประจำสถานหน่วยเลือกมอบให้ (๓) บัตรที่มิได้เขียนหมายเลขผู้สมัครใน “ช่องลงคะแนน” (๔) บัตรที่มีการเขียนข้อความหรือถ้อยคำอื่นลงไป (๕) บัตรที่เขียนหมายเลขผู้สมัครนอก “ช่องลงคะแนน” (๖) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด (๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย	มาตรา ๕๒ บัตรลงคะแนนดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นบัตรเสียและมิให้นับเป็นคะแนน (๑) บัตรปลอม (๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกต (๓) บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิเลือกและได้รับเลือก (๔) บัตรที่ลงคะแนนให้ตนเองในกรณีที่ห้ามลงคะแนนให้ตนเอง (๕) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลในกลุ่มเดียวกันในกรณีที่ห้ามลงคะแนนให้บุคคลในกลุ่มเดียวกัน (๖) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลเกินจำนวนที่กำหนด (๗) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนน (๘) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

๕๔. <u>มาตรา ๕๓</u> ประเด็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๔๒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุในการเลือก ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการเลือกของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการเลือกภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุได้เลือกด้วยตนเอง **เว้นแต่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกเห็นว่าลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไม่สามารถเขียนหมายเลขผู้สมัครลงในบัตรลงคะแนนได้ ให้ญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจเป็นผู้กระทำแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการเลือกโดยตรงและลับ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด**	มาตรา ๕๓ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกให้แก่ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก ให้ผู้อำนวยการการเลือกจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในการเลือกของคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก ไว้เป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการกำหนด

<u>หมวด ๔</u> การควบคุมการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๕๕. <u>มาตรา ๕๔</u> ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๑ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี** การกระทำตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของผู้สมัคร โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่า อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ในการนี้ **ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ หรือห้ามเข้าเขตพื้นที่ใดเขตพื้นที่หนึ่งได้**	มาตรา ๕๔ ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ให้คณะกรรมการมีอำนาจ**สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำนั้นและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ หรือห้ามเข้าเขตพื้นที่ใดเขตพื้นที่หนึ่งได้** เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับคำสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำใดตามวรรคหนึ่งยังไม่ยุติหรือระงับการกระทำนั้น ให้ถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ข้อสังเกต : บทกำหนดโทษในมาตรา ๗๙

๕๖. <u>มาตรา ๕๕</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๔ ก่อนประกาศผลการเลือก เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกนั้น การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๕๕ ก่อนประกาศผลการเลือก หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งให้กรรมการแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดในเขตอำเภอหรือจังหวัดใด ให้มีอำนาจกระทำได้สำหรับการเลือกในเขตอำเภอหรือจังหวัดนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด **ผู้ตรวจการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกผู้ใดพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยพลัน**

๕๗. <u>มาตรา ๕๖</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าผู้สมัครกระทำการอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๕ ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้**คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี** คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด มาตรา ๖๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๕ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้**คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น** กรณีตามวรรคหนึ่ง หากพบว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๘๐ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเป็นการกระทำความผิดในมาตราอื่นๆ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลาสิบปี การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ มิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา	มาตรา ๕๖ ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด หรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี **และให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น** คำสั่งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

๕๘. <u>มาตรา ๕๗</u> ประเด็นการจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใด ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกไปเลือกให้แก่ผู้สมัครหรือให้งดเว้นเลือกให้แก่ผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือก	มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือก ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง

๕๙. <u>มาตรา ๕๘</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใดอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๕ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น กรณีตามวรรคหนึ่ง หากพบว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๘๐ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเป็นการกระทำความผิดในมาตราอื่นๆ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลาสิบปี **การพิจารณาของศาลฎีกา**ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ มิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา	มาตรา ๕๘ เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอยู่ในบัญชีสำรองด้วย และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้คณะกรรมการสั่งลบรายชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีสำรอง และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม **ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา**ซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และ**จะกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้**

๖๐. <u>มาตรา ๕๙</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีสมาชิกวุฒิสภาขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามพรป.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๐ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่าผู้**มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม** ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล... มาตรา ๓๑ **กรณีพบเหตุตามมาตรา ๓๐ ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว** หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว ให้**ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา**เพื่อพิจารณาสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่งและให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน	มาตรา ๕๙ เมื่อ**คณะกรรมการประกาศผลการเลือก**ตามมาตรา ๓๘ วรรคสองแล้ว หากความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า**สมาชิกวุฒิสภาผู้ใดขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมีลักษณะต้องห้าม**ตามมาตรา ๑๓ ให้**คณะกรรมการส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ**เพื่อวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า

<u>หมวด ๕</u> การคัดค้าน

๖๑. <u>มาตรา ๖๐</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีมีการร้องคัดค้านการเลือกระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๐ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้เริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือก เว้นแต่การร้องคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๑ การร้องคัดค้านการเลือกหรือการนับคะแนนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี หากผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการเลือกหรือการนับคะแนนในแต่ละระดับที่ตนมีสิทธิเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่การเลือกในแต่ละระดับ มาตรา ๗๒ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องคัดค้านการเลือกตามมาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๑ แล้ว ให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำความในส่วนที่ ๑ การดำเนินการกรณีการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาคำร้องคัดค้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๖๐ ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือก แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่ามีกรณีไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต เที่ยงธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้องและให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

<u>หมวด ๖</u> บทกำหนดโทษ

๖๒. <u>มาตรา ๖๑</u> ประเด็นการให้มีผลของคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

"มาตรา ๖๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้**ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง** โดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าว**มีผลในทันที** และเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

๖๓. <u>มาตรา ๖๒</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการสมัครมากกกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ

"มาตรา ๖๒ ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภออันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๖๔. <u>มาตรา ๖๓</u> ประเด็นกรณีเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครและจำนวนผู้สมัคร

"มาตรา ๖๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

๖๕. <u>มาตรา ๖๔</u> ประเด็นการไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขในการแนะนำตัวของผู้สมัคร

"มาตรา ๖๔ ผู้สมัครผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

บุคคลใดซึ่งมิใช่ผู้สมัครช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวโดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง"

๖๖. <u>มาตรา ๖๕</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการเข้าไปหรือไม่ยอมออกจากสถานที่เลือกหรือการใช้เครื่องมือบันทึกภาพหรือเสียง

"มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือขัดขืนไม่ยอมออกจากที่เลือกตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นไปเพื่อก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสถานที่เลือก ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี"

๖๗. <u>มาตรา ๖๖</u> ประเด็นการขัดขวางผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก และการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับบัตรลงคะแนน

"มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๖๘. <u>มาตรา ๖๗</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการใช้เครื่องมือถ่ายภาพบัตรลงคะแนนและการนำบัตรลงคะแนนแสดงต่อผู้อื่น

"มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี"

๖๙. <u>มาตรา ๖๘</u> ประเด็นการไม่มีสิทธิสมัครรับเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๖ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือก ได้สมัครรับเลือกโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๖๘ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

๗๐. <u>มาตรา ๖๙</u> ประเด็นพยานรับรองเอกสารหรือหลักฐานประกอบการสมัครเป็นเท็จ

"มาตรา ๖๙ ผู้ใดรับรองหรือเป็นพยานซึ่งลงลายมือชื่อรับรองเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการสมัครเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๗๑. <u>มาตรา ๗๐</u> ประเด็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองช่วยเหลือผู้สมัครให้ได้รับเลือกหรือไม่ได้รับเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๕ กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี ผู้สมัครใดที่ยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๐ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือทำให้ผู้สมัครผู้ใดไม่ได้รับเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ผู้สมัครใดยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๒. <u>มาตรา ๗๑</u> ประเด็นการกระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยการจูงใจผู้อื่นสมัครหรือถอนการสมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๐ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการเลือกให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการทุจริตในการเลือก (๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด (๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ (๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด (๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ **หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด** **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี** ความผิดตาม (๑) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ ในกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรานี้และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำการฝ่าฝืน ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ	มาตรา ๗๑ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัครหรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือทำให้ผู้มีสิทธิเลือกเลือกตนเองหรือผู้สมัครอื่น (๑) จัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด (๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ (๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด (๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือ **จูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น**

๗๓. <u>มาตรา ๗๒</u> ประเด็นการทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพรป.ต้องรับโทษ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดยี่สิบปี	มาตรา ๗๒ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๔. <u>มาตรา ๗๓</u> ประเด็นเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๒ ผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือก อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่น และทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๓ ผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๕. <u>มาตรา ๗๔</u> ประเด็นการจงใจกระทำให้บัตรลงคะแนนชำรุด เสียหายหรือเป็นบัตรเสีย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใดๆ ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใดๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็น**บัตรที่ใช้ได้** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี **ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก**ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็น**บัตรดี** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

๗๖. <u>มาตรา ๗๕</u> ประเด็นผู้มีสิทธิเลือกเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๒ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกให้แก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี**	มาตรา ๗๕ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกผู้ใด ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น**

๗๗. <u>มาตรา ๗๖</u> ประเด็นกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๘ ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกได้จัดทำตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรลงคะแนนที่ตั้งไว้เพื่อการเลือก หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรลงคะแนนนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกได้เสร็จสิ้นแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๖ ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกได้จัดทำตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรลงคะแนนที่ตั้งไว้เพื่อการเลือก หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรลงคะแนนนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกได้เสร็จสิ้นแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๘. <u>มาตรา ๗๗</u> ประเด็นผู้มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรลงคะแนนโดยไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ

"มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บรักษาบัตรลงคะแนนสำหรับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรลงคะแนน ไม่ว่าบัตรลงคะแนนนั้นจะเป็นบัตรลงคะแนนที่สำนักงานเป็นผู้จัดให้มีขึ้นหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๗๙. <u>มาตรา ๗๘</u> ประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่จงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๖ ผู้ใดเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกหรือผู้ช่วยเหลือจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๘๐. <u>มาตรา ๗๙</u> ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร

"มาตรา ๗๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๘๑. <u>มาตรา ๘๐</u> ประเด็นการจัดให้มีการเล่นพนันขันต่อเกี่ยวกับผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๗ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	มาตรา ๘๐ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

๘๒. <u>มาตรา ๘๑</u> ประเด็นเกี่ยวกับการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกใหม่

"มาตรา ๘๑ ในการดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกหรือสิทธิเลือกของผู้ใด คณะกรรมการจะขอให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นซึ่งเป็นผู้กระทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกในหน่วยเลือกที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการสั่งให้ต้องมีการเลือกใหม่นั้นด้วย โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ก็ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าการพิจารณาตามคำขอนั้นจะทำให้คดีล่าช้า จะสั่งให้คณะกรรมการแยกไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งก็ได้"

๘๓. <u>มาตรา ๘๒</u> ประเด็นการเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๖ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกจนถึงเวลาปิดการเลือก ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๘๒ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกจนถึงเวลาปิดการเลือก ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘๔. <u>มาตรา ๘๓</u> ประเด็นการเป็นผู้เสียหายตามปวิอ.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่หน่วยเลือกอยู่ ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสถานที่เลือก ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘๕. <u>มาตรา ๘๔</u> ประเด็นการกระทำความผิดตามพรป.นอกราชอาณาจักร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๙ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร	มาตรา ๘๔ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

<u>บทเฉพาะกาล</u>

๘๖. <u>มาตรา ๘๕</u> ประเด็นการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๘๕ ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มี**คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา**คณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมือง**จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน** มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้**คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการเลือก**สมาชิกวุฒิสภาตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐ **จำนวนสองร้อยคน** โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้วให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยแยกตามกลุ่มที่ได้รับเลือก

(ข) ให้**คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคล**ผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวน**ไม่เกินสี่ร้อยคน** ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนด แล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)

(ค) ให้**คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก)** จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๖ และให้**คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คนรวมกับผู้ดำรงตำแหน่ง**ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และ**คัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน** ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) **มิให้นำความในมาตรา ๑๓ (๒๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมิให้นำความในมาตรา ๑๓ (๑๙) มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง**

(๓) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (๑) (ค) จำนวนสองร้อยห้าสิบคนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

(๔) **อายุของวุฒิสภา**ตามมาตรานี้มีกำหนด**ห้าปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง** สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

(๕) ในระหว่างที่ยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลในบัญชีสำรองขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างตาม (๔) หรือเป็นกรณีที่ไม่มีรายชื่อบุคคลเหลืออยู่ในบัญชีสำรอง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

(๖) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๘๗. <u>มาตรา ๘๖</u> ประเด็นการกำหนดผู้ได้รับเลือกและบัญชีสำรอง

"ในการดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๘๕ (ก) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ เว้นแต่กรณีมาตรา ๓๘ (๑๐) ให้ถือว่าผู้**ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบของแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกเพื่อส่งรายชื่อให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาคัดเลือก**ให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

ในการคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้**คณะรักษาความสงบแห่งชาติเลือกบุคคลจากแต่ละกลุ่มอย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน ให้ได้จำนวนห้าสิบคนเพื่อนำความกราบบังคมทูล**เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา **และคัดเลือกรายชื่อจำนวนห้าสิบจากบุคคลในแต่ละกลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่าสองคนเป็นบัญชีสำรอง**"

จำนวนผู้มีงานทำอายุ 40 ปีขึ้นไป จำแนกตามอาชีพ ในเขตและนอกเขต พ.ศ.2559

อาชีพ	รวม		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	20,966,817	100.0	8,973,033	100.0	11,993,784	100.0
1.ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการอาวุโส และผู้จัดการ	**1,063,214**	**5.1**	**651,217**	**7.3**	**411,997**	**3.4**
11.ผู้บริหารระดับสูง ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้บัญญัติกฎหมาย	267,200	1.3	94,295	1.1	172,905	1.4
12.ผู้จัดการด้านการบริหารจัดการและการพาณิชย์	195,391	0.9	165,908	1.8	29,483	0.2
13.ผู้จัดการด้านการผลิตและการบริการเฉพาะอย่าง	369,125	1.8	221,629	2.5	147,496	1.2
14.ผู้จัดการโรงแรม การค้า และการบริการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	220,607	1.1	169,386	1.9	51,221	0.4
2.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่างๆ	**989,928**	**4.7**	**636,312**	**7.1**	**353,615**	**2.9**
21.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์	117,902	0.6	91,541	1.0	26,361	0.2
22.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ	122,592	0.6	80,891	0.9	41,702	0.3
23.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอน	467,189	2.2	250,354	2.8	216,834	1.8
24.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านธุรกิจและการบริหาร	145,987	0.7	114,009	1.3	31,978	0.3
25.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	17,193	0.1	14,611	0.2	2,582	0.0
26.ผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย สังคม และวัฒนธรรม	119,065	0.6	84,907	0.9	34,158	0.3
3.ผู้ประกอบวิชาชีพช่างเทคนิคสาขาต่างๆและอาชีพที่เกี่ยวข้อง	**686,173**	**3.3**	**490,058**	**5.5**	**196,115**	**1.6**
31.ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์	178,400	0.9	115,239	1.3	63,161	0.5
32.ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับด้านสุขภาพ	72,456	0.3	44,456	0.5	27,999	0.2
33.ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจและการบริหาร	369,185	1.8	276,067	3.1	93,118	0.8
34.ผู้ประกอบวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย สังคม วัฒนธรรม และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	42,530	0.2	35,612	0.4	6,918	0.1
35.ช่างเทคนิคด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	23,602	0.1	18,684	0.2	4,918	0.0
4.เสมียน	**412,189**	**2.0**	**275,219**	**3.1**	**136,971**	**1.1**

41.เสมียนทั่วไปและพนักงานใช้อุปกรณ์ที่มีแผงพิมพ์	161,848	0.8	108,850	1.2	52,998	0.4
42.เสมียนด้านการให้บริการลูกค้า	58,552	0.3	39,822	0.4	18,730	0.2
43.เสมียนบันทึกรายการตัวเลข วัสดุ และสินค้า	139,057	0.7	88,097	1.0	50,961	0.4
44.เสมียนอื่นๆ	52,731	0.3	38,450	0.4	14,282	0.1
5.พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	**4,170,278**	**19.9**	**2,483,664**	**27.7**	**1,686,614**	**14.1**
51.พนักงานบริการส่วนบุคคล	973,366	4.6	615,307	6.9	358,059	3.0
52.ผู้จำหน่ายสินค้า	2,793,122	13.3	1,624,434	18.1	1,168,688	9.7
53.ผู้ปฏิบัติงานดูแลส่วนบุคคล	85,548	0.4	50,601	0.6	34,946	0.3
54ผู้ให้บริการด้านการป้องกันภัย	318,242	1.5	193,321	2.2	124,921	1.0
6.ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมง	**7,659,854**	**36.5**	**1,537,963**	**17.1**	**6,121,891**	**51.0**
61.ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการเกษตรเพื่อการค้าขาย	6,482,159	30.9	1,248,020	13.9	5,234,139	43.6
62.ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านการป่าไม้ ประมง และล่าสัตว์เพื่อการค้าขาย	259,354	1.2	62,072	0.7	197,282	1.6
63.ผู้ปฏิบัติงานด้านการเกษตร ประมง ล่าสัตว์ และเก็บพืชผลเพื่อการดำรงชีพ	918,341	4.4	227,871	2.5	690,470	5.8
7.ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ ธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	**2,283,508**	**10.9**	**1,065,091**	**11.9**	**1,218,417**	**10.2**
71.ช่างก่อสร้างและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ยกเว้นช่างไฟฟ้า)	709,181	3.4	280,688	3.1	428,493	3.6
72.ช่างโลหะ เครื่องจักร และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	385,356	1.8	211,834	2.4	173,522	1.4
73.ช่างงานหัตถกรรมและงานพิมพ์	393,069	1.9	156,376	1.7	236,694	2.0
74.ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	159,739	0.8	92,333	1.0	67,406	0.6
75.ผู้แปรรูปอาหาร งานไม้ เครื่องแต่งกาย และงานฝีมืออื่นๆ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง	636,163	3.0	323,859	3.6	312,304	2.6
8.ผู้ปฏิบัติการโรงงาน เครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	**1,566,559**	**7.5**	**916,188**	**10.2**	**650,372**	**5.4**
81.ผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานและเครื่องจักรชนิดติดตั้งประจำที่	520,691	2.5	278,247	3.1	242,444	2.0
82.ผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	116,938	0.6	69,188	0.8	47,750	0.4
83.ผู้ขับยานยนต์และผู้ควบคุมเครื่องจักรโรงงานชนิดเคลื่อนที่ได้	928,930	4.4	568,753	6.3	360,178	3.0
9.อาชีพขั้นพื้นฐานต่างๆ ในด้านการขายและการให้บริการ	**2,119,589**	**10.1**	**894,525**	**10.0**	**1,225,065**	**10.2**

91.คนงานและผู้ช่วยทำความสะอาด	430,932	2.1	285,051	3.2	145,881	1.2
92.คนงานด้านการเกษตร ประมง และป่าไม้	591,244	2.8	122,811	1.4	468,433	3.9
93.คนงานเหมืองแร่ การก่อสร้าง การผลิต และการขนส่ง	554,698	2.6	222,883	2.5	331,814	2.8
94.ผู้ช่วยประกอบอาหาร	41,204	0.2	25,246	0.3	15,959	0.1
95.ผู้จำหน่ายสินค้าและให้บริการตามถนนและสถานที่ที่คล้ายกัน	272,895	1.3	116,707	1.3	156,188	1.3
96.ผู้ปฏิบัติงานด้านขยะและผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐานอื่นๆ	228,617	1.1	121,828	1.4	106,789	0.9
10.อาชีพซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	**26,416**	**0.1**	**22,797**	**0.3**	**3,619**	**0.0**

ที่มา:โครงการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สรุปประเด็นสำคัญ

ของ

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....
(ฉบับ กรธ. เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐) (รายมาตรา)

โดยศึกษาเปรียบเทียบกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... (ฉบับ กกต. เสนอ กรธ. เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๙)

๑. หลักการและเหตุผล

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... **หลักการ** ให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา **เหตุผล** โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เพื่อมีการดำเนินการจัดให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้	บันทึกหลักการและเหตุผล ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. .... **หลักการ** ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา **เหตุผล** โดยที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา**เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ได้บุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศ**และเป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อพิจารณา : เหตุผลของร่างพรป.สว. กรธ. มีการเพิ่มเติมประเด็นเพื่อให้ได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา
- ต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม
- ได้บุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถอันเป็นประโยชน์ต่อการบริหารประเทศ

๒. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (มาตรา ๑)

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....”

๓. คำปรารภ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
โดยที่เป็นการสมควรมี**พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา	โดยที่เป็นการสมควรมี**กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ**ว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

๔. บทจำกัดสิทธิ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
....	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับ**มาตรา ๓๔ และมาตรา ๓๗** ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และเป็นระเบียบเรียบร้อย อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ซึ่งการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

ข้อพิจารณา : รัฐธรรมนูญ มีการกำหนดให้การตรากฎหมายต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ (มาตรา ๒๖) ซึ่งร่างพรป.สว. มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ได้แก่

(๑) เรื่องเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น (มาตรา ๓๔)

(๒) เรื่องสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก (มาตรา ๓๗)

ข้อสังเกต : ๑. ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) นอกจากกำหนดบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับร่างพรป.สว.แล้วยังรวมไปถึงเรื่องบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรธน.เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป (มาตรา ๒๗) และเสรีภาพในเคหสถาน (มาตรา ๓๓) ด้วย ซึ่งนำมาจากพรป.การเลือกตั้งสส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. พรป.สส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดบทจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรธน. ๒๕๕๐ เรื่องบุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐ ย่อมมีสิทธิและเสรีภาพตามรธน.เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป (มาตรา ๓๑) เรื่องเสรีภาพในเคหสถาน (มาตรา ๓๓) สิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน (มาตรา ๔๑) เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น (มาตรา ๔๕) และบุคคลมีหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา ๗๒)

๕. <u>มาตรา ๒</u> วันใช้บังคับ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อสังเกต : พรป.สส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐ และร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) กำหนดวันใช้บังคับไว้เช่นเดียวกัน

๖. <u>มาตรา ๓</u> บทยกเลิกกฎหมาย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ **(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔** (๓) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๗ /๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลใช้บังคับต่อไป ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ **เฉพาะความในข้อ ๑**	มาตรา ๓ ให้ยกเลิก (๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ **เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา** (๒) ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๕๗/๒๕๕๗ เรื่อง ให้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบางฉบับมีผลบังคับใช้ต่อไป ลงวันที่ ๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๗ **เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา**

ข้อพิจารณา : พรป.สส.และสว. (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น ทั้งนี้ ได้กำหนดบทยกเลิกกฎหมายดังกล่าวไว้ในร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) แล้ว

๗. <u>มาตรา ๔</u> บทนิยาม

"มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

"สำนักงาน" หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ กรรมการ หรือผู้อำนวยการการเลือก แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

"ผู้สมัคร" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

"วันเลือก" หมายความว่า วันที่คณะกรรมการประกาศกำหนดให้เป็นวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี

"ผู้อำนวยการการเลือก" หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ แล้วแต่กรณี

"สถานที่เลือก" หมายความว่า สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกกำหนดให้เป็นสถานที่เลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี

"จังหวัด" หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานครด้วย

"อำเภอ" หมายความรวมถึง เขตด้วย

"ศาลากลางจังหวัด" หมายความรวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานครด้วย

"ที่ว่าการอำเภอ" หมายความรวมถึง สำนักงานเขตด้วย

"ผู้สูงอายุ" หมายความว่า ผู้มีอายุตั้งแต่หกสิบปีขึ้นไป"

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ **"ผู้สมัคร"** หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภา "การคัดกรอง" หมายความว่า การคัดกรองด้วยการลงคะแนนเลือกผู้สมัครภายในกลุ่มเดียวกัน "การเลือก" หมายความว่า การลงคะแนนเลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ตนเองมิได้เป็นผู้สมัครในกลุ่มนั้น "ผู้มีสิทธิเลือก" หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกสมาชิกวุฒิสภาที่มีรายชื่อในประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี **"วันเลือก"** หมายความว่า วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดให้เป็นวันเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ "หน่วยเลือก" หมายความว่า พื้นที่อำเภอ พื้นที่จังหวัด หรือพื้นที่ประเทศ **"สถานที่เลือก"** หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนและบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบสถานที่เลือก รวมถึงสถานที่ที่ทำการลงคะแนนคัดกรองด้วย **"จังหวัด"** หมายความรวมถึง กรุงเทพมหานคร **"อำเภอ"** หมายความรวมถึง เขต **"ศาลากลางจังหวัด"** หมายความรวมถึง ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร **"ที่ว่าการอำเภอ"** หมายความรวมถึง สำนักงานเขต	**กรธ. เพิ่มบทนิยามของคำว่า** **"คณะกรรมการ"** หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง **"กรรมการ"** หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย **"สำนักงาน"** หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง **"เลขาธิการ"** หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง **"พนักงานเจ้าหน้าที่"** หมายความว่า พนักงานหรือลูกจ้างของสำนักงาน และให้หมายความรวมถึงข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ กรรมการ หรือผู้อำนวยการการเลือก แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย **"ผู้อำนวยการการเลือก"** หมายความว่า ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ แล้วแต่กรณี **"ผู้สูงอายุ"** หมายความว่า ผู้มีอายุตั้งแต่หกสิบปีขึ้นไป

บทนิยามคำว่า"ผู้สมัคร" / "วันเลือก" / "สถานที่เลือก" / "จังหวัด" / "อำเภอ" / "ศาลากลางจังหวัด" / "ที่ว่าการอำเภอ" **(กรธ. คงไว้ และปรับถ้อยคำ)**
ส่วน "การคัดกรอง" / "การเลือก" / "ผู้มีสิทธิเลือก" / "หน่วยเลือก" **(กรธ. ตัดออก)**

ข้อสังเกต : - ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) มาตรา ๔ กำหนดบทนิยามไว้ลักษณะคล้ายกับบทนิยามของร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.) แต่มีการเพิ่มนิยามเฉพาะคำว่า "คณะกรรมการ" ไว้เช่นเดียวกับร่างพรป. สว. (ฉบับ กรธ.)

- พรป.สส.สว. พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดบทนิยามลักษณะคล้ายกับร่างพรป.สส. และร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)

๘. <u>มาตรา ๕</u> ประเด็นการแจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใด รวมทั้งการประกาศหรือเผยแพร่เป็นการทั่วไป หากมีการดำเนินตามพรป.นี้ ถือว่าเป็นการดำเนินการโดยชอบแล้ว

"มาตรา ๕ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มิได้กำหนดไว้เป็นประการอื่น การใดที่กำหนดให้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลใดเป็นการเฉพาะ ถ้าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งหนังสือหรือเอกสารให้บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร ให้ถือว่าได้แจ้ง ยื่น หรือส่งโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว และในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้ประกาศหรือเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ให้ถือว่าการประกาศหรือเผยแพร่ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เป็นการดำเนินการโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้แล้ว

ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดหรือมีคำสั่งเรื่องใด ถ้ามิได้กำหนดวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ ให้คณะกรรมการกำหนดโดยทำเป็นประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่ง แล้วแต่กรณี และถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งนั้นใช้บังคับแก่บุคคลทั่วไป ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ดำเนินการประกาศตามวรรคหนึ่งด้วย ทั้งนี้ ถ้าประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งใดมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานไว้ คณะกรรมการต้องกำหนดระยะเวลาการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนด้วย"

ข้อสังเกต : ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) มาตรา ๔/๑, พรป.พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘ และพรป.กกต. พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ กำหนดในประเด็นดังกล่าวไว้เช่นเดียวกัน

๙. <u>มาตรา ๖</u> ประเด็นการกำหนดค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๑๒ ค่าตอบแทนของคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด อนุกรรมการประจำอำเภอ กรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย และผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือก ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๖ ให้ประธานและกรรมการในคณะกรรมการระดับจังหวัดและในคณะกรรมการระดับอำเภอ ผู้อำนวยการการเลือก รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ มีสิทธิได้รับเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่นตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อสังเกต : พรป.สส.สว. พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๒ กำหนดเกี่ยวกับค่าตอบแทนของคณะกรรมการสรรหาโดยเป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

๑๐. <u>มาตรา ๗</u> ประเด็นการคุ้มครองคณะกรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต

"มาตรา ๗ ประธานและกรรมการในคณะกรรมการระดับจังหวัดและในคณะกรรมการระดับอำเภอ ผู้อำนวยการการเลือก รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ คณะกรรมการระดับจังหวัด คณะกรรมการระดับอำเภอ หรือผู้อำนวยการการเลือก หรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือก หากได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครองไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง"

ข้อสังเกต : ๑) พรป.สส.สว. พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๐ และร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) มาตรา ๑๗ มีการกำหนดในประเด็นดังกล่าวไว้เช่นเดียวกัน แต่ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) **ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเป็นดังนี้**

"ห้ามมิให้กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย หรือผู้ที่ได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้ง จงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำการอื่นใด เพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการ หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

<u>ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ช่วยเหลือการปฏิบัติงานในการเลือกตั้งผู้ใด ถ้าได้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายโดยเชื่อโดยสุจริตว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตาม ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าการมอบหมายนั้นมิชอบด้วยกฎหมาย</u>

<u>ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย ประกาศ ระเบียบ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่งหรืออาญา</u>"

<u>หมายเหตุ</u> : การเพิ่มความในวรรคสองของมาตรา ๑๗ สอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๗๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญา บัญญัติว่า

"มาตรา ๗๐ ผู้ใดกระทำตามคำสั่งของเจ้าพนักงาน แม้คำสั่งนั้นจะมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้าผู้กระทำมีหน้าที่หรือเชื่อโดยสุจริตว่ามีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ เว้นแต่จะรู้ว่าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งมิชอบด้วยกฎหมาย"

๒) ร่างพรป.คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งที่ประชุมสนช. ครั้งที่ ๕๗ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๖๐ ลงมติให้ความเห็นชอบแล้ว ซึ่งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว กำหนดไว้ในมาตรา ๓๐

"ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้กรรมการและพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

กรรมการไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้"

๑๑. <u>มาตรา ๘</u> บทรักษาการตามพรป.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๕ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้	มาตรา ๘ ให้ประธานกรรมการการเลือกตั้งรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อสังเกต : พรป.การเลือกตั้งสส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐ และร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) กำหนดผู้รักษาการตามพรป.ไว้เช่นเดียวกัน

๑๒. เปรียบเทียบโครงสร้างบทบัญญัติของร่างพรป.สว.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
หมวด ๑ การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา ส่วนที่ ๑ บททั่วไป ส่วนที่ ๒ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ส่วนที่ ๓ การกำหนดสถานที่เลือก ส่วนที่ ๔ การสมัครรับเลือก ส่วนที่ ๕ ผู้มีสิทธิเลือกและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือก ส่วนที่ ๖ วิธีการแนะนำตัว ส่วนที่ ๗ การเลือก การนับคะแนน และการประกาศผลการเลือก หมวด ๒ การสืบสวน หรือไต่สวน และวินิจฉัย ส่วนที่ ๑ การดำเนินการกรณีการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ส่วนที่ ๒ การคัดค้านการเลือก หมวด ๓ การควบคุมการเลือกและบทกำหนดโทษ บทเฉพาะกาล (กำหนดวาระเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาซึ่งสว. ตามบทบัญญัติของรธน.)	หมวด ๑ ผู้สมัคร หมวด ๒ ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก หมวด ๓ การเลือก หมวด ๔ การควบคุมการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หมวด ๕ การคัดค้าน หมวด ๖ บทกำหนดโทษ บทเฉพาะกาล (กำหนดวาระเริ่มแรกเพื่อให้ได้มาซึ่งสว. ตามบทบัญญัติของรธน.)

<u>หมวด ๑</u> ผู้สมัคร (มาตรา ๙ - มาตรา ๒๒)

๑๓. <u>มาตรา ๙</u> ประเด็นบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพรป. มีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๓ บุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ ทำงานหรือเคยทำงานในด้านต่างๆ ตามมาตรา ๖ สามารถสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาได้	มาตรา ๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๔ วรรคสอง การแบ่งกลุ่มตามมาตรา ๑๐ เป็นไปเพื่อให้บุคคลซึ่งมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ ทุกคนมีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งได้

๑๔. <u>มาตรา ๑๐</u> ประเด็นการแบ่งกลุ่มของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันที่หลากหลายของสังคม จำนวน ๒๐ กลุ่ม

"มาตรา ๑๐ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคนซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมในแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

(๑) กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง อันได้แก่ผู้เคยเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๓) กลุ่มการศึกษา อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๔) กลุ่มการสาธารณสุข อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นแพทย์ทุกประเภท เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุข พยาบาล เภสัชกร หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๕) กลุ่มอาชีพทำนา ปลูกพืชล้มลุก หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๖) กลุ่มอาชีพทำสวน ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๗) กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ใช้แรงงาน หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๘) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๙) กลุ่มผู้ประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๐) กลุ่มผู้ประกอบกิจการอื่นนอกจากกิจการตาม (๙)

(๑๑) กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจหรืออาชีพด้านการท่องเที่ยว อันได้แก่ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบกิจการหรือพนักงานโรงแรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๒) กลุ่มผู้ประกอบอุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๓) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนานวัตกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๔) กลุ่มสตรี

(๑๕) กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๖) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๗) กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๘) กลุ่มสื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๑๙) กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน

(๒๐) กลุ่มอื่น ๆ

การมีลักษณะอื่น ๆ ทำนองเดียวกันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ ย่อมมีสิทธิสมัครในกลุ่มอื่น ๆ ตาม (๒๐) ได้

ข้อคิดเห็นขององค์กรอื่น :

๑) คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ : การจำแนกประเภทของกลุ่มต่าง ๆ ควรกำหนดให้มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีความหลากหลายครอบคลุมกลุ่มบุคคลในทุกด้านของสังคมเพื่อให้ได้บุคคลที่เป็นตัวแทนของกลุ่มนั้น ๆ อย่างแท้จริง ปราศจากการครอบงำของกลุ่มทุนหรือนักการเมือง

กรธ. : ตามมาตรา ๑๐ (ร่างพรป.สว. ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๐)

มีการแก้ไขเพิ่มเติมประเด็นการแบ่งกลุ่มโดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มมีความหลากหลายของความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันเพิ่มมากขึ้นโดยกำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น กลุ่มการศึกษา อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน หรือกลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์และสาธารณูปโภค ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ ความในวรรคสองของมาตรา ๑๐ มีการกำหนดให้ลักษณะอื่น ๆ ทำนองเดียวกันของแต่ละกลุ่ม ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด รวมทั้งความในวรรคสามของมาตรา ๑๐ กำหนดกรณีผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพรป. ย่อมมีสิทธิสมัครในกลุ่มอื่น ๆ (กลุ่มที่ ๒๐) นอกเหนือจากกลุ่มที่ (๑) - (๑๙)

๒) คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๒.๑) ควรกำหนดกลุ่มอาชีพ โดยให้มีสัดส่วนที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่มต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ กรธ. มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตรา ๑๐ (๑๕) “กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน”

๒.๒) ควรกำหนดกลุ่มอาชีพ โดยให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้แทนด้านศาสนาด้วย แม้การคัดเลือกกลุ่มผู้แทนศาสนาจะมีความอ่อนไหวก็ตาม

๒.๓) การกำหนดประเภทกลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน อาจมีสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต จึงควรมีการกำหนดไว้ในร่างพรป.สว. ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เพื่อมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงได้ทันต่อสถานการณ์ในอนาคต

ทั้งนี้ กรธ. มีการกำหนดให้กลุ่มความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกันที่มีลักษณะอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง ออกเป็นประกาศรองรับไว้ (มาตรา ๑๐ วรรคสอง)

๑๕. <u>มาตรา ๑๑</u> ประเด็นการเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗ ภายในห้าวันนับแต่วันที่มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ดังนี้ (๑) กำหนดวัน เวลารับสมัครสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งต้องกำหนดให้มีการเริ่มสมัครไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน (๒) การประกาศรายชื่อกลุ่มต่างๆ ตามมาตรา ๖ (๓) วัน เวลา เลือกสมาชิกวุฒิสภา ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ในกรณีที่มีเหตุต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามมาตรา ๖ วรรคสอง ให้ประกาศรายชื่อกลุ่มที่ต้องเลือกสมาชิกวุฒิสภาด้วย	มาตรา ๑๑ การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดวันเริ่มสมัครและระยะเวลารับสมัคร และวันเลือกระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ วันเริ่มรับสมัครต้องไม่ช้ากว่าสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งมีผลใช้บังคับ และระยะเวลารับสมัครต้องไม่น้อยกว่าห้าวันแต่ไม่เกินเจ็ดวัน วันเลือกในระดับอำเภอต้องไม่ช้ากว่ายี่สิบวันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลารับสมัคร วันเลือกในระดับจังหวัดต้องไม่ช้ากว่าเจ็ดวันนับแต่วันเลือกในระดับอำเภอ และวันเลือกในระดับประเทศต้องไม่ช้ากว่าสิบวันนับแต่วันเลือกในระดับจังหวัด

ข้อสังเกต : <u>พรป.สส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐</u> มาตรา ๑๑๗ มีการกำหนดให้เริ่มรับสมัครไม่เกินห้าวันนับจากวันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใช้บังคับ และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่าห้าวัน

<u>ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐)</u> มาตรา ๗ มีการกำหนดภายในห้าวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งทั่วไปใช้บังคับ โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

<u>พรป.พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐</u> มาตรา ๒๒ วรรคสอง มีการกำหนดกรณีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่ควบคุมและกำกับดูแลมิให้สมาชิกหรือผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองกระทำการในลักษณะที่อาจทำให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรืออาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลใดซึ่งสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

๑๖. <u>มาตรา ๑๒</u> ประเด็นคุณสมบัติของผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๒ บุคคลซึ่งจะมีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ผู้มีสิทธิสมัครตามวรรคหนึ่ง ต้องเป็นบุคคลที่เกิดหรือมีชื่อในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือมีความเกี่ยวพันกับพื้นที่ที่สมัครในอำเภอที่สมัครเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปีนับถึงวันสมัครรับเลือก	มาตรา ๑๒ ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปีในวันสมัครรับเลือก (๓) มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ หรือทำงานในด้านที่สมัครไม่น้อยกว่าสิบปี (๔) เกิด มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน ทำงาน หรือเคยทำงานหรือเคยศึกษาอยู่ในเขตอำเภอที่สมัครรับเลือกเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีนับถึงวันสมัครรับเลือก ความใน (๓) ไม่ใช้บังคับแก่สตรีซึ่งสมัครในกลุ่มตามมาตรา ๑๐ (๑๔) และผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ และกลุ่มอัตลักษณ์อื่น ซึ่งสมัครในกลุ่มตามมาตรา ๑๐ (๑๕)

และ <u>มาตรา ๑๓</u> ประเด็นลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร

"มาตรา ๑๓ ผู้สมัครต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(๑) ติดยาเสพติดให้โทษ

(๒) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต

(๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

(๔) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่

(๖) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๗) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

(๘) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล

(๙) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงสิบปีนับถึงวันเลือกในระดับอำเภอ เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๑๐) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๑๑) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๑๒) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน

(๑๓) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง

(๑๔) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(๑๕) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

(๑๖) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(๑๗) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่ามีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วยประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมาธิการมีส่วนไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้งบประมาณรายจ่าย

(๑๘) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือเป็นผู้มีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๑๙) เป็นข้าราชการ

(๒๐) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๒๑) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

(๒๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดในพรรคการเมือง เว้นแต่ได้พ้นจากการดำรงตำแหน่งในพรรคการเมืองมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๒๓) เป็นหรือเคยเป็นรัฐมนตรี เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นรัฐมนตรีมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๒๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น เว้นแต่ได้พ้นจากการเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับถึงวันสมัครรับเลือก

(๒๕) เป็นบุพการี คู่สมรส หรือบุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในคราวเดียวกัน หรือผู้ดำรงตำแหน่งใดในศาลรัฐธรรมนูญหรือองค์กรอิสระ

(๒๖) เคยเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ

ข้อพิจารณา : บทบัญญัติในมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ ของร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.) กำหนดในประเด็นคุณสมบัติและการไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับมาตรา ๑๐๘ แห่งรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของมาตรา ๑๒ (๓) และ (๔) ของร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.) เป็นการกำหนดเพิ่มเติมโดยอาศัยอำนาจของรัฐธรรมนูญดังกล่าวให้กำหนดไว้

ข้อสังเกต : ร่างพรป.สส. (ฉบับ กรธ. วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๐) มาตรา ๓๓ และ ๓๓/๑ กำหนดในประเด็นคุณสมบัติและการไม่มีลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับมาตรา ๙๗ และมาตรา ๙๘ แห่งรัฐธรรมนูญ เช่นเดียวกัน

พรป.สส.และสว. พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑๘ กำหนดบทบัญญัติดังกล่าวไว้ในลักษณะเช่นเดียวกับมาตรา ๒๒ ของร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.) ซึ่งกำหนดให้ผู้ซึ่งมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยไม่ได้มีการจำแนกรายละเอียดไว้

๑๗. <u>มาตรา ๑๔</u> ประเด็นวิธีการสมัคร และค่าธรรมเนียมการสมัครของผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๔ บุคคลใดประสงค์จะสมัคร **ให้มีสิทธิสมัครรับเลือกได้เพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามมาตรา ๖ และอำเภอใดอำเภอหนึ่ง** กรณีผู้สมัครผู้ใดมีชื่อในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร ในกรณีพบเหตุหลังประกาศผลการเลือก ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งผู้นั้น มาตรา ๒๕ การสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีสิทธิสมัครที่ประสงค์จะสมัครยื่นใบสมัครต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอภายในกำหนดเวลารับสมัครพร้อมหลักฐานประกอบการรับสมัครและค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้ ... (๔) **ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าร้อยบาท**...	มาตรา ๑๔ ผู้ซึ่งประสงค์จะสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร และ**ชำระค่าธรรมเนียมการสมัครจำนวนสองพันห้าร้อยบาท** **ให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเพื่อเข้ารับเลือกในกลุ่มตามมาตรา ๑๐ ได้เพียงกลุ่มเดียวและอำเภอเดียว และเมื่อสมัครแล้วจะถอนการสมัครมิได้** ผู้สมัครมีสิทธิสมัครในกลุ่มตามมาตรา ๑๐ (๒๐) ได้ แม้จะมีความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านอื่นในกลุ่มอื่น แบบใบสมัคร วิธีการสมัคร ระยะเวลาการสมัคร สถานที่สมัคร การเรียงลำดับผู้สมัคร และวิธีการชำระค่าธรรมเนียมการสมัคร ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด ในแบบใบสมัครอย่างน้อยต้องมีข้อความที่ผู้สมัครต้องรับรองว่าตนมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ การกำหนดสถานที่สมัครต้องกำหนดให้อยู่ภายในเขตอำเภอที่จะมีการเลือก

ข้อคิดเห็นของคณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ :

๑) ตามร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.) มาตรา ๒๔ ไม่มีข้อกำหนดห้ามไว้ชัดเจนว่า ผู้สมัครจะลงสมัครมากกว่า ๑ กลุ่มได้หรือไม่ จึงควรกำหนดให้มีสิทธิเลือกลงสมัครได้เพียง ๑ กลุ่มเท่านั้น

ทั้งนี้ กรธ. มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๔ วรรคสองของร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.) กำหนดให้ "ให้ผู้สมัครแต่ละคนมีสิทธิสมัครเพื่อเข้ารับเลือกในกลุ่มตามมาตรา ๑๐ **ได้เพียงกลุ่มเดียวและอำเภอเดียว** และเมื่อสมัครแล้วจะถอนการสมัครมิได้"

อย่างไรก็ตาม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีการแสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการสามัญฯ ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเห็นว่าเป็นหน้าที่ของผู้สมัครในการเลือกลงสมัครกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยทางสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกแบบเครื่องมือ ในการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อตรวจสอบคุณสมบัติและการลงสมัครของผู้สมัครเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันในทุกอำเภอทั่วประเทศ

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง : บทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง มีบทกำหนดโทษ กำหนดไว้ในมาตรา ๖๒ ดังนี้

“มาตรา ๖๒ ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภออันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี”

๒) ตามร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.) มาตรา ๒๕ (๔) กำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภาคนละ ๕๐๐ บาท เป็นจำนวนค่อนข้างต่ำ อาจทำให้พรรคการเมืองหรือกลุ่มทุนสร้างกระบวนการด้วยการจ้าง หรือส่งกลุ่มบุคคลของตนเองให้ลงสมัครรับเลือกและกำหนดให้เลือกบุคคลที่อยู่ในอาณัติของพรรคการเมืองหรือกลุ่มทุน จึงเห็นควรเสนอกำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นจำนวน ๕,๐๐๐ บาท ซึ่งสอดคล้องกับพรป.สส.สว. พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๑ กำหนดค่าธรรมเนียมของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสา จำนวน ๕,๐๐๐ บาท และมาตรา ๑๒๘ กำหนดค่าธรรมเนียมของผู้ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๕,๐๐๐ บาท เช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีการแสดงความเห็นในประเด็นดังกล่าวต่อที่ประชุมคณะกรรมาธิการสามัญฯ ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเห็นว่า แม้มีการกำหนดค่าธรรมเนียมค่อนข้างสูงขึ้นก็มิใช่สาระสำคัญที่จะป้องกันไม่ก่อให้เกิดการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของบุคคลผู้สมัครรับเลือก เพราะนักลงทุนหรือกลุ่มทุน ที่ต้องการจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาสามารถลงสมัครรับเลือกหรือส่งบุคคลให้ลงสมัครรับเลือกได้อยู่แล้ว

ทั้งนี้ กรธ. มีการแก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่งของร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.) โดยกำหนดค่าธรรมเนียมการสมัครจำนวนสองพันห้าร้อยบาท

๑๘. <u>มาตรา ๑๕</u> ประเด็นเอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๕ การสมัครเข้ารับการเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้มีสิทธิสมัครที่ประสงค์จะสมัครยื่นใบสมัครต่อคณะอนุกรรมการประจำอำเภอภายในกำหนดเวลารับสมัคร พร้อมหลักฐานประกอบการรับสมัครและค่าธรรมเนียม ดังต่อไปนี้ (๑) หลักฐานแสดงถึงความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ (๒) หลักฐานอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (ก) หลักฐานการเกิดในอำเภอที่สมัครรับเลือก (ข) หลักฐานการมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี (ค) หลักฐานการทำงานในด้านที่สมัครรับเลือกในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี (ง) หลักฐานการศึกษาในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอที่สมัครรับเลือกรวมกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสามปี (๓) หลักฐานการเป็นสมาชิกหรือทำงานหรือเคยทำงานในกลุ่มที่สมัครเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสิบปี โดยมีหลักฐานรับรองเป็นหนังสือตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด เว้นแต่กลุ่มด้านผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส หรือสตรี หรือหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้เฉพาะอาชีพ (ถ้ามี) (๔) ค่าธรรมเนียมการสมัครคนละห้าร้อยบาท (๕) ข้อมูลผู้สมัครและเอกสารหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด...	มาตรา ๑๕ เอกสารและหลักฐานประกอบการสมัคร ประกอบด้วย (๑) เอกสารหรือหลักฐานอันแสดงว่าตนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะหรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านใดด้านหนึ่งตามมาตรา ๑๐ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการกำหนด (๒) ข้อความแนะนำตัวของผู้สมัครซึ่งมีความยาวไม่เกินที่คณะกรรมการกำหนด (๓) เอกสารหรือหลักฐานอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด **ผู้สมัครต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องและเป็นจริงของเอกสาร**และหลักฐานตามวรรคหนึ่งทุกฉบับและทุกหน้า ในกรณีที่ไม่อาจลงลายมือชื่อได้ ให้รับรองความถูกต้องและเป็นจริงตามวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด **เอกสารหรือหลักฐานตาม (๑) ต้องมีพยานอย่างน้อยหนึ่งคนลงลายมือชื่อยืนยันว่าผู้นั้นมีคุณลักษณะเช่นนั้นจริง** และต้องมีสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของพยานที่ลงลายมือชื่อรับรองถูกต้องแนบมาพร้อมกัน การกำหนดตาม (๒) ให้คำนึงถึงความสะดวกในการเผยแพร่ให้ผู้สมัครรับรู้ และการกำหนดตาม (๓) ต้องไม่สร้างภาระแก่ผู้สมัครเกินสมควร

ประเด็นที่เกี่ยวข้อง : บทบัญญัติมาตรา ๑๕ วรรคสองและวรรคสาม มีบทกำหนดโทษ กำหนดไว้ในมาตรา ๖๙ ดังนี้

"มาตรา ๖๙ ผู้ใดรับรองหรือเป็นพยานซึ่งลงลายมือชื่อรับรองเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการสมัครเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๑๙. <u>มาตรา ๑๖</u> **ประเด็นเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครหรือเลือกได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด**

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ที่ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครได้ตามมาตรา ๒๕ **เนื่องจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่น** คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตาม**ระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด**	มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุจำเป็นเฉพาะพื้นที่ทำให้ไม่สามารถดำเนินการรับสมัครหรือเลือกได้ภายในระยะเวลาหรือในวันที่กำหนดเพราะเหตุจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นใด คณะกรรมการอาจกำหนดให้ดำเนินการรับสมัครโดยวิธีการอื่น **หรือจะขยายระยะเวลารับสมัคร หรือกำหนดวันเลือกใหม่ของการเลือกระดับอำเภอ การเลือกระดับจังหวัด หรือการเลือกระดับประเทศตามความจำเป็นก็ได้**

๒๐. <u>มาตรา ๑๗</u> **ประเด็นการห้ามคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยรายชื่อผู้สมัครหรือจำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มจนกว่าจะพ้นระยะเวลารับสมัคร**

"มาตรา ๑๗ ห้ามมิให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่เปิดเผยรายชื่อผู้สมัครและจำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มจนกว่าจะพ้นระยะเวลารับสมัคร

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่กรณีที่คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัคร ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบภายในสำนักงานหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นของรัฐเป็นผู้ตรวจสอบ แต่ไม่ว่าในกรณีใด ห้ามมิให้เปิดเผยหรือทำด้วยประการใด ๆ ให้บุคคลอื่นที่ไม่มีหน้าที่ตรวจสอบดังกล่าวล่วงรู้รายชื่อหรือจำนวนผู้สมัครในแต่ละกลุ่มจนกว่าจะพ้นระยะเวลารับสมัคร"

ทั้งนี้ ประเด็นการห้ามเปิดเผยข้อมูล

- ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.) มาตรา ๘๕ มีการกำหนดไว้เฉพาะการห้ามกรรมการประจำหน่วยเลือกเปิดเผยให้แก่ผู้ใดทราบว่าผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดมาเลือกหรือยังไม่มาเลือกในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนนจนถึงเวลาปิดการลงคะแนน เพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษเท่านั้น

- พรป.กกต. พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕ วรรคสาม กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่มิได้มีผลเป็นการเปิดเผยถึงตัวบุคคลผู้ลงคะแนนเลือกตั้งเป็นการเฉพาะและมิได้ห้ามเปิดเผยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้

๒๑. <u>มาตรา ๑๘</u> ประเด็นผู้สมัครไม่ครบทุกกลุ่ม ให้มีการเลือกในระดับอำเภอได้

"มาตรา ๑๘ การเลือกในระดับอำเภอให้กระทำได้ แม้จะไม่มีผู้สมัครครบทุกกลุ่มตามมาตรา ๑๐"

ข้อคิดเห็นของคณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ : แต่ละอำเภออาจมีกลุ่มอาชีพไม่ครบทั้ง ๒๐ กลุ่ม อาจมีกลุ่มอาชีพที่อ่อนแอถูกครอบงำจากกลุ่มที่แข็งแรงกว่า ซึ่งอาจนำไปสู่การเจรจาต่อรองในเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ได้

๒๑. <u>มาตรา ๑๙</u> ประเด็นข้อมูลการสมัครหรือเอกสารประกอบการสมัครเป็นเท็จ ให้การสมัครเป็นโมฆะ

"มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอไม่ว่าด้วยเหตุใดว่าผู้สมัครผู้ใดขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือสมัครมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือหนึ่งอำเภอ หรือแสดงข้อมูลในใบสมัครหรือเอกสารหรือหลักฐานประกอบการสมัครอันเป็นเท็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอสั่งไม่รับสมัคร ในกรณีที่รับสมัครไว้แล้ว ให้การสมัครของผู้นั้นเป็นโมฆะ และให้ผู้อำนวยการการเลือกที่พบเห็นดังกล่าวสั่งลบชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัคร แล้วรายงานให้คณะกรรมการทราบ

ผู้ถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ไม่มีสิทธิเลือกและไม่มีสิทธิได้รับเลือก แต่ไม่มีผลกระทบต่อการรับสมัครหรือการเลือกที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

ในกรณีที่ความตามวรรคหนึ่งปรากฏขึ้นในระหว่างการดำเนินการเลือกไม่ว่าระดับใดก่อนประกาศผลการเลือก ให้ถือว่าผู้สมัครผู้นั้นกระทำการเพื่อให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นเวลาไม่เกินหนึ่งปี แต่ไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ได้ดำเนินการไปแล้ว"

๒๒. <u>มาตรา ๒๐</u> ประเด็นการประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครในการเลือกระดับอำเภอ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๘ **ภายในสามวัน**นับแต่ปิดรับสมัคร ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครโดยเปิดเผย **ณ ที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ว่าการอำเภอ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด สถานที่เลือกหรือบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่เลือกหรือสถานที่อื่นที่เห็นสมควร** ประกาศตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องให้มีชื่อและชื่อสกุลผู้สมัคร รูปถ่ายผู้สมัคร กลุ่มที่สมัคร และหมายเลขประจำตัวผู้สมัครที่จะใช้ในการเลือก การกำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม ให้ผู้สมัครได้รับหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับในใบรับการสมัครในแต่ละกลุ่มตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง เมื่อได้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครแล้วจะเปลี่ยนแปลงหมายเลขประจำตัวผู้สมัครไม่ได้ไม่ว่าด้วยประการใด ๆ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๒๐ **ภายในห้า**วันนับแต่วันสิ้นสุดระยะเวลารับสมัคร ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครทุกกลุ่มในเขตอำเภอให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และให้ประกาศไว้ **ณ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ศาลากลางจังหวัด และที่ว่าการอำเภอด้วย** การประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด

๒๓. <u>มาตรา ๒๑</u> ประเด็นผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลอุทธรณ์ กรณีผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอสั่งไม่รับสมัครหรือลบชื่อผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๒๙ กรณีที่คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ**ไม่ประกาศรายชื่อบุคคลใดเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก**ตามมาตรา ๒๘ ให้บุคคลนั้นมีสิทธิ**ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวัน**นับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร และให้นำความในมาตรา ๓๐ วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม	มาตรา ๒๑ กรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอสั่ง**ไม่รับสมัครผู้ใดหรือสั่งลบชื่อผู้สมัคร**ผู้ใด ผู้นั้นมีสิทธิ**ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจภายในสามวัน**นับแต่วันที่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือวันที่ผู้อำนวยการการเลือกสั่งลบชื่อ แล้วแต่กรณี คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาซึ่งต้องกำหนดให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ในการนี้ **อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลอุทธรณ์ที่มีเขตอำนาจก็ได้** ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลอุทธรณ์ยังมิได้วินิจฉัยให้ดำเนินการเลือกต่อไป โดยให้ถือว่ามีผู้สมัครเพียงเท่าที่ปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอประกาศ ในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ดำเนินการไปแล้ว

ข้อสังเกต : พรป.สส.สว. พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๒ การเลือกตั้งและการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา ส่วนที่ ๑ การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา มาตรา ๑๒๑ กำหนดให้การสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้นำความในบทบัญญัติเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องเทียบเคียงได้กับมาตรา ๓๙ บัญญัติว่า

"ในกรณีที่**ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง**ตามมาตรา ๓๗ ให้ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิ**ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวัน**นับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตามมาตรา ๓๗ แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน ในการนี้ **อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้"**

๒๔. <u>มาตรา ๒๒</u> ประเด็นผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุด กรณีถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครก่อนการดำเนินการเลือกระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๐ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่า**ผู้มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อ**ผู้สมัครตามมาตรา ๒๘ หรือ**ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศ**แล้วแต่กรณี **ไม่มีสิทธิสมัคร**รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจาก**ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือก**โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ในการดำเนินกระบวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันประกาศผลการเลือกไม่น้อยกว่าสามวัน ในการนี้อาจกำหนดให้**ศาลชั้นต้นในเขตพื้นที่เป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัยหรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้**	มาตรา ๒๒ ในกรณีที่**ผู้สมัครซึ่งถูกลบชื่อออกจากบัญชีรายชื่อผู้สมัครก่อนการดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ** ผู้นั้นมีสิทธิ**ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามวันนับแต่วันที่ผู้อำนวยการเลือกสั่งลบชื่อ** ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกในระดับนั้นไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ในการนี้ **อาจกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนก็ได้** เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลปกครองสูงสุดยังมิได้วินิจฉัย ให้ดำเนินการเลือกต่อไปโดยให้ถือว่ามีผู้สมัครเพียงเท่าที่ปรากฏตามบัญชีรายชื่อผู้สมัครที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดหรือผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศประกาศ ในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ดำเนินการไปแล้ว

<u>หมวด ๒</u> ผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก

๒๕. <u>มาตรา ๒๓</u> ประเด็นกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบกำหนดวิธีการเกี่ยวกับผู้ดำเนินการเกี่ยวกับการเลือก

"มาตรา ๒๓ ในการดำเนินการตามหมวดนี้และหมวด ๓ ในกรณีที่มีปัญหาและมิได้มีบทบัญญัติใดกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจออกระเบียบกำหนดวิธีการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยเรียบร้อยได้"

๒๖. <u>มาตรา ๒๔</u> องค์ประกอบของคณะกรรมการระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

"มาตรา ๒๔ ในการดำเนินการเพื่อเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้มีคณะกรรมการเพื่อช่วยเหลือ แนะนำ อำนวยความสะดวก และรายงานปัญหาหรืออุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาต่อคณะกรรมการ ดังต่อไปนี้

(๑) **คณะกรรมการระดับประเทศ** โดยให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับประเทศ

(๒) **คณะกรรมการระดับจังหวัด** ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่นเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตจังหวัดซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือเป็นผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดนั้น จำนวนสองคน เป็นกรรมการ และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

(๓) **คณะกรรมการระดับอำเภอ** ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตอำเภอซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือเป็นผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตอำเภอนั้น จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือข้าราชการประจำอำเภอซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งเป็นกรรมการและเลขานุการ

ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง การแต่งตั้ง และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการตาม (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด สำหรับกรุงเทพมหานคร คณะกรรมการจะกำหนดให้แต่งตั้งข้าราชการกรุงเทพมหานครตำแหน่งใด แทนหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดตาม (๒) และหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอตาม (๓) ก็ได้

ผู้เป็นกรรมการโดยตำแหน่งหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐตาม (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี ต้องไม่เป็นผู้มีบุพการี ผู้สืบสันดาน คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดหรืออำเภอนั้น

ในกรณีที่ความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า กรรมการตาม (๒) หรือ (๓) ผู้ใดมีกรณีตามวรรคสาม หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งอื่นหรือบุคคลอื่นเป็นกรรมการแทนได้ตามที่เห็นสมควร"

และ<u>มาตรา ๒๕</u> ประเด็นตำแหน่งผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ

"มาตรา ๒๕ ในการจัดให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ให้เลขาธิการเป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ให้กรรมการและเลขานุการตามมาตรา ๒๔ (๒) เป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด และให้กรรมการและเลขานุการตามมาตรา ๒๔ (๓) เป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ"

ข้อพิจารณา :

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ดังต่อไปนี้ (มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๘) ๑. การเลือกระดับประเทศ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย ๒. ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด ๓. ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เป็นคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัด ๔. คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ (รับสมัครและเลือกในระดับอำเภอ) ๕. คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผู้ช่วยเหลือในการนับคะแนน	(๑) **คณะกรรมการระดับประเทศ** โดยให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการระดับประเทศ **(เลขาธิการ กกต. เป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ (มาตรา ๒๕))** (๒) **คณะกรรมการระดับจังหวัด** ประกอบด้วย ปลัดกรุงเทพมหานครสำหรับกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับจังหวัดอื่น เป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดหรือบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตจังหวัดซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือเป็นผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติเป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตจังหวัดนั้น จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และ**ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ (และเป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด (มาตรา ๒๕))** (๓) **คณะกรรมการระดับอำเภอ** ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ จำนวนสามคน ผู้ทรงคุณวุฒิในเขตอำเภอซึ่งมิได้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและมิได้เป็นสมาชิกหรือเจ้าหน้าที่ของพรรคการเมือง หรือเป็นผู้สมัคร หรือมีบุพการี บุตร คู่สมรส หรือญาติ เป็นผู้สมัครรับเลือกในเขตอำเภอนั้น จำนวนสองคนเป็นกรรมการ และ**เจ้าหน้าที่ของสำนักงานหรือข้าราชการประจำอำเภอซึ่งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้ง เป็นกรรมการและเลขานุการ (และเป็นผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ (มาตรา ๒๕))**

๒๗. <u>มาตรา ๒๖</u> ประเด็นการกำหนดให้ผู้อำนวยการการเลือกเป็นผู้ดำเนินการให้การเลือก สว. เป็นไปตามพรป.นี้และตามที่คณะกรรมการกำหนด

"มาตรา ๒๖ เมื่อพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภามีผลใช้บังคับ ให้ผู้อำนวยการการเลือกเป็นผู้ดำเนินการให้การเลือกสมาชิกวุฒิสภาเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และตามที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด"

๒๘. <u>มาตรา ๒๗</u> ประเด็นการแต่งตั้งบุคคลในจังหวัดหรืออำเภอที่มีการเลือก เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

"มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดหรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดหรืออำเภอ แล้วแต่กรณี ที่มีการเลือก ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดหรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอได้ ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบอำนาจให้คณะกรรมการตามมาตรา ๒๔ (๒) และ (๓) เป็นผู้แต่งตั้งแทนคณะกรรมการก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

ในการเลือกระดับประเทศ ให้คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศได้

การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด"

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>ระดับอำเภอ</u> (มาตรา ๑๓) คณะอนุกรรมการประจำอำเภอแต่งตั้งข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก (คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย) และแต่งตั้งบุคคลทำหน้าที่ช่วยเหลือและสนับสนุนในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกในการนับคะแนน <u>ระดับจังหวัด</u> (มาตรา ๑๖) คณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ <u>ระดับประเทศ</u> (มาตรา ๑๘) กกต. หรือผู้ที่กกต.มอบหมาย มีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่	<u>ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ</u> การปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการเลือกระดับจังหวัดหรือผู้อำนวยการเลือกระดับอำเภอ - คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือมอบอำนาจให้คณะกรรมการระดับจังหวัดหรือคณะกรรมการระดับอำเภอ ในการแต่งตั้งบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาในจังหวัดหรืออำเภอ แล้วแต่กรณี ที่มีการเลือก ให้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานได้ <u>ระดับประเทศ</u> - คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศได้

๒๙. <u>มาตรา ๒๘</u> ประเด็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ

"มาตรา ๒๘ ในการดำเนินการให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับอำเภอ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่รับสมัครและสถานที่เลือกในเขตอำเภอ

(๒) จัดให้มีการรับสมัคร

(๓) ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร

(๔) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลารับสมัครแล้ว

(๕) จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัครทุกคนเพื่อให้ผู้สมัครตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก

(๖) ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๗) ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลตาม (๕) ไปยังผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด

(๘) บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน

(๙) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

สถานที่เลือกต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของสถานที่เลือกไว้ด้วย

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด"

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
ระดับอำเภอ (มาตรา ๑๐, ๑๓, ๑๕, ๒๐) คณะอนุกรรมการประจำอำเภอ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑. อาจจัดประชุมผู้สมัครในระดับอำเภอ และแจกเอกสารแนะนำตัว (ภายใน ๗ วันนับแต่ประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัคร) ๒. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ๑ คน และกรรมการประจำหน่วยเลือกไม่น้อยกว่า ๖ คน เจ้าหน้าที่รปภ. และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัครสว. เกิน ๕๐๐ คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิเลือกทุก ๕๐๐ คน ๓. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ ๔. คัดกรองผู้สมัครในแต่ละกลุ่มเพื่อให้เป็นผู้มีสิทธิเลือก ๕. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน ๖. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ ๗. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	ระดับอำเภอ (มาตรา ๒๘) ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้ ๑. จัดให้มีสถานที่รับสมัครและสถานที่เลือกในเขตอำเภอ (สถานที่เลือกต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของสถานที่เลือกไว้ด้วย) ๒. จัดให้มีการรับสมัคร ๓. ตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัคร ๔. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลารับสมัครแล้ว ๕. จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้สมัครทุกคนเพื่อให้ผู้สมัครตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ๖. ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ๗. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลตามข้อ ๕. ไปยังผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด ๘. บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน ๙. ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๓๐. <u>มาตรา ๒๙</u> ประเด็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด

"มาตรา ๒๙ ในการดำเนินการให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับจังหวัด ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่เลือกในเขตจังหวัด

(๒) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ

(๓) จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกได้ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ทั้งนี้ ให้ใช้เอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ

(๔) ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลตาม (๓) ไปยังผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ

(๖) บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม"

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>ระดับจังหวัด</u> (มาตรา ๑๖, ๑๗) คณะกรรมการการเลือกสว. ประจำจังหวัดหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด และแจกเอกสารแนะนำตัว (ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกระดับจังหวัดไม่น้อยกว่า ๗ วัน) ๒. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ๑ คน และกรรมการประจำหน่วยเลือกไม่น้อยกว่า ๖ คน เจ้าหน้าที่รปภ. และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัครสว. เกิน ๕๐๐ คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิเลือกทุก ๕๐๐ คน ๓. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ ๔. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน ๕. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด ๖. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	<u>ระดับจังหวัด</u> (มาตรา ๒๙) ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ ๑. จัดให้มีสถานที่เลือกในเขตจังหวัด (สถานที่เลือกต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของสถานที่เลือกไว้ด้วย) ๒. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ๓. จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับอำเภอเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกได้ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ทั้งนี้ ให้ใช้เอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ ๔. ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ๕. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด และส่งบัญชีรายชื่อของผู้ได้รับเลือกพร้อมทั้งเอกสารหรือข้อมูลตามข้อ ๓. ไปยังผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ๖. บันทึกภาพและเสียงของกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน ๗. ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

๓๑. <u>มาตรา ๓๐</u> ประเด็นหน้าที่และอำนาจของผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ

"มาตรา ๓๐ ในการดำเนินการให้มีการเลือกสมาชิกวุฒิสภาระดับประเทศ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดให้มีสถานที่เลือกในระดับประเทศ

(๒) จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัดแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด

(๓) จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัดเพื่อให้ผู้ได้รับเลือกได้ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ทั้งนี้ ให้ใช้เอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด

(๔) ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(๕) เสนอรายชื่อและคะแนนของแต่ละบุคคลในแต่ละกลุ่มต่อคณะกรรมการเพื่อประกาศผลการเลือก

(๖) บันทึกภาพและเสียงกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน

(๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย

ให้นำความในวรรคสองและวรรคสามของมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม"

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>ระดับประเทศ</u> (มาตรา ๑๘, ๑๙) คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ ๑. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครและผู้มีสิทธิเลือกในระดับประเทศ (ให้เสร็จก่อนวันเลือกระดับประเทศไม่น้อยกว่า ๓ วัน) และแจกเอกสารแนะนำตัว (โดยให้ผู้อำนวยการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการแทน กกต. และให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓ วัน นับแต่ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัด) ๒. แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก ได้แก่ คณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ๑ คน และกรรมการประจำหน่วยเลือกไม่น้อยกว่า ๖ คน เจ้าหน้าที่รปภ. และผู้ช่วยเหลือฯ กรณีผู้สมัครสว. เกิน ๕๐๐ คน ให้เพิ่มได้ต่อผู้มีสิทธิเลือกทุก ๕๐๐ คน ๓. แต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่ ๔. กำหนดสถานที่เลือก กำกับดูแลการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลคะแนน ๕. ประกาศกำหนดวันประชุมผู้ได้เลือกในระดับจังหวัด ๖. ประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับประเทศ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	<u>ระดับประเทศ</u> (มาตรา ๓๐) ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้ ๑. จัดให้มีสถานที่เลือกในระดับประเทศ (สถานที่เลือกต้องเป็นสถานที่ที่สามารถเดินทางไปได้โดยสะดวก พร้อมทั้งให้มีป้ายหรือเครื่องหมายอื่นใดเพื่อแสดงขอบเขตบริเวณของสถานที่เลือกไว้ด้วย) ๒. จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัดแยกเป็นรายกลุ่ม โดยอย่างน้อยต้องระบุอาชีพและอายุของผู้สมัคร และประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับบัญชีรายชื่อจากผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด ๓. จัดทำเอกสารหรือข้อมูลแนะนำตัวของผู้ได้รับเลือกจากการเลือกระดับจังหวัด เพื่อให้ผู้ได้รับเลือกได้ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการเลือก ทั้งนี้ ให้ใช้เอกสารหรือข้อมูลที่ได้รับมาจากผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด ๔. ควบคุมการเลือก การนับคะแนน และการรายงานผลการนับคะแนนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ๕. เสนอรายชื่อและคะแนนของแต่ละบุคคลในแต่ละกลุ่มต่อคณะกรรมการเพื่อประกาศผลการเลือก ๖. บันทึกภาพและเสียงกระบวนการเลือกไว้เป็นหลักฐาน ๗. ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการเลือกสมาชิกวุฒิสภาตามที่คณะกรรมการกำหนดหรือมอบหมาย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

<u>หมวด ๓</u> การเลือก

๓๒. <u>มาตรา ๓๑</u> ประเด็นวิธีการลงคะแนนลับ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๖ การเลือกให้**กระทำโดยตรงและลับ** และใช้วิธีการลงคะแนนด้วยบัตรลงคะแนน หรือโดยวิธีการอื่น การเลือกโดยวิธีอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๓๑ การเลือกสมาชิกวุฒิสภาให้ใช้**วิธีลงคะแนนลับ**ตามวิธีการที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๓๓. <u>มาตรา ๓๒</u> ประเด็นการแนะนำตัวของผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงด้วยวิธีการใดๆ แต่สามารถพูดแนะนำตัว รวมทั้งจัดทำเอกสารการแนะนำตัวผู้สมัครเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ประวัติและผลงานในการทำงาน ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการจัดทำเอกสารแนะนำตัวของผู้สมัครและจัดส่งเอกสารให้กับผู้สมัครในการเลือก	มาตรา ๓๒ ผู้สมัครอาจแนะนำตัวได้ตามวิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด บุคคลอื่นซึ่งมิใช่ผู้สมัคร จะช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัว ต้องปฏิบัติตามวิธีการและเงื่อนไขตามวรรคหนึ่ง

๓๔. <u>มาตรา ๓๓</u> ประเด็นการกำหนดห้ามบุคคลซึ่งไม่ใช่ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นเข้าไปในสถานที่เลือกในระหว่างการดำเนินการเลือก

"มาตรา ๓๓ ในระหว่างการดำเนินการเลือกตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นเข้าไปในสถานที่เลือก เว้นแต่จะเป็นผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการเลือก หรือผู้ซึ่งได้รับอนุญาตจากกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ แล้วแต่กรณี

เมื่อประกาศผลการนับคะแนนแล้ว ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นซึ่งไม่มีสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก ต้องออกจากสถานที่เลือก"

๓๕. <u>มาตรา ๓๔</u> ประเด็นการกำหนดห้ามผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นใช้เครื่องมือใด ๆ เพื่อติดต่อสื่อสารหรือบันทึกภาพหรือเสียงในระหว่างดำเนินการเลือก

"มาตรา ๓๔ ในระหว่างการดำเนินการเลือกตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ หรือมาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นผู้ใดนำเข้าไปหรือใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่อาจใช้เพื่อติดต่อสื่อสารหรือเพื่อบันทึกภาพหรือเสียง หรืออุปกรณ์อื่นใดตามที่คณะกรรมการกำหนด ในสถานที่เลือก รวมทั้งบริเวณโดยรอบสถานที่เลือกตามที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ แล้วแต่กรณีกำหนด

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้สมัครหรือผู้ได้รับเลือกขั้นต้นซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ และมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ตามวรรคหนึ่งเพื่อประโยชน์ในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกหรือการลงคะแนนโดยได้รับอนุญาตจากกรรมการ ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัด หรือผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอ แล้วแต่กรณี"

๓๖. <u>มาตรา ๓๕</u> ประเด็นการห้ามบุคคลกระทำการขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือในกำหนดเวลาที่จะเลือก

"มาตรา ๓๕ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดอันเป็นการขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก หรือมิให้ไปถึง ณ สถานที่เลือกภายในกำหนดเวลาที่จะเลือก"

๓๗. <u>มาตรา ๓๖</u> ประเด็นการเลือกระดับอำเภอ

"มาตรา ๓๖ การเลือกระดับอำเภอ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้สมัครทุกคนต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้สมัครมาครบหรือพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอกำหนด

(๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนนของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย

(๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับห้าคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม ในกรณีที่ในลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินห้าคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้น ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงห้าคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๖) ในกรณีที่ผู้ซึ่งได้รับเลือกตาม (๕) ผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างดำเนินการเลือกขั้นต่อไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก และให้ถือว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกตาม (๕) มีเพียงเท่าที่มีอยู่

(๗) ในกรณีที่กลุ่มใดมีผู้สมัครไม่เกินห้าคน หรือมารายงานตัวตาม (๑) ไม่เกินห้าคนให้ผู้สมัครกลุ่มนั้นไม่ต้องดำเนินการเลือกกันเอง โดยให้ถือว่าผู้สมัครทุกคนซึ่งมารายงานตัวในกลุ่มนั้นได้รับเลือกขั้นต้นสำหรับกลุ่มนั้น

(๘) กลุ่มใดไม่มีผู้สมัคร ให้งดการดำเนินการให้มีการเลือกสำหรับกลุ่มนั้น และไม่มีผลกระทบต่อการเลือกของกลุ่มอื่น ๆ

(๙) เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ผู้ได้รับเลือกของแต่ละกลุ่มตกลงกันว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๑๐) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก

(๑๐) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และในแต่ละสายต้องมีกลุ่มไม่เกินห้ากลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามกลุ่ม และให้บุคคลตาม (๙) ของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด

(๑๑) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มได้กลุ่มละหนึ่งคน ในชั้นนี้ ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้

(๑๒) เมื่อดำเนินการเลือกตาม (๑๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสามลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอสำหรับกลุ่มนั้น เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับจังหวัดต่อไป ในกรณีที่ในลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินสามคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้น และในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงสามคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๑๓) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับอำเภอส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกตาม (๑๒) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดพร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูลตามมาตรา ๒๕ (๕) ภายในวันถัดจากวันเลือกระดับอำเภอเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในเขตอำเภอใดมีผู้สมัครไม่เกินห้ากลุ่ม เมื่อได้ดำเนินการเลือกตาม (๓) แล้ว ไม่ต้องจัดให้มีการแบ่งสายตาม (๑๐) และให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มได้คนละหนึ่งคน โดยผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>การเลือกในระดับอำเภอ</u> (เลือก ๒ ครั้ง) (มาตรา ๔๓ – ๕๔) ๑. **ผู้สมัครในกลุ่มใดมีจำนวนมากกว่า ๕ คน ให้คัดกรองกันภายในกลุ่ม** ให้เหลือจำนวน ๕ คน ๒. **ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร** กลุ่มละ ๑ หมายเลข (ลำดับที่ ๑ – ๓ แต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอ)	<u>การเลือกในระดับอำเภอ</u> ๑. ผู้สมัครแต่ละกลุ่ม เลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกัน ไม่เกิน ๒ คน (เลือกตนเองก็ได้) และเรียงลำดับคะแนนสูงสุด ๕ คนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม (คะแนนเท่ากันเป็นเหตุให้เกินห้าคนใช้วิธีจับสลาก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนไม่ถึงห้าคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนน เป็นผู้ได้รับเลือก) ทั้งนี้ กลุ่มใดมีผู้สมัครไม่เกิน ๕ คน ถือว่าทุกคนได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มนั้น ๒. จัดให้มีการจับสลากแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สาย แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มเท่ากัน (๓ - ๕ กลุ่มต่อ ๑ สาย) โดยผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ๓. ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นในสายเดียวกัน (กลุ่มละ ๑ คน) แต่เลือกตนเองหรือเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ ๔. ผู้ได้รับคะแนนสูงสุด ๓ อันดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอของกลุ่มนั้น เข้าสู่การดำเนินการเลือกระดับจังหวัดต่อไป

ข้อคิดเห็น : ๑. คณะกรรมาธิการสามัญพิจารณาศึกษา เสนอแนะ และรวบรวมความเห็นฯ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาที่ดำเนินการการเลือกกันเองหรือการเลือกไขว้ แล้วแต่กรณี ตั้งแต่ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับประเทศ นั้น ควรกำหนดให้มีรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการ ที่สามารถป้องกันการจัดตั้งของกลุ่มบุคคลเพื่อให้มีการเลือกคนหนึ่งคนใดเป็นการเฉพาะตามที่ตนเองต้องการ การสมยอมแลกคะแนนกันเองในระหว่างผู้สมัครรับเลือกต่างกลุ่มกัน อีกทั้ง ควรเพิ่มเติมมาตรการหรือกลไกในการป้องกันการแทรกแซงจากอิทธิพลของฝ่ายการเมือง

๒. คณะกรรมาธิการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

กระบวนการในการเลือกกันเองของประชาชนทุกกลุ่มของสังคมในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการค่อนข้างมาก

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา โดยการเลือกไขว้จากกลุ่มอาชีพต่าง ๆ อาจมีปัญหาในการจัดตั้งกลุ่มบุคคลเพื่อให้มีการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งเป็นการเฉพาะตามที่ตนต้องการ ในลักษณะการสมยอมกันในระหว่างผู้สมัครรับเลือกตั้งต่างกลุ่มกัน

๔. คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาให้มีการเลือกไขว้ มีข้อที่พึงระมัดระวัง คือ การเลือกผู้สมัครในกลุ่มด้านอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกัน น่าจะเป็นการทำให้เกิดระบบการเมืองแบบวิ่งเต้น และไม่สามารถแก้ไขปัญหาการ Block Vote ได้ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมทางการเมืองแบบระบบอุปถัมภ์ค้ำจุน การเล่นพรรคเล่นพวก ตลอดจนการซื้อขายแลกเปลี่ยนไปตัวบุคคลกัน หรือเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบอุปถัมภ์ค้ำจุน (แบบไทย) และทำให้เกิดบรรยากาศแต่ละคนในกลุ่มขาดความสามัคคี ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง เนื่องจากไม่ได้เลือกกันเอง แต่จะไปวิ่งเต้นหรือล็อบบี้ (Lobby) กลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ให้มาลงคะแนน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ของตนเองเท่านั้นเพื่อชัยชนะ มิได้สะท้อนความสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มอาชีพอื่นแต่อย่างใด ซึ่งมีแนวโน้มว่าผู้สมัครจะใช้อิทธิพลทั้งส่วนตนเองและนักการเมืองท้องถิ่นหรือหัวคะแนน ทำการวิ่งเต้นหรือล็อบบี้ (Lobby) หรือชักจูงให้แลกเปลี่ยนผลประโยชน์อื่น ๆ ซึ่งจะเป็นช่องว่างทำให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่นได้

๓๘. <u>มาตรา ๓๗</u> ประเด็นการเลือกระดับจังหวัด

"มาตรา ๓๗ การเลือกระดับจังหวัด ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้สมัครมาครบหรือพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดกำหนด

(๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสองคน โดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย

(๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับห้าคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม ในกรณีที่ในลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินห้าคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้น ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงห้าคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๖) ในกรณีที่ผู้ซึ่งได้รับเลือกตาม (๕) ผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างการดำเนินการเลือกขั้นต่อไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก และให้ถือว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกตาม (๕) มีเพียงเท่าที่มีอยู่

(๗) ในกรณีที่กลุ่มใดมีผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอรวมกันแล้วไม่เกินห้าคน หรือมารายงานตัวตาม (๑) ไม่เกินห้าคนให้ผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอกลุ่มนั้นไม่ต้องดำเนินการเลือกกันเอง โดยให้ถือว่าผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอทุกคนซึ่งมารายงานตัวในกลุ่มนั้นได้รับเลือกขั้นต้นสำหรับกลุ่มนั้น

(๘) กลุ่มใดไม่มีผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ ให้งดการดำเนินการให้มีการเลือกสำหรับกลุ่มนั้น และไม่มีผลกระทบต่อการเลือกของกลุ่มอื่น ๆ

(๙) เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ผู้ได้รับเลือกของแต่ละกลุ่มตกลงกันว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๑๐) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก

(๑๐) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากันเว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และในแต่ละสายต้องมีกลุ่มไม่เกินห้ากลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามกลุ่ม และให้บุคคลตาม (๙) ของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด

(๑๑) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มได้กลุ่มละหนึ่งคน ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้

(๑๒) เมื่อดำเนินการเลือกตาม (๑๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย ให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดสองลำดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัดสำหรับกลุ่มนั้น เพื่อไปดำเนินการเลือกในระดับประเทศต่อไป ในกรณีที่ในลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินสองคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้น และในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงสองคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเป็นผู้ได้รับเลือก

(๑๓) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับจังหวัดส่งบัญชีรายชื่อผู้ได้รับเลือกตาม (๑๒) ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศพร้อมด้วยเอกสารหรือข้อมูลตามมาตรา ๒๘ (๕) ภายในวันถัดจากวันเลือกระดับจังหวัดเพื่อดำเนินการต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ ในเขตจังหวัดใดมีผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดไม่เกินห้ากลุ่ม เมื่อได้ดำเนินการเลือกตาม (๓) แล้ว ให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มได้คนละหนึ่งคน โดยผู้สมัครในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>การเลือกในระดับจังหวัด</u> (มาตรา ๕๕ – ๕๘) ๑. ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ ๑ หมายเลข ๒. ลำดับที่ ๑ แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับจังหวัด	<u>การเลือกในระดับจังหวัด</u> ๑. ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๒ คน (เลือกตนเองก็ได้) และเรียงลำดับคะแนนสูงสุด ๕ คนแรก เป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม (คะแนนเท่ากันเป็นเหตุให้เกินห้าคนใช้วิธีจับสลาก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนไม่ถึงห้าคน ให้เฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนน เป็นผู้ได้รับเลือก) ๒. จัดให้มีการจับสลากแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สาย แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มเท่ากัน (๓ - ๕ กลุ่มต่อ ๑ สาย) โดยผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ๓. ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นในสายเดียวกัน (กลุ่มละ ๑ คน) แต่เลือกตนเองหรือเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ ๔. ผู้ได้รับคะแนนสูงสุด ๒ อันดับแรกของแต่ละกลุ่มเป็นผู้ได้รับเลือกระดับอำเภอของกลุ่มนั้น เข้าสู่การดำเนินการเลือกระดับประเทศต่อไป

๓๙. <u>มาตรา ๓๘</u> ประเด็นการเลือกระดับประเทศ

"มาตรา ๓๘ การเลือกระดับประเทศ ให้ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ได้รับเลือกในระดับจังหวัดต้องมาถึงสถานที่เลือกและแสดงตนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด ผู้ใดไม่มาหรือมาไม่ทันกำหนดให้หมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก

(๒) เมื่อผู้สมัครมาครบหรือพ้นเวลาตาม (๑) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศจัดให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มรวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ณ สถานที่ที่ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศกำหนด

(๓) ให้ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกินสิบคนโดยจะลงคะแนนเลือกตนเองก็ได้ แต่จะลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนนมิได้

(๔) เมื่อการลงคะแนนของกลุ่มใดแล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการนับคะแนนของกลุ่มนั้นโดยเปิดเผย

(๕) ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนสูงสุดเรียงตามลำดับสี่สิบคนแรกเป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม ในกรณีที่ในลำดับใดมีผู้ได้คะแนนเท่ากันจนเป็นเหตุให้มีผู้ได้คะแนนสูงสุดเกินสี่สิบคน ให้ผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันดังกล่าวจับสลากกันเองว่าผู้ใดจะได้รับเลือกในกลุ่มนั้น ในกรณีที่มีผู้ได้คะแนนไม่ถึงสี่สิบคน แต่มีจำนวนตั้งแต่ยี่สิบคนขึ้นไป ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของกลุ่มนั้นมีเท่าที่มีอยู่ แต่ถ้ามีผู้ได้คะแนนไม่ถึงยี่สิบคน ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศจัดให้ผู้ซึ่งไม่ได้รับเลือกซึ่งยังอยู่ ณ สถานที่เลือก ลงคะแนนเลือกกันเองใหม่เพื่อให้ได้จำนวนยี่สิบคน

(๖) ในกรณีที่ผู้ซึ่งได้รับเลือกตาม (๕) ผู้ใดไม่อยู่ในสถานที่เลือกในระหว่างการดำเนินการเลือกขั้นต่อไป ให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกและได้รับเลือก และให้ถือว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกมีเพียงเท่าที่มีอยู่

(๗) เมื่อได้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มแล้ว ให้ผู้ได้รับเลือกของแต่ละกลุ่มตกลงกันว่าจะให้ผู้ใดเป็นผู้จับสลากตาม (๘) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ใช้วิธีจับสลาก

(๘) ให้จัดให้มีการแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกินสี่สาย แต่ละสายประกอบด้วยจำนวนกลุ่มเท่ากัน เว้นแต่จะแบ่งให้เท่ากันไม่ได้ ให้แบ่งให้แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มใกล้เคียงกันมากที่สุด และในแต่ละสายต้องมีกลุ่มไม่เกินห้ากลุ่มแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามกลุ่ม และให้บุคคลตาม (๗) ของแต่ละกลุ่มจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด

(๙) ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นที่อยู่ในสายเดียวกัน โดยแต่ละคนมีสิทธิเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นแต่ละกลุ่มในสายเดียวกันได้กลุ่มละไม่เกินห้าคน ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นในกลุ่มเดียวกันจะเลือกกันเองหรือเลือกตนเองมิได้

(๑๐) เมื่อดำเนินการเลือกตาม (๙) แล้ว ให้ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศดำเนินการให้มีการนับคะแนนโดยเปิดเผย แล้วแจ้งผลการนับคะแนนให้คณะกรรมการทราบ

เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานตาม (๑๐) แล้ว ให้รอไว้ไม่น้อยกว่าห้าวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยถูกต้อง สุจริตและเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตาม (๑๐) ในราชกิจจานุเบกษา โดยให้ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาจากกลุ่มนั้น ๆ และผู้ได้รับคะแนนลำดับที่สิบเอ็ดถึงลำดับที่สิบห้าของแต่ละกลุ่มอยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้น และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบ

ในการจัดเรียงลำดับตามวรรคสองสำหรับผู้ที่อยู่ในลำดับที่มีคะแนนเท่ากัน ให้จัดให้มีการจับสลากเพื่อเรียงลำดับต่อไป

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด”

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
<u>การเลือกในระดับประเทศ</u> (มาตรา ๕๙ - ๖๓) ๑. ผู้สมัครในแต่ละกลุ่ม เลือกผู้สมัครกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่กลุ่มที่สมัคร กลุ่มละ ๑ หมายเลข ๒. ลำดับที่ ๑ - ๑๐ แต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกระดับประเทศ	<u>การเลือกในระดับประเทศ</u> ๑. ผู้สมัครแต่ละกลุ่มลงคะแนนเลือกบุคคลในกลุ่มเดียวกันได้ไม่เกิน ๑๐ คน (เลือกตนเองก็ได้) และเรียงลำดับคะแนนสูงสุด ๔๐ คนแรก เป็นผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่ม (คะแนนเท่ากันทำให้เกินห้าคนใช้วิธีจับสลาก แต่ถ้าผู้ได้คะแนนไม่ถึง ๔๐ คน แต่มีจำนวนตั้งแต่ ๒๐ คนขึ้นไป ให้ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของกลุ่มนั้นมีเท่าที่มีอยู่ แต่ถ้ามีผู้ได้คะแนนไม่ถึง ๒๐ คน จัดให้ผู้ซึ่งไม่ได้รับเลือกซึ่งอยู่ในสถานที่เลือก ลงคะแนนเลือกกันเองใหม่ เพื่อให้ได้จำนวน ๒๐ คน ๒. จัดให้มีการจับสลากแบ่งสายออกเป็นสายไม่เกิน ๔ สาย แต่ละสายมีจำนวนกลุ่มเท่ากัน (๓ - ๕ กลุ่มต่อ ๑ สาย) โดยผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนจับสลากว่ากลุ่มของตนจะอยู่ในสายใด ๓. ผู้ได้รับเลือกขั้นต้นของแต่ละกลุ่มเลือกผู้สมัครในกลุ่มอื่นในสายเดียวกัน (กลุ่มละไม่เกิน ๕ คน) แต่เลือกตนเองหรือเลือกกันเองในกลุ่มเดียวกันไม่ได้ ๔. ผู้อำนวยการการเลือกระดับประเทศ นับคะแนนโดยเปิดเผย และรายงานต่อกกต. แล้วให้รอไว้ไม่น้อยกว่า ๕ วัน เมื่อพ้นกำหนดถ้ากกต.เห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยถูกต้อง ประกาศผลการเลือกในราชกิจจานุเบกษา ๕. ผู้ได้คะแนนสูงสุดแต่ละกลุ่ม (ลำดับที่ ๑ - ๑๐ = ผู้ได้รับเลือกเป็นสว.จากกลุ่มนั้น ๆ และลำดับที่ ๑๑ - ๑๕ ของแต่ละกลุ่มอยู่ในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้น)

๔๐. <u>มาตรา ๓๙</u> ประเด็นการนับคะแนนด้วยเครื่องกลหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

"มาตรา ๓๙ ในกรณีที่คณะกรรมการกำหนดให้มีการนับคะแนนด้วยเครื่องกลหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ถ้าได้ดำเนินการนั้นโดยเปิดเผย ให้ถือว่าเป็นการนับคะแนนโดยเปิดเผยแล้ว"

๔๑. <u>มาตรา ๔๐</u> ประเด็นผู้สมัครใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านกรณีการเลือกเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

"มาตรา ๔๐ ในกรณีที่ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศเห็นว่าคำสั่งของคณะกรรมการ ผู้อำนวยการเลือก หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวกับ**การเลือกเป็นไปโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลปกครองสูงสุด**

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยรวดเร็วและเที่ยงธรรม และให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกในแต่ละระดับไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน ในการนี้ **อาจกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนก็ได้** เมื่อถึงวันเลือก ถ้าศาลปกครองสูงสุดยังมิได้วินิจฉัย ให้ดำเนินการเลือกในกรณีเช่นนี้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดไม่มีผลกระทบต่อการเลือกที่ดำเนินการไปแล้ว"

๔๒. <u>มาตรา ๔๑</u> ประเด็นการเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่าง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖ .... **ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภามีจำนวนไม่ครบตามวรรคหนึ่ง** ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา และไม่มีรายชื่อบุคคลที่สำรองไว้เหลืออยู่ ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภากลุ่มใดมีจำนวนไม่ครบ ไม่ว่าเพราะเหตุตำแหน่งว่างลง หรือด้วยเหตุอื่นใดอันมิใช่เพราะเหตุถึงคราวออกตามอายุของวุฒิสภา ให้ประธานวุฒิสภาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้นขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตามลำดับ และให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่ ในระหว่างที่บุคคลดังกล่าวยังมิได้เข้ารับตำแหน่ง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ หากมีกรณีที่ต้องเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มใดขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาแทนตามวรรคหนึ่ง แต่ไม่มีบุคคลในบัญชีสำรองของกลุ่มนั้นเหลืออยู่ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้ประธานวุฒิสภาจับสลากว่าจะเลื่อนบุคคลในบัญชีสำรองในกลุ่มอื่นใดที่ยังมีผู้อยู่ในบัญชีสำรองเหลืออยู่ แล้วดำเนินการเลื่อนบุคคลนั้นขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคหนึ่ง การจับสลากดังกล่าวให้มีผลเฉพาะการแต่งตั้งครั้งนั้น ในกรณีที่ทุกกลุ่มไม่มีรายชื่อบุคคลในบัญชีสำรองเหลืออยู่สำหรับการเลื่อนบุคคลขึ้นดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาตามวรรคสอง ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่ แต่ในกรณีที่มีสมาชิกวุฒิสภาเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมดและอายุของวุฒิสภาเหลืออยู่เกินหนึ่งปี ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาขึ้นแทนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่วุฒิสภามีสมาชิกเหลืออยู่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ผู้ได้รับเลือกดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

๔๓. <u>มาตรา ๔๒</u> ประเด็นเหตุของการลบรายชื่อของบุคคลออกจากบัญชีสำรอง

"มาตรา ๔๒ ให้คณะกรรมการสั่งลบรายชื่อของบุคคลออกจากบัญชีสำรองเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓

(๔) มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลในบัญชีสำรองกลุ่มใดกระทำการใดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

(๕) ศาลฎีกามีคำพิพากษาตามมาตรา ๕๘ วรรคสาม

คำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ถือว่าบัญชีสำรองมีเพียงเท่าที่มีอยู่"

๔๔. <u>มาตรา ๔๓</u> ประเด็นการเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของบุคคลในบัญชีสำรอง

"มาตรา ๔๓ ในกรณีตามมาตรา ๔๒ (๔) และในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าบุคคลในบัญชีสำรองผู้ใดลาออกเพื่อให้บุคคลในลำดับถัดลงไปได้รับเลื่อนขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๔๕. <u>มาตรา ๔๔</u> ประเด็นหีบบัตรลงคะแนนและบัตรลงคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๗ **หีบบัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะและขนาดตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด มาตรา ๓๘ **บัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๔๔ **หีบบัตรลงคะแนนและบัตรลงคะแนน** ให้มีลักษณะและขนาดตามที่คณะกรรมการกำหนด

๔๖. <u>มาตรา ๔๕</u> **ประเด็นวิธีการลงคะแนน**

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๖ การเลือกให้กระทำโดยตรงและลับ และใช้**วิธีการลงคะแนนด้วยบัตรลงคะแนน หรือโดยวิธีการอื่น** **การเลือกโดยวิธีอื่น ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด**	มาตรา ๔๕ **วิธีการลงคะแนน ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด**

๔๗. <u>มาตรา ๔๖</u> **ประเด็นการห้ามมิให้ใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตรลงคะแนน**

"มาตรา ๔๖ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้บัตรอื่นอันมิใช่บัตรลงคะแนนตามมาตรา ๔๔ ลงคะแนนเลือก"

๔๘. <u>มาตรา ๔๗</u> **ประเด็นการห้ามนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก**

"มาตรา ๔๗ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดนำบัตรลงคะแนนออกไปจากสถานที่เลือก"

๔๙. <u>มาตรา ๔๘</u> **ประเด็นการห้ามทำเครื่องหมายในบัตรลงคะแนน**

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๙ **ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน** ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี **หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี**	มาตรา ๔๘ **ห้ามมิให้ผู้ใดจงใจทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกตโดยวิธีใดไว้ที่บัตรลงคะแนน** มาตรา ๖๖ **ผู้ใดฝ่าฝืน**มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ **มาตรา ๔๘** หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี**

๕๐. <u>มาตรา ๔๙</u> ประเด็นการกระทำใด ๆ ให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๐ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ในหีบบัตรลงคะแนน โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อเลือกโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นจากความจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	มาตรา ๔๙ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนใส่ลงในหีบบัตรลงคะแนนโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อเลือกโดยผิดไปจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้มีบัตรลงคะแนนเพิ่มขึ้นจากความจริง มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

๕๑. <u>มาตรา ๕๐</u> ประเด็นการห้ามถ่ายภาพบัตรลงคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๓ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนนหรือที่ตนได้เลือกแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๕๐ ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดถ่ายภาพบัตรลงคะแนน มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

๕๒. <u>มาตรา ๕๑</u> ประเด็นการห้ามนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๔ ผู้ใดนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าได้เลือกหรือไม่เลือกให้ผู้ใด โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๕๑ **ห้ามมิให้ผู้มีสิทธิเลือกนำบัตรลงคะแนนที่เลือกแล้วแสดงต่อผู้อื่น เพื่อให้ผู้อื่นทราบว่าตนเลือกหรือไม่เลือกผู้ใด** มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือมาตรา **๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี**

๕๓. <u>มาตรา ๕๒</u> ประเด็นประเภทของบัตรเสียและมิให้นับเป็นคะแนน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๕๑ บัตรลงคะแนนดังต่อไปนี้ให้ถือเป็นบัตรเสีย และมิให้นับเป็นคะแนน (๑) บัตรปลอม (๒) บัตรที่มิใช่บัตรซึ่งกรรมการประจำสถานหน่วยเลือกมอบให้ (๓) บัตรที่มิได้เขียนหมายเลขผู้สมัครใน “ช่องลงคะแนน” (๔) บัตรที่มีการเขียนข้อความหรือถ้อยคำอื่นลงไป (๕) บัตรที่เขียนหมายเลขผู้สมัครนอก “ช่องลงคะแนน” (๖) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครผู้ใด (๗) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย	มาตรา ๕๒ บัตรลงคะแนนดังต่อไปนี้ ให้ถือเป็นบัตรเสียและมิให้นับเป็นคะแนน (๑) บัตรปลอม (๒) บัตรที่มีการทำเครื่องหมายเพื่อเป็นที่สังเกต (๓) บัตรที่ลงคะแนนให้ผู้ที่ไม่มีสิทธิเลือกและได้รับเลือก (๔) บัตรที่ลงคะแนนให้ตนเองในกรณีที่ห้ามลงคะแนนให้ตนเอง (๕) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลในกลุ่มเดียวกันในกรณีที่ห้ามลงคะแนนให้บุคคลในกลุ่มเดียวกัน (๖) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลเกินจำนวนที่กำหนด (๗) บัตรที่ลงคะแนนให้บุคคลใดเกินหนึ่งคะแนน (๘) บัตรที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการกำหนดว่าเป็นบัตรเสีย

๕๔. <u>มาตรา ๕๓</u> ประเด็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๔๒ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุในการเลือก ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายจัดให้มีการอำนวยความสะดวกสำหรับการเลือกของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ หรือจัดให้มีการช่วยเหลือในการเลือกภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือก ในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุได้เลือกด้วยตนเอง **เว้นแต่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกเห็นว่าลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุไม่สามารถเขียนหมายเลขผู้สมัครลงในบัตรลงคะแนนได้ ให้ญาติหรือบุคคลที่ไว้วางใจเป็นผู้กระทำแทนโดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของคนพิการหรือทุพพลภาพหรือผู้สูงอายุนั้น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการเลือกโดยตรงและลับ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด**	มาตรา ๕๓ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเลือกให้แก่ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก ให้ผู้อำนวยการการเลือกจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในการเลือกของคนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้สูงอายุ หรือผู้ประสบปัญหาในการใช้สิทธิเลือก ไว้เป็นพิเศษตามที่คณะกรรมการกำหนด

<u>หมวด ๔</u> การควบคุมการเลือกให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

๕๕. <u>มาตรา ๕๔</u> ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายเพื่อเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๑ ผู้ใดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี** การกระทำตามวรรคหนึ่งมิให้หมายความรวมถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่พึงต้องปฏิบัติในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น หรือการแนะนำหรือช่วยเหลือในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของผู้สมัคร โดยมิได้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าการกระทำจะเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่ามีการฝ่าฝืนบทบัญญัติตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำใดที่เห็นว่า อาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใด ในการนี้ **ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์อันอาจเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครใดพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ หรือห้ามเข้าเขตพื้นที่ใดเขตพื้นที่หนึ่งได้**	มาตรา ๕๔ ในกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ให้คณะกรรมการมีอำนาจ**สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติหรือระงับการกระทำนั้นและแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น สั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวพ้นจากหน้าที่เป็นการชั่วคราว หรือสั่งให้ประจำกระทรวง ทบวง กรม ศาลากลางจังหวัด หรือที่ว่าการอำเภอ ในเขตพื้นที่หรือนอกเขตพื้นที่ หรือห้ามเข้าเขตพื้นที่ใดเขตพื้นที่หนึ่งได้** เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดได้รับคำสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำใดตามวรรคหนึ่งยังไม่ยุติหรือระงับการกระทำนั้น ให้ถือว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ข้อสังเกต : บทกำหนดโทษในมาตรา ๗๙

๕๖. <u>มาตรา ๕๕</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๔ ก่อนประกาศผลการเลือก เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนหรือไต่สวนแล้ว หรือพบเห็นการกระทำที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกนั้น การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งให้กรรมการการเลือกตั้งแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดมีอำนาจกระทำได้สำหรับหน่วยเลือกที่พบเห็นการกระทำความผิด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๕๕ ก่อนประกาศผลการเลือก หากมีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือก และสั่งให้ดำเนินการเลือกใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ การใช้อำนาจตามวรรคหนึ่งให้กรรมการแต่ละคนซึ่งพบเห็นการกระทำความผิดในเขตอำเภอหรือจังหวัดใด ให้มีอำนาจกระทำได้สำหรับการเลือกในเขตอำเภอหรือจังหวัดนั้น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด **ผู้ตรวจการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกผู้ใดพบเห็นการกระทำตามวรรคหนึ่ง มีหน้าที่รายงานให้คณะกรรมการหรือกรรมการทราบโดยพลัน**

๕๗. <u>มาตรา ๕๖</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีมีหลักฐานอันควรเชื่อว่าผู้สมัครกระทำการอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ก่อนประกาศผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๕ ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครเป็นผู้กระทำการหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่นทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้**คณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี** คำสั่งคณะกรรมการการเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด มาตรา ๖๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๕ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้**คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น** กรณีตามวรรคหนึ่ง หากพบว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๘๐ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเป็นการกระทำความผิดในมาตราอื่นๆ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลาสิบปี การพิจารณาของศาลฎีกาให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ มิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา	มาตรา ๕๖ ก่อนประกาศผลการเลือก ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการใด หรือรู้เห็นกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี **และให้ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น** คำสั่งคณะกรรมการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สุด

๕๘. <u>มาตรา ๕๗</u> ประเด็นการจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๘ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใด ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกไปเลือกให้แก่ผู้สมัครหรือให้งดเว้นเลือกให้แก่ผู้สมัคร ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินของผู้นั้นไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งที่การยึดหรืออายัดอยู่ในเขตศาลภายในสามวันนับแต่วันยึดหรืออายัดตามวรรคหนึ่ง เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการไต่สวนฝ่ายเดียวให้แล้วเสร็จภายในห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้องถ้าศาลเห็นว่าเงินหรือทรัพย์สินตามคำร้องน่าจะได้ใช้หรือจะใช้เพื่อการเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีคำสั่งยึดหรืออายัดเงินหรือทรัพย์สินนั้นไว้จนกว่าจะมีการประกาศผลการเลือก	มาตรา ๕๗ ในกรณีที่มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้ใดให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ผู้สมัครหรือผู้มีสิทธิเลือก ลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนให้แก่ผู้ใด ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง

๕๙. <u>มาตรา ๕๘</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใดอันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๖๖ เมื่อมีการดำเนินการตามมาตรา ๖๕ หรือภายหลังประกาศผลการเลือกแล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้สมัครกระทำการทุจริตในการเลือกหรือรู้เห็นกับการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้น กรณีตามวรรคหนึ่ง หากพบว่าเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๗๔ หรือมาตรา ๘๐ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง กรณีเป็นการกระทำความผิดในมาตราอื่นๆ ให้ศาลฎีกาพิจารณาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครนั้นเป็นเวลาสิบปี **การพิจารณาของศาลฎีกา**ให้นำสำนวนการสืบสวนหรือไต่สวนของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหลักในการพิจารณา และเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้ศาลมีอำนาจสั่งไต่สวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ มิให้นับสมาชิกวุฒิสภาซึ่งหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา	มาตรา ๕๘ เมื่อคณะกรรมการประกาศผลการเลือกตามมาตรา ๓๘ วรรคสอง แล้ว ถ้ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการใดหรือรู้เห็นเป็นใจด้วยกับการกระทำใดของบุคคลอื่น อันทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อสั่งให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาแล้ว ถ้าผู้ถูกกล่าวหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ผู้นั้นหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลฎีกาจะพิพากษาว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิด เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิดให้สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาผู้นั้นสิ้นสุดลงนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งอยู่ในบัญชีสำรองด้วย และเมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาว่าผู้นั้นกระทำความผิด ให้คณะกรรมการสั่งลบรายชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีสำรอง และให้นำความในมาตรา ๔๒ วรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม **ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลฎีกาตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา**ซึ่งต้องกำหนดให้ใช้ระบบไต่สวนและให้ดำเนินการโดยรวดเร็ว ระเบียบดังกล่าวให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และ**จะกำหนดให้ศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเป็นผู้รับคำร้อง สืบพยานหลักฐาน หรือดำเนินการอื่นที่จำเป็นแทนศาลฎีกาก็ได้**

๖๐. <u>มาตรา ๕๙</u> ประเด็นการดำเนินการกรณีสมาชิกวุฒิสภาขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามพรป.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๓๐ ในกรณีที่บุคคลใดเห็นว่าผู้**มีชื่ออยู่ในประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาเนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม** ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาได้ก่อนที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังคณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะอนุกรรมการประจำอำเภอหรือคณะกรรมการการเลือกสมาชิกวุฒิสภาประจำจังหวัดหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้ผู้สมัครรายใดเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ให้ถอนชื่อผู้นั้นออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้สมัครหรือประกาศรายชื่อผู้ได้รับเลือกในระดับอำเภอ หรือในระดับจังหวัด หรือในระดับประเทศแล้วแต่กรณี แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล... มาตรา ๓๑ **กรณีพบเหตุตามมาตรา ๓๐ ภายหลังคณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกแล้ว** หากคณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นควรสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว ให้**ยื่นคำร้องต่อศาลฎีกา**เพื่อพิจารณาสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของบุคคลดังกล่าว เมื่อศาลฎีกามีคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้บุคคลนั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ที่ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาในบัญชีกลุ่มนั้นในลำดับถัดไปเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน	มาตรา ๕๙ เมื่อ**คณะกรรมการประกาศผลการเลือก**ตามมาตรา ๓๘ วรรคสองแล้ว หากความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า**สมาชิกวุฒิสภาผู้ใดขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ หรือมีลักษณะต้องห้าม**ตามมาตรา ๑๓ ให้**คณะกรรมการส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ** เพื่อวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า

หมวด ๕ การคัดค้าน

๖๑. มาตรา ๖๐ ประเด็นการดำเนินการกรณีมีการร้องคัดค้านการเลือกระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๐ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตามวรรคหนึ่งอาจยื่นคัดค้านได้เริ่มตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศกำหนดวันเลือกจนถึงสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือก เว้นแต่การร้องคัดค้านเพราะเหตุตามมาตรา ๗๑ มาตรา ๗๑ การร้องคัดค้านการเลือกหรือการนับคะแนนในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศ แล้วแต่กรณี หากผู้มีสิทธิเลือกเห็นว่าการเลือกหรือการนับคะแนนในแต่ละระดับที่ตนมีสิทธิเลือกนั้นมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่การเลือกในแต่ละระดับ มาตรา ๗๒ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับคำร้องคัดค้านการเลือกตามมาตรา ๗๐ หรือมาตรา ๗๑ แล้ว ให้ดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนและวินิจฉัยชี้ขาด โดยให้นำความในส่วนที่ ๑ การดำเนินการกรณีการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาคำร้องคัดค้านให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด	มาตรา ๖๐ ผู้สมัครในระดับอำเภอ หรือผู้มีสิทธิเลือกในระดับจังหวัด หรือระดับประเทศมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านว่าการเลือกในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด หรือระดับประเทศที่ตนสมัครหรือมีสิทธิเลือก แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อคณะกรรมการภายในสามวันนับแต่วันเลือกในระดับนั้น ๆ และให้คณะกรรมการวินิจฉัยโดยเร็ว หากเห็นว่ามีกรณีไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต เที่ยงธรรมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการสั่งยกคำร้องและให้การเลือกดำเนินการต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่ามีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริต เที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการดำเนินการตามมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

<u>หมวด ๖</u> บทกำหนดโทษ

๖๒. <u>มาตรา ๖๑</u> ประเด็นการให้มีผลของคำสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

"มาตรา ๖๑ ในกรณีที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้กำหนดให้**ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง** โดยมีกำหนดระยะเวลาหรือสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ให้การเพิกถอนสิทธิดังกล่าว**มีผลในทันที** และเริ่มนับระยะเวลานับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา เว้นแต่ศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

๖๓. <u>มาตรา ๖๒</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการสมัครมากกกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภอ

"มาตรา ๖๒ ผู้ใดสมัครเข้ารับเลือกมากกว่าหนึ่งกลุ่มหรือมากกว่าหนึ่งอำเภออันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๖๔. <u>มาตรา ๖๓</u> ประเด็นกรณีเปิดเผยรายชื่อผู้สมัครและจำนวนผู้สมัคร

"มาตรา ๖๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ"

๖๕. <u>มาตรา ๖๔</u> ประเด็นการไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขในการแนะนำตัวของผู้สมัคร

"มาตรา ๖๔ ผู้สมัครผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

บุคคลใดซึ่งมิใช่ผู้สมัครช่วยเหลือผู้สมัครในการแนะนำตัวโดยไม่ปฏิบัติตามวิธีการหรือเงื่อนไขตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่ง"

๖๖. <u>มาตรา ๖๕</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการเข้าไปหรือไม่ยอมออกจากสถานที่เลือกหรือการใช้เครื่องมือบันทึกภาพหรือเสียง

"มาตรา ๖๕ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง หรือมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือขัดขืนไม่ยอมออกจากที่เลือกตามมาตรา ๓๓ วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นไปเพื่อก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในสถานที่เลือก ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่า และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี"

๖๗. <u>มาตรา ๖๖</u> ประเด็นการขัดขวางผู้มีสิทธิเลือกเข้าไป ณ สถานที่เลือก และการฝ่าฝืนบทบัญญัติเกี่ยวกับบัตรลงคะแนน

"มาตรา ๖๖ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๕ มาตรา ๔๖ มาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ หรือมาตรา ๔๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๖๘. <u>มาตรา ๖๗</u> ประเด็นการฝ่าฝืนการใช้เครื่องมือถ่ายภาพบัตรลงคะแนนและการนำบัตรลงคะแนนแสดงต่อผู้อื่น

"มาตรา ๖๗ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๕๐ หรือมาตรา ๕๑ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี"

๖๙. <u>มาตรา ๖๘</u> ประเด็นการไม่มีสิทธิสมัครรับเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๖ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาหรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือก ได้สมัครรับเลือกโดยฝ่าฝืนมาตรา ๒๒ มาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาทและให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๖๘ ผู้ใดรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกไม่ว่าเพราะเหตุใด ได้สมัครรับเลือก ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี

๗๐. <u>มาตรา ๖๙</u> ประเด็นพยานรับรองเอกสารหรือหลักฐานประกอบการสมัครเป็นเท็จ

"มาตรา ๖๙ ผู้ใดรับรองหรือเป็นพยานซึ่งลงลายมือชื่อรับรองเอกสารหรือหลักฐานที่ใช้ประกอบการสมัครเป็นเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดสิบปี"

๗๑. <u>มาตรา ๗๐</u> ประเด็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองช่วยเหลือผู้สมัครให้ได้รับเลือกหรือไม่ได้รับเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๕ กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี ผู้สมัครใดที่ยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๐ กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ผู้ใดกระทำการโดยวิธีใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือให้ผู้สมัครผู้ใดได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือทำให้ผู้สมัครผู้ใดไม่ได้รับเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ผู้สมัครใดยินยอมให้กรรมการบริหารหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในพรรคการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ช่วยเหลือเพื่อให้ได้รับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๒. <u>มาตรา ๗๑</u> ประเด็นการกระทำการไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยการจูงใจผู้อื่นสมัครหรือถอนการสมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๐ ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อเลือกให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นการเลือกให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการทุจริตในการเลือก (๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด (๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่างๆ (๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด (๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ **หรือจูงใจให้เข้าใจผิดในคะแนนนิยมของผู้สมัครใด** **ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี** ความผิดตาม (๑) ให้ถือว่าเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจในการออกประกาศหลักเกณฑ์และวิธีการในการส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ได้ ในกรณีมีการฝ่าฝืนมาตรานี้และศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษผู้กระทำการฝ่าฝืน ให้ศาลสั่งจ่ายเงินสินบนนำจับไม่เกินกึ่งหนึ่งจากจำนวนเงินค่าปรับแก่ผู้แจ้งความนำจับ	มาตรา ๗๑ ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้เพื่อจูงใจให้ผู้อื่นสมัครเข้ารับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือถอนการสมัครหรือกระทำการใด ๆ อันไม่ชอบด้วยกฎหมายให้ผู้นั้นหมดสิทธิที่จะเลือกหรือได้รับเลือก หรือทำให้ผู้มีสิทธิเลือกเลือกตนเองหรือผู้สมัครอื่น (๑) จัด ทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด (๒) ทำการแนะนำตัวด้วยการจัดให้มีมหรสพหรือการรื่นเริงต่าง ๆ (๓) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด (๔) หลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ ใช้อิทธิพลคุกคาม ใส่ร้ายด้วยความเท็จ หรือ**จูงใจให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดในคุณสมบัติ ความรู้ความสามารถ หรือชื่อเสียงเกียรติคุณของผู้สมัครใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น**

๗๓. <u>มาตรา ๗๒</u> ประเด็นการทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพรป.ต้องรับโทษ

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๗๘ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดยี่สิบปี	มาตรา ๗๒ ผู้ใดกระทำการอันเป็นเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเพื่อจะกลั่นแกล้งให้ผู้สมัครนั้นถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือเพื่อไม่ให้มีการประกาศผลการเลือก ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น ถ้าการกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการแจ้งหรือให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนสี่หมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๔. <u>มาตรา ๗๓</u> ประเด็นเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัคร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๒ ผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือก อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้สมัครอื่น และทำให้การเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๓ ผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อลงสมัครรับเลือกหรือไม่ลงสมัครรับเลือกเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครผู้ใด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๕. <u>มาตรา ๗๔</u> ประเด็นการจงใจกระทำให้บัตรลงคะแนนชำรุด เสียหายหรือเป็นบัตรเสีย

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใดๆ ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใดๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็น**บัตรที่ใช้ได้** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี **ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือก**ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๔ ผู้ใดจงใจกระทำด้วยประการใด ๆ ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็น**บัตรดี** ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

๗๖. <u>มาตรา ๗๕</u> ประเด็นผู้มีสิทธิเลือกเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๒ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกให้แก่ผู้สมัครใด ต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี**	มาตรา ๗๕ ผู้มีสิทธิเลือกผู้ใดเรียก รับ หรือยอมจะรับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อเลือกหรืองดเว้นไม่เลือกผู้ใด ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น**

๗๗. <u>มาตรา ๗๖</u> ประเด็นกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๘ ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกได้จัดทำตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรลงคะแนนที่ตั้งไว้เพื่อการเลือก หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรลงคะแนนนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกได้เสร็จสิ้นแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๖ ผู้ใดกระทำการโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายเปิด ทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือนำไปซึ่งหีบบัตรลงคะแนนหรือบัตรลงคะแนน หรือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกที่เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกได้จัดทำตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรลงคะแนนที่ตั้งไว้เพื่อการเลือก หรือภายหลังที่ได้ปิดหีบบัตรลงคะแนนนั้นเพื่อรักษาไว้เมื่อการเลือกได้เสร็จสิ้นแล้ว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๗๘. <u>มาตรา ๗๗</u> ประเด็นผู้มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรลงคะแนนโดยไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจ

"มาตรา ๗๗ ผู้ใดไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการเก็บรักษาบัตรลงคะแนนสำหรับการเลือกสมาชิกวุฒิสภา มีหรือครอบครองไว้ซึ่งบัตรลงคะแนน ไม่ว่าบัตรลงคะแนนนั้นจะเป็นบัตรลงคะแนนที่สำนักงานเป็นผู้จัดให้มีขึ้นหรือไม่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนดห้าปี

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องระวางโทษเพิ่มขึ้นอีกกึ่งหนึ่ง และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๗๙. <u>มาตรา ๗๘</u> ประเด็นพนักงานเจ้าหน้าที่จงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๖ ผู้ใดเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกหรือผู้ช่วยเหลือจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดสิบปี	มาตรา ๗๘ พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ใดจงใจนับบัตรลงคะแนนหรือนับคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้บัตรลงคะแนนชำรุดหรือเสียหายหรือให้เป็นบัตรเสียหรือกระทำการด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้หรืออ่านบัตรลงคะแนนให้ผิดไปจากความจริง หรือทำรายงานการเลือกไม่ตรงความเป็นจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น

๘๐. <u>มาตรา ๗๙</u> ประเด็นเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร

"มาตรา ๗๙ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้นั้น"

๘๑. <u>มาตรา ๘๐</u> ประเด็นการจัดให้มีการเล่นพนันขันต่อเกี่ยวกับผลการเลือก

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๗ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกต้องระวางโทษ**จำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงห้าปี หรือปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี	มาตรา ๘๐ ผู้ใดเล่นหรือจัดให้มีการเล่นการพนันขันต่อใด ๆ เกี่ยวกับผลของการเลือกต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี

๘๒. <u>มาตรา ๘๑</u> ประเด็นเกี่ยวกับการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกใหม่

"มาตรา ๘๑ ในการดำเนินคดีเพื่อขอให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกหรือสิทธิเลือกของผู้ใด คณะกรรมการจะขอให้ศาลสั่งให้ผู้นั้นซึ่งเป็นผู้กระทำให้การเลือกไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรมอันเป็นเหตุให้ต้องมีการเลือกใหม่รับผิดชอบค่าใช้จ่ายสำหรับการเลือกในหน่วยเลือกที่เป็นเหตุให้คณะกรรมการสั่งให้ต้องมีการเลือกใหม่นั้นด้วย โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ก็ได้ แต่ถ้าศาลเห็นว่าการพิจารณาตามคำขอนั้นจะทำให้คดีล่าช้า จะสั่งให้คณะกรรมการแยกไปฟ้องเป็นอีกคดีหนึ่งก็ได้"

๘๓. <u>มาตรา ๘๒</u> ประเด็นการเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๘๖ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกจนถึงเวลาปิดการเลือก ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ	มาตรา ๘๒ ผู้ใดเปิดเผยหรือเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเลือกในระหว่างเวลาเจ็ดวันก่อนวันเลือกจนถึงเวลาปิดการเลือก ต้องระวางโทษ**จำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท** หรือทั้งจำทั้งปรับ

๘๔. <u>มาตรา ๘๓</u> ประเด็นการเป็นผู้เสียหายตามปวิอ.

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๘ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่หน่วยเลือกอยู่ ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	มาตรา ๘๓ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ของสถานที่เลือก ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๘๕. <u>มาตรา ๘๔</u> ประเด็นการกระทำความผิดตามพรป.นอกราชอาณาจักร

ร่างพรป.สว. (ฉบับ กกต.)	ร่างพรป.สว. (ฉบับ กรธ.)
มาตรา ๙๙ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร	มาตรา ๘๔ ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และการกระทำของผู้เป็นตัวการด้วยกัน ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้น แม้จะกระทำนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าตัวการ ผู้สนับสนุน หรือผู้ใช้ให้กระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

<u>บทเฉพาะกาล</u>

๘๖. <u>มาตรา ๘๕</u> ประเด็นการสรรหาและแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาในวาระเริ่มแรกตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๘๕ ในวาระเริ่มแรก ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยห้าสิบคนซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ โดยในการสรรหาและแต่งตั้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้มี**คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา**คณะหนึ่งซึ่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ และมีความเป็นกลางทางการเมือง**จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบสองคน** มีหน้าที่ดำเนินการสรรหาบุคคลซึ่งสมควรเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(ก) ให้**คณะกรรมการดำเนินการจัดให้มีการเลือก**สมาชิกวุฒิสภาตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐ **จำนวนสองร้อยคน** โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนวันที่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แล้วให้จัดทำเป็นบัญชีรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติโดยแยกตามกลุ่มที่ได้รับเลือก

(ข) ให้**คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา คัดเลือกบุคคล**ผู้มีความรู้ความสามารถที่เหมาะสมในอันจะเป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติหน้าที่ของวุฒิสภาและการปฏิรูปประเทศมีจำนวน**ไม่เกินสี่ร้อยคน** ตามวิธีการที่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภากำหนด แล้วนำรายชื่อเสนอต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ทั้งนี้ ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จไม่ช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนดตาม (ก)

(ค) ให้**คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกผู้ได้รับเลือกตาม (ก)** จากบัญชีรายชื่อที่ได้รับจากคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๘๖ และให้**คัดเลือกบุคคลจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) ให้ได้จำนวนหนึ่งร้อยเก้าสิบสี่คนรวมกับผู้ดำรงตำแหน่ง**ปลัดกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นสองร้อยห้าสิบคน และ**คัดเลือกรายชื่อสำรองจากบัญชีรายชื่อที่ได้รับการสรรหาตาม (ข) จำนวนห้าสิบคน** ทั้งนี้ ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรกตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๒) **มิให้นำความในมาตรา ๑๓ (๒๓) ในส่วนที่เกี่ยวกับการเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีมาใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งได้รับสรรหาตาม (๑) (ข) และมิให้นำความในมาตรา ๑๓ (๑๙) มาใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง**

(๓) ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาตินำรายชื่อบุคคลซึ่งได้รับการคัดเลือกตาม (๑) (ค) จำนวนสองร้อยห้าสิบคนดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งต่อไป และให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

(๔) **อายุของวุฒิสภา**ตามมาตรานี้มีกำหนด**ห้าปีนับแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง** สมาชิกภาพของสมาชิกวุฒิสภาเริ่มตั้งแต่วันที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง ถ้ามีตำแหน่งว่างลง ให้เลื่อนรายชื่อบุคคลตามลำดับในบัญชีสำรองตาม (๑) (ค) ขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทน โดยให้ประธานวุฒิสภาเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ สำหรับสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งเมื่อพ้นจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่ในขณะได้รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาก็ให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาด้วย และให้ดำเนินการเพื่อแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่งแทน ให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนตำแหน่งที่ว่าง อยู่ในตำแหน่งเท่าอายุของวุฒิสภาที่เหลืออยู่

(๕) ในระหว่างที่ยังไม่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลในบัญชีสำรองขึ้นเป็นสมาชิกวุฒิสภาแทนตำแหน่งที่ว่างตาม (๔) หรือเป็นกรณีที่ไม่มีรายชื่อบุคคลเหลืออยู่ในบัญชีสำรอง หรือไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งที่เป็นสมาชิกวุฒิสภาโดยตำแหน่ง ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกวุฒิสภาเท่าที่มีอยู่

(๖) เมื่ออายุของวุฒิสภาสิ้นสุดลงตาม (๔) ให้ดำเนินการเลือกสมาชิกวุฒิสภาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

๘๗. <u>มาตรา ๘๖</u> ประเด็นการกำหนดผู้ได้รับเลือกและบัญชีสำรอง

"ในการดำเนินการเลือกบุคคลเพื่อเสนอชื่อต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติตามมาตรา ๘๕ (ก) ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๖ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๓๘ เว้นแต่กรณีมาตรา ๓๘ (๑๐) ให้ถือว่า**ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดในแต่ละกลุ่มตั้งแต่ลำดับที่หนึ่งถึงลำดับที่สิบของแต่ละกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกเพื่อส่งรายชื่อให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติพิจารณาคัดเลือก**ให้เป็นสมาชิกวุฒิสภาต่อไป

ในการคัดเลือกบุคคลตามวรรคหนึ่ง ให้**คณะรักษาความสงบแห่งชาติเลือกบุคคลจากแต่ละกลุ่มอย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน ให้ได้จำนวนห้าสิบคนเพื่อนำความกราบบังคมทูล**เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา **และคัดเลือกรายชื่อจำนวนห้าสิบจากบุคคลในแต่ละกลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่าสองคนเป็นบัญชีสำรอง**"

เอกสารประกอบการพิจารณา

ในประเด็นการแบ่งกลุ่มบุคคล ตามมาตรา ๑๐ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ

โดย นายสกุล สื่อทรงธรรม กรรมการ ผู้นำเสนอ

มาตรา ๑๐ วุฒิสภาประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสองร้อยคนซึ่งมาจากการเลือกกันเองของบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ อาชีพ ลักษณะ หรือประโยชน์ร่วมกัน หรือทำงานหรือเคยทำงานด้านต่าง ๆ ที่หลากหลายของสังคมในแต่ละกลุ่ม ดังต่อไปนี้

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับกรธ.)	เนื้อหาที่ขอปรับปรุง/แก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
(๑) กลุ่มการบริหารราชการแผ่นดินและความมั่นคง อันได้แก่ผู้เคยเป็นข้าราชการ เจ้าหน้าที่รัฐ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑) กลุ่มความมั่นคง การรักษาความสงบปลอดภัย และป้องกันประเทศ	การบริหารราชการแผ่นดินเป็นคำที่กว้าง มีในทุกกระทรวงทุกกลุ่มอาชีพ
(๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นผู้พิพากษา ตุลาการ อัยการ ตำรวจ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านกฎหมาย หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๒) กลุ่มกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	เป็นกลุ่มในสายงานยุติธรรม ควรแยกออกมาจากกลุ่มอื่น ๆ ให้ชัดเจน
(๓) กลุ่มการศึกษา อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นครู อาจารย์ นักวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๓) กลุ่มการศึกษา ศิลปวัฒนธรรม และศาสนา	เป็นกลุ่มที่ส่งเสริมความรู้ สร้างพลเมืองให้เป็นผู้เจริญและมีศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รวมถึงด้านธุรกิจบันเทิงและกีฬา นักดนตรี ดารานักแสดง
(๔) กลุ่มการสาธารณสุข อันได้แก่ผู้เป็นหรือเคยเป็นแพทย์ทุกประเภท เทคนิคการแพทย์ สาธารณสุข พยาบาล เภสัชกร หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๔) กลุ่มสาธารณสุข บริการทางการพยาบาล บริการทางการแพทย์ และเภสัชกรรม	รวมกลุ่มผู้ให้บริการด้านสุขอนามัย ทั้งการป้องกัน การบำบัดรักษา และการดูแล
(๕) กลุ่มอาชีพทำนา ปลูกพืชล้มลุก หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๕) กลุ่มเกษตรกรรม กสิกรรม ปศุสัตว์และการประมง	สามารถรวมเป็นกลุ่มเดียวกันที่มีคำสำคัญของกลุ่มครบถ้วนแล้ว
(๖) กลุ่มอาชีพทำสวน ป่าไม้ ปศุสัตว์ ประมง หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน		
	(๖) กลุ่มการสื่อสาร โทรคมนาคม และลอจิสติกส์	ย้ายมาจากกลุ่มที่ (๑๘) เติม Logistics

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับกรธ.)	เนื้อหาที่ขอปรับปรุง/แก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
(๗) กลุ่มพนักงานหรือลูกจ้างของบุคคลซึ่งมิใช่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้ใช้แรงงาน หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๗) กลุ่มผู้ใช้แรงงานภาคเอกชนและผู้ประกอบอาชีพอิสระที่อยู่ในระบบประกันสังคม	เป็นกลุ่มที่อยู่ภายใต้ระบบประกันสังคม มีประชากรราว ๑๑ ล้านคน จึงควรแยกออกมาเป็นกลุ่มต่างหาก
(๘) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านสิ่งแวดล้อม ผังเมือง อสังหาริมทรัพย์ และสาธารณูปโภค ทรัพยากรธรรมชาติ พลังงาน หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๘) บริการด้านสาธารณูปโภค การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ การผังเมือง การก่อสร้าง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	รวมถึงรัฐวิสาหกิจ และผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพด้านเดียวกัน
(๙) กลุ่มผู้ประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๙) กลุ่มวิสาหกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม	เป็นกลุ่มที่กำหนดขอบเขตได้ตามกฎหมายอยู่แล้ว
(๑๐) กลุ่มผู้ประกอบกิจการอื่นนอกจากกิจการตาม (๙)	(๑๐) กลุ่มธุรกิจค้าปลีกและค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภค	เพื่อให้เป็นกลุ่มที่ชัดเจนโดยกำหนดลักษณะของธุรกิจซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ
(๑๑) กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจหรืออาชีพด้านการท่องเที่ยว อันได้แก่ ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ผู้ประกอบกิจการหรือพนักงานโรงแรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๑) กลุ่มธุรกิจการท่องเที่ยว การโรงแรม มัคคุเทศก์ และบริการที่เกี่ยวเนื่อง	กำหนดชื่อเฉพาะของกลุ่มให้ชัดเจน กระชับ
(๑๒) กลุ่มผู้ประกอบอุตสาหกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๒) กลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรม นักลงทุนขนาดใหญ่ พลังงาน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กลุ่มนี้รวมกันอยู่ในสภาอุตสาหกรรมอันเป็นกิจการขนาดใหญ่ เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อม
(๑๓) กลุ่มผู้ประกอบอาชีพด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การพัฒนานวัตกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๓) กลุ่มนักวิทยาศาสตร์ นักประดิษฐ์ นักพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยี และปัญญาประดิษฐ์	เป็นกลุ่มที่มีความคิดก้าวหน้า มีผลโดยตรงต่อการพัฒนาทุกด้านของประเทศ
(๑๔) กลุ่มสตรี	(๑๔) กลุ่มองค์กรส่งเสริมบทบาทสตรีและความเท่าเทียมทางเพศสภาพ	กระชับกลุ่มให้อยู่ในองค์กรที่มีบทบาทขับเคลื่อนบทบาทสตรีและความเสมอภาคทางเพศ
(๑๕) กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มอัตลักษณ์อื่น หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๕) กลุ่มผู้สูงอายุ คนพิการหรือทุพพลภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชนท้องถิ่นดั้งเดิม และผู้ด้อยโอกาสในสังคม	กลุ่ม disable, marginalized/ indegenious ควรรวมอยู่ในกลุ่มผู้เกษียณอายุ ผู้อ่อนแอในสังคม

ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ (ฉบับกรธ.)	เนื้อหาที่ขอปรับปรุง/แก้ไขเพิ่มเติม	เหตุผล
(๑๖) กลุ่มศิลปะ วัฒนธรรม ดนตรี การแสดงและบันเทิง นักกีฬา หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๖) กลุ่มธุรกิจบริการด้านการเงิน ธนาคาร บัญชี นายหน้า หน่วยลงทุนและหลักทรัพย์	กลุ่มศิลปวัฒนธรรมควรอยู่ในกลุ่ม (๓) กลุ่มที่จัดขึ้นใหม่มีอัตลักษณ์ที่ชัดเจน เป็นกลุ่มก้อน มีบทบาททางเศรษฐกิจอย่างสำคัญ
(๑๗) กลุ่มประชาสังคม กลุ่มองค์กรสาธารณประโยชน์ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๗) กลุ่มประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสาธารณประโยชน์ที่ไม่แสวงหากำไร	เปลี่ยนเรียกชื่อกลุ่มให้กระชับและครอบคลุม ชัดเจน (ไม่แสวงหากำไร)
(๑๘) กลุ่มสื่อสารมวลชน ผู้สร้างสรรค์วรรณกรรม หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๘) กลุ่มการสื่อสารมวลชน การโฆษณาและประชาสัมพันธ์	อาชีพสื่อสารมวลชนรวมถึงวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และกิจการที่เกี่ยวเนื่อง ไม่รวมถึงศิลปิน
(๑๙) กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบอาชีพอิสระ หรืออื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน	(๑๙) กลุ่มผู้ประกอบการค้าปลีกและค้าส่งสินค้าอุปโภคบริโภค	เปลี่ยนชื่อกลุ่มเพื่อให้ชัดเจน ครอบคลุม
(๒๐) กลุ่มอื่น ๆ	(๒๐) กลุ่มศิลปินแห่งชาติ ปราชญ์ชาวบ้านและศิลปินพื้นบ้าน และอื่น ๆ	เปลี่ยนชื่อกลุ่มเพื่อให้มีความหมายมากกว่าการมีให้ครบ ๒๐ กลุ่ม

~~การมีลักษณะอื่น ๆ ในทำนองเดียวกัน~~ การจำแนกประเภทกิจการหรืออาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ผู้มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๒ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓ ย่อมมีสิทธิสมัครในกลุ่มอื่น ~~ๆ ตาม~~ (๒๐) ได้

****

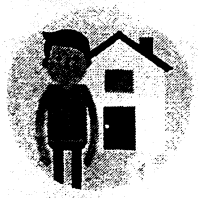


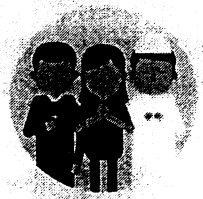
จัดทำโดย
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

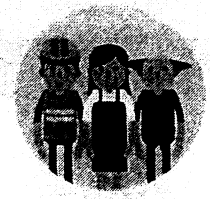
1. คุ้มครองสิทธิเสรีภาพ

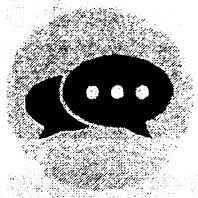
รัฐธรรมนูญฉบับนี้ขยายความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพอย่างเต็มที่ ตราบเท่าที่ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ประชาชนย่อมสามารถทำได้

ตัวอย่างสิทธิและเสรีภาพ

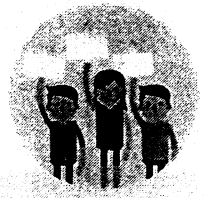

ความเป็นอยู่ส่วนตัว

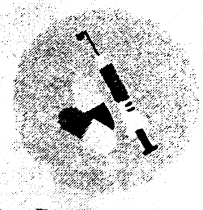

นับถือศาสนา

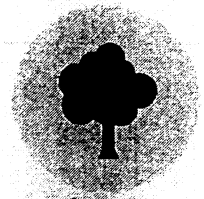

ประกอบอาชีพ

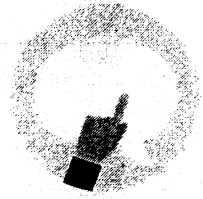

แสดงความคิดเห็น

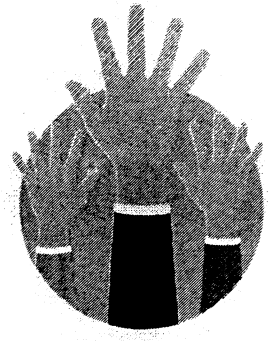

ร้องทุกข์ ฟ้องคดี


ชุมนุมโดยสงบ

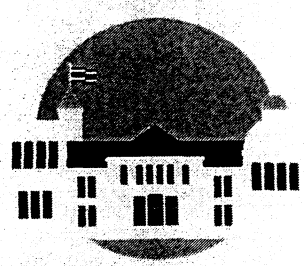

รับบริการสาธารณสุข


อนุรักษ์ฟื้นฟูธรรมชาติ

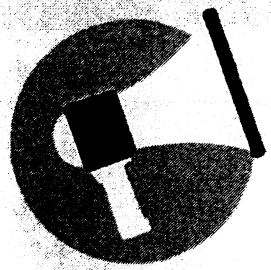

เสนอแนะนำรัฐ



รัฐธรรมนูญฉบับนี้ให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพพื้นฐานของประชาชนไม่น้อยกว่าเดิม ทั้งยังขยายให้มีเพิ่มมากขึ้น แม้จะยังไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องออกมาใช้บังคับ ประชาชนสามารถใช้สิทธิเสรีภาพตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้



รัฐมีหน้าที่จัดให้มีการดำเนินการเพื่อให้สิทธิเสรีภาพนั้นเป็นจริงในทางปฏิบัติโดยที่ประชาชนไม่ต้องไปร้องขอ



ถ้ารัฐไม่ดำเนินการ ประชาชนและชุมชนมีสิทธิที่จะติดตาม และเร่งรัดการทำงานของรัฐบาล และสามารถฟ้องร้องได้หากรัฐไม่ทำหน้าที่

2. รัฐมีหน้าที่ทำให้สิทธิเป็นจริง

ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลไหน ก็มีหน้าที่ต้องจัดให้ประชาชนได้รับสิทธิที่จำเป็น โดยที่ประชาชนไม่ต้องไปร้องขอ เพื่อบริการประชาชนและเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ

จัดการศึกษา

ขจัดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

เด็กเล็กในครอบครัวที่ยากจนและขาดแคลน ไม่ได้รับการพัฒนาในวัยเด็กเล็ก เมื่อถึงเวลาเรียนหนังสือจึงไม่สามารถแข่งขันได้ รัฐธรรมนูญจึงแก้ปัญหาให้ทุกคนได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งแต่วัย 2 ขวบ



จัดบริการสาธารณสุข

ฟื้นฟูร่างกาย

รักษาพยาบาล



ส่งเสริม
แพทย์แผนไทย

ป้องกันโรค

คุ้มครองแรงงาน

มีรายได้เหมาะสม

มีสวัสดิการที่เหมาะสม



สร้างความ
ปลอดภัยในการทำงาน

ช่วยพัฒนาฝีมือ

ช่วยเหลือเกษตรกร

จัดหาที่ดินทำกิน

บริหารน้ำให้พอใช้



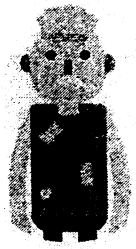
ช่วยเหลือ
ต้นทุนการผลิต

ให้ความรู้

ดูแลคนยากไร้

มีทนาย
ช่วยแนะนำยามมีคดีความ

ดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ



ป้องกัน
และรักษาโรคฟรี

จัดหาที่อยู่ให้

รัฐธรรมนูญคุ้มครองทั้งชีวิต ตั้งแต่ท้องแม่จนแก่เฒ่า



ตั้งแต่ตั้งครรภ์
ผู้เป็นแม่ต้องได้รับการดูแลอย่างเป็นพิเศษตั้งแต่ตั้งท้องจนถึงหลังคลอดบุตร



วัยเด็ก
ต้องได้รับการคุ้มครองให้เติบโตและมีพัฒนาการที่ดี
ทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์ และสติปัญญา



วัยทำงาน
ต้องได้รับการคุ้มครอง
มีความเป็นอยู่และรายได้ที่ดี
และมีความปลอดภัยในชีวิต



ถ้าหากพิการ
จะได้รับการดูแลเป็นพิเศษ

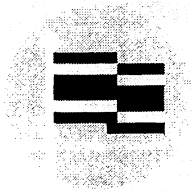


วัยชรา
ต้องได้รับบริการสาธารณสุข
รักษาฟรีเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย
และส่งเสริมให้มีเงินออมไว้พอใช้

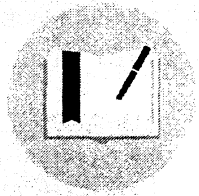
3. หน้าที่ของประชาชน

ประชาชนทุกคนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบ เพื่อร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาประเทศ

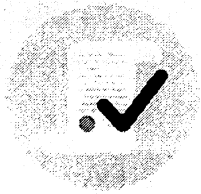
หน้าที่ที่มีอยู่เดิมและยังคงมีอยู่



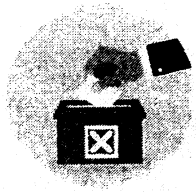
ปกป้องชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์



เข้ารับการศึกษาภาคบังคับ



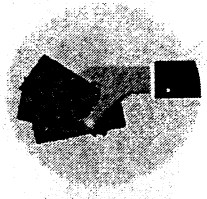
ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด



ใช้สิทธิเลือกตั้ง



รับราชการทหาร

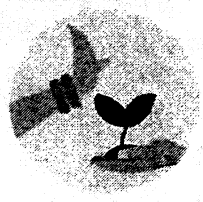


เสียภาษีอากร

หน้าที่ที่เพิ่มเข้ามาใหม่ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้



ไม่สร้างความแตกแยก



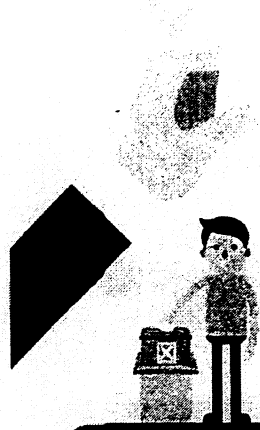
อนุรักษ์ทรัพยากรและมรดกวัฒนธรรม



ไม่สนับสนุนการทุจริต

4. การเลือกตั้ง
ทุกคะแนนเสียงมีความหมาย

รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะไม่ปล่อยให้คะแนนเสียงสูญเปล่า โดยจะใช้การเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม ใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวแล้วนำคะแนนไปคำนวณหา ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ วิธีนี้จะทำให้ทุก ๆ คะแนนเสียงถูกนำมาใช้เพื่อให้ได้ ส.ส. ที่เป็นตัวแทนจากประชาชนทุกคนอย่างแท้จริง



ส.ส. 500 คน

คะแนนที่ประชาชนเลือก
จะได้ ส.ส. แบบแบ่งเขต
350 คน

นำคะแนนจากทุกเขตของแต่ละ
พรรคมาคำนวณหาจำนวน
ส.ส. แบบบัญชีรายชื่อ
150 คน

ที่ผ่านมาเสียงส่วนน้อยไม่เคยมีค่า

สมมุติว่ามีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง **1000** คน

นาง ก ได้คะแนนเสียง	**400**	เสียง
นาย ข ได้คะแนนเสียง	**200**	เสียง
นาย ค ได้คะแนนเสียง	**200**	เสียง
นาย ง ได้คะแนนเสียง	**200**	เสียง

นาง ก ได้รับเลือกตั้ง
แต่เสียงที่ไม่ได้เลือกนาง ก จะสูญเปล่า

400 (นาง ก) : **600** (นาย ข ค ง)

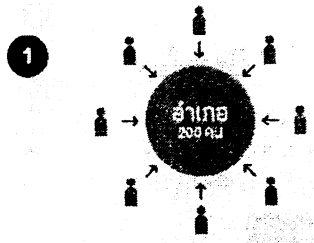
ทั้งที่คะแนน นาง ก
น้อยกว่า คะแนน นาย ข ค ง รวมกัน

5. ประชาชนทั่วไปเป็น ส.ว. ได้

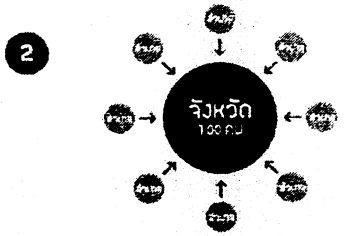
รัฐธรรมนูญฉบับนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติได้ โดยไม่ต้องเป็นนักการเมือง เพื่อให้กฎหมายนั้นมาจากมุมมองของประชาชนหลากหลายกลุ่ม
ส.ว. มี **200** คน แบ่งเป็น **20** กลุ่ม ตามสถานภาพความรู้ความสามารถและอาชีพ



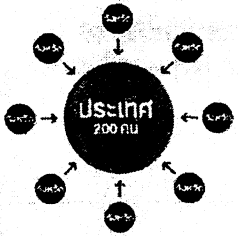
วิธีการเลือก ส.ว. (ตัวอย่างสมมุติ)



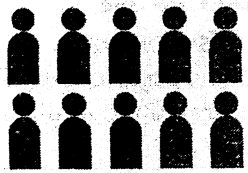
ประชาชนทุกกลุ่มของสังคม
มีสิทธิสมัครในพื้นที่ของตน



ผู้สมัครอำเภอละ **200*** คน
มาคัดเลือกกันเองเหลือจังหวัดละ **100*** คน



ตัวแทนจังหวัดละ **100*** คน
มาคัดเลือกกันเองเหลือ **200*** คน ทั่วประเทศ



จะได้ ส.ว. 200 คน
20 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน

การเลือกกันเองมีกลโก **ป้องกัน** การรวมหัวกันโหวตเพื่อให้ได้พวกตัวเอง

* ตัวเลขทั้งหมดเป็นเพียงตัวเลขสมมุติ ตัวเลขจริงจะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
** ในบทเฉพาะกาลกำหนดให้ ส.ว. มาจากการสรรหา 250 คน

6. ปราบโกง อย่างจริงจัง

ที่ผ่านมาประเทศไทยไม่อาจพัฒนาให้เจริญก้าวหน้าได้ เพราะงบประมาณแผ่นดินถูกโกงไปเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว ถ้าไม่สามารถขจัดปัญหาทุจริต ประเทศจะไม่สามารถเดินหน้าได้ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมีเป้าหมายในการขจัดทุจริต ทั้งทุจริตการเลือกตั้ง และทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่

คัดกรองบุคคลอย่างเข้มงวด



ไม่เคยทุจริต



ไม่เคยถูกไล่ออก
จากหน่วยงานรัฐ



ไม่เคยทำผิดคดีร้ายแรง
ค้ายาเสพติด ค้ามนุษย์ ฟอกเงิน ฯลฯ

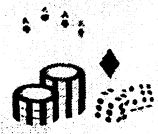
เอาคนไม่ดีออก



ทำการทุจริต
และประพฤติมิชอบ



ใช้อำนาจโดยมิชอบ



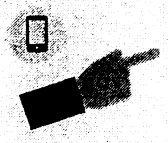
ฝ่าฝืนจริยธรรมอย่างร้ายแรง

มีองค์กรตรวจสอบ



เช่น ศาลรัฐธรรมนูญ
ป.ป.ช. กกต. คตง. ฯลฯ

ให้ประชาชนมีส่วนร่วม



แจ้งเบาะแสแชร์ข้อมูล

รัฐทำงานอย่างโปร่งใส



เปิดเผยข้อมูลการทำงาน
และการใช้จ่ายทั้งหมด

ห้ามผู้ใช้อำนาจรัฐหรือเจ้าหน้าที่ มีผลประโยชน์ทับซ้อน

7. ศาลรัฐธรรมนูญ และองค์กรอิสระ เข้มแข็งและฉับไวขึ้น

ศาลรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยปัญหากฎหมายที่ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ
วินิจฉัยคุณสมบัติผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ตัดสินปัญหาของ ส.ส. ส.ว. ครม. และองค์กรอิสระ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ
ควบคุมดูแลไม่ให้เกิดการทุจริต
หรือประพฤติมิชอบในหน่วยงานรัฐ

คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ดูแลและจัดให้มีการเลือกตั้งและ
ประชามติอย่างสุจริตและเที่ยงธรรม

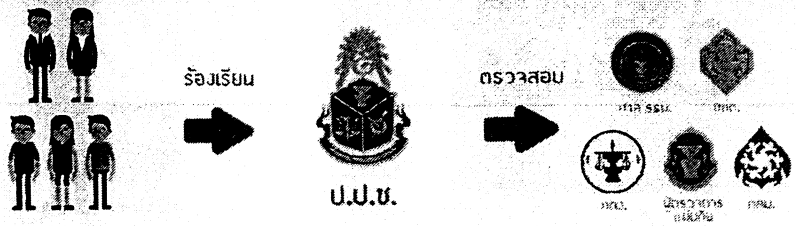
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
และผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน
ตรวจสอบการใช้เงินของหน่วยงานรัฐ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ดูแลแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
ของประชาชนที่เกิดขึ้นจากรัฐ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ดูแลมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชน

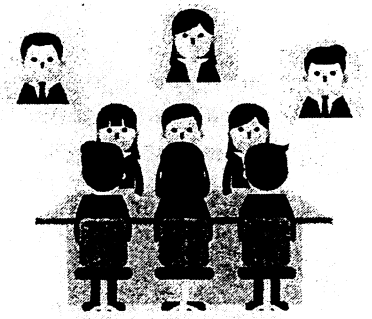
โดยองค์กรอิสระต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันทำงานและกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรม

องค์กรอิสระก็ถูกตรวจสอบได้

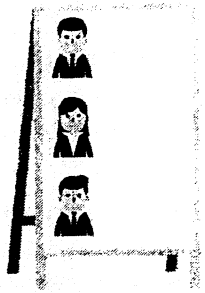


- ประชาชน ส.ส. และ ส.ว. สามารถยื่นตรวจสอบ ป.ป.ช. ได้ หากมีการประพฤติมิชอบ
- ป.ป.ช. มีอำนาจตรวจสอบองค์กรอิสระ และศาลรัฐธรรมนูญได้ หากมีการประพฤติมิชอบหรือร่ำรวยผิดปกติ

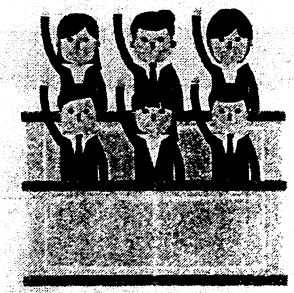
8. รู้ล่วงหน้า ใครมีสิทธิเป็น นายกฯ



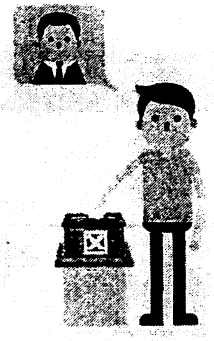
นายกฯ เป็นคนที่
พรรคการเมืองเลือกเฟ้น



พรรคประกาศชื่อ
ให้ประชาชนทราบก่อนเลือกตั้ง



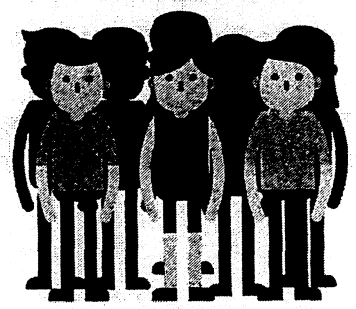
ส.ส. เป็นผู้เลือกนายกฯ
จากรายชื่อที่พรรคประกาศ



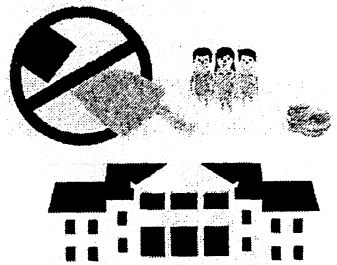
ประชาชนจึงรู้ล่วงหน้า
ว่าใครจะมาเป็นนายกฯ

* ในระยะเริ่มแรกโปรดดูมาตรา 272 ประกอบ

9. ท้องถิ่น เป็นของประชาชน

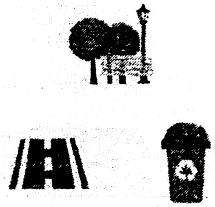


ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์
ของคนในท้องถิ่น



มีความอิสระใน
การบริหารงานต่าง ๆ

ต้องรายงานผลให้
ประชาชนทราบ



เป็นหน่วยงานหลักในการให้บริการ



คุ้มครองบุคลากรท้องถิ่น
ด้วยระบบคุณธรรม

10. ปฏิรูปไทยสู่อนาคต



ด้านกฎหมาย

- พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล
- ปฏิรูประบบการเรียนการสอนและการศึกษาอบรมวิชากฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายได้สะดวก

ด้านการเมือง

- มีกลไกให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันการเมืองของประชาชน
- พรรคต้องรับผิดชอบในการประกาศนโยบายที่มิได้มีการวิเคราะห์ความคุ้มค่า และความเสี่ยง ตลอดจนกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธี

ด้านการบริหารราชการ

- ปรับปรุงและพัฒนาระบบการบริหารงานของรัฐ
- มีมาตรการคุ้มครองจากการใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรมของผู้บังคับบัญชา

ด้านสาธารณสุข

- ปรับปรุงระบบหลักประกันสุขภาพ

ด้านกระบวนการยุติธรรม

- ปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการถ่วงดุลและบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ
- แก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพให้เสร็จใน 1 ปี

ด้านการศึกษา

- ดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา
- มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์
- ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ
- ต้องมีคณะกรรมการอิสระเพื่อศึกษาและทำข้อเสนอแนะภายใน 60 วัน ร่างกฎหมายใน 2 ปี และ ตรากฎหมายจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือการศึกษาภายใน 1 ปี

ด้านเศรษฐกิจ

- ขจัดอุปสรรคและเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
- ปรับปรุงระบบภาษีอากรให้มีความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำ

ด้านอื่น ๆ

- ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ
- ตรวจสอบกรรมสิทธิ์การถือครองที่ดินและการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม ฯลฯ

รายละเอียดการปฏิรูปสามารถดูเพิ่มเติมได้ใน มาตรา 257-261

สามารถอ่านรัฐธรรมนูญฉบับเต็มได้ที่
www.cdc.parliament.go.th

